

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

21 inci Birleşim
15 . 11 . 2001 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	511
II. - GELEN KÂĞITLAR	513
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	515
A) OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	515:516
1. - TBMM Başkanvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kendi kaderini belirleme hakkına, özgürlük ve bağımsızlığına kavuşan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 18 inci kuruluş yıldönümünü; Milli Futbol Takımımızın Avusturya Milli Futbol Takımını yenerek Dünya Kupası maçlarına katılma hakkını kazanması nedeniyle Millî Takım Teknik Direktörü, oyuncularını ve teknik ekibini TBMM adına kutladığına ilişkin konuşması	515:516
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	516:521
1. - İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 55 arkadaşının, bakanlığı döneminde usulsüzlük ve suiistimallere yol açtığı ve göz yumduğu, gerekli tedbirleri almayarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 228, 230, 240 ve 346 ncı maddelerine uyduğu id-	

diyasıyla Bayındırlık ve İskân eski Bakanı Koray Aydın hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/4)

516:519

2. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 23 arkadaşının, denizcilik politikası konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/217)

519:521

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

521:522

1. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın (6/1457), (6/1458) ve (6/1462) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/429)

521

2. - Avrupa Parlamentosunca 26-27 Kasım 2001 tarihinde Brüksel'de yapılacak "Avrupa Birliğinin Genişleme Süreci Çerçevesinde Halk Sağlığı Politikaları" konulu seminere TBMM'yi temsilen iki üyenin katılmasına ilişkin TBMM Başkanlığı tezkeresi (3/925)

522

IV. - ÖNERİLER

522

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

522:523

1. - Genel Kurulun 20 Kasım 2001 Salı günü 12.00 - 16.00 saatleri arasında çalışmasına ve "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmındaki 697 ve 596 sıra sayılı araştırma komisyonları raporlarının görüşülmesine, 21 Kasım 2001 Çarşamba ve 22 Kasım 2001 Perşembe günleri de 12.00-16.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesine; 21 Kasım 2001 Çarşamba günü birleşimde sözlü soruların görüşülmemesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi

522:523

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

523

1. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlıksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemic'i'nin ve İzmir Milletvekili Işıl Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı : 527)

523

2. - Türk Medenî Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723)

523:587

VI. - SORULAR VE CEVAPLAR

588

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

588:643

1. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, hac organizasyonundaki THY bilet fiyatlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4782)

588:589

2. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Şanlıurfa'da serbest bölge kurulması için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı (7/4794)

590:592

3. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın;

Eğitim reformu projelerine,

Hukuki ve kurumsal düzenlemeler kapsamındaki projelere,

Kurumsal Düzenlemeler kapsamındaki çevre projelerine,

Bölgesel gelişme ve fiziki planlama kapsamındaki projelere,

Devlet işletmeciliğinde yapısal değişim kapsamındaki projelere,

Özelleştirme kapsamındaki projelere,

Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki turizm projelerine,

Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki kırsal alt yapı projelerine,

Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki haberleşme projelerine,

Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki ulaştırma projelerine,

Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki enerji projelerine,

Mahalli İdarelerin güçlendirilmesi reformu kapsamındaki projelere,

Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması kapsamındaki adalet ve güvenlik projelerine,

Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve ticaret adaletinin sağlanması kapsamındaki projelere,

Sosyal güvenlik kapsamındaki projelere,

Yasal düzenlemeler kapsamındaki vergi projelerine,

Finans reformu, malî piyasalarda etkinliğin artırılması, dünya ile entegrasyon, mülkiyetin tabana yayılması kapsamındaki projelere,

Tüketicinin korunması ile ilgili projelere,

Bilgi sağlama ve kullanma ile ilgili projelere,

İstihdam ve işgücü piyasasında etkinliğin artırılması kapsamındaki projelere,

Nüfus ve aile planlaması kapsamındaki projelere,

Sağlık reformu kapsamındaki projelere,

- Fikrî ve sınıf haklar ile ilgili projelere,
 Rekabet hukuku ile ilgili projelere,
 Dışa açılım ve dünyaya entegrasyon kapsamındaki AB uyum projelerine,
 Bilim ve teknolojide atılım kapsamındaki projelere,
 Sanayileşme yaklaşımı kapsamındaki imalat sanayii projelerine,
 Sanayi yaklaşımı kapsamındaki madencilik projelerine,
 Tarımsal politikalarla ilgili yapısal değişim kapsamındaki projelere,
 İlişkin Başbakan'dan soruları ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin cevabı (7/4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865, 4866, 4867, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879, 4880, 4881) 593:627
4. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, TRT'nin gazete seçimine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu'nun cevabı (7/4898) 628:629
5. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İlindeki camilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4904) 630:631
6. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İlindeki imam ve müezzin sayısına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4909) 631:633
7. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun;
 Rize Devlet Hastanesi inşaatına,
 Fındıklı Guatr Hastanesi inşaatına,
 Rize İlinde yürütülen projelere,
 İlişkin soruları ve Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un cevabı (7/4932,4933) 633:636
8. - Diyarbakır Milletvekili Osman Aslan'ın, Diyarbakır Ergani İlçesinin imam-hatip ihtiyacına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4948) 637:638
9. - Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in, Bursa İlinin hastane ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un cevabı (7/4972) 638:639
10. - Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Karabük Turizm İl Müdürlüğünün personel sorununa ve bazı turizm projelerine ilişkin Turizm Bakanından sorusu ve Devlet Bakanı ve Turizm Bakanı Vekili Mehmet Keçeciler'in cevabı (7/4978) 640:643

I - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak iki oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali İrtemçelik, Avrupa Birliği Komisyonunca açıklanan İlerleme Raporu ve Strateji Belgesine,

Mardin Milletvekili Metin Musaoğlu, Mardin İlinin ekonomik sorunlarına;

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Nisan, Mayıs ve Haziran 2001 Ayları Hesabına (5/16) (S. Sayısı: 767),

Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Temmuz, Ağustos ve Eylül 2001 Ayları Hesabına (5/17) (S. Sayısı: 768);

Ait Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu Raporları Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

(10/10) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 14.11.2001 tarihli Gelen Kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan 697 sıra sayılı raporu ile; (10/8) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 596 sıra sayılı raporunun, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1 inci ve 2 nci sırasında yer almasına ve görüşmelerinin 20.11.2001 Salı günü birleşimde yapılmasına ilişkin Danışma Kurulu önerisi kabul edildi.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Adına Grup Başkanvekilleri Van Milletvekili Hüseyin Çelik, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz'un, başarılı eğitim politikaları uygulayamadığı, bakanlığında idareci ve öğretmen kıyımı yaptığı ve yükseköğretimi yapılandırıp yönlendirmediği iddialarıyla Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu Hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin (11/21) gündeme alınmasının, yapılan görüşmelerden sonra, kabul edilmediği,

Saadet Partisi Grubu Adına Grup Başkanvekilleri Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu, Konya Milletvekili Veysel Candan ve Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, ekonomi yönetiminde başarılı olmayarak ekonomik çöküş sürecini hızlandırdığı ve dış ekonomik ilişkilerde Türkiye'yi küçük düşürücü davranışlar sergilediği iddiasıyla Devlet Bakanı Kemal Derviş hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin (11/22) önerge sahipleri imzalarını geri aldıklarından, işlemden kaldırıldığı;

Açıklandı.

TBMM Başkanlık Divanında boş bulunan ve Anavatan Partisi Grubuna düşen İdare Amirliğine Muş Milletvekili Erkan Kemaloğlu,

Dışişleri Komisyonunda boş bulunan ve Anavatan Partisi Grubuna düşen bir üyeliğe Adana Milletvekili Mehmet Ali Bilici;

Seçildiler.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan:

TBMM İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayısı: 527) görüşmeleri, daha önce geri alınan maddelere ilişkin Komisyon raporu henüz hazırlanmadığından,

İçtüzüğün 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilerek temel kanun olarak bölümler halinde görüşülmesi kararlaştırılmış bulunan Türk Medeni Kanunu Tasarısının (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723),

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/818) (S. Sayısı : 753 ve 753'e 1 inci Ek),

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye İlişkin (1/53) (S. Sayısı: 433),

Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında (1/755, 1/689, 2/699) (S. Sayısı: 666),

Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Türkiye İş Kurumu (1/754, 1/692) (S. Sayısı: 675),

Kanun Tasarılarının görüşmeleri, ilgili komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından;

Ertelendi.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun, 18.11.1992 Tarihli ve 3842 Sayılı Kanun ile Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/923) (S. Sayısı: 769) üzerindeki görüşmeler tamamlandı; tasarının kabul edilip kanunlaştırıldığı açıklandı.

15 Kasım 2001 Perşembe günü, alınan karar gereğince saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 18.17'de son verildi.

Mustafa Murat Sökmenoğlu

Başkanvekili

Şadan Şimşek

Edirne

Kâtip Üye

Mehmet Ay

Gaziantep

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**15.11.2001 PERŞEMBE****Teklifler**

1. - Zonguldak Milletvekili Ömer Üstünkol ve 2 Arkadaşının; 4.6.1985 tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/829) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.11.2001)

2. - Kırklareli Milletvekili Necdet Tekin ve 3 Arkadaşının; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/830) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.11.2001)

3. - Denizli Milletvekili Salih Erbeyin'in; Bazı Kamu Görevlilerine Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/831) (Milleti Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.11.2001)

4. - Denizli Milletvekili Salih Erbeyin'in; Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (2/832) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.11.2001)

5. - Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın; Kurtlapa Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/833) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.11.2001)

6. - Kayseri Milletvekilleri Hasan Basri Üstünbaş, Sabahattin Çakmakoglu ile Hamdi Baktir'in; Gesi Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/834) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.2001)

7. - Kayseri Milletvekilleri Hasan Basri Üstünbaş, Sabahattin Çakmakoglu ile Hamdi Baktir'in; Erkilet Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/835) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.2001)

8. - Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş, Sabahattin Çakmakoglu ile Hamdi Baktir'in; Dadaloğlu Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/836) (İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.11.2001)

Tezkereler

1. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/923) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

2. - Hava Alanı Yatırımları Hakkında Sayıştay Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/924) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

Sözlü Soru Önergeleri

1. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Türk Patent Enstitüsüne ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/1622) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

2. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Şanlıurfa-Viranşehir İlçesi sulama projesine ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1623) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

3. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Şanlıurfa İlindeki hayvancılığın desteklenmesine ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1624) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

4. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, GAP-Baziki sulama projesine ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1625) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

5. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Şanlıurfa-Harran İlçesi sulama projesine ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1626) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
6. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Şanlıurfa-Ceylanpınar İlçesi sulama projesine ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/1627) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bonn Büyükelçiliğimizdeki bir vitray esere ilişkin Dışişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/5082) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2001)
2. - İstanbul Milletvekili Zafer Güler'in, İstanbul Bezm-i Alem Sultan Vakıf Gureba Hastanesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/5083) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
3. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, eğitime katkı payı uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/5084) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
4. - Kayseri Milletvekili Sadık Yakut'un, Özelleştirme İdaresine ilişkin Devlet Bakanından (Kemal Derviş) yazılı soru önergesi (7/5085) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
5. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Karaman-Sarıveliler-Dumlugöze Köyü arazilerinin tapu ve kadastro sorununa ilişkin Orman Bakanından yazılı soru önergesi (7/5086) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
6. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, emeklilerin mali durumlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5087) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
7. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, bütçeden emeklilere ayrılan paya ilişkin Maliye Bakanından yazılı soru önergesi (7/5088) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
8. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, emeklilerle ilgili yasa çalışmalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/5089) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
9. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, emeklilerin sağlık sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/5090) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
10. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, RTÜK'e olan borçları nedeniyle kapatılan radyo ve televizyonlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/5091) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
11. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, yeni telefon rehberinin ne zaman yayımlanacağına ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5092) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
12. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Spor Toto Genel Müdürlüğü'nün iletişim araçları aracılığı ile müşterek bahis oynatmak için açtığı ihaleye ilişkin Ulaştırma Bakanından yazılı soru önergesi (7/5093) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)
13. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Spor Toto Genel Müdürlüğü'nün iletişim araçları ile müşterek bahis oynatmak için açtığı ihaleye ilişkin Devlet Bakanından (Fikret Ünlü) yazılı soru önergesi (7/5094) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2001)

Meclis Araştırması Önergeleri

1. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 23 arkadaşının, denizcilik politikası konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/217) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2001)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.00****15 Kasım 2001 Perşembe****BAŞKAN: Başkanvekili Mustafa Murat SÖKMENOĞLU****KÂTİP ÜYELER: Mehmet AY (Gaziantep), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır.

HÜSEYİN KARAGÖZ (Çankırı) - Nerede var Sayın Başkan?!

BAŞKAN - Efendim, vardır... Şimdi, açtık bir kere...

Sayın milletvekilleri, geç kalmamın sebebini izah edeyim. Birkaç dakika Yüce Heyetinizi beklettim; sebebine gelince:

Sizlere de gelmiştir herhalde, binlerce faks yağıyor, telefon yağıyor; çünkü, ÖSYM imtihanını kazanan, üniversiteye gidecek çocuklarımız, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası almak mecburiyetinde imiş. Bu sebepten dolayı da, kayıtlarını yaptırıyorlar. Nüfus idarelerinin önünde kuyruklar var. Salı gününe kadar, eğer, bunu halledemezlerse, kayıtlar bitiyor.

Ben, sizden ve Yüce Heyetinizden de izin alarak ve güç alarak, ÖSYM Başkanından, lütfen, kayıtların, bir hafta, on gün ertelenmesini... Belki, internette var diyeceklerdir; ama, Türkiye'de her yerde internet yok. Türk köylüsti çocuğuna internet alacak halde değil, internete de giremez; onun için, bu kimlik numaraları...

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) - Sayın Başkan, süre 1 ay uzatılsın, ne olacak...

BAŞKAN - Efendim, bendeniz, işte, sizin delaletinizle, Yüce Heyetinizin, Yüce Meclisin delaletiyle -Sayın Bakan da, hükümet de burada- belki, hükümet nezdinde YÖK Başkanı da bu konuda harekete geçer; yoksa, binlerce insan, yüzbinlerce çocuk kayıt yaptıramayacak. Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası alınması gerektiği daha evvel ilan edilmemiş. İlan edilmediği için, kimlik numarasını almak için nüfus idarelerinde kuyruklarda bekliyorlar. Bu imkânı talebelerimize, geleceğimizin teminatı olan gençlerimize verirsek, herhalde, hayırlı bir iş yapmış oluruz.

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) - Teşekkür ediyoruz Sayın Başkan.

III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**

1. - TBMM Başkanvekili Mustafa Murat Sökmenoğlu'nun, kendi kaderini belirleme hakkına, özgürlük ve bağımsızlığına kavuşan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 18 inci kuruluş yıldönümünü; Millî Futbol Takımımızın Avusturya Millî Futbol Takımını yenerek Dünya Kupası maçlarına katılma hakkını kazanması nedeniyle Millî Takım Teknik Direktörü, oyuncularını ve teknik ekibini TBMM adına kutladığına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, uzun müddettir morale hasret milletimize moral veren, harikalar yaratan, millî refleksimizi bize hatırlatan Millî Takımımızın gösterdiği başarıyı Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, Yüce Heyetiniz adına kutluyorum. (Alkışlar)

Yıldırımlar yaratan Yıldırım, Hakan, Okan, Arif'in golleriyle taçlandırılan bu başarıda payı olan Millî Takım Teknik Direktörü ve ekibine teşekkür ediyorum.

Bu başarının, Dünya Kupası finallerinde de kendini göstereceğine inancım sonsuzdur. Cenabı Allah'tan millîlerimizin başarılarının devamını niyaz ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, gündemimizin yoğun olması sebebiyle, bugün, gündem dışı söz verme imkânımız maalesef olmamıştır.

Bilindiği gibi, bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 18 inci Kuruluş Yıldönümünü idrak ediyoruz. Gruplardan arkadaşlarımız bu konuda gündem dışı konuşma istemişlerdir; ama, Medeni Kanunumuzun bitirilmesiyle ilgili olduğu için bu imkânı tamamadım ve arkadaşlarımdan özür diliyorum.

Sayın milletvekilleri, malumları olduğu üzere, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtından sonraki sürecin tarihî bir neticesi olarak 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmuş ve Kıbrıs Türk Halkı kendi kaderini belirleme hakkına, özgürlük ve bağımsızlığına kavuşmuştur. Bu uğurda hayatlarını feda eden aziz şehitlerimizi, bir kere daha, rahmet ve minnetle anarken, kahraman gazilerimize en derin saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Temeli pek çok şehit kanıyla sulanmış ve Türk Milletinin millî davası olan Kıbrıs sorununun çözümünde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin ve garantör devlet olarak Türkiye Cumhuriyeti Devletinin rıza ve iradesi dışında hiçbir oldubittinin kabul edilmeyeceği kararlılığımız açıktır. Bu, haklı ve onurlu davadan taviz verilmesi de mümkün değildir.

Başta, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi olmak üzere, komşumuz Yunanistan'a ve üyelik için ilişkilerimizi sürdürdüğümüz Avrupa Birliği camiasına, artık, gerçekleri görmelerini, yarasız, uyumsuz, gayri samimî tavır ve dayatmalardan vazgeçerek, akıl ve sağduyunun gereklerini yerine getirmelerini salık veriyoruz.

Bu tarihi ve mutlu günde, yavru vatan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 18 inci kuruluş yıldönümünü, Türkiye Büyük Millet Meclisimiz adına yürekten kutluyor; Kıbrıslı Türk soydaşlarımıza, her zaman yanlarında olacağımızı bir kere daha ifade ederek, mutluluk ve esenlikler dileklerimiz ile içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum efendim. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır.

Meclis soruşturması önergesi vardır; önerge bastırılıp sayın üyelere dağıtılmıştır.

Meclis soruşturması önergesini okutuyorum:

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. - *Istanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 55 arkadaşının, bakanlığı döneminde usulsüzlük ve sulistimallere yol açtığı ve göz yumduğu, gerekli tedbirleri almayarak görevini kötüye kullandığı ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 228, 230, 240 ve 346 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Bayındırlık ve İskân eski Bakanı Koray Aydın hakkında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi (9/4)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı yaptığı dönemde, usulsüzlüklere, sulistimallere yol açtığı ve göz yumduğu, bu hususlarla ilgili gerekli tedbirleri almayarak görevini kötüye kullanması sebebiyle, Türk Ceza Kanununun 228, 230, 240, 346 ncı maddelerini ihlal ettiğinden dolayı, Bayındırlık ve

İskân Bakanı Koray Aydın hakkında, Anayasanın 100 üncü ve içtüzüğün 107 nci maddeleri uyarınca Meclis soruşturması açılması gereğini saygılarımızla arz ve teklif ederiz.6.11.2001

1. Mehmet Ali Şahin	(İstanbul)
2. Faruk Çelik	(Bursa)
3. Mehmet Ergün Dağcıoğlu	(Tokat)
4. Şükrü Ünal	(Osmaniye)
5. Mehmet Vecdi Gbnül	(Kocaeli)
6. Mehmet Altan Karapaşaoğlu	(Bursa)
7. Ahmet Nurettin Aydın	(Siirt)
8. Mahfuz Güler	(Bingöl)
9. Hüseyin Çelik	(Van)
10. Zeki Ergezen	(Bitlis)
11. İsmail Alptekin	(Bolu)
12. İlyas Arslan	(Yozgat)
13. Özkan Ökstüz	(Konya)
14. Ali Sezal	(Kahramanmaraş)
15. Mahmut Gökso	(Adıyaman)
16. Eyüp Fatsa	(Ordu)
17. Sabahattin Yıldız	(Muş)
18. Sait Açıba	(Afyon)
19. Mehmet Necati Çetinkaya	(Manisa)
20. Osman Aslan	(Diyarbakır)
21. Eyyüp Sanay	(Ankara)
22. Salih Kapusuz	(Kayseri)
23. Tevhit Karakaya	(Erzincan)
24. İsmail Özgün	(Balıkesir)
25. Zülfükar İzol	(Şanlıurfa)
26. Osman Pepe	(Kocaeli)
27. Mehmet Çiçek	(Yozgat)
28. Nevzat Yalçıntaş	(İstanbul)
29. Nurettin Aktaş	(Gaziantep)
30. Akif Güllü	(Amasya)
31. Maliki Ejder Arvas	(Van)
32. Kemal Albayrak	(Kırıkkale)
33. Azmi Ateş	(İstanbul)
34. Hüseyin Kansu	(İstanbul)
35. Mustafa Baş	(İstanbul)
36. Abdullah Gül	(Kayseri)
37. Yahya Akman	(Şanlıurfa)
38. Zeki Ünal	(Karaman)
39. Cemil Çiçek	(Ankara)
40. Mehmet Elkatmış	(Nevşehir)
41. Dengir Mir Mehmet Fırat	(Adıyaman)
42. Sadık Yakut	(Kayseri)

43. Lütfi Yalman	(Konya)
44. Bülent Arıncı	(Manisa)
45. Ali Coşkun	(İstanbul)
46. Ali Er	(İçel)
47. Abdülkadir Aksu	(İstanbul)
48. Musa Uzunkaya	(Samsun)
49. İrfan Gündüz	(İstanbul)
50. Abdüllatif Şener	(Sivas)
51. Mehmet Özyol	(Adıyaman)
52. Mehmet Özcan	(İzmir)
53. Avni Doğan	(Kahramanmaraş)
54. Mehmet Mail Büyükkerman	(Eskişehir)
55. Mustafa Düz	(İstanbul)
56. Ramazan Toprak	(Aksaray)

Gerekeç:

Yolsuzluk, suiistimal ve usulsüzlükler, özellikle 57 nci hükümet döneminde âdeta ayyuka çıkmış, bakanlar istifa etmek zorunda kalmış, onlarca bürokrat görevden alınmış, bunlardan birçoğu tutuklanmış, intiharlara varan olaylar yaşanmıştır.

Bütün bu olaylar incelendiğinde, altından işadamlı-bürokrat-siyasetçi ilişkisi çıkmaktadır.

5 Eylül 2001 tarihine kadar Sayın Koray Aydın'ın bakan olarak başında bulunduğu Bayındırlık ve İskân Bakanlığında ihalelere fesat karıştırıldığı ve haksız kazançlar elde edildiğine dair iddialar, kamu vicdanını rahatsız edici boyutlara ulaşmıştı. Nitekim 13.2.2001 tarihinde Koray Aydın hakkında gensoru önergesi verilmiş, Bakanlık bünyesinde olup bitenler Meclis kürsüsünden dile getirilmiş; ancak, iktidar partilerine mensup milletvekillerinin oylarıyla reddedilmiş, ciddiye alınmamıştı.

Çok geçmeden Ankara DGM Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan "vurgun operasyonu" iddiaları çorap söküğü gibi çözülüp, Bayındırlık ve İskân Bakanlığındaki yolsuzluk ve suiistimaller birer birer ortaya çıkınca, Sayın Koray Aydın, hem bakanlıktan hem de milletvekilliğinden istifa etmek zorunda kalmıştı.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığındaki yolsuzluklarla ilgili cumhuriyet tarihimizin en çok sanıklı davalarından biri sayılabilecek kamu davası, 13.10.2000 tarihinde açıldı.

İçinde, Bakanlığın üst düzey bürokratlarının da bulunduğu 361 sanıklı davada, sanıklar, çıkar amaçlı suç örgütü kurmak, yönetmek, örgüt adına faaliyette bulunmak, bilerek hizmet yürütmek, üye olmak, devlet alım-satımında ihaleye fesat karıştırarak çıkar sağlamak, görevi kötüye kullanmak, ihaleye fesat karıştırmak, 3628 sayılı Yasaya muhalefet suçlarından yargılanmaktadır.

Ayrıca, soruşturma boyutları itibarıyla bir kısım sanıklar yönünden devam etmektedir.

Bütün bu olaylardan ve suiistimallerden Sayın Koray Aydın'ın haberi olmadığı, rolünün bulunmadığı düşünülemez. Nitekim, DGM yedek hâkimliğinde Müsteşar Sedat Aban "ihalelerde Bakan, kendisi bir firma adı vererek, ihalede bunu da değerlendirin diye bana veya Genel Müdüre söyleyebildiği gibi, Danışmanı Sadettin Dinçer vasıtasıyla bu şekilde talimatları olmaktadır" demek suretiyle bu ilişkiyi teyit etmiştir.

İddianamede, eski Bakan Koray Aydın'ın isminin geçmemesi, Anayasanın 100 üncü maddesi sebebiyledir. Sayın Bakan ile ilgili soruşturma görevi TBMM'nindir.

Kaldı ki, Anayasanın 112 nci maddesi "Her bakan, kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerden de sorumludur" hükmünü amirdir.

Diğer yandan 13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 5 inci maddesinin ikinci fıkrası "Bakan, emri altındakilerin faaliyet ve işlemlerinden sorumlu olup, Bakanlık Merkez ve Taşra Teşkilatı ile Bağlı Kuruluşunun faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemekle görevli ve yetkilidir" demektedir.

Bayındırlık ve İskan eski Bakanı Sayın Aydın, Anayasanın ve yasaların kendisine yüklediği görevlerini layıkıyla yerine getirmemiş ve kamu davasına konu olan suiistimal ve vurgunların meydana gelmemesi için üzerine düşeni yapmamıştır. Ayrıca Bakanlığındaki tüm olumsuzluklardan biz-zat haberdar olduğumuz ve bu işlerin bilgisi dahilinde yapıldığı kanaatindeyiz.

Sayın Aydın, sadece DGM davasına konu Yapı İşleri Genel Müdürlüğündeki ihale yolsuzluklarından değil, afet kararnamelemlerindeki partizanlıklardan, İller Bankası'na yapılan yatırımlardaki suiistimallerden, deprem bölgesinde iş yapan müteahhitlerle ortak olduğu firması kanalı ile gerçekleştirdiği menfaat ilişkilerinden de sorumludur. Sayın Aydın'ın eylemleri TCK'nun 228, 230, 240 ve 346 ncı maddelerine girdiği gibi, 4422 sayılı Yasa hükümlerine göre de değerlendirilmelidir.

Bütün bu sebeplerle, Bayındırlık ve İskan eski Bakanı Sayın Koray Aydın hakkında Meclis soruşturması açılmalıdır.

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur efendim.

Anayasanın 100 üncü maddesinde ifadesini bulan "Meclis, bu istemi en geç bir ay içinde görüşür ve karara bağlar" hükmü uyarınca, soruşturma önergesinin görüşülme gününe dair Danışma Kurulu kararı daha sonra Genel Kurulun onayına sunulacaktır.

Sayın milletvekilleri, bir adet de Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum efendim:

2. - *Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 23 arkadaşının, denizcilik politikası konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/217)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemiz, üç tarafı denizlerle çevrili, aynı zamanda, kıtalararası bir köprü konumunda olmasına rağmen, bu avantajları yeterince değerlendirebildiğimizi söylemek mümkün değildir. Ekonomideki küçülmenin tartışıldığı şu günlerde, bu imkân ve nimetleri değerlendirmek ve denizcilik sektörüne yeni bir vizyon kazandırmanın önemini de artırmaktadır.

Bu amaçla, Anayasanın 98 inci ve 104 üncü maddesi gereğince bir araştırma önergesi hazırlanmış bulunmaktayız.

Gereğini arz eder, saygılar sunarız.

1. Zeki Ünal	(Karaman)
2. Mahmut Göksu	(Adıyaman)
3. Özkan Öksüz	(Konya)
4. Osman Aslan	(Diyarbakır)
5. İlyas Arslan	(Yozgat)
6. İsmail Özgün	(Balıkesir)
7. Mehmet Çiçek	(Yozgat)
8. Zeki Ergezen	(Bitlis)
9. Şükrü Ünal	(Osmaniye)
10. Nurettin Aktaş	(Gaziantep)

11. Ali Sezal	(Kahramanmaraş)
12. Faruk Çelik	(Bursa)
13. Kemal Albayrak	(Kırıkkale)
14. Hüseyin Kansu	(İstanbul)
15. Eyüp Fatsa	(Ordu)
16. Ramazan Toprak	(Aksaray)
17. Tevhit Karakaya	(Erzincan)
18. Eyyüp Sanay	(Ankara)
19. Mehmet Elkatriş	(Nevşehir)
20. Maliki Ejder Arvas	(Van)
21. Dengir Mir Mehmet Fırat	(Adıyaman)
22. Mehmet Necati Çetinkaya	(Manisa)
23. İsmail Alptekin	(Bolu)
24. Musa Uzunkaya	(Samsun)

Gerekçe:

Türkiye bir deniz ülkesi olmasına rağmen, biz onu hâlâ denizci bir ülke konumuna getiremedik. Denizden ve içindeki varlıklardan yeterince faydalanmayı sağlayamadığımız gibi, onun ne kıymetli bir doğal zenginlik olduğunu da halen idrak etmiş değiliz.

Denizden faydalanmak denildiği zaman, sadece denizyolu ulaştırması akla gelmemelidir. Denizcilik, ideal bir ulaşım alanı olması yanında, balıkçılık (doğal çiftlik), kumculuk, henüz yararlanamadığımız denizaltı madenciliği, turizm ve hatta bazı ülkelerin kullandığı enerji kaynağı olma gibi özelliklerini de hesaba katmalıyız.

Türkiye'de, ulaştırma konusunda denizcilik, yük taşımacılığının yüzde 3'ünü, yolcu taşımacılığının ise binde 1'ini oluşturmaktadır. Halbuki, yapılan araştırma sonuçları, taşımacılığın yüzde 30'unun denizlerden yapılabileceğini göstermektedir.

Deniz taşımacılığı, bir defada çok daha fazla miktar yük taşınması, yük kayıplarının en aza indirgenmesi, güvenlik, ucuzluk, trafik sorunlarının hemen hemen hiç sorun olmadığı, daha rahat bir yolculuk gibi sebeplerle çok daha fazla tercih edilmesi gereken bir ulaşım biçimi olması kanaatleri güç kazanmaktadır.

Denizcilik, ulaştırmadaki fonksiyonelliği yanında, istihdam potansiyeli ve ekonomiye itici bir güç olma özelliği yönüyle de ciddi bir öneme sahiptir. Özellikle, sektörün stratejik boyutunun bir devlet politikası olarak ele alınmasının gerekliliği kaçınılmazdır. Bunun için, hedefleri ve ilkeleri netleştirip, gelişmiş ülkelerin denizcilik birikimlerinden yararlanarak, en rasyonel bir biçimde değerlendirmeler yapma zorunluluğu bulunmaktadır.

Coğrafi konumu itibariyle benzerlikler gösteren komşumuz Yunanistan ile ülkemizin, dünya denizciliğini de nazarı dikkate alarak bir mukayesesinin yapılması konuya daha da netlik kazandırır diye düşünürüz.

Dünya deniz ticaret filosu 767 milyon DWT kapasitededir. Bu filoyla her yıl 5,7 milyar ton yük taşınmaktadır. Dahilî taşımacılıkla bu rakam 10 milyar tona çıkabilmektedir. Bu taşımacılıktan dünyadaki denizci ülkeler 300 milyar dolar gelir sağlamaktadır. Komşumuz Yunanistan 151 milyon DWT'lik 3 548 gemisiyle bu pastadan 60 milyar dolarla yaklaşık yüzde 20'lik bir pay elde etmektedir. Türkiye, bu pastadan 8,5 milyon DWT'lik filoyla, 3 milyar dolar gibi oldukça düşük bir gelirle, yüzde 1'lik bir pay alabilmektedir. Ayrıca, sektörde hizmet gören gemilerimizin, dünya filosunun

yaş ortalamasının üzerinde olması ve son yıllarda dünya çapında ön plana çıkan güvenlik ve çevre mülahazaları nedeniyle yaşlı ve standart dışı gemilerin limanlarına kabul edilmemesi kararları söz konusu olmaktadır. Ne yazık ki, denizcilik filomuzun yaş ortalaması 20'nin üzerindedir ve yenilenmeye muhtaçtır. Bütün bu olumsuz şartlar çerçevesinde bile, Türk Denizcilik Odası bilgilerine göre, denizciliğimizden halen 9,5 milyar dolarlık döviz girdisi sağlanmaktadır. Tedbirler alınması halinde bu girdinin 24 milyar dolar seviyesine ulaşması mümkün olacaktır.

Denizciliğimizin, sunulan bu teknik bilgiler dışında, dünyayla olan organik bağları yönüyle de eşsiz bir konuma sahiptir. Boğazlar vasıtasıyla, Karadenizde sahili bulunan ülkelere, Ortaasya'ya ve Uzakdoğu'ya, Doğu Akdeniz'deki konumu itibarıyla Ortadoğu'ya, Kuzey Afrika'ya, Avrupa'ya, Cebelitarık'la Atlantik'e, Süveyş Kanalıyla Hint Okyanusuna ve Uzakdoğu'ya açılan bir bağlantısı vardır. Kara, hava ve deniz yolu ulaşımı ve deniz avantajı konusunda ülkemiz kadar zengin olan, dünyada çok az ülke olduğu kanaatindeyiz. Bu durumun da en güzel bir biçimde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, ulaştırmaya ilişkin özel ihtisas komisyonu raporuna göre, denizciliğimiz 57 kanun, 1 kanun hükmünde kararname, 29 tüzük, 41 yönetmelik ve 18 kararnameyle, denizcilikten sorumlu Bakanımızın bir açıklamasına göre, 10 bakan tarafından yönetildiği şeklindedir. Bütün bu dağılık görev ve yetki dağılımı ve sorumlulukların değişik ellerde olması, hedef belirleme ve kullanımında olumsuz bir etki oluşturduğu muhakkaktır. Bundan dolayı yetkilerin bir çatı altında toplanması bir zorunluluk haline gelmektedir.

Doğal deniz kaynaklarımızı, deniz taşımacılığı, her türlü altyapı tesislerinden meydana gelen kirlilik ve aşırı kullanımdan kaynaklanan degradasyonel ekosistem değişimlerinin önüne geçilerek, 2872 sayılı Çevre Kanununun içeriğine, gelişmiş ülkelerin çevreyle alakalı kazanımlarını da katarak adil, pratik ve etkin bir yapı kazandırılması ve bu sektörden azami yararlanma ve aynı zamanda, ekolojik dengeyi koruyarak yeni bir denizcilik anlayışı ve sistemi geliştirmek ciddi görev durumuna gelmiştir. Konuya, Meclisimizin duyarlılık göstereceğine ve gerekli tedbirleri alacağına inanıyoruz.

BAŞKAN- Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılması konusundaki öngörüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sözlü soru önergesinin geri alınmasına dair bir önerge vardır; okutuyorum:

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. - *Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın (6/1457), (6/1458) ve (6/1462) esas numaralı sözlü sorularını geri aldığına ilişkin önergesi (4/429)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

TBMM Genel Kurul gündeminde bulunan; (6/1457), (6/1458) ve (6/1462) sayılı sözlü soru önergelerimin cevabını aldığımdan geri çekiyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 14.11.2001

Mehmet Yalçınkaya

Şanlıurfa

BAŞKAN- Sözlü soru önergesi geri verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutup, oylarınıza sunacağım:

2. - Avrupa Parlamentosunca 26-27 Kasım 2001 tarihinde Brüksel'de yapılacak "Avrupa Birliğinin Genişleme Süreci Çerçevesinde Halk Sağlığı Politikaları" konulu seminere TBMM'yi temsilen iki üyenin katılmasına ilişkin TBMM Başkanlığı tezkeresi (3/925)

14 Kasım 2001

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Avrupa Parlamentosundan alınan mektupta, 26-27 Kasım 2001 tarihleri arasında Brüksel'de AB üyesi ve AB'ye aday ülkelerin parlamenterlerinin katılımıyla "Avrupa Birliğinin Genişleme Süreci Çerçevesinde Halk Sağlığı Politikaları" konulu seminer düzenleneceği belirtilerek, söz konusu seminere, TBMM'yi temsilen iki üye davet edilmektedir.

Anılan davete icabet edilmesi hususu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki 3620 sayılı Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN- Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır; okutup, oylarınıza sunacağım:

IV. - ÖNERİLER

A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. - Genel Kurulun 20 Kasım 2001 Salı günü 12.00 - 16.00 saatleri arasında çalışmasına ve "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmındaki 697 ve 596 sıra sayılı araştırma komisyonları raporlarının görüşülmesine, 21 Kasım 2001 Çarşamba ve 22 Kasım 2001 Perşembe günleri de 12.00-16.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesine; 21 Kasım 2001 Çarşamba günkü birleşimde sözlü soruların görüşülmemesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi

Danışma Kurulu Önerisi

No: 91

15.11.2001

Genel Kurulun 20 Kasım 2001 Salı günü 13.00-16.00 ve 18.00'den Özel Gündemde yer alan 697 ve 596 sıra sayılı araştırma komisyonu raporlarının görüşmelerinin bitimine kadar; 21 Kasım 2001 Çarşamba ve 22 Kasım 2001 Perşembe günleri de 13.00-16.00; 18.00-20.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesinin; 21 Kasım 2001 Çarşamba günkü Birleşimde sözlü soruların görüşülmemesinin Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Aydın Tümen

İsmail Köse

Turhan Güven

DSP Grubu Başkanvekili

MHP Grubu Başkanvekili

DYP Grubu Başkanvekili

Beyhan Aslan

Mehmet Ali Şahin

Veysel Candan

ANAP Grubu Başkanvekili

AK Parti Grubu Başkanvekili

SP Grubu Başkanvekili

BAŞKAN - Efendim, öneri hakkında söz isteyen?.. Yok.

Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Önce, yarım kalan işlerden başlıyoruz.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - *İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İluksay, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili Işıl Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı : 527)*

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifinin raporu gelmediği için, görüşmelerini erteliyoruz.

Türk Medeni Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu raporunun görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

2. - *Türk Medeni Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723) (1)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Yedinci Bölüm üzerinde görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, Yedinci Bölümü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

HÜSEYİN KARAGÖZ (Çankırı) - Karar yetersayısı istiyoruz.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Sayın Başkan, biz, karar yetersayısının aranılmasını istemiştik.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim "kabul edenler" dedikten sonra...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Karar yetersayısını söylemiştik.

BAŞKAN - Ne zaman söylemişsiniz efendim?

VEYSEL CANDAN (Konya) - 10 dakika önce yine söyledik efendim.

BAŞKAN - Efendim, oylama yaptım.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır efendim...

BAŞKAN - Nasıl hayır?..

VEYSEL CANDAN (Konya) - Söyledik efendim.

(1) 723 S. Sayılı Basmayazı 24.10.2001 tarihli 11 inci Birleşim Tutanağına ektidir.

BAŞKAN - Kime söylediniz efendim?

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) - Zatâlinize söylediler de, duymadınız efendim.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Söyledik Sayın Başkan. Gerek yok ki!.. Lüzum yok ki!..

BAŞKAN - Oylamaya geçtikten sonra söylediniz efendim.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır efendim. Siz buraya yazı gönderdiniz, kabul etmediğimizi söylemedik biz.

BAŞKAN - Efendim, sonra, cevap almayınca...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır efendim...

BAŞKAN - Oyladım efendim; bitti.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır...

BAŞKAN - Efendim, oyladım. İstirham ederim Sayın Candan...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Toplantı yetersayısı yok. Bir kere, usulsüz açtınız. İkincisi, karar yetersayısı istedik.

BAŞKAN - Efendim, affedersiniz, Bütçe Komisyonu çalışıyor. Bütçe Komisyonuna üye arkadaşlarımız var...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Onları da getirseniz yine sayı yetmez.

BAŞKAN - Efendim, oylamaya geçtim, "kabul edenler" dedikten sonra Sayın Milletvekili istedi.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır Sayın Başkan... Hayır, hayır...

Efendim, bakmadınız; biz el kaldırdık burada...

BAŞKAN - Efendim, geçtim oylamaya; istirham ederim yani...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır, geçmediniz.

BAŞKAN - Geçtim efendim... Nasıl hayır...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Geçmediniz efendim... Biz sizi uyardığımızda geçmemiştiniz.

BAŞKAN - Efendim, buyurun; zabıtları getirteyim, bakın efendim. Ara vereyim, zabıtları getirteyim...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır, geçmediniz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Efendim, zabıtları getireyim...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Niye usulsüzlüğü âdet haline getiriyorsunuz?!

BAŞKAN - Efendim, ben, usulsüzlüğü hiç âdet haline getirmedim; istirham ederim...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Getiriyorsunuz işte...

HÜSEYİN KARAGÖZ (Çankırı) - Sayın Başkan, yangından mal kaçırır gibi oylama yapıyorsunuz.

BAŞKAN - İstirham ederim efendim... Zabıtları getireyim, bakın. Eğer siz, oylamaya geçtikten sonra "kabul edenler" dedikten sonra demediyseniz, ben, bu oturum yönetmekten vazgeçiyorum efendim. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

VEYSEL CANDAN (Konya) - Peki; siz burada...

BAŞKAN - İstirham ederim... Yapmayın... Zabıtlar var...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır... Hayır...

BAŞKAN - Sayın Candan, zabıtlar var... İstirham ederim...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Getirtin o zaman; ara verin toplantıya, getirin.

BAŞKAN - Ben devam ediyorum efendim; zabıtları getirteceğim.

Sayın Candan, hiç, bir başkanvekilinin talimatıyla zabıtlar değişir mi?! İstirham ederim yani...

VEYSEL CANDAN (Konya) - Değişir demedim, getirtin, bakın dedim.

BAŞKAN - Efendim, Sekizinci Bölüm üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Sekizinci Bölüm, dördüncü kitap, eşya hukuku kısmının 683 ilâ 778 inci maddelerini kapsamaktadır.

Bu bölümde de, konuşma süreleri, gruplar, Komisyon ve Hükümet için 20'şer dakikadır.

Sekizinci Bölüm üzerinde söz isteyenler?..

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 723 sıra sayılı Medeni Kanun Tasarısının Sekizinci Bölümü üzerinde Ak Parti Grubunun görüşlerini izah etmek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Medeni Kanun Tasarısının, önemli bir tasarı olduğu, çok kişiyi ilgilendirdiği bu kürsüden defalarca izah edildi. Ben de ifade ediyorum ki, kapsama alanı ülkenin her metrekaresi, hatta, bazen yurtdışı; kapsadığı kişiler, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının tamamı, hatta, bazen, birkısım yabancılar; kapsama süresi de, insanın ana rahmine düşmesinden, ölümden sonraki zamana kadar uzayan, çok geniş bir yelpazeye hitap eden bir yasa tasarısını görüşüyoruz.

Değerli milletvekilleri, dünya tarihinde her zaman için hukuk var olmuştur. Kimi zaman, bu hukuk kuralları, yazılı hukuk kuralları şeklinde olmuş, kimi zaman da, yazılı olmayan hukuk kuralları tatbik edilmiş, uygulanagelmıştır. Bilhassa, Medeni Kanun gibi sosyal içeriği yüksek olan, insanların büyük kesimini ilgilendiren yasaların kaynağı bilim adamları tarafından izah edildiği zaman şunu söylerler: Derler ki, bu kanunlar, tarih süzgecinden damıtılarak gelen kanunlardır. Öyle ki, o milletlerin örf ve adetleri, dini inanışları, yaşantıları, bu kanunların oluşmasında etkin olan kurallardır ve bu kanunlar, bunlardan mülhem olarak, ilham alarak hazırlanır. Yani, insanlık tarihine baktığımız zaman, daha önce sözlü olarak, insanlar arasında ayıp karşılanan, yasak karşılanan birtakım kuralların, zaman içerisinde yazılı hale dönüştürülerek, hukuk kuralları haline getirildiğini, tarih süreci içerisinde görüyoruz. Bunların en belli başlılarından, en belirgin örneklerinden bir tanesi de, medeni hukuk alanı dediğimiz, insanların yaşantısını, hatta, ölüm sonrasını, mirasını ve birbirleriyle olan ilişkilerini ilgilendiren yasa kurallarıdır.

Peki, bu görüşmekte olduğumuz Medeni Kanun Tasarısı, bu arz ettiğimiz ölçüler içerisinde, hukuk fakültesinde bize öğretilen kanunların hazırlanış tekniğine uygun olarak, hakikaten, toplumun hayatından, toplumun geçmişinden damıtılarak sözlülüp gelen kurallar halinde bir yasa tasarısı mıdır, yoksa, diğer türlü bir yasa tasarısı mıdır? Buna, doğrusu, olumlu cevap vermek mümkün değil.

Bildiğiniz üzere, cumhuriyet tarihimize beraber, cumhuriyetin kuruluşundan aşağı yukarı üç yıl sonra, yeni kurulan cumhuriyete bir medeni kanun hazırlığı için araştırmalar yapılmış ve o günkü şartlarda, İsviçre Medeni Kanununun ülkemiz için ve insanlarımız için en uygun kanun olacağı varsayılarak, bu Kanun, iktibas yoluyla, tercüme edilmek suretiyle hukukumuzda kazandırılmış ve gelmiştir.

Yetmişbeş yıl önce, böyle bir kanunun tercüme edilerek hukuk sahamıza kazandırılmış olmasını anlamak mümkün; çünkü, o tarihlerde, hakikaten, savaştan çıkmış olan bir millet, ilim adamlarının çoğu da, daha önceki hukuk sahasında yetmiş olan ilim adamları. Yeni bir hukuk anlayışı,

yeni bir cumhuriyet, yeni bir demokrasi, yeni bir anlayış adapte edilmek isteniyor; bunu, o çağın gereklerine göre anlamak, doğru bulmak mümkün; fakat, geldiğimiz noktada, eğer yanlış bilmiyorsa; şu gün, Türkiye'de faal olan 27 tane hukuk fakültemiz var. Bu hukuk fakültelerinde profesör, doçent ve çeşitli kademelerde hocalık yapan binlerce hukukçu akademisyenimiz var. Yine, bunun yanında, sayıları binlerle ifade edilen, belki onbinlerle ifade edilen uygulayıcılarımız var. Bunlar, savunma alanındaki uygulayıcılar olduğu gibi, mahkeme hakimlerimiz, yüksek yargıçlarımız, birinci sınıfa ayrılmış yargıçlarımız, eser yazan uygulayıcılarımızdır. Bütün bu envantere sahipken, bu gibi bir birliğe sahipken, yetmişbeş yıl sonra, oturup da, bu ilim adamlarımız, yetmişbeş yıllık uygulamaları da göz önüne alarak, acaba, yeni bir medenî yasayı önümüze getirmiş olsalardı daha isabetli olmaz mıydı diye düşünmeden edemiyoruz. Kanaatimce, isabetlisi bu olurdu; ama, ne yazık ki, yine, İsviçre Medenî Kanununun zaman içerisinde değişen birkısım maddeleri de dikkate alınmak suretiyle, bugün İsviçre'de yürürlükte olan Medenî Kanunun, aynen, âdeta satır satır tercüme edilerek önümüze getirildiğine şahit oluyoruz. Ben, milletimiz adına, bu husustan, doğrusu, üzüntü duyduğumu ifade etmek istiyorum. Sosyal içeriği ağır olan, toplumun her kesimini yakından ilgilendiren bir yasanın böyle hazırlanmaması gerekirdi. Takdir edersiniz ki, bugün, Türkiye'nin bir vilayeti büyüklüğündeki İsviçre'nin, Türk toplumuyla doğrudan doğruya örtüşen kaç yönünün olduğunu sorarsanız, doğrusu, buna cevap veremem; eğitim seviyeleri, ekonomik seviyeleri, tarihteki geçmişleri, dinleri, örf ve âdetleri itibarıyla bizimle ne kadar uyuştukları şüpheli bir konu. Yani, ben, ekonomik alanda hazırlanmış olan bir yasanın İsviçre'den veya diğer bir Batı ülkesinden alınmasını anlarım; teknolojik alandaki bir gelişmeyi öngören bir yasanın oradan alınmasını anlarım; ama, Medenî Kanunun, doğrudan doğruya milletin öz malı olarak hazırlanması gereken, yerli malı olarak hazırlanması gereken yasa olmasına rağmen, bu cihete gidilmemiştir.

Tabii, benim, bunları ifade ederken, şunu da ifade etmem lazım: Burada değerli hocalarımız var; bu işe emek vermiş komisyonlarımız var. Ben, bunların emeklerinin tamamını, çarpı sıfır kabul etme, hiçbir şey yapılmamış gibi kabul etme nezaketsizliğinde bulunmak istemiyorum. Elbette ki, bu eleştirilerim, doğrudan doğruya hükümetimizdedir, bu işin siyasi sorumluluğunu üzerine almış olan insanlarımızdır. İlim adamlarımız, çeşitli dilleri öğrenmiş, onlardan tercüme yapabilecek kabiliyet ve bilgi birikimine sahip olmuşlar; bu, bizim için sevindirici bir olay. Onlardan istifade etmek de mümkün; o yabancı dilleri bildikleri için. Sadece İsviçre'yi değil, mesela, İspanya'nın Medenî Kanunu, bilebildiğim kadarıyla çok daha yeni bir kanun. Söylendiğine göre -ben, şahsen okuma imkânına sahip olmadım- bu, İsviçre Medenî Kanunundan filan da çok daha güzel düzenlemeler içeriyor; ama, yine, bilebildiğim kadarıyla, ülkemizde İspanyolca bilen ilim adamı olmadığından o kanun tercüme edilmemiş ve ondan istifade edilmemiş. Belki, bu anlamdaki birçok kanun harmanlanarak bir şey hazırlanıp, yine, içinden bir yerli malı çıkarılmaya çalışılırdı daha isabetli olurdu kanaatindeyim; ama, tekrar ifade ediyorum: Bu hususta emeği geçmiş olan, belki onlarla ilim adamımızın emeğini kesinlikle inkâr etmek istemiyorum; hakikaten, aylarca, yıllarca yapılmış olan bir çalışma var karşımızda. Bu çalışmanın bazı açılarını her ne kadar tenkit ediyor olsak da, bu bir emeğin ürünüdür, bunu takdir etmemek de mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, bu yolla alınmış olan Medenî Yasaya baktığımız zaman şöyle bir soru da aklımıza gelmiyor değil; yani, acaba, aldığımız aptes ürküttüğümüz kurbağaya değdi mi gibi bir soru da kafamıza takılmıyor değil. Şöyle bir bakıyorum, 1926 yılında kabul etmiş olduğumuz yasa, ana hatlarıyla korunmuş. Hatta, şu çok tartışma konusu edilen mal rejimini, aile hukukuna ilişkin bazı düzenlemeleri istisna tutarsanız, genel anlamda, aynı, tercüme yoluyla, yeniden yenilenmiş. Peki, ben şimdi düşünüyorum, bu yenilemede madde numaraları değişti.

Değerli arkadaşlar, Medenî Kanun gibi kanunların bir kısmı maddeleri, çoğu zaman, Anayasa maddelerinden bile daha çok tekrarlanan maddelerdir. Özellikle uygulayıcı arkadaşlar, bu maddeleri, içerikleriyle birlikte, numaralarıyla birlikte ezberden bilirler; hâkimler için böyle, avukatlar için böyle... Sadece bu açısını bile düşündüğüm zaman, ben, uygulayıcılara bir külfet getirildiğini düşünüyorum; eski 153 üncü madde de, yeni ikiyüz bilmem kaçınıncı madde gibi, sürekli, onunla bunu karşılaştıracak şeyler meydana gelecek ve belki, hafızaların tazelenmesi, yeni bir bilgi edinme ihtiyacı hissedecekler; ama, bu çok olumlu anlamda bir gelişme olmayacak doğrusunu isterseniz.

Diliyle ilgili değişiklikler yapılmış. Bu, diliyle ilgili değişiklikler burada çok uzun uzadıya tartışıldı; doğrusu, ben, teferruatına girmeyeceğim; ama, onunla ilgili şunu söylemek istiyorum: Bildiğiniz gibi, bir kelimenin bir sözlük anlamı vardır, bir de ıstılah anlamı, yani, ilmi sahada kullanılan anlamı vardır. Burada, dilin Türkçeleştirilmesi adına, ıstılah anlamında, yani, hukuktaki kullanılan anlamında birçok kelimedede değişiklik yapılmış. Yapılan yeni değişiklikler her ne kadar öztürkçe gibi görüntüyorsa da, aslolan, hukuk diliyle ona yüklenen anlamdır. Ona yüklenen anlam, eğer, yeni bir izahı gerektiriyorsa, bırakın, eskisi kalsın; yani, onu uygulamak zorunda olan, onu okuyup anlamak zorunda olan insanlar buna ihtiyaç duyacaklarına göre, bırakın öyle kalsın. Bu anlamda da, doğrusu, aşırıya kaçıldığını düşünüyorum. Tabii ki, dilinde, bugünkü Türkçede kullanılmayan bir kısım kelimeler var. Doğrudan doğruya onları karşılayan kelimelerle bunun ifade edilmesine karşı değilim; ama, bir kısmının da bunu karşılamadığını örnekleriyle benden önceki arkadaşlar da izah ettiler, ben bunun teferruatına girmek istemiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu yasa tasarısında, değiştirilmiş olan bir madde dikkatimi çekti. Nedir bu; evlenme yaşını düzenleyen, yeni tasarıdaki 124 üncü madde. Doğu bölgelerine mensup bir milletvekili arkadaşımızın ve uygulamadan gelen bir arkadaşımızın. 124 üncü maddede, kanun hükmüyle evlenme yaşı yukarıya çıkarıldı; yani, şu anda, 18 yaşına basmamış olan kadın-erkek, hiç kimse resmen evlenme imkânına sahip değil. Peki, bunun gerekçesine bakıyorsunuz; niye hazırlandı, niye yapıldı böyle bir değişiklik diye. Bu değişikliğin hazırlanma gerekçesinde, efendim, işte küçük yaştaki kızların evlendirilmesinin biyolojik, psikolojik açıdan olumsuz etkiler gösterdiği görülmüş de, bu nedenle yapılmış.

Değerli arkadaşlar, yani erken evleneyim diye, küçük yaşta evleneyim diye hiç kimsenin özel bir gayret sarf etmediği malum. Bu işin tabii bir seyridir, yani insanlar çeşitli nedenlerle evlenme ihtiyacı hissetmişlerse, evlenecek olanlar kendini bu konuda yeterli görmüşse, aileler bu konuda muvafakat etmiş ve belli bazı şartlar meydana gelmişse, bu evlenme olayı meydana geliyor; eğer olmamışsa, zaten meydana gelmiyor. Peki, daha önceki, daha düşük yaşta, evlenmeye müsaade edilmesinin ne gibi faydaları vardır ve bugün getirilmiş olan değişikliğin ne gibi mahzurları var?

Şunu ifade etmem lazım: Bir kere bu düzenleme -bana göre- son derece isabetsiz olmuştur. Çünkü, 18 yaşından küçük evlenmiş kişiler nikâh kıymadıklarından dolayı, ceza kanunundaki ırza tecavüz suçunu işlemek durumunda kalmış olacaklar. Ayrıca, çoğunlukla toplumumuzda, çok yaygın şekilde uygulandığı üzere imam nikâhi veya dinî nikâh kıydıkları için de, hem kendileri hem bu nikâhları kıyan insanlar suçlu duruma düşecekler. Yani, bir bakıyorsun, fiilen bir imam nikâhiyle evlenmeye beraber üç ceza davasını aynı anda insanların karşısına getirmiş oluyorsunuz.

Yine, resmî nikâh, öteden bu yana, özellikle kadınlarımız için bir güvence olarak kabul edilir; onların istikballeri için, malları için, o mallara ortak olabilmeleri için, vesaireleri için. Küçük yaşta evlenme engellendiğine göre, fiilen yapılmış olan dinî nikâhla evlenmelerde, kadınlarımız, kızlarımız, iyilik yapalım derken, bu haklardan da mahrum bırakılmış oluyorlar.

Başka bir mahzuruna dikkat çekmek istiyorum. Benim, şahsen, uygulamada karşılaşmış olduğum bir husustur. Bazı durumlarda, öyle olur ki, erkek ve kız bir şekilde birbirlerini severler. Diyelim ki, 16 yaşındaki bir kız ve 17 yaşındaki bir erkek. Bunlar, bir şekilde, beraber bir ilişkiye de girerler; ama, bilhassa doğu toplumlarında; yani, bizim ülkemizin doğu kesiminde veya daha muhafazakâr yaşayan toplumlarda, tabii ki, doğal olarak, nikâh olmayan, ailenin haberi olmayan bu tip beraberlikler çok kötü karşılanır. Üzülerek ifade etmemiz lazım ki, bazen bunlar çok kötü sonuçlara da neden olur; öyle ki, kızın ve erkeğin öldürülmesi gibi sonuçlara da neden olur. Bu bir realite. Bunu tasvip etmek adına filan söylemiyoruz kesinlikle; ama, bu bir realite. Böyle bir durumda, baktığınız zaman, yine örneklerden gördüğümüz gibi, iki aile haberdar oluyor; ama, topluma henüz yansımamışsa böyle bir konu, bir şekilde bir resmî nikâh kıyılarak, normal, kız istenmiş, alınmış gibi yapılmak suretiyle o insanların hayatının kurtarıldığına ben şahsen birçok örneğiyle şahit oldum. Şimdi bu imkân ortadan kaldırılıyor. Böyle bir olay vuku bulduğunda, ya insanlar doğrudan doğruya toplumsal baskının altında yaşamayı göze alacaklar -ki, bu çok zor bir konu. Yani, namusu elden gitmiş bir aile, bir insan, en asgarî şartıyla, yerinden göç etmiş olmak, çeşitli çeşitli kötü şeylere maruz kalmak suretiyle bunu yaşar durumda kalacak- veya o kızı ve o erkeği öldürmek durumunda kalacak ki, bence, tartışıldığı zaman, bir teraziye konulduğu zaman, celp edilen menfaat, defedilen zarardan çok daha düşük düzeyde kalıyor ki, bir tarafta insan hayatı, bir tarafta, varsa eğer, çok düşük düzeyde -ki, artık, bugün, toplumumuzda yaygın değil; hele bu ekonomik şartları da düşündüğünüz zaman- küçük yaştaki evliliklerin meydana getireceği psikolojik bozukluklar... İnsan hayatıyla bir yerde karşı karşıya kalıyor bu durum.

Değerli arkadaşlar, bu ve diğer evlenme ve mal rejimiyle ilgili hükümleri beraber değerlendirdiğimiz zaman, kanaatime göre, gayrimeşru beraberlik, metres hayatı ve benzeri şekildeki olaylarda artışlar meydana gelecek. Severek, isteyerek bir hayatı paylaşma gibi güzel bir duygunun yerini, kötü niyetli, mal mülk düşünceli resmî evlilikler alacak.

Evliliği düşünmek, mahkeme kapılarında beklemekle eşanlamli hale gelecek. Neredeyse, her evlilik, ihtilafsız dahi olsa, mahkemeye gitmekle karşı karşıya kalacak.

Medeni hukuk reformu, mahkemenin iş yükünü ve ihtilafları azaltıcı nitelikte olması gerekirken, mahkemenin iş yükünü katlayacak bir reform olarak anılacak.

Özel hayatın gizliliği, özel eşyalar ve hatıralar, çoğu zaman, mahkeme zabıtlarında ve belki, yedieminlerde sergilenir duruma gelecek.

Evlenme yaşından dolayı psikolojik ve biyolojik rahata kavuşacak olanların yanında, iş yükü nedeniyle bunalacak olan hâkim, savcı ve adliye çalışanlarının psikolojik sorunları ve aile problemleri önplana çıkacak.

Değerli arkadaşlar, özellikle bu yaptığım tenkit, demin verdiğim örnek, mal rejimi ve aile hukukuyla ilgili getirilen diğer yeni düzenlemelerle beraber düşünüldüğünde, maalesef, karşımıza çıkacak olan mahzurlardır.

Ben bir adaletsizliğe daha şahsen dikkat çekmek istiyorum, o da şu; kendi kafamda bir misal düşündüm: Ayşe Hanım -bir hanımdan örnek alalım- evliken ve 4 çocuk sahibiyken, onun kocasının bir şekilde vefat ettiğini düşünelim. Vefat eden kocasından, menkul olarak, para olarak ciddi miktarda bir mal kaldığını düşünelim. Ayşe Hanımın, bir süre sonra da Ahmet Bey diye bir zatla evlenmiş olacağını düşündüm, böyle bir örnek tasarladım. Bu ahvalde, Ayşe Hanım, daha önce ailesinin artırmış olduğu mal varlığı kayıtdışında da olduğu için, farz edelim ki, Ahmet Beyle evlendikten sonra, 8 daireli bir apartman almış olsun; bu 8 daireli apartmanı aldıktan bir süre sonra

da, hatta, kısa bir süre sonra da bu sefer Ayşe Hanım vefat etmiş olsun; Ayşe Hanımın vefat etmesi durumunda, o 8 dairesel mal varlığından -ki, bütün menkullerini, daha önce kaydışı olan menkullerini daireye çevirerek, 8 dairesel bir apartmana sahip olduğunu düşünüyoruz- Ahmet Bey, belki bir yıllık evlilik neticesinde yeni düzenlemeye göre 4 daireyi otomatikman yeni mal rejimi icabı almış olacak. Bir de tabii, yasal miras icabı da "sağ eş" sıfatıyla 1 daire daha almış olacak, yani, 8 dairenin 5 dairesi Ahmet Beye, geriye kalan 3 dairesi de 4 çocuğa kalmış olacak. Ben bunu şöyle bir özdeyişle ifade etmek istiyorum: "Kurt yapmaz bu taksimi, kuzulara şah olsa." Yani, böyle bir çarpıcı örnekle bu işi canlandırmak istedim.

Sayın Başkanım, 2 dakika müsaade ederseniz...

BAŞKAN - Daha süreniz bitmedi ki... Hele bir bitirin bakalım...

YAHYA AKMAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, daha çok, bundan önce görüşülmüş olan bölümler üzerinde görüşlerimi arz ettim; zira, bu görüşmekte olduğumuz Sekizinci Bölümle ilgili olarak dişe dokunur, ciddi anlamda bir değişiklik yapılmadığını, ben şahsen ifade etmek istiyorum. Yapılmış olan değişiklik birkaç maddeyle sınırlı; bunlar da İsviçre Medeni Kanununa bir şekilde sonradan girmiş olan veya daha önce eksik tercüme edilmiş olan maddelerin dahil edilmesi ve geneli için söylemiş olduğumuz dille ilgili yapılmış olan bazı değişiklikler var; burada, bilhassa, 710 uncu maddede, bu heyecanla ilgili olarak yapılmış olan yeni düzenleme, kanaatimce, olumlu bir düzenlemedir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Şimdi, buyurun.

YAHYA AKMAN (Devamla) - Yine, 712 nci maddede dikkatimi çekti; "nizasız" sözcüğü yerine "davasız" ifadesi yer almış, belki dille ilgili yapılan birçok ekleştiriye bunu da eklemek mümkün. Bu "niza" kelimesi, her halükârda "dava" anlamına gelmiyor, daha çok "anlaşmazlık" anlamına gelen bir kelime. Biraz dille ilgili zorlama bazı değişiklikler yapıldığını söylemek mümkün. Yine, sözlerimin başında ifade etmiş olduğum mesela "iştirak halinde mülkiyet" yerine "elbirliği mülkiyeti", "müşterek mülkiyet" yerine "paylı mülkiyet" bu bölümde konulmuş ki, ben şahsen, yani, hukukla ilgili olmayan herhangi bir vatandaşımızın sadece "paylı mülkiyet" dediğin zaman veya sadece "elbirliği mülkiyeti" dediğin zaman, bunun, hukukta ifade ettiği anlamı anlayacağımı varsaymıyorum, böyle bir şey düşünmüyorum; o, yine, bir açıklamaya muhtaç. Bakacak, Medeni Kanun anlamında bu "elbirliği mülkiyeti" ne anlama geliyor, nedir diye. Hukukçular da şunu diyecek: Bu elbirliği mülkiyeti, iştirak halinde mülkiyet vardı ya, işte bu yine o; diğeri de paylı mülkiyet de, müşterek mülkiyettir diye, tekrar, tercümenin tercümesinin yapılacağı bir durumla karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlar, sürem doldu. Ben, dediğim gibi, tümünden karşı olmamakla beraber, uygulamada ciddi anlamda mahzurları olacak bir tasarıyla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için hepinize saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ben teşekkür ediyorum efendim.

Efendim, şimdi söz sırası Saadet Partisinde.

Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan; buyurun efendim. (SP sıralarından alkışlar)

SP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 723 sıra sayılı Türk Kanunu Medenisinin Dördüncü Kitap Birinci Kısmı üzerinde Saadet Partisi Grubu adına söz aldım; şahsım ve Grubum adına Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, şu anda müzakereler, Medeni Kanun Tasarısı usulsüz görülmeye devam edilmektedir. Şu an salonda karar yetersayısı yoktur. Sayın Başkanın, üyelerin, Plan ve Bütçe Komisyonunda bulunduğunu ifade etmesi de, gerekçesi de ayrıca bir usulsüzlüktür.

Değerli arkadaşlar, Dördüncü Kitap, eşya hukukuyla ilgilidir ve üç bölümden oluşmaktadır: "Mülkiyet Kısmı", "Sınırlı Aynî Haklar Kısmı" ve "Zilyetlik ve Tapu Sicili Kısmı" olmak üzere.

Tasarı, dikkatle incelenince, ciddi bir değişikliğin olmadığı anlaşılmaktadır. İki konu dikkat çekmektedir: Bir, Türkçeleştirme; iki, belirsizlikleri giderme şeklindedir.

Değerli arkadaşlar, bazı maddeler üzerinde önemli gördüğüm, dikkat çekici konuların altını çizmek istiyorum.

623 üncü maddede, "müşterek mülkiyet" yerine, "birlikte" veya "paylı mülkiyet" kelimesi konmuştur. Halbuki, Arapça bilen birisi çok iyi bilir ki "müşterek" kelimesinin kapsamı çok daha geniş, "birlikte" ve "paylı mülkiyet" olarak değiştirilen kelimeler de bu kelimenin yerini tam anlamıyla tutmaz. Yapılan değişiklik yanlıştır.

689 uncu maddede, pay sahiplerinin, kendi aralarında anlaşarak, yararlanma, kullanma ve yönetime ait kanun hükümlerinden farklı düzenleme yapmalarına imkân sağlamaktadır. Bu olumlu bir maddedir.

Değerli arkadaşlar, yine 688, 696 ve 723 üncü maddelerde "temlik" kelimesi güya Türkçeleştirilmiştir. 688'de "temlik edilebilir" ibaresi "devredilebilir", "temlik etmesi" ibaresi "devretmesi", "temlik edilemeyen" ifadesi de "devredilemeyen" şeklinde, gayet gülünç, uyduruk bir Türkçeye değiştirildiği ifade ediliyor. Halbuki "temlik" kelimesi yıllardır bütün hukuk kitaplarında yazılı bir ifadedir. Dolayısıyla, bu değişikliği de anlamak mümkün değildir.

733 üncü maddede "önalım" yani, şüfa hakkı için, bir ay, ve beş yıl olan süreler, üç ay ve iki yıl olarak değiştirilmektedir.

767 nci maddede "ihraz" kelimesi "sahiplenme" olarak değiştiriliyor. Artık ihraz da tarihe karışıyor. Acaba, sormak gerekir, hem ihrazı hem de sahiplenmeyi bu millet öğrenseydi, bilseydi ne olurdu?

Yine, 812 nci maddede "muhafazası" kelimesi "korunması" şeklinde değiştirilmektedir.

Bakın Sayın Başkan, bugün Plan ve Bütçe Komisyon toplantısı da yok. Dolayısıyla, üyelerin orada olduğu da doğru değil. Zannediyorum bir yanlış bilgilendirme oldu.

641 inci madde hazine arazileriyle ilgili, "Aksi sabit olmadıkça, menfaati umuma ait sular ile ziraata elverişli olmayan yerler, kayalar, tepeler, dağlar ve onlardan çıkan kaynaklar kimsenin malı değildir" maddesine de "buzullar" kelimesi ilave edilmiştir. Yani, Hazine mallarını korumaya yönelik bir ifadedir. "Ayrıca, hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamaz" şeklinde de bir pekiştirme olduğu ifade edilmektedir.

Yeri gelmişken hemen ifade edelim. Anayasanın 169 uncu maddesinde de "devlet ormanları özel mülkiyet olamaz" denildiği halde, birçok devlet ormanı, mesela, en son, İstanbul Kemerburgaz'da 2 000 dönümlük orman arazisi özel sektöre devredilmiştir. Demek ki, yasaları düzenlemek yetmiyor, uygulaması daha önemlidir.

683 üncü maddede "Bir şeye malik olan kimse, o şeyde, kanun dairesinde dilediği gibi tasarruf etme hakkına sahiptir" denilmekte, burada "tasarruf etme" ibaresine "kullanma" ve "yararlanma" kelimeleri ilave edilmektedir. Böylece, bunun da pekiştirildiği söyleniyor. Bu yapılan değişiklik, bize göre, bir yerde dili küçültme anlamı taşır, bunun dışında getirdiği hiçbir fayda yoktur.

683 üncü maddede "haksız olarak o şeye vaziyet eden herhangi bir kimseye karşı istihkak davası ikame ve her nevi müdahaleyi men edebilir" bölümü "malik, malını haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği gibi, her türlü haksız elatmanın önlenmesini de dava edebilir." Yani, birinin eşyasına, gayrimenkulüne, birisi müdahale ettiği zaman dava açma hakkını getirmektedir.

650 nci madde de, arazi mülkiyetinin malzeme sahibine devredilmesi... Bu, gecekondularla ilgilidir. Hazine arazileri üzerine yapılan binalarda, bina sahipleri, arazileri satın alma talebinde bulunmaktadır. Bu madde de buna imkân tanımaktadır. Ümit ediyoruz ki, hazine arazilerinin değerlendirilmeleri yapılırken çok dikkatli fiyat tespiti yapılmalıdır; çünkü, biz biliyoruz ki, yap-işlet-devret modeliyle yapılan birçok turistik tesis, hazine arazisi olarak, çıkan yasayla, peşkeş çekilmektedir; çok kötü bir örnek olmuştur.

Değerli arkadaşlar, kanunlar ve tasarılar mutlaka anlaşılır olmalıdır. Bu tasarıda anlaşılmayan, muğlak birtakım ifadeler vardır.

31.12.2000 tarihi itibarıyla ülkemizde 7 834 mahkeme bulunmaktadır. Bunlardan 3 145 tanesi hukuk mahkemesidir ve adalet hizmetlerinin yürütülmesinde de sıkıntılar vardır; bu sıkıntılar da böyle yasal boşluklar bulunan tasarıların kanunlaşmasından ileri gelmektedir.

Değerli arkadaşlar, yine, Devlet Planlama Teşkilatının hazırladığı ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Adalet Hizmetleri Etkinlik Özel İhtisas Komisyon raporundaki talepler de gündeme getirilmelidir. Bu raporu özetle takdim edersek, adalet teşkilatından nitelikli eleman çözümü, yargı bağımsızlığı, yargıç güvencesi, yargıç-savcı ayırımı yapılması önerileri üzerinde durulmalıdır.

Değerli arkadaşlar, buraya kadar takdim etmeye çalıştığım eşya hukukuyla ilgili konular üzerindeydi. Buraya kadar anlattığım konuları dikkatle takip ettiğimiz zaman, 4 temel gerekçe görmekteyiz:

1. Boşluk hissedilen konuların doldurulması. Kanunda bu var. Şimdi, ben, merak ediyorum; boşluk hissedilen konuların doldurulması... Acaba, yetmişbeş yıl nasıl dolduruldu?!

2. Yanlış anlaşılması muhtemel tereddütler giderilmeye çalışılıyor deniliyor. Bu muhtemel tereddütler, yetmişbeş yıl nasıl giderildi?!

3. Anlaşılması güç kelimelerin Türkçeleştirilmesi söz konusu.

4. Bazı yeni ilaveler yapılıyor denilmektedir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tasarı, ciddi yenilikler getirmekte midir veya uygulamada kargaşa endişesi var mıdır? Birkısım hukukçunun buna cevabı, ciddi bir yenilik yoktur, özellikle mal edinme konusunda kargaşa endişesi fazladır.

"Medenî Kanun hazırlanırken, nelere dikkat edilmelidir" sorusunun cevabı bizim için çok önemlidir; toplumun millî ve manevî değerlerine geçmiş hukukuna, örf ve âdetlerine dikkat edilmelidir. Bu tasarıda buna dikkat edilmiş midir; hayır, dikkat edilmemiştir; bu bir cehalettir, çıkış noktamız yanlıştır. Önce, bu kürsüde, bir tespiti de önemle yapmak istiyorum; yani, bu, bir yerde, bir hakkın teslimidir, bir görev olarak bildiğim için, şu satırların özellikle tutanaklara geçmesi gerekir. Tasarı gerekçesinde tenkit edilen ve iptidai olarak nitelendirilen Mecelle, aktselîm sahibi herkes tarafından bilinen ve kabul edilen bir hukuk abidesidir. Bugün, görüştüğümüz Medenî Kanun ise Roma hukukundan, onun da kaynağı Hıristiyanlıktan alınmıştır. "Peki, doğrusu neydi, ne yapılması gerekirdi" sorusu çok önemlidir. Halkımızın, kendi inancı, örf ve âdetleri, kültürü, tarihiyle örtüşen bir medenî kanun yapmak gerekliydi. Siz ise, bunun yerine, yetmişbeş yıl önce ter-

cüme edilen bir metni, yeniden makyajla, toplumun önüne getiriyorsunuz; bu bir kolaylıktır. Binlerce hukukçumuz var, üniversitelerimiz var, hukuk fakültelerimiz var; ama, sonuç, kopya çekmek olmamalıydı diye düşünüyoruz. Bu tartışmalara bakılırsa, Kanunu Medeninin, en azından bir bölümünün, en kısa zamanda tekrar Parlamento gündemine yeniden geleceği anlaşılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, acaba çok tartışılan tasarrın dili, Türkçeleşiyor muydu veya Sayın Bakanın dediği gibi, kullanılan dil, hukuk dilini yansıtıyor muydu, buna özen gösteriliyor muydu?

Bu, doğru değil; "dilın arıtılması"adı altında uydurma kelimeler metne giriyor; bilinen hukuk terimleri, uydurma kelimelerle değiştiriliyor; uydurması bulunamayanlar da, uydurulunca değiştirileceği ifade edilmektedir değerli arkadaşlar. Bu durum, tasarı dilini anlaşılabilir hale getirmektedir.

Örnek vermek gerekirse; "iddia" yerine "olgu", "istifa" yerine "çıkma", "tahsis" yerine "özgülenme", "sorumluluk" yerine "yüklenme" gibi, ne anlama geldiği belli olmayan, isteyen istediği gibi yorumlayacağı şekilde kelimeler uydurularak düzenlemeler yapılmıştır. Bu davranış, geçmişle köprüleri atma, yani, "reddi miras" anlamına gelir; dilin yeniden yapılanması" adı altında, bozulması anlamına gelir. Dildeki değişimler, toplum çoğunluğunun kabulüne bağlıdır. Bu davranış, bize göre, tarihe hakarettir; topluma da ayrıca saygısızlıktır.

Tasarı gerekçesinde geçmişle ilgili söylenen bir iki paragrafı da gündeme getirmek istiyorum değerli arkadaşlar. Özellikle "Türk toplumunun çağdaş dünyayla bağdaşmayan noktaları görülüyorsa, bu, milletin beceriksizliğinden değil, onu sarıp sarmalayan ortaçağ örgütü ve dinsel bazı düzenlemelerden..." denmektedir. Burada kasıt, doğrudan, İslam hedef alınmaktadır; bu ifadeler, külliyen yalandır ve iftiradır.

Aynı paragrafta "gelenek ve göreneklere bağlı kalmak davası, insanlığın en ilkel ve ileri götürmeyecek bir anlayıştır" diyerek, tüm gelenek ve göreneklerimiz reddetmektedir; bu anlayışı da kabul etmiyoruz.

Ayrıca "halkın kaderi, belli ve yerleşmiş bir adalet esasına değil, rastlantı ve talihe bağlı, ortaçağ fıkıh kurallarına bağlı..." denilmektedir; fıkıh kuralları kelimesiyle, İslam hukuku kastedilmektedir, bu ifadeleri de reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Tasarı gerekçesi mutlaka redaksiyona tabi tutulmalıdır, bununla ilgili teklifimiz, Genel Kurulun Oturum Başkanlığına biraz sonra verilecektir. Sayın Bakanın, Meclis Başkanıyla görüşmesine rağmen, bu ifadeler üzerinde direnmesini gereksiz ve lüzumsuz olarak gördüğümüzü ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tasarı üzerinde birkaç şey daha ifade etmek istiyorum: Acaba, bu tasarı içerisinde tasvip etmediğimiz konulardan ve endişe duyduğumuz birkaç hususun da altını çizmek istiyorum, özellikle 186 ncı madde, aile reisliği konusunda... "Eşler, konutu birlikte seçerler, beraberce yönetirler, giderlere de güçleri oranında katılırlar." Madde 186.

Değerli arkadaşlar, tasarrın bu maddesiyle, yapılmak istenilen değişiklik, toplumun çekirdeği olan aile yapısını temelden sarsacak, anlaşmazlıklara sebep olacaktır. Görünüşte, kadın-erkek eşitliği hususunda bir adım gibi görünse de, derinliğine düşünüldüğü zaman, ailede, birlik, beraberlik, mutluluk yıkılmakta, âdeta aile kurumu başsız ve yöneticisiz bırakılmaktadır. Aile, toplumun çekirdeğini oluşturmaktadır, bu küçük yapının da bir yöneticiye ihtiyacı vardır. Bu yöneticinin görevi, aile menfaatlarını korumak, nizam ve intizamı sağlamaktır. Konuyu, eşlerden birinin diğeri üzerine üstünlüğü şeklinde algılamak fevkalade yanlıştır. Aile reisliği kavramı, kadın-erkek ayrımı yapmadan, aile yapısını korumak ve haklarını muhafaza için korumaya mecbur olduğumuz bir kavramdır.

Değerli arkadaşlar, itiraz ettiğimiz maddelerden bir tanesi de "Yasal mal rejimi" başlıklı 202 nci maddedir. Tasarrının 202 nci maddesiyle getirilmek istenen mal rejiminde değişiklik, düzen

bozucu, evlilik dışı beraberliği teşvik edici, aileyi temelinden sarsıcı niteliktedir. Evlilik öncesi kazanılmış malları yasal mal rejimi kabul etmek, aile yapısına şirket niteliği kazandırır. Evlenmeyi şirket kurma, boşanmayı da şirket tasfiyesi şeklinde düşünürseniz, eşlerin birbirinden mal saklaması, mal kaçırması, evlenmeye gerek duyulmaması mahzurunu ortaya çıkarır. Ayrıca, iktisadî amaçla boşanmalar da artar; gayri resmî, gayri ahlakî birlikte yaşamalar çoğalır; şimdi, tıpkı tercüme ettiğiniz İsviçre'de olduğu gibi.

Değerli arkadaşlar, ekonomik tahribat aileyi zaten yıkmıştır. 2000 yılında boşanma davası 150 000'dir. Yılda asgari 35 000 çift boşanmaktadır. Şimdi, bu tasarı kanunlaşınca, bugünkü tarih itibarıyla aldığımız rakamlarla iki yıl sonraki rakamları karşılaştırdığımız zaman, Sayın Bakanın getirdiği tasarrımın bu maddesiyle, aile yapısındaki vahametin, bozukluğun ve boşanmaların maliyetini, faturasını, doğrusu, kim ödeyecek sorusu cevap beklemektedir.

Değerli arkadaşlar, tasarıda, vakıflara, her şeyden evvel, kuşkuyla bakılıyor; 109 ve 116 ncı maddelerde birtakım sınırlamalar getiriliyor. "Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü dışında, cumhuriyet savcısı talebi ve mahkeme kararıyla kapatılır" denilmektedir. Bu durum, vakıflara müdahaleyi açık hale getirir, muğlak ifadelerle vakıflar kapatılır; buna zemin hazırlanmaktadır. Bu durum, vakıfların sürekliliğine ve hukukî teminatına vurulan bir darbedir.

Ayrıca, yine, burada, 112 nci maddeye "haklı sebepler varsa, mahkeme..." Bu haklı sebeplerin ne olduğu belli değil. Sayın Bakana, komisyon müzakereleri sırasında soruluyor; diyor ki: "Hâkimin takdiridir." Her hâkime göre haklı sebep ayrı ayrı olabilir. Belirsiz olan, belirsizliklerden insanlara ceza vermek veya sivil toplum örgütlerini kapatmak, dayatmacı jakoben zihniyetin eseridir.

Vakfın yetkili organı veya denetim makamının talebi üzerine, vakfın teşkilatını, yönetimini değiştiriyor. Doğrudan vakfın yönetimini ve yetkililerini değiştirme hakkı elde ediliyor ve burada, çok enteresandır "örgüt" kelimesi "vakıf" kelimesiyle eşanlamlı kullanılıyor. Ya, PKK da örgüttür, sosyal yardım vakfı da örgüt olarak kullanılmaktadır. Fevkalade yanlış bir kelime seçilmiştir.

Ayrıca, ifade ettiğim gibi, ben, buradan, bu muğlak ifadelerin kullanılmasından şöyle anlıyorum. Arzu edilmeyen vakıfları kapatmak için, bu madde böyle yazılmıştır. Böyle takdir olmaz. Yasalar, açık, vazih, net olmalıdır; hangi hâkim okursa, aynı şeyi anlamak mecburiyetindedir Sayın Bakan, öyle dediğiniz gibi takdirle değil. O zaman, niye bu kadar metin, madde madde getiriyor-sunuz; bırakın her şeyi takdire, bakın o zaman memleket ne hal olur.

Değerli arkadaşlar, eski metinde vakıflarla ilgili şu vardı: "Hukuka, ahlaka, milli birliğe, milli menfaatlara aykırı veya belli bir ırkı, cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz." Doğrudur. Şimdi ne ilave ediliyor, bakın: "Cumhuriyetin niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine aykırı vakıf kurulamaz." Şimdi, bu da bir doğru da, bunun ne olduğunun net ve vazih yazılması lazım. Hatırlarsınız, bir dönemde, omzunda yıldız olan askerler de birilerini salonlara topladı, ondan sonra bir takım kanun maddeleri, 312'ler başka cezalar yazmaya başladı. Onun için, burada da, bu cemaatlerin ne olduğu, Lozan'da yazılan cemaatler midir, azınlıklar mı kast ediliyor, onların da ortaya konulması lazım. Hangi teşebbüsler... Acaba bir yerde vakıf kurmak, acaba bir Kur'an kursu açmak veya bir sosyal yardım vakfı açmak... Birisi çıkar da bunlar da cumhuriyetin temel niteliklerine aykırı derse, o zaman ne olacak?! Tabii ki, ülkenin bölünmez bütünlüğü, üniter yapısı hepimiz için önemlidir; nitelikler de önemlidir. Biz, istismara karşıyız. Onun için, Sayın Bakanın, müzakereler sırasında "bu konu hâkimin takdirindedir" sözünü, kendisini, bir hukukçu olarak, esefle karşıladığımızı ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan geldiler, burada konuşma yaptılar; "hiç kimse bu çalışmayı küçümsememeli..." Sayın Bakan ve arkadaşlarına söylüyorum; ben, bu çalışmayı küçümsemiyorum. Kanunun temel yasa olarak görüştürüyor olması, kabul edileceği anlamına gelmez.

Sayın Bakan, bir milletvekiline cevaben bu kürstüde şunları ifade ettiler: "Çağdaş düşünce adına, insafılı olmaları gerekiyor; tasarının gereği kadar kavranmadığı..." Burayı bir kere daha ifade edeyim: "Çağdaş düşünce adına, insafılı olmaları gerekir milletvekillerinin -itiraz edenlere söylüyor- tasarının gereği kadar kavranmadığı..." Aynı şeyi, Sayın Bakan için, ben, burada söylüyorum: Sayın Bakanın bu tasarının ne getirdiğini tam anlamıyla, maalesef, tam toplumun gerçekleri açısından kavramadığını veya hususen kavramamaya çalıştığını anlamaya çalışıyoruz. Komisyon Başkanı, burada, çıktılar, ifade ettiler: "Elli yıllık çalışma ürünü..." Ben diyorum ki: Yazık olmuş bu elli yıla!

Netice itibariyle, gerekçesiyle geçmiş hukuka, örf ve âdetlerimize hakaret eden, kullandığı diliyle güzel Türkçemizi yozlaştıran, hukuk dilini katleden, bazı maddelerde belirsiz ifadeleriyle vatandaşa yasal tuzaklar kuran, 186 ncı maddesiyle aile reisliğine kargaşa getiren, 202 nci maddede edinilmiş mal paylaşımıyla aile yapısını şirkete döndüren, 109-116 ncı maddeleriyle vakıfları potansiyel suçlu gören ve daha benzeri sebeplerle, oyumuz rettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Sayın Bakanın söylediği gibi değil; üretim ve emek mahsulü de görmüyoruz. Kopya edilmiş bir metne "hayır" diyoruz.

Son söz söylemek gerekirse, tasarıları hazırlarken kolaycılıktan vazgeçin, toplumun örf ve âdet ve gelenekleri ile geçmiş hukukuna mutlaka saygı duyun. Bu milletin tarihi geçmişi, kültür birikimi ve hukuk birikimi, İsviçre Medenî Kanunundan daha iyi hazırlayacak birikime sahiptir.

Hükümete ve Adalet Bakanına da bir çift sözüm var: Bu tasarı için harcadığınız süreye yazık. Bu süre içinde, kendi öz malımız diyebileceğimiz, başkalarının bizden tercüme edeceği bir tasarı hazırlanabilirdi. Yani, özette, bu hükümet ve Bakanlığınız, ikinci ve kötü bir kopyacısunuz. Gelecek nesiller, sizden böyle bahsedecektir.

Saygılarımla. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisinde.

Trabzon Milletvekili Sayın Orhan Bıçakçioğlu; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öyle anlaşılıyor ki, 75 yıldır yürürlükte olan Türk Medenî Kanunu bu çalışmalarımızın sonunda yasalaşacaktır. Gerek iktidar, gerek muhalefet partilerine mensup milletvekili arkadaşlarımız, birçok konularda kanuna eleştiriler getirmiştir. Tabii, zaman zaman, şahsımın da, Adalet Komisyonunda bu kanunla daha çok haşır neşir olduğu için ve içeriğini biraz daha ayrıntılı görme fırsatım olduğu için, eleştirileri olmuştur. Eleştirilerim mahfuz kalmak şartıyla, konuşmama başlıyorum.

Maalesef, Türk kamuoyunda, basınıımız bazen pireyi deve, deveyi de pire yapar niteliktedir; bu Medenî Kanunda da -ki, Sayın Bakanın tabiriyle devrim niteliğinde olan bu kanunda da- izlediği tutum hayret ve ibret vericidir. Özellikle bazı köşe yazarlarımız, bu kanunun önemine binaen köşelerinde yer vermiş, Sayın Adalet Bakanımızın görüşlerine yer vermiş, kendisinin seçim bölgesinden örnekler vermiş, biraz esprili, biraz dokundurucu satırlar kaleme almışlardır.

Elimde, Sayın Yavuz Donat'ın, Sabah Gazetesinde 25.10.2001 tarihinde yayımlanan yazısı var. Sayın Adalet Bakanıyla, tahmin ediyorum, ya telefonla ya yüz yüze yapmış olduğu bir mülakatta bu kanunla ilgili kendisine birtakım sorular yöneltiyor ve diyor ki: "Siz Trabzon Milletvekilisiniz -biliyorsunuz, ben de Trabzon Milletvekiliyim- bu malın mülkün yarısını Karadeniz uşağı karısına vermeye ne diyor?" Tabii, Adalet Bakanına buna cevap veriyor; ama, ben de, buradan, bir Trabzon Milletvekili olarak diyorum ki, biz, zaten, malımızın mülkümüzün tamamını eşimize vermişizdir Karadenizliler olarak.

Yine, bu yazıda, kadın erkek arasındaki eşitliğe, getirdiler, bu 1030 maddelik Medenî Kanun Tasarısını oturtular. Bu Mecliste, bu çatı altında, kadın ile erkeğin eşit olmadığını veya eşit olmaması gerektiğini savunan mı var?! Yine, Karadeniz uşağı olarak şunu söylüyorum: Ezelden nasılsa, ebede kadar, yine, kadın, bizim ailemizin reisi olacaktır; siz, bu kanunda değıştirsenez de.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) - Zaten öyle...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Devamla) - Sayın Yavuz Donat'ın, NTV'de yapmış olduğu programlarını -yine kendisi gibi değerli iki köşe yazarıyla beraber- yakinen takip ediyorsunuz. Bu programlarında, genelde, Türkiye'deki bürokrasiden, Türkiye'deki sistemden şikâyet ediyorlar.

Yine, 6 Kasım 2001 tarihinde yayımladığı yazısında, "İki Profesör" başlığı altında, Sayın Adalet Bakanımızla ilgili ve bir de Almanya'da yaşayan Sayın Bakanımızın hocasıyla ilgili bir yazı var. Ona biraz sonra geleceğim; ama, Sayın Donat -mutlaka, benim bu konuşmamı dinleyecektir- siz, yıllardır, Türkiye'nin bürokrat devlet yapısından yakinen yazılar yazdınız, hatta, son zamanlarda, Romanya'daki teşvikleri örnek göstererek, Türkiye'deki yatırımcıların Romanya'ya kaçtığından bahsettiniz. Şimdi, ben de size diyorum ki, bu gelen kanun, Türkiye'de bürokrasiyi tam bir arap-saçına döndürecek, tam bir bürokrat kanunudur. Biraz önceki konuşmacı ve bu kanun tasarısı üzerinde söz alan bütün konuşmacılar -tutanaklar incelenirse görülecektir- "elli yıllık bir çalışma ürünü" babından sözler ettiler. Bence, bu tasarı, sadece ve sadece, bir aylık bir çalışmanın ürünüdür, elli yıllık falan değildir. Sebebini biraz sonra açıklayacağım.

Yine o yazıda, Sayın Donat, yine o bahsettiğim televizyon programında, son günlerdeki Avrupa Birliği tartışmaları gündeme gelince, Türkiye'deki üniversitelerde AB kürsülerinin henüz kurulmamış olduğundan yakınıyor. Ben, şimdi, buradan, sizlere ve beni izleyenlere soruyorum: Türkiye'de 8'i özel, 22 tane hukuk fakültesi var ve bu hukuk fakültelerinin tamamında medenî hukuk kürsüleri var. Ne oldu bu medenî hukuk kürsüleri kuruldu da, onların görüşlerine bu Meclis, bu Komisyon, bu tasarayı hazırlayan bürokratlar değer verdiler mi?! Vermediler; çünkü, onların yapmış olduğu uzun süreli bir çalışmanın sonucunda ortaya konulan Türk Medenî Kanunu Tasarısı, 55 inci hükümet zamanında Meclise sevk edildiği zaman -Sayın Adalet Bakanımız da o hükümette görevliydi, altında imzası var- kanunun omurgası niteliğinde sayılan mal rejimiyle ilgili kısım değıştirildi. Benim görüşüme göre, o tasarıda içerikte bir, nitelikte de iki değışiklik yapılmıştır. Tabii, bu omurgada yapılan değışiklik, kanunun ayakta durmasını uygulama safhasında engelleyecektir. Bunu, ben, bugün, bu kürsüden söylüyorum; ümit ederim, zaman beni haklı çıkarmaz.

Türkiye'deki medenî hukuk kürsülerinin ve Adalet Bakanlığının oluşturmuş olduğu komisyonun... Yine Sayın Donat'ın buradan kulaklarını çınlatarak okuyacağım; onu yazar...

BAŞKAN - Sayın Biçakçioğlu, bu kürsüden cevap hakkı olmayan insan hakkında konuşmayalım.

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Yavuz Donat aşığı, Yavuz Donat yukarı; nedir bu yahu!

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Devamla) - 55 inci hükümet zamanında sunulan tasarının genel gerekçesinde, 232 nci maddesiyle ilgili "Çok karmaşık bir sistem ve evlilik birliğinin sona ermesinde son derece güç bir tasfiye yöntemi öngören bu rejim, ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve ülkemiz şartlarına uymadığı kanısına varılmıştır" deniyor ve iki yıl sonra da, hazırlanan ve Adalet Bakanlığınca değıştirilen mal rejimiyle bu terk ediliyor ve tamamen tersine dönülüyor.

Şimdi, Sayın Tuğrul Ansay'ın, iki ay önce, komisyon üyelerimizin bir çoğuna çektiği bir faks var. Sayın Adalet Bakanımız "kendisi benim hocamdır" diyor bu yazıda. Sayın Tuğrul Ansay, Al-

manya'da bir öğretim üyesi; Sayın Bakan gibi, Türkiye'deki birçok hukukçunun hocası. "Görüşlerinden yararlanacağım" diye buyuruyorsunuz Sayın Bakanım. Hocanız şöyle buyuruyor: "Tasarı hazırlanırken, dünyadaki ve özellikle Avrupa Birliğindeki gelişmelerin de dikkate alınmadığı anlaşılıyor."

Yine, bir yerinde "Edinilmiş Mallara Katılma başlığı altında düzenlenen bu yasal rejim artık değerini tespit edilmesini gerektirdiğinden, uygulamada sorunlar yaratacak ve davaların yıllarca uzaması sonucu doğacaktır" diyor.

Yine, Sayın Ansay, 24.9.2001'de, şahsıma çekmiş olduğu faksta "kişisel olarak, Medenî Kanun Tasarısının tümüyle ve bu şekilde kanunlaşmasının yerinde olmayacağı kanısındayım. Eğer, tüm tasarının yasalaşmasında ısrar edilecekse, farklı görüş sahibi hukuk uzmanlarının fikirlerinin alınması, aksaklıkları gidermekte yardımcı olacaktır" buyuruyor.

Grubum adına alınmış olduğum sözde, Medenî Kanun Tasarısının 683 ve 779 uncu maddeleri arasında kapsayan "Eşya Hukuku" üzerindeki görüşlerimi de konuşmamın bu bölümünde sizlere aktarmak istiyorum.

Bu kısımda, tasarı, dil itibarıyla, diğer kitaplarda olduğu gibi arılaştırılmış ve terminoloji konusunda terim birliğinin sağlanmasına azamî dikkat ve titizlik gösterilmiştir.

"Birden ziyade kimselerin bir şey üzerinde mülkiyeti" deyimi "birlikte mülkiyet" şeklinde ifade edilmiş, bu tür mülkiyetin türlerinden "müşterek mülkiyet" bu kez "paylı mülkiyet", "iştirak halinde mülkiyet" ise "elbirliği mülkiyeti" olarak değiştirilmiştir. Bu yeni terimler, ilgili oldukları kurumları eskisinden daha iyi ifade etmektedirler. Nitekim, Türk hukuk doktrininde ve uygulamada, uzun süredir, bu terimler, özellikle "paylı mülkiyet" terimi kullanılmaktadır. Aynı şekilde "mütemmim cüz" terimi "bütünlüleyici parça", "teferruat" terimi "eklentî" şekline dönüştürülerek, yeni nesillerin bu metinleri okuyup anlamasının kolaylaştırılmasına çalışılmıştır. Keza "gayrimenkul" terimi "taşınmaz", "menkul" terimi "taşınır" şeklinde arılaştırılmıştır. "Şufa hakkı" "önalım hakkı", "iştirak hakkı" "alım hakkı" ve "vefa hakkı" da "geri alım hakkı" olarak, anlaşılabilir hale getirilmiştir.

Tasarı, paylı mülkiyeti düzenlerken, mevcut madde hükümlerinin güntümüz ihtiyaçlarına ve şartlarına uygun hale getirilmesini sağlamıştır. Nitekim, yeni getirilen 689 uncu maddeyle, paydaşların kendi aralarında oybirliğiyle anlaşarak yararlanma, kullanma ve yönetime ilişkin olarak kanun hükümlerinden farklı bir düzenleme yapmalarına imkân sağlanmıştır.

Tasarının 693 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş olup, payla ilişkin yararlanma, kullanma, koruma esasları düzenlenmektedir.

695 inci madde, tamamen yeni bir maddedir. Bu maddeyle, paydaşların yararlanma, kullanma ve yönetime ilişkin konularda yaptıkları düzenleme ve aldıkları kararlar ile mahkemece verilen kararların sonradan paydaş olanları veya pay üzerinde aynı hak kazananları bağlayacağı ve bunun için de, taşınmazlarda paydaşların aldıkları kararların tapu siciline şerh edilmesi gereği getirilmiştir.

698 inci maddeyle, taşınmazlarda paylı mülkiyetin devamına ilişkin sözleşmelerin resmî şekilde yapılması ve bunun tapuya şerh edilebilmesi öngörülmüş, böylece eskiden ortaya çıkan tereddütler giderilmek istenilmiştir.

Yeni getirilen 700 üncü maddeyle, pay üzerinde bir intifa hakkı kurulması durumunda, bir paydaş, üç ay içerisinde paylaşma isteminde bulunursa, satış yoluyla paylaşmada, pay üzerinde intifa hakkı bulunmaksızın satış yapılması hükme bağlanmıştır.

Taşınmaz mülkiyeti bölümünde, taşınmazlar sayılırken, mevcut Kanundaki "madenler" metinden çıkarılmış, bunun yerine "kat mülkiyetine kayıtlı bağımsız bölümler" alınmıştır.

708 inci maddeye eklenen bir hükümlerle, yeni oluşan ve devlete ait olan arazinin, kamusal bir sakınca bulunmayan hallerde, öncelikle, arazisi kayba uğrayan veya bu araziyle bitişik olan arazi sahibine devredilmesine imkân sağlanmıştır.

710 uncu madde de, tamamen yeni bir maddedir. Bu maddeyle, ülkemizde, özellikle Karadeniz Bölgesinde sık sık meydana gelen heyelan dikkate alınarak "arazi kaymasının sınır değişikliklerine yol açmayacağı" ilkesinin, yetkili makamlar tarafından, heyelan bölgesi ilan edilen yörelerde uygulanmayacağı kabul edilmiştir.

711 inci maddeyle de, bir sınırmaz arazi kayması yüzünden gerçeği yansıtmaması halinde, ilgili taşınmaz maliklerinin sınırmaz yeniden belirlenmesini isteyecekleri hükme bağlanmıştır.

Ölağanüstü zamanaşımıyla taşınmaz mülkiyetin kazanılmasını düzenleyen 713 üncü madde, kısmen hüküm değişikliği yapılmak suretiyle yeniden kaleme alınmıştır. Bu arada, birinci fıkrada belirtilen yolla kazanmanın, taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerinde de olabileceği kabul edilmiştir. Üçüncü fıkrayla, tescil davasının, hazine ve ilgili kamu tüzelkişileri ile varsa tapuda malik gözükken kişinin mirasçılara karşı da açılması zorunluluğu getirilmiştir. Mülkiyet hakkının hangi zamanda kazanılmış olacağı sorunu, doktrin ve uygulamada çok tartışmalıydı. Bu sorun, beşinci fıkrayla halledilmiş ve mülkiyetin, birinci fıkrada öngörölmüş olan bütün şartların gerçekleştiği anda kazanılmış olacağı -yani, hâkimin vereceği tescil kararının geriye dönük sonuç doğuracağı- hükme bağlanmıştır.

Önalım hakkının yeniden düzenlenmesinde, 733 ve 734 olmak üzere, iki yeni madde getirilmiştir.

733 üncü maddede, önalım hakkının, paylı mülkiyetteki payın cebri icra yoluyla satılması halinde kullanılamayacağı belirtilmiştir. Aynı maddede, önalım hakkından feragatin resmî şekilde yapılması ve tapuya şerh verilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Yeni 734 üncü maddeyle, önalım hakkının dava açılmak suretiyle kullanılması esası getirilmiştir.

748 inci madde birinci ve ikinci fıkrasında, zorunlu geçit dışında kalan geçici geçitler ile kırsal alanda ihtiyaç duyulan hayvan sulama yolu, kış geçidi, saban yolu, tomruk kaydırma yolu ve oluğu ve benzerleri gibi diğer geçitlerin özel kanun hükümlerine tabi olduğu; özel kanun yoksa, yerel âdetin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

754 üncü madde, tamamen yeni bir maddedir. Bu maddeyle, taşınmaz mülkiyetin kamu hukuku kısıtlamaları düzenlenmektedir. Örneğin, eski eserler, doğal güzellikler, manzaralar, seyirlik noktaları ve ender doğa anıtları ile içmeler, ılıcalar, maden ve kaynak sularının korunmasına ilişkin mülkiyet sınırlamaları, özel kanun hükümlerine tabi olacaktır.

760 inci madde de yeni bir maddedir. Bununla, özel mülkiyete tabi arazide bulunan kaynak, kuyu veya derelerden, komşuların ve diğerlerinin yararlanmalarının özel kanuna tabi olduğu; özel kanun yoksa, genel âdetin uygulanacağı belirtilmektedir.

683 ve 779 uncu maddeler arasında yer alan, eşya hukukuna ait değişiklikleri kısaca böyle özetlemiş olurum.

Bildiğiniz gibi, Sayın Bakanımız, her bölümün sonunda, gerek konuşmacı arkadaşlara gerekse anlaşılmasını konularda cevaplar vermektedir. Ben de, kendisinden, bu bölümün sonunda yapacak olduğu konuşmada, kafamda tereddüt oluşturan bir konuda açıklık getirmesini istirham ediyorum. Bildiğiniz gibi, İsviçre Medeni Kanunundan bire bir bunu biz alıyoruz. İsviçre'de bu kanun 1984 yılında halkoylamasına sunuldu ve kabul edildi; fakat, İsviçre, kabul ettiği bu kanunu 1988'de

yürürlüğe koydu. Yani, dört yıllık bir geçiş süreci vardı. Acaba, biz neden 1 yıl koyuyoruz, yoksa, Türk hukuk sistemi, Türk adliye yapısı, bürokrasimiz, İsviçre'den daha sağlam, daha tıkr tıkr işleyen bir bürokrasi mi? Adliyelerdeki bu kadar iş yükünü de göz önünde bulundurarak Sayın Bakanımın da bu konuda Yüce Meclisini aydınlatmasını, bilgilendirmesini istiyorum.

Eşya hukuku üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisi adına yaptığım konuşmamı burada tamamıyıyor, şahsım ve Partim adına Yüce Heyeti ve bizi izleyenleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Kalın dosyayı görünce eyvah, 20 dakikayı geçecek dedim.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) - Sayın Başkan, daha önce bunları vermiştim.

BAŞKAN - Poz olsun diye taşıyorsunuz.

Şimdi, sıra Demokratik Sol Partide.

Ankara Milletvekili Sayın Ayşe Gürocağ, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA AYŞE GÜROCAĞ (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken, hepinizi, Demokratik Sol Parti adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün, burada, Türk hukuk devriminin simgesi olan bir kanunda, Türk Medenî Kanununda hükümet tasarısı olarak gündeme getirilmiş bulunan geniş kapsamlı değişiklikleri görmeye devam ediyoruz. Onun, cumhuriyetin temellerini oluşturan, özüne dokunulmadan, değişen koşullara göre ve çağdaş bir anlayışla yenilenmesi üzerinde çalışıyoruz; ama, konuşmacı bir arkadaşımın evlilik yaşının yükseltilmesi konusundaki kaygılarına katılmam mümkün değil. Çocuk yaşta yapılan evliliklerin ne mantıklı ne de vicdanî yanı vardır.

Yürürlükteki Medenî Kanun, Mecelle ile başlayan özel hukuktaki dinî esaslardan kopuş sürecinin en önemli noktasıydı; hukuk devrimimizin köşe taşlarından biriydi; cumhuriyetimizin dinî esaslara ilişkisinin laiklik ilkesi çerçevesinde olacağıın en somut göstergelerinden biriydi; kadının eşit vatandaş, eşit insan, eşit mirasçı olarak kabulünü sağlayan temel bir kanundu. Cumhuriyetimizin kuruluşundan getirilen temel ilkeler, aradan geçen 75 yıla rağmen, bugün de aynen geçerlidir; ancak, aradan geçen 75 yılda dünya değişmiş, toplum yaşamı değişmiş, ilişkiler ve ihtiyaçlar değişmiştir. Cumhuriyetin temel ilkelerini yaşatan kanunlara sahip olabilmek için, kanunlarda değişiklik yapmak gerekli hale gelmiştir. Buna karşılık, 1951'den bu yana üzerinde çalışılmasına rağmen, Medenî Kanun, yeterli düzeyde yenilenmiş değildir; çünkü, medenî kanun yapmak gibi, değiştirmek de güç bir iştir.

Üzerinde görüşmekte olduğumuz tasarı, bu güç için başarılmış olduğunu ortaya koyan, görünür kılan somut bir üründür. Bu nedenle, bu değerli ürünün ortaya çıkmasında, en büyüğünden en küçüğüne, katkı yapmış bulunan herkese, buradan, bu kürsüden, Grubum ve şahsım adına, bir kez daha şükranlarımı sunuyorum.

Tasarının "Aile Hukuku" bölümünde yer alan yeni düzenlemeler, sadece gelişmiş aile yaşamımızın gereklerini yerine getirmekle kalmamakta, Türkiye'nin dünyadaki yeri ve saygınlığı açısından da önem kazanmaktadır; çünkü, tasarının aile hukukunda öngördüğü yeni düzenlemeler, 1920'lerin koşullarında dünya ölçeğinde çok ileri olan, ancak, bugün aşılmış bulunan hükümleri değiştirmektedir. Toplumsal eşitlik, herkesi insan olarak gören toplum ve aile için bir kez daha atılım yapılmaktadır; çünkü, demokrasinin beşiği ailedir. Aile içindeki eşitlikçi davranış sağlanmadan ülkede tam bir demokrasi oluşturulamaz. Eşler arası eşitliğin yaşandığı bir ailede yetişen çocuklar, toplumda eşitlik açısından en doğru bireysel denetim organını oluşturacak gücü kazanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz tasarı çok geniş kapsamlıdır; ancak, bu geniş kapsamlı içerik, kamuoyuna tam olarak yansımamıştır. Tasarının kamuoyuna en çok yansıyan tarafı, aile hukukuna ilişkin kısımları olmuştur. Bu durumun, kanun değişikliğinin çok geniş olan kapsamı karşısında bir haksızlık olduğunu düşünmekten edemiyorum. Evet, doğrudur; aile hukukuna ilişkin kitabın, özellikle de evlilik hukukuna ilişkin birinci kısmında yapılması öngörülen değişiklikler, ülkemizde yıllardır talep edilen ve çok beklenen, çok çok önemli değişikliklerdir. Biraz önce de vurguladığım gibi, kadınlar ve toplumumuz açısından önemli, eşitlikçi değişikliklerdir.

Kamuoyumuz, tasarının evlilik hukuku dışındaki bölümlerinin içeriği hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olamamıştır. Hatta, kamuoyu, evlilik hukuku hakkında bile tam bilgi sahibi olamamıştır; çünkü, tasarıya ilişkin değerlendirme ve tartışmalar, neredeyse, sadece eşler arasındaki mal rejimine odaklanmıştır. Bu, önemli bir eksikliklerdir. Bu eksikğin, kanunun yayımıyla birlikte başlanacak yaygın bilgilendirme ve eğitim çalışmalarıyla giderileceğini umuyor; Adalet Bakanlığımızın bu yönde hazırlıklar yapmakta olduğunu duymaktan memnun oluyoruz.

Kamuoyunun hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı bölümlerden biri de, tasarının eşya hukukuna ilişkin bölümüdür. Bu oturumda üzerinde görüşmeye başladığımız bölüm de, kişinin eşya üzerine sahip olduğu haklar bakımından ilişkilerini, hak ve yetkilerini düzenleyen bölümüdür. Bilindiği gibi, eşya hukuku "mülkiyet", "sınırlı ayrı haklar" ve "zilyet ve tapu sicili" olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Tasarı hakkındaki görüşmelerimizin sekizinci bölümü olan bu bölümde, eşya hukukunun mülkiyete ilişkin birinci kısmı üzerinde duruyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mülkiyete ilişkin olarak tasarıyla getirilen en önemli yenilik, uzun yıllardır birikmiş ve içtihadı birleştirme kararıyla çözümlenmiş kurumların kanuna yerleştirilmesidir. Böylece, yaşamın içinde yürürlüğe girmiş olan yargı kararları kanuna yansımakta; ayrıca, yargı üzerindeki dava yükü hafifletilmektedir. Yerleşik içtihadın kanuna yerleştirilmesine örnek olarak, tasarıda yer alan, taksim edilmesi mümkün olmayan taşınmazlarda anlaşmazlık çıkaran paydaşın hissesinin nakit olarak belirlenmesi yoluyla anlaşmazlığın giderilmesi gösterilebilir.

Tasarı, ayrıca, zaman içinde çıkarılmış çok sayıda yeni kanunla ve mevcut kanunları yenileyen değişikliklerle Medenî Kanun arasındaki ilişkileri gözden geçirmiş, sağlıklı ve doğru temellere oturtmuştur. Örneğin, tasarının 729 uncu maddesinde kullanılan "orman" kavramı, Orman Kanunundaki "orman" kavramıyla aynı kılınmıştır.

Tasarının mülkiyete ilişkin kısmındaki bir diğer en önemli özellik, dildeki arılaştırma, Türkçeleştirme. Mülkiyet, sadece, arazi, arsa, bina ve benzeri taşınmaz malları kapsayan bir kavram değildir. Bir çift çoraptan bir su bardağına, her şey, mülkiyetin nesnesidir. Örneğin, taksitli satış yoluyla edinilen eşyalar da taşınır mülkiyetin konularındandır.

Mülkiyetin herkesin ilişkili olduğu bir konu olması nedeniyle, tasarıyla getirilen kanun dilindeki yalınlaşma, her vatandaşın yararına önemli bir gelişmedir. Yürürlükteki Medenî Kanunda yer alan "Lükata" sözcüğünü anlamak mümkün değildir; buna karşılık, tasarıda yer alan "buluntu eşya" da anlamamak...

Tasarının mülkiyet kısmındaki yeniliklerden önemli olan birkaçını özellikle vurgulamak istiyorum. 689, 690 ve 691 inci maddelerde, paylı mülkiyetle ilgili yönetim hakkı ayrıntılı şekilde düzenlenmektedir. Böylece, paydaşlığın kaldırılamayacak ve sınırlandırılmayacak hak ve yetkilerine açıklık kazandırılmış; ayrıca, olağan ve önemli yönetim işlerinin özelliklerine uygun kurallarla düzenlenmesi sağlanmıştır.

Yeni arazi oluşmasını düzenleyen 708 inci maddeyle, yeni oluşan ve devlete ait olan arazinin, kamusal bir sakınca bulunmadığı takdirde, öncelikle arazisi kayba uğrayana veya yeni oluşan arazinin bitişik arazi malikine devredilmesine olanak sağlanmıştır.

709 uncu maddeyle, ülkemizde sık karşılaşılan heyelan olayları göz önünde tutularak, arazi kaymasının sınır değişikliğine yol açması önlenmiştir. Böylece, doğal afetlere karşı korunma sağlanmıştır. Bir başka maddeyle, bir ülkenin yetkili makamlarınca heyelan bölgesi olduğu kararlaştırılan yörelerde uygulanmayabileceği kabul edilmiştir. Ayrıca, tapu planlarıyla arz üzerindeki işaretlerin birbirini tutmaması halinde, plandaki sınıra itibar edileceği kuralının da heyelan bölgelerinde uygulanmaması öngörülmüştür.

Önalım hakkının kullanılmasına ilişkin satış tarihinden itibaren on yıllık uzun bir süreyi kapsayan zamanaşımı beş yıla indirilmektedir.

Yürürlükteki Medenî Kanunda 1 lira olan buluntu eşyanın kolluk kuvvetine veya muhtara bildirilmesini gerektiren değer, günümüzde anlamını yitirdiğinden değiştirilmektedir. Bu değişiklik, 1 liralık değer yerine konacak her miktarın enflasyon nedeniyle zamanla anlamını yitireceği düşünülerek, önemli ölçüde değer şeklinde yapılmıştır. Böylece, söz konusu değerın sık sık değiştirilmesi gereği ortadan kaldırılmış, hem de buluntu eşyanın bildirilmesini zorunlu kılan değerın, günün değeri olmasına imkân yaratılmıştır.

Kamu hukuku kısıtlamalarına ilişkin 754 üncü maddeyle, ülke koşulları da göz önüne alınarak, doğal afetler madde metnine eklenmiştir. Böylece, maddede sayılan kısıtlamalar özel kanun hükümlerine tabi olduğundan, özellikle, eski eserler, kültür ve tabiat varlıklarına ilişkin kanunlarımızın uygulanma alanı genişletilmiştir.

Sözlerimi tamamlamadan önce, görüşmekte olduğumuz Medenî Kanun Değişiklik Tasarısına katkıda bulunan herkese tekrar teşekkür ediyorum.

Demokratik Sol Parti Grubu adına bir kez daha belirtmek istiyorum ki, çağdaş Medenî Kanuna ulaşmak için bu tasarıya desteğimizi sürdüreceğiz. Medenî Kanunda değişiklik kısa bir sürede Genel Kurulumuzdan çıkacak, gerçekleşecektir; yalnız, değişikliklerin yürürlüğe girmesinde de eşitlikçi davranmalıyız. Bu ülkede evlilik tarihlerine göre farklı farklı medenî kanunların uygulanmasına yol açmamalıyız. Aile mahkemelerini en kısa sürede kurarak, değişikliklerin uygulanmasını kolaylaştırmalıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (DSP, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bingöl Milletvekili Sayın Necati Yönder'a aittir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA NECATİ YÖNDAR (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 723 sıra sayılı Türk Medenî Kanunu Tasarısının "Eşya Hukuku" başlıklı sekizinci bölümü üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, daha önce söz alan hatiplerce de dile getirildiği ve tasarı hakkında komisyon üyelerince kaleme alınan muhalefet şerhlerinde de belirtildiği üzere, tasarının dili hususunda, zabıtlara geçmesi açısından düşüncelerimi belirtmek istiyorum:

Tasarının gerekçesinde "tasarıda kullanılan dil, oldukça arılaştırılmış; yürürlükteki kanunun gündümüzde geçerli olan dile oranla eskimiş olan ifadeleri kolay anlaşılabilir bir ifadeye dönüştürülmüştür. Tasarıda, genellikle, Anayasada kullanılan dil esas alınmıştır" denilmektedir. Hâlâ yürürlükte bulunan eski tarihli kanunların dilinin sadeleştirilmesi gerektiği konusunda her kesimde görüş birliği vardır; ancak, dili, ideolojik amaçlara araç kılmak, hiç kimsenin hakkı değildir. Hatta, hile, tehdit, ikametgâh, tahsis, istifa, müşterek kelimeleri anlaşılıyor mu ki, yerine yeni arayışa gidilmiş ve kaos yaratılmıştır. "Ikametgâh" yerine kullanılan "yerleşim yeri" ifadesi, uygulamada, hukuki sorunlar yaratacaktır. Henüz vakit varken, tasarı dilindeki bu tahrifat ve tabirbat giderilmelidir.

İkinci bir husus ise, madde gerekçelerinde sık sık karşılaşılan şekliyle, maddenin, İsviçre Medenî Kanunundaki aslına göre düzenlendiği veya bu kanunda yapılan değişiklik nedeniyle değişikliğe gidilmiş olduğu belirtiliyor; bunu yadırgadığımı belirtmek istiyorum. Zira, cumhuriyetin kuruluş yıllarında ülkemizin içinde bulunduğu koşullar, eğitim ve kültür durumu, ekonomik hayatın geriliği gibi etkenler ile çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma hedefinin etkisi sonucunda, İsviçre Medenî Kanunu tercüme edilerek, Türk Medenî Kanununun yürürlüğe konulması, bir zaruret sonucudur. Ancak, ülkemizin, aradan geçen yetmişbeş yıl içerisinde elde ettiği birikim ve tecrübenin, Türk Medenî Kanununu, kendi sosyal bünyemizin icaplarına göre değiştirmeye ve ilavelerde bulunmaya muktedir olduğunu düşünüyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Grubumun görüşlerini ifade etmek üzere söz aldığım Türk Medenî Kanunu Tasarısının "Eşya Hukuku" başlıklı Dördüncü Kitabı, hâlâ yürürlükte bulunan kanunumuzda "Aynı Haklar" olarak anılmaktadır. Başlıkta yapılan değişiklik, kapsamı ve anlamı açısından olumludur.

Bu bölümde yer alan ve değişiklik öngörülen maddeler hakkındaki görüşlerimi tek tek ifade etmek istiyorum:

Medenî Kanunumuzun 618 inci maddesi, yeni tasarıda 683 üncü maddedir. Dilinin sadeleştirilmesi dışında bir değişiklik yoktur.

Mütemmim cüzü, 684 üncü maddede "bütünleyici parça" olarak düzenlenmiştir.

Tabii semere veya doğal ürün, 685 inci maddede düzenlenmiştir. Bu maddede yer alan "özellikle", tahsis kelimesi yerine kullanılmış ise de, yaygın kullanımının bulunmaması nedeniyle, isabetli bir seçim olmamıştır. Keza, teferruatın yerine kullanılan "eklenmesi" başlıklı 686 ncı maddede "sarih" kelimesi yerine kullanılan "anlaşılabilen" kelimesi de isabetli değildir; ancak, bu maddede yer alan "temlikli tasarruflar" ibaresinden "temlik" in kaldırılmış olmasını, taahhüt işlemlerini (borçlandırıcı işlemleri) de kapsamı yönünden olumlu buluyoruz.

"Paylı mülkiyet" olarak ifade edilen müşterek mülkiyette, hissedarların kendi aralarında oyma birliğiyle anlaşarak, müşterek mülkün yararlanma, kullanma ve yönetimine ilişkin konularda kanunda öngörülen farklı düzenleme yapmaları imkânı getirilmiş; ancak, bu anlaşmanın kanunda iki bent halinde sayılan hallerde hissedarların hak ve yetkilerini kaldırmadığı gibi, sınırlandırılmadığı belirtilmiştir. Hissedarlara yeni düzenleme yapma imkânları getirildiğinden, bu değişikliği olumlu karşılamaktayız. Keza, bir diğer olumlu yenilik de, müşterek mülkiyette işletme usulünün veya tarım türünün değiştirilmesi, kiraya verilmesi veya feshi gibi işlemlerde pay ve paydaşların eşitliği halinde, hâkime, hissedarlardan veya dışarıdan kayyım atama yetkisini tanımış olmasıdır.

Müşterek mülkiyeti sona erdiren hallerden biri olan taksim davası, tasarıda "paylaşma istemi" olarak yer almıştır. Madde gerekçesinde, paydaşların dava açmadan da kendi aralarında paydaşlardan birinin istemi üzerine paylaşma yapabileceklerini belirterek, istemin davayı da içerisine alan

daha geniş bir sözcük olması nedeniyle tercih edildiği belirtilmiştir. Hissedarlar arasındaki bu anlaşmanın resmî şekilde olmasında, gelecekte meydana gelebilecek ihtilafların önlenmesi açısından yarar ve zaruret vardır. Bu nedenle, tasarının 698 inci maddesinin ikinci fıkrasına "devamına" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve sona ermesini" ibaresinin eklenmesinin gerekli olduğu kanısındayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 707 nci maddesinin ikinci fıkrası ile karşılığı olan 635 inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan "müteccel olmayan bir arzun işgali sahipsiz şeylere dair olan hükümlere tabidir" hükmüne "tapuya kayıtlı olmayan taşınmazlar üzerinde işgal yoluyla mülkiyet kazanılamaz" denilerek açıklık getirilmiştir. Tasarının 708 inci maddesinde, yeni arazi oluşması hali düzenlenmiştir, yürürlükteki kanunumuzun 636 nci maddesinin karşılığıdır. Mevcut uygulamada, göl veya nehir kenarlarında birikme, dolma veya kayma suretiyle meydana gelen araziden istifade mümkünse, Hazine adına tescil edilmektedir. Devlet bu yerleri, genel hükümlere göre değerlendirmektedir. Nehirlerin veya göllerin yatak değiştirmesi veya taşması, bilahare eski mecralarına çekilmesi halinde, bu yerlerin daha önce kendisine ait olduğunu ispat eden kimse istirdat edebilmektedir.

Tasarının 708 inci maddesinde, birikme, dolma veya kayma suretiyle meydana gelen arazinin, kanunsal bir sakınca bulunmadığı takdirde, öncelikle arazisi kayba uğrayana veya bitişik arazi malikine devletçe devredileceği hükmüne yer verilmiştir. Bu değişiklik olumludur; fakat, cevaplandırılması gereken hususlar vardır. Arazisi kayba uğrayan kapsamına kimler girecektir? Öncelik kime aittir? Devir bedelli mi bedelsiz mi olacaktır?

Tasarının 709 uncu, 710 uncu ve 711 inci maddeleri, özellikle heyelana maruz kalan yerlerde taşınmazı bulunan vatandaşlarımızı yakından ilgilendirmektedir.

709 uncu maddenin karşılığı olarak, yürürlükteki kanunumuzda 637 nci madde mevcut olup, arazi kaymasının, sınırın değiştirilmesini gerektirmeyeceği hükmü yer almıştı.

710 uncu maddede, arazi kaymasının sınır değişikliğine yol açmayacağı ilkesinin, heyelan bölgesi olarak belirlenen ve tapu kütüğünün beyanlar sütununa yazılan taşınmazlarda uygulanmayacağı; 711 inci maddede ise, arazi kayması sebebiyle oluşan sınır gerçeği yansıtmıyorsa, sınırın yeniden tespitinin isteneceği, fazlalık ve eksikliklerin denkleştirileceği hükmüne yer verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 712 nci ve 713 üncü maddelerinde, olağan ve olağanüstü kazandırıcı zamanasını düzenlenmiştir. Her iki halde de, şartlardan biri olarak, yürürlükte bulunan kanunumuzda yer alan "niza" sözcüğünün belirsizliği, uygulamada, noter aracılığıyla gönderilen protestonun fiilî müdahale veya çatışmanın niza olarak nitelendirilebildiği; oysa, ancak, zilyede karşı istihkak veya müdahalenin meni davası açılmış olmasının niza sayılacağı, 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna göre idarî makamlar nezdinde zilyetliğe yapılan tecavüzün önlenmesinin istenmesinin buradaki anlamda niza sayılmayacağı, bu itibarla zilyetliğin kesintiye uğramış olmayacağı belirtilerek "niza" sözcüğü yerine "davasız" sözcüğü kullanılmıştır.

Tasarının 713 üncü maddesi kanunlaşsa dahi hukuken uygulama imkânı yoktur. Şöyle ki: 9.7.1987 tarihinde yürürlüğe giren 3402 sayılı Kadastro Kanununun tapuda kayıtlı olmayan taşınmaz mallara ilişkin 14 üncü maddesi, bu kanunun 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereğince genel hükümdür. Dolayısıyla, açılacak bir tescil davasında, 713 üncü madde, 14 üncü maddeye aykırı olmayan ve hüküm bulunmayan hallerde uygulanacaktır. Bu maddede ise "niza" değil "çekişmesiz" ifadesi kullanılmıştır. Muradımız mutlaka "davasız" demek ise, öncelikle 14 üncü maddede gerekli değişikliğin yapılması gerekmektedir.

Medenî Kanunumuzda kamu malları 641 inci maddede düzenlenmiştir. Bu maddede "sahipsiz şeyler ile menfaati umuma ait olan mallar devletin hüküm ve tasarrufu altında" olup, bunların kazanılması, işletilmesi ve kullanılması hakkında Medenî Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı, kamu hukuku kurallarına tabi olduğu belirtilmiştir. Keza, bu maddede bazı kamu mallarına örnekler verilmiştir. Mevcut kanunumuzda "buzul" tabiri yer almazken, İsviçre Medenî Kanununda yer almasından dolayı ülkemizde buzul varmış gibi buna da yer verilmesi, mehaaz, yani kaynak kanunun etkisinde fazla kalınmış olabileceğini göstermektedir. Diğer taraftan, tasarıda "sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait mallar" dan söz edilmektedir. Doktrinde ve yargısal içtihatlarda benimsendiği şekliyle kamu mallarını oluşturan kategorilerin açık bir şekilde ifade edilerek "sahipsiz mallar, orta malları ve hizmet malları devletin hüküm ve tasarrufu altındadır" demek daha isabetli ve karışıklığı giderici olacaktır diye düşünüyorum.

Tasarının 716 ncı maddesi, yürürlükteki kanunda "tescili icbar davası" olarak bilinen, 642 nci maddede düzenlenen hususları karşılamak amacıyla düzenlenmiş; ancak, sadeleştirme yapmak amacıyla "mülkiyetin kendisine aidiyetine" ibaresinin karşılığı olarak "mülkiyetin kendi adına tescilini istemek" gibi bir yanlışlığa düşülmüştür. Zira, tescili istenen mülkiyet değil, taşınmazdır. Mülkiyet, tescil edilecek bir obje, nesne değildir; bu yanlışlığın düzeltilmesi gerektiği kanısındayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 719 uncu maddesi, yürürlükteki kanunun 645 inci maddesinin karşılığı olarak düzenlenmiştir. Burada yer alan hüküm şöyledir: "Taşınmazın sınırları, tapu planları ve arz üzerindeki sınır işaretiyle belirlenir."

Yürürlükteki kanunda yer alan "plan" ibaresinin kapsamı "tapu planı" olarak açıklığa kavuşturulmak istenmişse de, kanaatimizce bir yanlışlık yapılmıştır. Zira, kadastro yapılan yerlerde, 3402 sayılı Kadastro Kanununun 7 nci maddesi gereğince, taşınmazın sınırları, kadastral harita veya büyütülmüş fotoğraf veya röperli kroki üzerinde gösterilir. Kadastro yapılan yerlerde, kadastral harita veya kadastro paftası sınırı belirler; ancak, kadastro geçmemiş yerlerin varlığı da dikkate alındığında, buralarda, evrakı müsbite arasında tapu planı bulunmayabilir -ki, çoğunlukla bulunmaz- bu itibarla, ibaresinin eski şekliyle kalmasında yarar vardır.

Tasarının 732 ve 733 üncü maddelerinde, müşterek mülkiyette, paylı mülkiyette söz konusu olan ve "önalım hakkı" olarak sade ifade edilen "şüfa hakkı" ile ilgili düzenlemeler yer almıştır. Buna göre, bir hissedarın hissesini -tamamen veya kısmen- hissedar olmayan bir kişiye satması halinde, diğer hissedarlar, satışın kendilerine bildirildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde şüfa hakkını kullanabileceklerdir.

Cebrî icrada şüfa hakkının kullanılmayacağı uygulamada benimsenmiş bir kuraldı; kanunda açık bir şekilde ifade edilmesi yerinde olmuştur; ancak, kanunlarda süre zikredilirken, uygulamada sorunlara yol açmamak için sürenin ay yerine gün olarak ifade edilmesi daha isabetli olacaktır. Bu cümleden olarak, 733 üncü maddedeki "bir ay" ibaresinin otuz gün olarak düzeltilmesi daha uygun olur düşüncesindeyim.

Tasarının 734 üncü maddesi yürürlükteki kanunda bulunmamakla birlikte, uygulamada doktrin ve içtihatlarla istikrar bulmuş olan şüfa hakkının nasıl kullanılacağına ilişkin hususu düzenlemektedir. Bu maddenin ilavesi yerindedir.

Tasarının "zorunlu geçit hakkını" düzenleyen 747 nci maddesinin ikinci fıkrasında murat edilen husus daha iyi bir şekilde ifade edilebilirdi.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarının 751 inci maddesinde kastedilmek istenen hususun ne olduğunu şahsen ben anlayamadım. Maddede öngörüldüğü şekliyle bir olayın ülkemiz-

de vuku bulabileceğini imkân dahilinde görmüyorum. Hangi yetkili makam, bitki örtüsünü korumak amacıyla başkasının özel ormanına veya özel otlakinesine girmeyi yasaklayacak? Maddede mana ve ifade sakatlığı vardır. Oysa, ikinci fıkra şu şekilde ifade edilebilir: "Yerel âdetlerin izin verdiği ölçüler içerisinde kalmak kaydıyla herkes başkasının orman ve merasına girebilir ve oralarda yetişen yabancı meyve, mantar ve benzeri şeyleri toplayabilir."

Tasarının 769 uncu maddesinde eski deyişle "lökata", yeni ifadeyle "bulunmuş eşya" hususu düzenlenmiştir. Yürürlükteki kanunun 693 üncü maddesine göre, kaybolan bir malı bulan kişi, sahibine haber vermek zorundadır. Sahibini bilmiyorsa, güvenlik görevlilerine haber verecek veya durumu ilan ettirecektir. Malın değeri 1 liradan fazla ise, güvenlik görevlilerine haber vermek zorundadır. Tasarının gerekçesinde belirli bir miktardan söz edilmemesinin sebebinin, konulabilecek bir miktarın her zaman subjektif olabileceği ve zaman içerisinde değersiz hale gelebileceği olduğu belirtilmiş, çözüm olarak da "bulunan eşya önemli ölçüde değerliyse" ifadesine yer verilmiştir. Buradaki ifadenin de subjektif olduğunda tereddüt yoktur. Tereddütlere yol açmayacak bir ibarenin kullanılması yerinde olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; konuşmamın son bölümünde bir temennimi de belirtmek istiyorum. Görüşmekte olduğumuz Medenî Kanun, kişinin maddî ve manevî alandaki hakları ile toplumumuzun temelini oluşturan ailedeki ve de vatandaşlarımız arasındaki ilişkileri düzenleyen kuralları içermesi nedeniyle en önemli kanunlardan biridir. Yüce Parlamente'nun bu tasarımı en müttekâmil hale getirerek yürürlüğe koyacağından şüphemiz yoktur; ancak, bir kanun ne kadar müttekâmil olsa da sonuçta uygulamanın önemli olduğu da bilinen bir gerçektir. Uygulamayı yapacak olan hâkimlerimizin büyük fedakârlıklarla görev yaptıkları her türlü takdirin üzerindedir.

Hâkimlerimizin işyüktü dolayısıyla adalet mekanizmasının işleyişinde zaman zaman aksamalar ve gecikmeler olduğu da bir gerçektir. Bunu gidermenin yolu, kaliteli hukuk eğitimi, sayıca yeterli ve özlük hakları iyileştirilmiş yargı mensuplarının varlığı ve hızlı işleyen usul kurallarıdır. Yüce Heyetinizin bu sorunlara da el atarak bir çözüm bulacağına olan inancım tamdır. İster yöneten ister yönetilen olsun hukuk, günü geldiğinde herkes için gereklidir. İyi işleyen hukuk kuralları ve adalet mekanizmasının hepimiz açısından en önemli güvenceyi oluşturduğunda kuşku yoktur.

Bu duygu ve düşüncelerle, tasarının milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

Şimdi, gruplar adına son söz, Anavatan Partisi Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın Halil İbrahim Özsoy'da.

Buyurun Sayın Özsoy. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Kanunu Medenisi'nin yerini alacak olan ve günlerdir üzerinde konuştuğumuz, Grupların bölüm bölüm fikirlerini ifade etmeye çalıştıkları Türk Medenî Kanunu Tasarısının eşya hukuku konusundaki maddeleri üzerinde söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, insan sosyal bir varlıktır. Hepinizin bildiği ve yaşadığı gibi, bu varlığın, hayatta kaldığı müddetçe, yaşamını devam ettirmek için ve meslekleri nedeniyle çeşitli taşınır veya taşınmaz eşya veya mülke sahip olacağı da bir gerçektir. Bir gerçek de şudur: Sosyal bir varlık olan insan, yakınları, çevresi ve içinde bulunduğu toplumla çeşitli kademelerde ilişki içerisinde. Bu ilişkilerde, müşterek taşınmaz mal edinildiği gibi, kullanma, gelir temin etme veya taşınır mal ve

varlıkların korunması, paylaşımı veya başkalarına ait mal ve varlıklarla olan ilişkisi, işte bu bölümün maddelerinde ifade edilmektedir. Medeni Kanunun Dördüncü Kitabını oluşturan Eşya Hukuku "Mülkiyet", "Sınırlı Aynî Haklar", "Zilyetlik ve Tapu Sicili" başlıklarını taşıyan 3 kısımdan oluşmaktadır.

İnsanlar, toplum hayatına ayak uydururken, beraber yaşama icabı, kuram ve kurallarla zaman zaman çatışmaktadır. Bu çatışmalardaki ilişki ve derece, ileri bir anlayışla tasarıya yerleştirilmeye çalışılmıştır. Mal ve can güvenliği, anayasal teminat altında bulunan bireyler arasındaki mal ilişkilerinin paylı olması, zaman zaman çıkan anlaşmazlıklara da sebep olmaktadır. Bu kanun maddelerinde, bu anlaşmazlıklara çözüm getirilmektedir. İşte bu anlayışla, birinci kısmın birinci bölümünde genel hükümlerle, bu konular ifade edilmeye çalışılmıştır. İfade etmeye çalışacağım kısım, 683 üncü maddeden başlayarak, 779 uncu maddede son bulmaktadır. Genel hükümlerde, özellikle mülkiyet hakkının tanımı, içeriği, hukuk düzeni sınırları içinde bireyin maliki olduğu malın üzerinde dilediği gibi kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkisi ifade edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, aynı maddede, malikin, malı haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği ifade edilmiştir. Eğer, birey bir mala sahipse, o malın bütünleyici parçalarına da sahip olur. Bütünleyici parça, yerel âdetlere göre, asıl şeyin temel unsuru olan ve kanun maddesinde "şey" olarak ifade edilen; yok edilmedikçe, zarara uğratılmadıkça veya yapısı değiştirilmedikçe ondan ayrılmasına olanak bulunmayan parça olarak madde 648'de ifade edilmiştir.

Bu madde, yürürlükteki kanunun 619 uncu maddesini karşılamaktadır ve İsviçre Medeni Kanununun 642 nci maddesine paralel olarak düzenlenmiştir. Kişi bir şeyin malikiyse, onun ürünlerinin de sahibi olur. 685 inci maddede, ürünün, dönemsel olarak elde edilen doğal veya hukukî ürünler ve bunların asıl şeyden ayrılınca kadar bütünleyici parçası olduğu ifade edilmektedir. 686 ncı maddede ise, eklentinin tanımı, kapsamı anlatılmakta. Nelerin eklenti sayılmayacağı ise, 687 nci maddede düzenlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, yürürlükteki kanunun 623 üncü maddesine karşılık düzenlenen 688 inci maddede "birden ziyade kimselerin bir şey üzerindeki mülkiyeti" deyimini "Birlikte Mülkiyet" başlığı şeklinde değiştirilmiştir. Bu başlık da, hem paylı mülkiyetin hem de elbirliği mülkiyetinin daha iyi anlatılabileceği gerekçesine dayandırılmaktadır. Böylece, yürürlükteki kanunun maddelerinin kenar başlığında yer alan "müşterek mülkiyet" deyimini "paylı mülkiyet" olarak değiştirilmiştir.

688 inci maddede paylı mülkiyetin tanımı yapılmakta, özellikleri ifade edilirken de "başka türlü belirlenmedikçe paylar eşit sayılır" denilerek, genel bir ifade kullanılmaktadır. Pay sahibi veya diğer bir deyimle paydaşlardan her biri, kendi payı bakımından malik hak ve yükümlülüklerine sahip olur, payın temlik edilebileceği, rehnedilebileceği, alacaklılar tarafından haczedilebileceği bu maddede düzenlenmiştir.

689 uncu madde, İsviçre Kanununun 647 nci maddesinden alınmış olup, bu kanunda yeni getirilmiştir. Bu maddede, paydaşların, kendi aralarında oybirliğiyle anlaşarak, paylı mülkiyetten yararlanma, kullanma ve yönetime ilişkin konularda kanun hükümlerinden farklı bir düzenleme yapılmasına olanak sağlanmıştır. Maddenin fıkralarında ifade edilen anlaşmalar, noterlikçe tasdikini zorunlu kılmakta, paydaşlardan birinin başvurusu üzerine tapu kütüğüne şerh edilmesi konusu açık bir şekilde düzenlenmektedir. 690, 691 ve 692 nci maddelerde paylı mülkiyetin yönetim şekilleri ve paydaşların buna nasıl iştirak edecekleri, paydaşların yükümlülükleri düzenlenmeye çalışılmıştır. 693 ve 694 üncü maddelerde ise, paylı müştereklerden yararlanma, kullanma ve koruma ile masraflara iştirak şekilleri düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, 696 ve 697 nci maddelerde paylı mülkiyetten paydaşların ve diğer hak sahiplerinin çıkarılmalarına ilişkin hükümler bulunmaktadır. 698 ve 699 uncu maddelerde, paylı mülkiyetin paylaşma biçimleriyle, 700 üncü maddede ise, intifa hakkı sahibinin durumuyla ilgili hükümler getirilmiştir. Madde 701'den itibaren elbirliği mülkiyetinin tanımı, kaynakları, niteliği ile 703 üncü maddede elbirliği mülkiyetinin sona erdirilmesi konuları hükme bağlanmaktadır.

Çağdaş toplumlarda toplumsal yaşamının bir gereği olarak ortaya çıkan anlaşmazlıkların sona erdirilmesi için düzenlenen bu maddelerden sonra, ikinci bölümde taşınmaz mülkiyet konuları işlenmiştir. İkinci bölümün birinci ayırımında, taşınmaz mülkiyetin konusu, kazanılması, kaybı gibi içerikler, 704 üncü maddeden itibaren maddeler halinde düzenlenmiş, özellikle de 707 nci maddede, tapuya kayıtlı olmayan taşınmazların durumu açıklıkla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Tapuya kayıtlı olmayan taşınmazlar üzerinde işgal yoluyla mülkiyet kazanılmayacağı ifade edilmiş, 708 inci maddede de yeni arazi oluşumları, bunların kişi veya devlet malı niteliği taşıyıp taşımadığına, hangi şartlarda devletin bunu kişilere devredeceğine açıklık getirilmiştir.

709 uncu maddeden itibaren ise, arazi sınırlarındaki ihtilafları önlemek için hangi hallerde sınır değişikliğinin gerektiği ve 711 inci maddede de sınırların yeniden belirlenmesi konusu düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, günlük hayatımızda hemen hemen her gün karşılaştığımız, özellikle hukukî ve ceza davalarında çok sıklıkla önümüze çıkan zamanaşımı -eski tabiriyle müruruzaman- konusu, burada, olağan ve olağanüstü zamanaşımı başlığı altında 712, 713, 714 ve 715 inci maddelerde ifade edilmiştir.

716 ncı maddede ise, tescil isteme hakkı işlenmiş, 717 nci maddede taşınmaz mülkiyetin kaybı konusu düzenlenmiştir.

718 inci maddeden başlayarak devam eden ve mülkiyet hakkının sorumluluğu, kısıtlanmaları, dinimizce de üzerinde çok durulan komşuluk hakkı gibi konular madde 737'ye kadar tanımlanmış ve şekillendirilmeye çalışılmıştır.

Değerli milletvekilleri, 718 inci maddede arazi üzerindeki mülkiyet, kullanılmasında yarar olduğu ölçüde, üstündeki hava ve altındaki arz katmanlarını kapsadığı; bu kapsama, yasal sınırlamalar saklı kalmak üzere yapılar, bitkiler ve kaynakların da girdiği ifade edilmektedir. Ayrıca, taşınmazların sınırlarının, tapu planları ve arz üzerindeki sınır işaretleriyle belirlenebileceği madde 719'da yazılmakta, bunun heyelan bölgelerinde uygulanamayacağı farkı getirilmektedir. Her arazi maliki komşusunun isteği üzerine belli olmayan sınırların belirlenmesi için tapu planlarının düzeltilmesine veya arz üzerine sınır işaretleri konulmasına katkıda bulunmakla yükümlüdür.

İki taşınmazı birbirinden ayıran duvar, parmaklıklar, çit vesaire gibi sınırlar, aksi ispat edilmedikçe, her iki komşunun müşterek, yani, diğer bir tabirle, paylı malı sayılır denilmekte ve müşterekliğe de geniş bir şekilde açıklık getirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; arazi üzerindeki yapıların kullanılmasında ve yapılmasında başkalarına veya komşuya ait malzeme kullanılması, bunun tespiti, sökülüp geri verilmesi veya doğacak tazminatın belirlenmesi, ödenmesi 722, 723 ve 724 üncü maddelerde ifade edilmiştir.

725 inci maddede ise, bir yapının başkasına ait araziye taşınan kısmı, eğer yapıyı yapan malik taşınan arazi üzerinde bir irtifak hakkına sahip bulunuyorsa, ona ait taşınmazın bütünleyici parçası olur denilmektedir. İrtifak hakkı yoksa, zarar gören taraf, taşınmayı öğrendiği tarihten başlayarak, 15 gün içerisinde itiraz etmediği, aynı zamanda, durum ve koşullar da haklı gösterdiği takdirde, yapan kimse, uygun bir bedel karşılığında parçanın mülkiyetinin devrini sağlayabilir denilmektedir.

Burada, özellikle "uygun bir bedel" yoruma açık bir ifade olup, daha belirleyici bir ifade, özellikle rayiç bedel üzerinden veya taraflar arasında anlaşmaya varılacak bir miktar üzerinden şeklinde yazılabılırdı diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; müttekip maddelerde, genel anlamda, kazı ve kuralları ifade edildiği gibi, başka maliklerin arazilerinden geçiş ve geçit hakları ile bunlara katılma yükümlülüğü getirilmektedir. Bunların yanı sıra, madde 751'den itibaren ifade edildiği gibi, başkasının arazisine girme hakkı başlığı altında, orman ve meraya girme hakkını ve tarafların sorumlulukları maddeleştirilmektedir. Ayrıca, bu bölümde, kamu hukuku kısıtlamaları ve toprağın iyileştirilmesi konuları işlenilmekte ve maddeler şeklinde şekillendirilmektedir.

Günlük hayatla iç içe olan, komşu, ilgili ve ilişkili kişiler arasında her zaman tartışma, kavga veya bir hesaplaşmaya kadar giden, çatışmalara sebep olan kaynak ve yeraltı sularının durumu ise 756 ncı maddeden başlayarak incelenmiş ve maddeleştirilmiştir. Kaynak ve yeraltı sularının mülkiyet ve irtifak hakları, kaynaklara zarar vermekten doğan tazminatlar, aynı kaynaktan beslenen kaynakların durumu ve paylaşımı ve bunların hakkındaki özel kanun hükümleri ve nerelerde yerel adetlerin tatbik edileceği konuları ise, 760 ve 761 inci maddede açık bir şekilde ifade edilmiştir.

İnsanların taşınmaz malları ve mülkiyetleri yanında, bir de, elde ettikleri veya değişik yollardan intikal eden taşınmazların durumları da, fevkalade önem arz ettiği bir gerçektir. İşte, "Taşınır Mülkiyeti" başlığı altında incelenen ve maddeleştirilen konular, zilyetliğin devri, mülkiyetin saklı tutulması ve canlı taşınmazlar üzerindeki mülkiyeti saklı tutma sözleşmesinin yapılamayacağı konuları, 763 üncü maddeden itibaren incelenmektedir. Özellikle "İhraz" başlığı altında, sahihsiz eşyalar, sahihsiz duruma gelen hayvanlar, "Bulunmuş eşya" başlığı altında, bulunan eşyaların korunması, iadesi, tabi tutulacakları muameleler ve satma gibi konular 769 ve 770 inci maddelerde incelenerek, ifade edilmiştir. Ayrıca, define, bilimsel değeri olan eşyalar, düşen veya su, rüzgâr, çığ gibi doğal güçlerin etkisiyle sürüklenen malların durumları, 773 ve 774 üncü maddelerde incelenmiştir. Bu malların nasıl bir işleme tabi tutulacağı, karışma ve birleşmeyle kazandırıcı zamanaşımı ve kaydedilmesi konuları 777 ve 778 inci maddelerde incelenerek, ifade edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kısaca, günlük hayatımızın birer parçası olan ve her gün karşılaştığımız işlemlerin hakka ve hukuka dayalı bir şekilde yürütülmesi, bu kanun sayesinde olacaktır. Güçlünün ve kuvvetlinin değil, haklının ve hak edenin önplana çıktığı, saygı duyulduğu bir toplum yaratmak için, Medeni Kanunun yenileştirilmesine ihtiyaç vardı ve yapılmaktadır. Bu vesileyle, bu tasarımın hazırlanmasında emeği geçenlere Grubum adına teşekkür ediyor ve milletimize, memleketimize hayırlara vesile olmasını diliyorum; milli takımımızı kutluyor, ayrıca, ramazanı şerifinizi de, hayırlara vesile olması dileğiyle tebrik ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Türk Medeni Kanunu Tasarısının Dördüncü Kitabını oluşturan eşya hukuku üzerinde söz alan arkadaşlarımızın bir bölümü, gerçekten, bu konu üzerinde çok yararlı açıklamalar yaptılar, kendilerine teşekkür ediyorum; bazı arkadaşlarımız ise, konuşmalarının ağırlığını, daha önce görüşülmüş olan konulara, bunlar arasında, tasarının hazırlanışına, tasarıda 1926 gerekçesine yer verilmiş olmasına, tasarının diline, tasarının aile hukukuyla ilgili hükümlerine ayırmışlardır. Bunlar, aslında, daha önce değerlendirilmiş olan konulardır.

Yalnız, burada, tasarımı açıkça küçümsediğini ifade eden ya da tasarının elli yılın emeğinin ürünü değil, bir ayda hazırlanmış bir çalışma olduğunu belirten arkadaşlarımızın sözleriyle ilgili bazı açıklamalar yapmak istiyorum: Bu tasarı, gerçekten, elli yıllık bir çalışmanın ürünüdür ve bu çalışmada, Türkiye'nin bütün hukuk fakültelerindeki medeni hukuk profesörleri katkıda bulunmuşlardır. Adalet Bakanlığının kurmuş olduğu uzmanlık komisyonunda, 1951'den itibaren, çeşitli dönemler itibarıyla, ülkemizin seçkin medeni hukukçuları yer almışlardır. Tasarı tamamlandıktan sonra da, bütün üniversitelerimize gönderilmiştir. Tıpkı, tasarının hazırlanışında yüksek yargı organları mensupları ve sivil toplum örgütleri temsilcileri yer aldığı gibi, tasarı, daha sonra, üniversitelerin yanında, bakanlıklara ve sivil toplum örgütlerine, bu arada barolara da gönderilmiştir; onların görüşleri de alınmıştır.

Şimdi, bu tasarının gerekçesinde, 1926 tarihli, dönemin Adalet Bakanı tarafından kaleme alınmış olan gerekçeye yer verilmiş olmasına ilişkin eleştiriler arasında, bizim bir reddi miras anlayışı içerisinde olduğumuz iddia edilmektedir. Şunu söyleyeyim ki, 1926 gerekçesi, Türkiye'de hukuk devriminin gerekçesidir, cumhuriyet hukukunun gerekçesidir, dini kurallara dayalı bir hukuk sisteminden laik temellere dayalı bir hukuk sistemine geçişin gerekçesidir ve bu gerekçe, görüşmekte olduğumuz tasarının da hareket noktasıdır. O nedenle, bir tarihi belge olarak, şimdiki tasarının gerekçesinde özet olarak 1926 gerekçesine de yer verilmiştir. Eğer, bazı arkadaşlarımızın istediği gibi, 1926 gerekçesi üzerinde değişiklik yapma yoluna gidilecek olursa, bir tarihi belgede değişiklik yapma yoluna gidilecek olursa, işte, reddi miras o zaman gerçekleşmiş olur.

Şimdi, huzurunuzda getirmiş olduğumuz tasarı, 1926'da Türkiye'de hukuk devrimini gerçekleştiren Türk Kanunu Medenisi'nin 21 inci Yüzyıl koşullarında gözden geçirilmiş, geliştirilmiş şeklindedir. O nedenle, bir reddi miras değil, tersine, bir devrimin bugünkü koşullarda devamı söz konusudur. Bunun tersini söyleyenler, yetmişbeş yıl öncesinin hukuk sistemine dönüşümü istiyorlar; teokratik hukuk devletinin özlemi mi dile getiriliyor? Ben, bu kürsüden, hiçbir milletvekilimizin, böyle bir anlayışı dile getirmek istediğini düşünmüyorum. Bu bakımdan, onların bu yöndeki eleştirilerinin, kendilerinin de ifade etmek istemedikleri bir düşüncüyü dile getirdiğini kabul ediyorum. Sanıyorum ki, hiç kimse, yetmişbeş yıl öncesinin hukukuna dönmeyi düşünmez; çünkü, hukuk değişiyor, çağlar değişiyor, anlayışlar değişiyor ve zaten, 1926 gerekçesinde de ifade edilen buydu. Hukukun değişmesi zorunluluğu, o kanunun kabul edilmesinin gerekçesiydi. Bugün de, yeni ihtiyaçlara göre yeni kurallar getiriliyor; ama, temelde, 1926'da gerçekleştirilen hukuk devriminin devamı niteliğinde kurallar getiriliyor.

Dil konusu ise, yetmişbeş yıl içinde ülkemizde meydana gelen değişikliklere uygun olarak, Türkçenin evrimine uygun olarak, bugün yerleşmiş hukuk terminolojisiyle tasarının hazırlanması şeklinde özetlenebilir. Bugün, genç kuşakların, hatta, bazı milletvekili arkadaşlarımızın dahi telaffuz etmekte güçlük çektikleri eski sözcükler yerine, anlaşılır, sokaktaki insanın da kolayca ne olduğunu anlayabileceği bir terminoloji kullanılmıştır.

Değerli milletvekilleri, tasarının Dördüncü Kitabı "Eşya Hukuku", "Mülkiyet", "Sınırlı Ayni Haklar", "Zilyetlik" ve "Tapu Sicili" başlıklarını taşıyan üç kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım mülkiyetle ilgilidir. Bu kısımda "Genel Hükümler", "Taşınmaz Mülkiyeti" ve "Taşınır Mülkiyeti" bölümleri yer almaktadır.

Genel hükümleri arasında yer alan konulardan biri, mülkiyet kavramıyla ilgili bazı yan kavramları içermektedir. Bunlar arasında "eklenmiş" ya da eski terimle "teferruat" konusunda, yürürlükteki kanunun 621 inci maddesinde geçen "temlik tasarruflar" terimi taahhüt işlemlerini kapsamadığından, onun yerine, yeni 686 ncı maddede "tasarruflar" terimi kullanılmıştır.

Yürürlükteki kanunun 623 üncü maddesinin "birden ziyade kimselerin bir şey üzerinde mülkiyeti ve müşterek mülkiyeti" şeklindeki üst ve kenar başlıkları, bu maddeyi karşılayan 688 inci maddede "birlikte mülkiyet" ve "paylı mülkiyet" şeklinde değiştirilmiştir. Burada "birlikte mülkiyet" terimi, birden ziyade kimselerin bir şey üzerinde mülkiyeti kavramını karşılamaktadır. Yoksa, bu müşterek mülkiyet ya da tasarrufların kullandığı terimle paylı mülkiyet karşılığı değildir.

Birlikte mülkiyetin diğer bir türü de elbirliği mülkiyetidir. Seçilen birlikte mülkiyet terimi, her iki tür mülkiyeti daha iyi bir biçimde ifade etmektedir. Doktrin ve uygulamada da "müşterek mülkiyet" yerine "paylı mülkiyet" "iştirak halinde mülkiyet" yerine "elbirliği mülkiyeti" terimleri yerleşmiş terimler olarak kullanılmaktadır.

İsviçre Medeni Kanununun paylı mülkiyete ilişkin hükümleri, 1 Ocak 1965'te yürürlüğe giren, 19 Ocak 1963 tarihli kanunla köklü bir değişikliğe uğramıştır. Paylı mülkiyete ilişkin yeni düzenlememizde, İsviçre'deki bu değişiklikler de gözönünde tutularak, bu mülkiyet türü günün koşullarına uygun hale getirilmiştir. Paylı mülkiyet, yeni bir düzenlemeye tabi tutulduğu için, yürürlükteki kanunun 623 üncü maddesinin "hissedarlar arasındaki münasebetler" biçimindeki kenar başlığı, yeni 689 uncu maddede "genel kurallar" şeklinde değiştirilmiştir. Tasarıyla getirilen 689 uncu maddede, paydaşların kendi aralarında oybirliğiyle anlaşarak, paylı mülkiyette yönetim ve yararlanmayla ilgili olarak kanun hükümlerinden farklı düzenleme yapmalarına olanak tanınmıştır.

Tasarının yürürlükteki kanunda karşılığı bulunmayan 693 üncü maddesi, paylı mala ilişkin yararlanma, kullanma ve koruma esaslarını belirlemektedir.

Kaynak İsviçre Medeni Kanununun 647 nci maddesinden alınan 695 inci maddede, yararlanma, kullanma ve yönetime ilişkin konularda paydaşların yaptıkları düzenleme ve aldıkları kararlar ile mahkemece verilen kararların, sonradan paydaş olanları veya pay üzerinde aynı hak kazananları bağlayacağı; bunun için, taşınmazlarda yararlanmaya, kullanmaya ve yönetime ilişkin kararların tapu kütüğüne şerh edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yürürlükteki kanunun 627 nci maddesinin karşılığı olan yine 698 inci maddenin ikinci fıkrasıyla, taşınmazlarda paylı mülkiyetin devamına ilişkin sözleşmelerin resmî şekilde yapılması ve bunun tapu kütüğüne şerh edilebilmesi öngörülmüştür.

Böylece, söz konusu sözleşmelerin sonraki paydaşlara etkili olmasının nasıl sağlanacağı hususunda yürürlükteki kanun döneminde ortaya çıkan tereddütlere son verilmiştir.

Yürürlükteki kanunda, tasarrufların 700 üncü maddesini karşılayan bir madde bulunmamaktadır.

Paylı mülkiyette, pay üzerinde intifa hakkı kurulmasının yarattığı huzursuzlukları önlemek amacıyla getirilen bu yeni madde, bir pay üzerinde intifa hakkı kurulması halinde, diğer paydaşlardan biri, durumun kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde paylaşma isteminde bulunursa, satış yoluyla yapılacak paylaşmada intifa hakkının, söz konusu paya düşen bedel üzerinde devam etmesi öngörülmüştür. Üç ayı geçtikten sonra yapılacak paylaşma istemleri ise, pay üzerindeki intifa hakkını etkilemeyecektir.

Yürürlükteki kanunun 630 uncu maddesinin yerini alan 702 nci maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, elbirliği ortaklığında, ortaklardan her birinin, topluluğa giren hakların korunmasını sağlayabileceği ve korumadan bütün ortakların yararlanacağı açıklanmıştır.

İkinci Bölüm, taşınmaz mülkiyetiyle ilgilidir. Bu bölümde, "taşınmaz mülkiyetinin konusu, kazanılması, kaybı" ve "taşınmaz mülkiyetinin içeriği ve kısıtlamaları" başlıklarını taşıyan iki ayırım bulunmaktadır. Birinci ayırırda, yürürlükteki kanunun 632 nci maddesinden farklı olarak, tasarrufların 704 üncü maddesinin ikinci bendine, bağımsız ve sürekli hakların taşınmaz sayılabilmesi için "tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilmiş olma" unsuru eklenilmiştir.

Maddenin üçüncü bendinde, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunuyla getirilen, yeni bir taşınmaz konusu olan kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler de, taşınmaz mülkiyetin konusunu oluşturan varlıklar arasına alınmıştır.

Yürürlükteki 632 nci maddenin üçüncü bendinde yer alan madenler, 3213 sayılı Maden Kanunuyla özel bir rejime tabi tutulmuş olduğundan, metinden çıkarılmıştır.

Tasarının, taşınmaz mülkiyetinin kazanılması yollarına ilişkin ilk maddesi niteliğindeki 706 nci maddenin kenar başlığı, yürürlükteki kanunun 634 üncü maddesindeki "mülkiyeti nakleden aktitler" yerine, "hukuki işlem" şeklinde kaleme alınmıştır; çünkü, mülkiyetin kazanılması, tek taraflı işlemle, örneğin, vasiyet yoluyla da gerçekleştirilmektedir.

Yeni arazi oluşmasını düzenleyen tasarının 708 inci maddesine eklenen bir fıkrayla, yürürlükteki kanunun 636 ncı maddesinden farklı olarak, yeni oluşan ve devlete ait olan arazinin kamusal bir sakınca bulunmayan hallerde, öncelikle, arazisi kayba uğrayana veya bu araziye bitişik olan arazi sahibine devredilebilmesine olanak sağlanmıştır.

Ayrıca, yeni arazi oluşumunda, toprak parçalarının kendi arazisinden koptuğunu kanıtlayan malik de, bunları, durumu öğrenme tarihinden itibaren bir yıl ve herhalde bu arazi oluşumunun gerçekleşmesinden itibaren on yıl içinde geri alabilecektir.

Yürürlükteki kanunun 637 nci maddesinin karşılığı olan yeni 709 uncu madde de, ülkemizde sık sık karşılaşılan heyelan olayları gözönünde tutularak, arazi kaymasının sınır değişikliğine yol açmayacağı belirtilmiştir. Ancak, İsviçre Medeni Kanununun 660/A maddesinden alınan 710 uncu maddeyle, bu ilkenin, yetkili makamlar tarafından heyelan bölgesi olduğu belirlenen yörelerde uygulanmayacağı kabul edilmiştir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasıyla, bir taşınmazın böyle bir yerde bulunduğu ilgililere bildirilmesi ve o taşınmazın kayıtlı bulunduğu tapu kütüğünün beyanlar sütununa yazılması zorunluluğu getirilmiş ve böylece, tapuya güven ilkesi korunmuştur.

Tasarıyla getirilen yeni 711 inci maddeyle, bir sınırın arazi kayması sebebiyle artık gerçeği yansıtmaması durumunda ilgili taşınmazın maliklerinin, sınırın yeniden belirlenmesini isteyebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Yürürlükteki kanunun olağan zamanaşımıyla ilgili 638 inci maddesinde geçen "nizasız" terimi, bu maddeyi karşılayan yeni 712 nci maddede "davasız" şeklinde ifade edilmiştir. Böylece, taraflar arasında her türlü nizanın, her türlü uyuşmazlığın değil, ancak dava şeklindeki uyuşmazlıkların zamanaşımı yoluyla kazanmayı engelleyeceği vurgulanmıştır. Dava dışı uyuşmazlıklar, mülkiyeti kazanacak kişinin iyi niyetini ortadan kaldırmayacaktır.

Yürürlükteki kanun, olağanüstü zamanaşımıyla ilgili 639 uncu maddesi, tasarının bu maddeyi karşılayan 713 üncü maddesinde kısmen hüküm değişikliği yapılmak suretiyle, yeniden kaleme alınmıştır.

Birinci fıkrada, doktrinde savunulan görüşlere paralel olarak belirtilen yolla kazanmanın taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerinde de olabileceği kabul edilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, tescil davasında sadece Hazine ve ilgili kamu tüzelkişilerinin değil, varsa tapuda malik görünen kişinin mirasçılarının da davalı gösterilmesi zorunluluğu getirilmiştir. "Üç kez gazeteyle ilan" koşulu "bir kez ilan" şeklinde değiştirilmiş, buna karşılık gazete dışında uygun araçlarla ilanda "üç kez ilan" koşulu değiştirilmemiştir.

Beşinci fıkrayla, doktrinde ve uygulamada uzun süredir tartışmalı olan bir konu açıklığa kavuşturulmuştur. Gerçekten, mülkiyet hakkının hangi anda kazanmış olacağı sorusunu cevaplayan bu

yeni hükme göre, mülkiyet birinci fıkrada öngörülen bütün koşulların gerçekleştiği anda kazanılmış olacak; yani, hâkimin vereceği tescil kararı geçmişe etkili sonuç doğuracaktır. Yedinci fıkra, kararda tescilli istenen taşınmazın niteliği, sınırları ve yüzölçümünün belirtileceğini ve karara uzmanlarca düzenlenen teknik bilgileri içeren krokisinin ekleneceğini hükme bağlamaktadır.

Yürürlükteki Kanunun 640 ncı maddesinin karşılığı olan yeni 714 üncü maddede kazandırıcı zamanasımı sürelerinin hesaplanması, kesilmesi ve durmasında Borçlar Kanununun zamanasımına ilişkin hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

İkinci Ayırımın yürürlükteki Kanunda "Gayrimenkul Mülkiyetinin Hükümleri" şeklindeki başlığı, Tasarıda ayırımın içeriğine ve kaynak İsviçre Medenî Kanununa uygun olarak "Taşınmaz Mülkiyetinin İçeriği ve Kısıtlamaları" şeklinde değiştirilmiştir.

Heyelan konusunda Tasarının 710 uncu maddesiyle getirilen hükme paralel olarak, yürürlükteki Kanunun 645 inci maddesini karşılayan 719 uncu maddeye yeni bir cümle eklenerek, tapu planlarıyla arz üzerindeki işaretlerin birbirini tutmaması halinde plandaki sınıra itibar edileceği kuralının heyelan bölgesi olduğu ilan edilen yerlerde uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Yürürlükteki Kanunun 650 nci maddesini karşılayan Tasarının 724 üncü maddesiyle getirilen değişiklikle, yapının değerinin açıkça arazinin değerinden fazla olması halinde, malzeme sahibine, yapının ve arazinin tamamının veya yeterli bir kısmının verilebileceği kabul edilmiş, böylece uygulamada kısmî devir konusunda ortaya çıkan tereddüt giderilmiştir.

Tasarının 725 inci maddesinde, yürürlükteki Kanunun 651 inci maddesinden farklı olarak bir irtifak hakkına dayanarak yapılan taşkın yapılar ile böyle bir irtifaka dayanmadan yapılanlar aynı fıkrada düzenlenerek konuya açıklık getirilmiştir.

BAŞKAN - Sayın Bakan, toparlar mısınız, süreniz bitmek üzere.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Devamla) - Yürürlükteki Kanunun 655 inci maddesinde olduğu gibi, Tasarının 729 uncu maddesinde ağaçlar ve ormanların üst hakkına konu olamayacağı öngörülmüştür. Burada "orman" terimi, 6831 sayılı Orman Kanunundaki anlamıyla kullanılmıştır.

Yürürlükteki Kanunun 656 ncı maddesinin yerini alan ve taşınmaz malikinin sorumluluğunu düzenleyen 730 uncu maddeye eklenen yeni bir fıkrayla, iki koşulun bir arada bulunması halinde, taşınmaz malikinin, taşkınlıklardan doğan sorumluluğunda çatışan yararların denkleştirilmesine olanak sağlanmıştır. Aranılan koşullardan birincisi, taşkınlığın "yerel âdete uygun olması", ikincisi, bu taşkınlığın "kaçınılmaz olması"dır. Böylece, yürürlükteki maddenin bir boşluğu doldurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan...

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Devamla) - Sayın Başkan, 2 dakika izin verirseniz...

BAŞKAN - Takdir sizin efendim; buyurun.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Devamla) - Yürürlükteki Kanunda şufa (önalım) hakkının düzenlendiği maddeleri karşılayan İsviçre Medenî Kanununun 681 ilâ 683 üncü maddelerinde, 1 Ocak 1965'te yürürlüğe giren Kanunla önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler göz önünde tutulmak suretiyle Tasarıda yeni hükümlere yer verilmiştir.

Yürürlükteki Kanunun 659 uncu maddesinden farklı olarak ve uygulamadaki durum dikkate alınarak, yeni 732 nci maddede, paylı mülkiyette herhangi bir paydaşın kendi payını kendi payımı,

ister tamamen, ister kısmen bir başkasına satması halinde diğer paydaşların önalım haklarını kullanabilecekleri öngörülmüştür. Böylece, önalım hakkının, bir payın üçüncü kişiye tamamen veya kısmen satılması durumunda da kullanılabilceği vurgulanmıştır.

Tasarıyla getirilen yeni 733 üncü maddenin birinci fıkrasında, önalım hakkının paylı mülkiyetteki payın cebri artırmayla satışında kullanılamayacağı belirtilmiştir. İkinci fıkrada, önalım hakkından feragatın resmî şekilde yapılması ve tapuya şerh verilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Buna karşılık, böyle bir haktan feragatı içermeyen, sadece belirli bir satışta önalım hakkını kullanmaktan vazgeçmenin yazılı şekilde tabi olduğu ve bu vazgeçmenin satıştan önce veya sonra yapılabileceği kabul edilmiştir. Üçüncü fıkra, satışın alıcı veya satıcı tarafından diğer paydaşlara noter aracılığıyla bildirilmesini, dördüncü fıkra, önalım hakkının, satışın hak sahibine bildirildiği tarihten itibaren üç ay ve her halde satıştan itibaren iki yıl geçmekle düşüleceğini hükme bağlamıştır. Bu son fıkrada yürürlükteki 658 inci maddede öngörülen on yıllık süre, oldukça uzun görülerek iki yıla indirilmiştir.

Yürürlükteki kanunda karşılığı olmayan yeni 734 üncü maddede, önalım hakkının dava açılması suretiyle kullanılması esası getirilmiştir. Yürürlükteki hükümler uyarınca önalım hakkı, davadışı bir beyanla kullanılabilir. Ancak, sonuçta, bu beyanla istenilen sonucun elde edilebilmesi, dava açılmasını gerektirmektedir. O nedenle, bu durum bir kanun hükmü haline getirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Devamla) - Sayın Başkan, bir dakikanızı daha istirham ediyorum.

Maddenin ikinci fıkrası, önalım bedelinin depo edilmesi konusunda uygulamada kabul edilen esas kanun hükmü haline getirmektedir.

Tasarının 748 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları, yürürlükteki kanunda bulunmamaktadır. Bu fıkralarda, zorunlu geçit dışında kalan geçici nitelikteki geçitler ile kırsal alanlarda ihtiyaç duyulan diğer geçitlerin özel kanunla düzenleneceği, özel kanun hükmü yoksa yerel âdetin uygulanacağı belirtilmiştir. Yürürlükteki kanunun 672 nci maddesini karşılayan, fakat yeniden kaleme alınan üçüncü fıkrayla doğrudan doğruya kanundan kaynaklanan geçit haklarının tescilsiz olarak durduğu kabul edilmiş, bunlar arasında sürekli nitelikte olanların tapu kütüğünün beyanlar sütununda gösterilmesi öngörülmüştür.

Tasarının 754 üncü maddesinin karşılığı da yürürlükteki kanunda yoktur. Kaynak İsviçre Medeni Kanununun 702 nci maddesi göz önünde tutularak kaleme alınan bu yeni maddede sayılan kısıtlamaların özel kanun kurallarına tabi olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla, bu konuda özellikle eski eserler, kültür ve tabiat varlıklarına ilişkin kanunlarımız uygulama alanı bulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Ayrıca, ülke koşulları göz önünde tutularak doğal afetler de madde metnine eklenmiştir.

Yürürlükteki Kanunda karşılığı bulunmayan ve 1984 tarihli öntasarıdaki düzenleme de göz önünde tutularak kaleme alınan Tasarının 760 nci maddesinde özel mülkiyete tabi arazide bulunan kaynak, kuyu veya derelerden, komşuların ve diğer kişilerin yararlanmalarının özel kanun hükümlerine tabi olduğu, özel kanun hükmü yoksa yerel âdetin uygulanacağı belirtilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüldüğü gibi, eşya hukukunun mülkiyete ilgili hükümleri, ülkemizde, ihtiyaçları karşılayan ve zaman içinde uygulamada ortaya çıkan tereddütleri gideren hükümler içermektedir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sekizinci Bölümdeki görüşmeler tamamlanmıştır. Sekizinci Bölüm üzerinde 1 adet önerge vardır; okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türk Medeni Kanunu tasarısının 707 nci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Fethullah Erbaş

Van

Cevat Ayhan

Sakarya

Tapu kütüğünde kayıtlı bir taşınmazın mülkiyetinin işgal yoluyla kazanılması, ancak kaydının malikinin istemiyle terkin edilmiş olmasına bağlıdır.

BAŞKAN - Komisyon katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Çoğunluğumuz olmadığı için katılmıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet katılıyor mu?

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Sayın Başkan, değişiklik önergesi, tasarının 707 nci maddesinin birinci fıkrasını değişik sözcüklerle ifade etmektedir. Biz, burada, bir imla düzeltmesiyle -iki yerde imla düzeltmesiyle- bu önergeye katılacağımızı ifade ediyoruz. Bunlar da "tapu kütüğüne" şeklinde ve "malikin istemiyle" biçiminde düzeltme yapılacaktır. Bu kayıtlı, önergeye katılıyoruz.

BAŞKAN - Efendim, biz, düzeltmeyle okuduk zaten.

Hükümet katıldı efendim. Siz konuşacak mısınız? (SP sıralarından "yok yok" sesleri)

Hükümetin katıldığı önergeyi oyluyorum...

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz Sayın Başkan

BAŞKAN - Karar yetersayısının aranılmasını isteyeceğinizi biliyorum efendim.

Komisyonun çoğunluk olmadığı için katılmadığı, Hükümetin katıldığı önergeyi oylayacağım.

Oylamayı elektronik cihazla yapacağım. Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içinde elektronik sisteme giremeyen arkadaşlar pusula gönderebilir.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN - Odalarından milletvekilleri gelsin diye yarım saattir anons ediyorum; Sayın Candan'a mahcup olduk demin.

VEYSEL CANDAN (Konya)- Yine mahcup olacaksınız Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yok, onu bilmem; beni hiç alakadar etmez; benim vazifem, bu Meclisi çalıştırmak.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Biz de onu istiyoruz.

BAŞKAN - Hayır, siz de çalıştırmak için, zaten, arkadaşları uyarıyorsunuz.

Hem bizi 13.00'te çağırıyorlar, sonra gelmiyorlar; bizim günahımız ne?! Doğru yapıyorsunuz, ben bir şey demedim.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) - Bütün arkadaşların katkısı olsun Sayın Başkan.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - 14.00'te geliyoruz.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN -Efendim, bu arada, Danışma Kurulunda karar almışsınız, yazıya dökerken de yanlış yazmışsınız, nasıl düzeltereğiz şimdi biz onu; olmaz ki, kaide var!

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hükümetin yaptığının hepsi öyle zaten.

BAŞKAN - Efendim, size söylemiyorum ben, Genel Kurula söylüyorum. Alışkanlığım bu tarafa, muhalefetten geldim diyorum yüz kere size, ben bu sırada oturmuşum ne yapayım, ille bu tarafa bakamam ki!

VEYSEL CANDAN (Konya) - İyi de, yapanlara bakacaksınız.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, oylama bitmedi mi?

BAŞKAN - Bir dakika efendim, yani, sayalım.

Sayın Pak?.. Burada.

Sayın Sipahi?.. Burada.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Çifte oy olmasın Sayın Başkan!

BAŞKAN - Kaç dakika ara vereyim efendim?

Karar yetersayısı yok efendim, kaç dakika ara vereyim, ben onu soruyorum.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - 10 dakika.

BAŞKAN - Herhalde, 10 arkadaşımız gelir; komisyon odalarında oturmayın, gelin efendim, 10 kişi eksik, lütfen...

10 dakika ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati: 16.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.02

BAŞKAN: Başkanvekili Mustafa Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER: Mehmet AY (Gaziantep), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 21 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum. 723 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN GİDER İŞLER (Devam)**

1. - Türk Medeni Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğan ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723) (Devam)

BAŞKAN- Komisyon ve Hükümet yerinde.

Sekizinci Bölümde, Sayın Fethullah Erbaş tarafından verilen önerenin oylanması sırasında karar yetersayısı bulunamamıştı, Önerenin oylamasını tekrarlıyorum ve oylama için 3 dakika süre veriyorum.

Elektronik cihazla oyunu kullanamayan sayın milletvekillerinin pusulalarını bu süre zarfında göndermelerini rica ediyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN -Karar yetersayısı vardır, önerge kabul edilmiştir.

Sekizinci Bölümü kabul edilen önerge doğrultusunda oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, biraz evvelki oylamada sayın grup başkanvekillerine bir hususu arz etmiştim. Danışma Kurulunda alınmış olan kararda bir yazım hatası var. Yeni bir Danışma Kurulu kararı alsanız da düzeltmemiz mümkün değil. Onun için bu düzeltmeyi ben okuyarak zabıtlara geçireceğim efendim. Çalışma saatlerinin 12.00-16.00 arası olması gerekirken, acayip bir karar almışlar. Bütçeye kadar Ramazan seansını düzelterek efendim. Tamam mıdır?.. (DYP,AK Parti ve Saadet Partisi sıralarından "Evet, doğru" sesleri)

Sayın milletvekilleri, buna göre Genel Kurulun 20 Kasım 2001 Salı günü saat 12.00'den 16.00'ya kadar gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmındaki 697 ve 596 sıra sayılı araştırma komisyonu raporlarının görüşülmesinin bitimine kadar; 21 Kasım 2001 Çarşamba ve 22 Kasım 2001 Perşembe günleri de 12.00-16.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesinin; 21 Kasım 2001 Çarşamba günkü birleşimde sözlü soruların görüşülmemesinin Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Ömer İzgi

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Turhan Güven

DYP Grubu Başkanvekili

Veysel Candan

SP Grubu Başkanvekili

Aydın Tümen

DSP Grubu Başkanvekili

Beyhan Aslan

ANAP Grubu Başkanvekili

İsmail Köse

MHP Grubu Başkanvekili

Mehmet Ali Şahin

AK Parti Grubu Başkanvekili

Efendim, bir konuyu da açıklığa kavuşturmak lazım; çünkü, "salı günü saat 12.00-16.00" diyorsunuz; ama, ayrıca, "araştırma komisyonu raporlarının görüşmelerinin bitimine kadar" da diyorsunuz. Saat 16.00'ya kadar mı, yoksa, 16.00'dan sonra; yani, iftardan sonra da devam edecek misiniz?

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır, 16.00'ya kadar efendim.

BAŞKAN - 16.00'ya kadar. Tamam efendim.

Çarşamba günü Anayasanın 86 ncı maddesinin oylaması var; onu da, özellikle, altını çizerek hatırlatırım efendim.

Dokuzuncu Bölümü...

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Oylama yapmadık...

BAŞKAN - Oylama yaptık efendim; Sekizinci Bölümü kabul ettik.

YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) - Danışma Kurulu önerisini oylamadık Sayın Başkan.

BAŞKAN - Danışma Kurulu önerisi oylanmıştı efendim; yazım hatası olduğu için düzelttik, niye oylayacağız?..

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) - Oylandı efendim; yazım hatası düzeltildi.

BAŞKAN - Dokuzuncu Bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Anavatan Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli; buyursunlar efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 723 sıra sayılı Türk Medeni Kanunu Tasarısının, Eşya Hukuku İkinci Kısım üzerinde Grubum adına söz aldım, sözlerime başlarken hepinize saygular sunuyorum. Bu bölüm, 779 ilâ 938 inci maddeler arasındaki bölümdür.

Değerli milletvekilleri, İkinci Kısım, Sınırlı Aynı Haklardır. Bu kısımda bulunan Birinci ve İkinci Bölüm üzerinde Grubumun görüşlerini sizlerle paylaşmak istiyorum. Bölümlere geçmeden önce, ben de, bu kanunun geneli üzerinde birkaç kelime ile fikrimi belirtmek isterim. 21 inci yüzyılın başında, Cumhuriyetimizin 78 inci yılında, bir cumhuriyet dönemi çocuğu olarak, ne mazimden, ne tarihimden ve hele hele ne de inançlarımdan utanacak bir duygu içinde değilim. Devrin Adalet Bakanının o günlük şartlarda gerekçeye koyduğu "ulusumuz, 13 yüzyılın kendisini çeviren hastalıklı inançlarından ve kargaşadan kurtulmuş, eski uygarlığın kapılarını kapayarak yaşam ve verimlilik getiren çağdaş uygarlığın içine girmiş bulunacaktır" ibaresini kabul etmek mümkün değildir. Zaten bu tasarının 1028 inci maddesiyle, Türk Kanunu Medenisini kaldırdığımızı göre, kaldırdığımız bir kanunun vaktiyle yazılmış bir gerekçesini aynen almak bir çelişki değil midir? Temennim, bu cümlelerin gerekçeden çıkarılarak, "aradan geçen 78 yıl içinde zaman aşımına uğramış ve yeni gelişen şartlara uyum sağlamak ve dili de Anayasa diline çevirmek için bu tasarının hazırlanmış olduğunu" ibaresinin ilavesidir. Tarihimizle barışık olmak, gelişmeyi önlemeyiz; bilakis, önünü açar diye düşünüyorum.

Türk Ulusu, ilk çağlardan itibaren devlet kurmuştur. Osmanlı Devleti, dünyaya, idare hukukunu hediye etmiş ve bunun anısına, ABD Senatosu toplantı salonuna, Kanunî Sultan Süleyman'ın, "Muhteşem Süleyman" adıyla bir büstü konulmuştur. Büstün niye konulduğu sorulduğunda "biz ABD'yi kurarken, idare hukuku ilhamını Muhteşem Süleyman'dan aldık" cevabıyla karlaşıyorsunuz.

Metinler, tıpkı, canlı varlıklar gibidir; doğar, büyür ve ölür. Mecelle de bu mukadderattan kurtulamamıştır.

Eşya hukukunda, birçok kişi tarafından yaygın olarak bilinenin aksine, mecellede, kadının mülkiyet, kazanç ve gayrimenkul yönetiminde, bugünkü haklarından daha fazla hakkı bulunuyordu. Mesela, ev eşyasında, erkek ile kadın arasında, aidiyeti konusunda ihtilaf olsa, kadının şahitliği, yani söylemi esas alınır. Mesela, kadın, erkeğin izni olmaksızın işyeri açabilir ve kazancı kendisine ait olur ve bu gelirinin 2/3'üne kadar olan kısmını dilediği gibi, hiç kimseye hesap vermeden harcama yetkisine sahipti.

Bir başka örnek, kadının kendine ait olan evi bulunur ve kendisi bu evde oturmak istese, erkek, o evin rayiç kirasını eşine ödemekle mükelleftir.

Bir başka örnek, kadının bir eşyası üçüncü bir şahısta olsa, eşinin iznini almadan o eşyasını geri alabilirdi.

Bu örneklerdeki haklar, şimdi yaptığımız değişikliklerle, kadınlarımıza yeni verilecektir, verilmeye çalışılmaktadır. Mecellede bulunan "ekber evlat" kavramı, aynen, İngiltere Medenî Kanununda olup, arazinin miras yoluyla bölünmesini önlemiştir. Keşke, bizde de böyle bir düzenleme olsaydı da, tarım arazilerinin ekonomik ölçekte kalmasını sağlasaydı.

Size bir örnek veriyorum: 1928 yılında, arkasında 1 000 dönüm arazi bırakarak vefat eden kimşenin torunlarının, bugün, sadece 3'er dönümlük arazileri vardır. Bu arazilerin ekonomik işlenmesi mümkün değildir, olamaz da. Tarım reformu yapmak, arazilerin verimli çalıştırılmasını istiyorsak, ya İngiliz hukukundaki büyük evladın arazi üzerindeki miras paylaşım şeklini kabul eder veyahut mecelle paralelinde bir değişiklik yapma şartı vardır.

Elbette ki, mecelle, çağında önemli bir medenî kanun olmasına rağmen, zamanla geliştirilemediği için ölmüş, yerine İsviçre'den tercüme ettiğimiz bu kanun gelmiştir. Bugün, hâlâ, arazi ve kadın mülkiyeti hakkı, İsrail'de, mecellede yazıldığı gibi kullanılmaktadır. Aslında, 1980'li yılların ortasına kadar İsrail, mecelleyi tümüyle uygulamaktaydı.

Elimizdeki İsviçre Kanunu Medenîsinden, çok büyük oranda tercüme yapılmış olan Medenî Kanunun lisanını arılaştırmak, eksik bazı yönlerini tamamlamak, zamanla Batı toplumlarında gelişen yeni kavramları içine almak için yeniden kanunlaştırıyoruz. Yani, 4.4.1926 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan Medenî Kanun gidiyor, zamana daha uyumlu; ama, lisanı biraz sorunlu bir kanun geliyor. Bazı yerlerinde ifrat derecesine götürülmüş bulunan dilin arılaştırılma iddiası, maalesef, İkinci Kısımın Birinci Bölümünü Anayasamızın yazılım dilinin dışına çıkarmıştır.

Bakınız, Birinci Bölümün başlığı hızlı okunduğunda: "İrtifak haklarının taşınmaz yükü" denilmektedir. Bu cümlecikten, "irtifak hakları, insana taşınmaz yük getirmektedir" anlamı çıkmıyor mu? Ben, dil üzerinde fazla durmuyorum; çünkü, zamanla bu konuda kullandığımız dil de eskিয়েcek ve yenilenme ihtiyacı ortaya çıkacaktır; belki, elli sene sonra, yetmişbeş sene sonra tekrar dili arılaştırmak gerekebilecektir.

Değerli milletvekilleri, İkinci kısımın Birinci Bölümü, 3 ayırımdan, İkinci Bölümü de 4 ayırımdan oluşup, her ikisi de Eşya Hukukuna aittir. Bu bölümlerde mevcut düzenlemeden farklı olan hükümleri, sizlere, kısaca açıklamak istiyorum

Birinci Bölüm, İrtifak Hakları ve Taşınmaz Yükü olup, bunun da Taşınmaz Lehine İrtifak Hakkı 15 madde, İntifa Hakkı ve Diğer İrtifak Hakları 45 madde, Taşınmaz Yükü -yani mükellefiyeti- 1 madde olmak üzere, bir düzenleme yapılmaktadır.

İkinci Bölüm, Taşınmaz Rehni, Birinci Ayırımı Genel Hükümler 31 madde, İkinci Ayırımı İpotek 17 madde, Üçüncü Ayırımı İpotekli Borç Senedi ve İrat Senedi kısmı da 31 madde, Dördüncü Ayırımında da Taşınmaz Rehniyle Güvence Altına Alınan Ödünç Senetleri 9 madde olarak, önümüze gelmiştir.

Bu iki bölümde bulunan toplam 160 maddenin 81 maddesinin, aynen, sadece dili sadeleştirilerek yazıldığı, 79 madde ise, dili arılaştırılırken, ya ilaveler yapılmış veya meali (içeriği) aynı kalarak, farklı bir cümle kurularak kaleme alınmıştır. Bu kısımda, sadece 10 maddenin, ya yeniden veya içeriği; yani, meali değiştirilerek yazılmış olduğunu görüyoruz.

Şimdi, bu 10 maddeye bakacak olursak, şu özeti yapmak mümkündür: Mevcut yasada, bu tasarruğun 789 uncu maddesini karşılayabilecek bir düzenleme yoktu; yani, bu, yeni bir madde olup, İsviçre kaynak kanununun 740 ıncı maddesidir. 1926'da mevzuatımıza alınmamış bir düzenlemedir.

Yeni yaptığımız düzenleme, tarla yolu, yaya veya araba geçidi gibi geçit hakları ile hayvan otlatma, hayvan sulama, tarlalara veya arklara su alma gibi hakların tespitinde, taraflar arasında anlaşma veya özel kanun hükümleri yoksa, yerel adetlerin uygulanacağını öngörmektedir. Zaten, genel hukuk hükmüdür. Bir konuda kanunî düzenleme yoksa, toplumun âdetlerine uygun karar verilmesi esastır.

Madde 795 ile, mevcut Kanundaki 719 uncu madde ortadan kaldırılmaktadır. Bu madde "gayrimenkul üzerindeki kanunî intifa hakkının, tapu siciline kaydedilmemiş olsa bile, ona muttali olanlara dermeyan edilebilir, tescil yapılmış ise, herkese karşı dermeyan edilebilir" hükmüdür.

Yeni düzenlemenin 818 inci maddesi kaynak metinde olmayıp, mevcut Medenî Kanununun 742 nci maddesinin dilinin arılaştırılmasından ibarettir.

Maddeyle, orman üzerinde intifa hakkına sahip olan kimsenin, ondan faydalanması, tabii afetle, yararlanma önemli ölçüde aşınıp, ormanın, bu kaybı telafi edici biçimde işletilebilmesi hükmüne bağlanmaktadır.

Değerli arkadaşlar, görüşüştüğümüz tasarruğun 830 uncu maddesi, mevcut yasanın 752/d maddesini karşılamakta olup, taşınmazın ilk sahibince, kalan üstyapı dolayısıyla ödenecek bir tazminat kararlaştırılmış ise, bunun resmî senette gösterilmesinin yanında, tapuya da tescil ettirilebileceği düzenlemesini getirmektedir.

Madde 857, yürürlükteki 772 nci maddeyi karşılayıp, buna bir fıkra eklentisi getirmektedir. Bu fıkra ile, bir veya birkaç pay üzerine rehin konulduktan sonra, o taşınmazın tümü üzerinde rehin kurulması yasaklanmaktadır. Böyle bir hükümle, bir rehmin paraya çevrilmesinde karşılaşılabilecek zorluklar önlenecektir.

Madde 870, yürürlükteki Kanununun 785 inci maddesini karşılamaktadır. İpotegin derecesi, rehin ifade ettiği kuvveti ortaya koyar. Bu, yeni bir açık yazılım şeklinden ibarettir.

Değerli arkadaşlar, mevcut tasarıda 875 inci madde, yürürlükteki 790 ıncı maddeye karşılık olup, son paragrafıyla bir yenilik getirilmektedir. Eski metinde, faiz, yüzde 5'lik bir tavanla sınırlanmışken, yeni metinde "daha önce belirlenmiş olan faiz oranı, sonradan gelen alacaklıların zararına olarak artırılmaz" fıkrasıyla sınır kaldırılmış olmaktadır.

Madde 882, yürürlükteki kanununun 797 nci maddesini karşılamaktadır. Miktarı belirli olmayan veya değişebilen alacaklarda, belli rehin derecesine yerleştirilmesi hüküm altına alınmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemiz, 1971 yılından beri iki haneli enflasyonla yaşamaktadır. Son otuz yılın ortalama enflasyonunun yüzde 55 olduğu hatırlanırsa, rehnedilen bir gayrimenkul, beş yıl sonra, pek

bir anlam taşımayacağından, alacaklının borçludan başka teminatlar göstermesini istemesine yol açabilmektedir.

Globalleşen dünyada, ülke sınırlarının dışında bulunan kaynaklardan yararlanmamız kaçınılmazdır. Bunu sağlamanın yolu, taşınmazın, gayrimenkulün, yabancı paralar cinsinden rehmedilebilmesine bağlıdır. Böyle bir değişikliği yapmakta büyük isabet vardır. Tabii ki, böyle bir değişiklik, Borçlar Kanununda paralel bir değişikliği getirecektir. Bu türden bir değişiklik, gerçek ve tüzel kişilerin, yurt dışından bir banka aracılığı olmadan kaynak bulabilmesinin önünü açacaktır. Öğrendiğim kadarıyla, bu değişikliği sağlayabilecek bir önerge verilmiş bulunmaktadır. Önergenin kabulünü, Yüce Heyetinizin takdirine sunuyorum.

Madde 892, yürürlükteki kanunda olmayıp, yeni bir düzenlemedir. Bu madde, kaynak kanunda olup, aksi, kanunda belirtilmedikçe, kanundan doğan ipotek haklarının doğması için tapuya tes-cil zorunlu sayılmamıştır.

Mevcut tasarıda, 906 ncı maddedeki ikinci fıkraya yenidir. Bu fıkra "kanunda öngörülen haller dışında, alacaklı, ancak her on yıllık dönemin sonu için, bir yıl önce bildirmek suretiyle, borcun ödenmesini isteyebilir" hükmüyle, mükellefiyetten kurtulmayı sürelerle bağlamıştır.

İkinci Kısımın ülkemize hayırlı olmasını diliyor, bu konuda çalışanlara saygılarımı ve teşekkürlerimi arz ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Pakdemirli, teşekkür ediyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Göksoy, buyurun efendim.

AK PARTİ GRUBU ADINA MAHMUT GÖKSU (Adıyaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Medenî Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenîsinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Dokuzuncu Bölümü üzerinde, AK Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Medenî Kanun, kişi istese de istemese de, doğumundan ölümüne kadar, kendisine ve hukukî ilişkilerine uygulanacak düzenlemeler olması bakımından çok önemlidir. Bu sebeple, bu kanun hazırlanırken, toplumun her kesiminin görüşleri ve uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların dikkate alınması gerekirdi. Günlerdir tartışmakta olduğumuz Medenî Kanun Tasarısının, ne kadar halkın ihtiyaçlarını gözettiği ve ne kadar, toplumun bütün kesimlerini kuşatma çabası içinde olup olmadığı konusunda, doğrusu tereddütlerimiz vardır.

Değerli milletvekilleri, kaynak olarak aldığımız İsviçre Medenî Kanununun hazırlanması görevi verilen Prof. Eugen Huber, bu konuda, dört ciltlik "İsviçre Özel Hukukunun Sistemi ve Tarihi" adlı bir eser yazmış ve ülkesinin mevcut hukuk ve toplum yapısı üzerine uzun bir araştırma yapmıştır ve bu kanun, İsviçre'de böyle hazırlanmıştır. Ne var ki, biz, bu kanunu, 1926 yılında, bazı değişikliklerle, tercüme ederek almışız.

Şimdi, tekrar, bu kanunu yeniden çıkarıyoruz. Buradan, Sayın Bakana sormak istiyorum: Acaba, 75 yıldan beri uygulanan bu kanunun, toplumun ihtiyaçlarına ne ölçüde uyduğu veya ne ölçüde tatbik edildiğine dair bir araştırma yaptı mı?

Değerli milletvekilleri, tasarının, sınırlı aynı haklarla ilgili düzenlemelerinin, eski kanunun bir sadeleştirilmesi olduğunu görmekteyiz. Eski kanunda yer alan, birtakım yanlış anlamalara mahal verecek ifadelerin düzeltilildiğini, birkaç yeni hükmün konulduğunu görsek de, esas olan, sadece sadeleştirmedi.

Tasarıda, tartışmaların başından beri yoğun eleştirilere yol açan dil konusunda da çok gereksiz zorlamalar olduğunu görmekteyiz. Hatta, yerleşmiş bazı hukukî terimlerin, sırf sadeleştirme uğruna değiştirildiği bir vakiadır. Nedense, bazı kesimler, dilimizde hep var olan Arapça kelimelere -ki, bunlar, artık, Türkçeye mal olmuş kelimelerdir- karşı mesafeli olmayı, hatta, biliyorsa, bu kelimelerin yerine İngilizce, Fransızca gibi, yine, yabancı bir kelimeyi kullanmayı çağdaşlık olarak benimsemişlerdir. Herhalde, Sayın Adalet Bakanı da bu furyaya kapılarak, asırlardır yaşayan, hatta, hukukî terim haline gelmiş bazı kelimeleri de kaldırarak zoraki bir sadeleştirme yoluna gitmiştir.

Değerli milletvekilleri, bir kelimeyi katlettiniz mi, onun bütün farklı anlamları ile mecazlarını ve deyimlerini de ortadan kaldırmış oluruz. Geçen hafta bu kanun hakkında konuşan bir arkadaşımız kanunun ismi üzerinde durmuştu. Niçin Türk Medenî Kanunu, o zaman, Türk Uygarlık Yasası niye denilmedi diye sormuştu ve Sayın Bakan da "uygarlık" sözcüğünün buradaki "medenî" sözcüğünü karşılamadığını, buradaki "medenî" sözcüğünün "medine" kelimesinden geldiğini izah etmişti. Demek ki, kaldırdığımız bir kelimenin, Türkçemizdeki farklı anlamlarını da birlikte kaldırdığı ortaya çıkmaktadır.

Kelimeler, yabancı kökten gelmiş olsalar bile sesleriyle milli olurlar. Türkçe, tıpkı İngilizce gibi bir imparatorluk dilidir. Fethedilen topraklardan çok sayıda kelime alınmış; ama, bu kelimeler, Türkçenin sesleriyle yoğunlaşarak yeni manalar kazanmıştır. Türkçe, bizim, hem mazimiz hem bağımızdır hem de Türkiye hudutları dışında yaşayan diğer Türklerle irtibatımızı kuran bir kültür köprüsüdür. Eğer, biz "hâkimiyet", "vilayet", "medeniyet", "mesela", "hikâye", "vazife", "nihayet", "mektep" ve "cemiyet" gibi kelimeleri değiştirmeye kalkarsak, o zaman, Türkiye hudutları dışında yaşayan soydaşlarımızla köprüleri atmış oluruz. Dolayısıyla, bu kelimeleri değiştirmenin yanış olduğu kanaatindeyim.

Hem, zaten, Sayın Bakanın, eğer, Arapça kökenli bazı kelimelere karşı antipatisi varsa "hikmet" ve "sami" kelimeleri de Arapça kökenlidir; buradan başlaması lazım diye düşünüyorum; ki, çok da güzel bir ismi var Türkçeleştirdiğimiz zaman. "Hikmet" doğru ve güzel söz demektir; "sami" ise yüce. O zaman, Sayın Bakanın ismini Türkçeleştirirsek, doğru ve güzel söyleyen Yüce Türk demektir. (AK Parti sıralarından gültüşmeler)

Değerli arkadaşlar, elbette, böyle bir Türkçeleştirmeye gitmeye nasıl gültüyorsak, işte, bu tasarıda da bazı sadeleştirmeler bizi güldürmektedir.

Değerli arkadaşlar, kanun yapmak ciddi bir iştir. Hukuk tarihinde zikri geçen kanunlaştırmalar, büyük medeniyetler ve büyük şahsiyetler tarafından yapılmıştır.

Bir milletin dilinin inceliklerini ileri derecede bilmeyenler, sosyal yapısını, psikolojisini kavramayanlar, tarihini tanımayanlar gerçek kanunlaştırma yapamazlar, sadece, kanun çıkarırlar; bunları bir süre uygularlar; ama, o kanun, değişeceği günü bekler.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı gündeme geldiği günden beri "kadına itibarı iade edildi; kanun taslağıyla aile içindeki erkek egemenliğine son verildi; Medenî Kanunda kadın-erkek eşitliğine aykırı olan tüm maddeler ayıklandı" gibi ifadeler yazıldı, söylenildi. Şimdi, sormak lazım. Hukuk inkılabıyla bütün problemler çözülmemiş miydi?! Kadın-erkek eşitliği mutlak olarak sağlanamamış mıydı?! Devrim tarihi kitapları yalan mı yazıyor?! Şimdi, kadına itibarı nasıl iade ediliyor?! Kadının itibarını kim elinden almıştı ki, şimdi itibarını iade edenler, onun itibarını kaybettirdiklerini mi söylemek istiyorlar?!

Değerli milletvekilleri, bu kanun ilk çıktığı zaman devrin Adliye Vekili Mahmut Esat Meclis-te şu tarzda bir sunuşta bulunuyordu: "Türk Medenî Kanunu Tasarısı yürürlüğe konulduğu gün, mil-

İletimiz, eski medeniyetin kapılarını kapayarak hayat ve feyiz bahşeden çağdaş medeniyetin içine girmiş olacaktır."

Evet, o gün, Adliye Vekili Mahmut Esat böyle diyordu. Bu kanunu kabul etmekle, çağdaş medeniyete ulaşacağımızı ifade ediyordu; ama, bugün, ben de diyorum ki, Türk Medeni Kanunu yürürlüğe konulduğu gün 1 dolar 1,68 kuruştur; bugün 1 dolar 1 600 000 liradır; yani, o günden bugüne Türk Lirası, dolar karşısında 1 000 000 defa erimiş ve küçülmüştür. Türk Medeni Kanunu yürürlüğe konulduğu yıllarda, Türkiye, yüzde 10 büyümeyi gerçekleştirirken, şimdi yüzde 10 küçülen bir Türkiye olmuştur. Hani çağdaş medeniyete kavuşacaktık?! Bugün, çağdaş medeni ülkeler deyince, zengin, refah seviyesi oldukça yüksek, eğitim sağlık, altyapı gibi sorunlarını halletmiş ülkeler akla geliyor; yoksa, bir yerlerden alıp tercüme ettiğimiz, adına da Medeni Kanun dediğimiz yasalarla çağdaşlık olmuyor.

Yine, kapılarını kapatmakla övündüğü eski medeniyetin kapısını biraz aralamak istiyorum. İşte, aralamak istediğim kapı, Kültür Bakanlığımızın çıkarmış olduğu kültür serisi kitaplarından "Medeniyetin İzi" adlı bir kitap, 262 nci sayfada.

Değerli arkadaşlar, bakın, burada şöyle diyor... Yani, kapatmakla övündüğü o medeniyet, aslında, bizim bir iftihar tablomuzdur. Hatta, bunun bir vesikasını, Sayın Başbakan 2000 yılında Amerika'ya giderken, bir iftihar tablosu olarak eline aldı ve Clinton'a götürdü. Bosna-Hersek'in Osmanlı Devleti topraklarına katılmasının ardından Hırvat Hıristiyanlar dağlara kaçarak, âdeta inzivaya çekilmişlerdi; Osmanlı askerlerinin kendilerini kesip dipsiz kuyulara atacağından korkan bu insanlar, Fatih Sultan Mehmet'in Ahidnamesinin huzur ve güveniyle yerlerine, yurtlarına dönmeye razı olmuşlardır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinden 485 yıl, Fransız İhtilalinden 326 yıl, bugün dünyanın süper gücü olan Amerika'nın keşfinden 29 yıl önce Katolik kilisesine 1463 tarihinde gönderilen Ahidnamede Fatih şöyle diyordu: "Ben Fatih Sultan Mehmet Han, bütün dünyaya ilan ediyorum ki; kendilerine bu padişah fermanı verilen Bosnalı Fransiskanlar himayem altındadır ve emrediyorum: Hiç kimse bu insanların hayatlarına, mallarına ve kiliselerine saldırmamasın, hor görmesin veya tehlikeye atmasın; hatta, bu insanlar, başka ülkelerden devletime birisini getirirlerse, onlar da aynı haklara sahiptir." Evet, Kültür Bakanlığımızın yayımlanmış olduğu eserden okuyorum. İşte, bu Ahidname'yi 2000 yılında, Sayın Başbakan, Clinton'a bir iftihar tablosu olarak götürmüştür. Demek ki, Mahmut Esat Bozkurt'un kapatmakla övündüğü o tarihi medeniyet, bugün bile bizim iftihar tablomuzu oluşturmaktadır.

Değerli arkadaşlar, millet olarak bizim, üç büyük düşmanımız vardır: Cehalet, ihtilaf ve bir de fakirliktir. İşte, Osmanlıyla cumhuriyetin buluşmasını engelleyen en büyük mâni, milli düşmanımız olan cehalet, yani, tarihi doğru bilmemektir.

İşte, bu tespiti yapanlardan biri de rahmetli Adnan Kahveci'dir. Merhum şöyle diyor: "Eğitim hayatında Osmanlı Devletiyle ilgili doğru bilgiler öğrenememiş ve aleyhte öğrendiğim bilgilerin yanlışlığını ve tarihimizi toptan inkârın zararlarını, ancak, Amerika'daki tahsil hayatımda anlamıştım. Bizim, Osmanlıyı batıran kurum diye gördüğümüz iltizam usulünü, Amerika'nın, vergi tahsilinde kullanmak istediği modern bir iktisat teorisi olarak mastır derslerinde gördümce şaşırımdı ve tekerrür Osmanlıyı incelemeye başladım."

Değerli arkadaşlar, yeniliklere açık olmak, geçmişini inkâr etmek değildir. Bizim tarihimiz, iftihar tablolarıyla doludur. Dolayısıyla, o günün Adalet Bakanının bu sözlerini, ben, şiddetle reddediyorum. Üzerinde görüşme yaptığımız bu Medeni Yasada, yine, altıyüz yıl Osmanlı İmparator-

luğu dünyaya adaleti, barışı ve kardeşliği götüren bir devlet olarak, elbette yanlışları olmuştur; ama, onu bütünüyle reddetmek, reddi mirasta bulunmak, hiçbir Türk'e yaraşmaz ve yakışmaz diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, Osmanlı toplumunda önemli bir yer tutan, bir hukuk abidesi olan Mecelle'yi bir kenara bırakarak, örfü, âdeti, aile hayatı Türk toplumuna hiç benzemeyen, İsviçre gibi küçük bir ülkeye uyarlanmış yasaların, dün olduğu gibi bugün de tercüme edilerek milletimize dayatılması, işte, yanlış buradadır diyorum.

Bu yanlışlığın altını, bir aydınımız, rahmetli Uğur Mumcu şöyle çiziyor; diyor ki: "Biz Türkler, İsviçre Medenî Kanununa göre evlenen, İtalya Ceza Kanununa göre hüküm giyen, Fransa idare hukukuna göre yönetilen ve İslam kurallarına göre mezara konulan bir milletiz."

Değerli milletvekilleri, yine, tarihimizden örnek verirse, Ortaasya'da 1071'de Türk Karahanlı hükümdarı için yazılmış bir siyaset kitabı olan Kutadgu Bilik'te şöyle der: "Ey hâkim, memlekette uzun müddet hüküm sürmek istersen, kanununu doğru yürütmeli ve halkı korumalısın -ve yine devam ederek- kanun karşısında herkes eşittir." Buradan da anlaşıldığı gibi, hangi çağda olursa olsun, bir devletin yönetilmesinin adil olması, halkıyla barışık olmasıyla ancak gerçekleşebilir. Adil olabilmek için de, devletin, vatandaşın can güvenliğini, mal güvenliğini, namus, şeref ve haysiyetinin güvenliğini, din ve vicdan özgürlüğünü ve akıl güvenliğini sağlaması lazımdır. Eğer, bunları sağlayamıyorsa, adaleti zamanında tecelli ettiremiyorsa, o devlet adil değildir. O zaman, o devletin halkı inliyor demektir. Bugün, ülkemizde de, maalesef, adalet zamanında tecelli etmiyor. Ortalama bir dava dosyasının sonuçlanması, asliye ticaret mahkemelerinde 372 gün, kadastro mahkemelerinde 590 gün, Danıştayda 401 gün, icra müdürlüklerinde 443 gün, Yargıtay Cumhuriyet Savcılığında 486 gündür. Bu, adaletin nasıl ağır aksak yürüdüğünün en bariz örneğidir.

Değerli milletvekilleri, kanunları yapmak yeterli değildir; önemli olan, onları herkese karşı eşit ve adil bir şekilde uygulamaktır; yani, önemli olan, kanun değil, onun uygulanışıdır. Adalet süratli bir şekilde gerçekleşmiyorsa, orada adalet yok demektir.

Değerli milletvekilleri, biz, haftalardır, günlerdir, Medenî Kanunu çıkarmaya uğraşırken, milletin gündeminde böyle bir kanunun olup olmadığını sormamız lazımdı. Ben diyorum ki, milletin gündeminde böyle bir kanun yoktur. Niçin; çünkü, bugün, halkımız, maalesef, perişan ve umutsuz bir vaziyettedir. Zira, Türkiye yangın yerine dönmüştür; esnaf, çiftçisi, işçisi, memuru, sanayicisi, emeklisi, işsizi ağlıyor, kan ağlıyor. Her gün işsizler ordusuna insanlar katılıyor ve bu, çığ gibi büyüyor.

Geçen sene kasım ayında tetiklenen kriz, Başbakan eliyle, şubatta, milleti can evinden vurdu; ülke halkı bir gecede, maalesef, fakirleşiverdi. Evet, ekonomik felaket, en fazla, aile kurumunu vurdu. Her gün sayısız yuva yıkılırken, boşanmalar hızla artarken, Medenî Kanunu değiştirmeyele uğraşmak halkın gündemini bilmemektir. Herhalde, halkından bu derece kopuk bir hükümete cumhuriyet tarihi şahit olmamıştır. Halkın, Medenî Kanun diye bir sorunu, bir beklentisi zaten yok. Bu kanun milletin hangi sorununu çözecek; hangi derdine derman olacak; hükümete karşı ortadan kalan güven mi tazelenecek; yurt dışına kaçan sermaye mi geri gelecek; yatırım ve üretim hız mı kazanacak; esnafın işi mi düzelecek; -uzatmayalım- gece saat 3'te ekmek kuyruğuna giren zavalı insanıma çare mi olacak; Meclis çatısına çıkıp da "açım" diye bağırın gence umut mu olacak; yoksa, Meclis bahçesinde kendini asan simitçi geri mi gelecek?! Evet, dolayısıyla, halkın gündeminde bunlar vardır. Meclisimizin de, halkın gündemine dönmesi gerektiğine inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, aile bir kurumdur. Siz, başsız ve başkansız bir kurum düşünebiliyor musunuz?! Güya, eşler arasında eşitlik ilkesine dayanarak aile reisliği mefhumu ortadan kal-

dırılıyor. Aslında, şimdiye kadar kocaya ait olan birçok görev ve sorumluluğa kadını da ortak ederek, ona hak etmediği ağır bir yük yükleniyor; artık, bu yasadan sonra, söz, karı ve kocada bitmeyecektir; söz, mahkemede bitecektir. Yılda 35 000 çiftin boşandığı bir ülkede bundan sonra aile geçimsizlikleri daha da artacak ve aile birliğine büyük darbe vuracaktır; bundan da en çok çocuklar mağdur olacaktır. Ailenin nizamını sağlamak için aile reisliği kavramını kadın erkek ayrımı yapmadan korumamız gerekir; değilse, kutsal aile yapımız ticarî bir şirkete dönüşecek, boşanma ise bir şirketin tasfiyesi olacaktır; bu da, eşler arasında olması gereken sevgi, saygı ve güveni ortadan kaldıracaktır. Mal rejimine ait hükümler başlıbaşına içinden çıkılmaz problemler getirecektir. Kaldı ki, evine ekmek bulamayan ailede mal paylaşımı olsa ne olur, olmasa ne olur; zira, olmayan malın paylaşımı da yoktur. Ayrıca, sütbağıyla ilgili evlenme engeli bu tasarıda yer almamıştır. Türk Milletinin inanç anlayışıyla bağdaşmayan, sütkardeşler, sütanne ve çocukları arasındaki kesin evlenme engeline açıklık getirilmemesinin de izahı yoktur.

Değerli milletvekilleri, halkına kulak vermeyen bir iktidar güçsüzdür, boşluktur. Demokrasilerde zoraki iktidar olunmadığı gibi, zoraki iktidarda da kalmamaz. Belki, bu hükümetin de yapacağı en medenî tavır, milleti daha fazla incitmeden iktidarı bırakıp gitmesidir; o gün, belki yeniden millet, yok olan umutlarını canlandıracak ve o günden sonra, bu Meclisin çıkaracağı kanunlar daha da anlam kazanacaktır.

Her şeye rağmen, sözlerimi uzatmadan, çıkacak yasanın milletimize hayırlı olmasını diliyor ve bütün halkımızın mübarek ramazanını tebrik ediyor, ülkemize ve insanlığa hayırlar getirmesini niyaz ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.(AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Şimdi, söz sırası Doğru Yol Partisinde.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Hayri Kozakçıoğlu. (DYP sıralarından alkışlar)

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan, ben kaçınıcı sıradayım?

BAŞKAN - Efendim, siz, 4 üncü sıradasınız.

Sayın Kozakçıoğlu 3 üncü sıraya geldi, kendisi gidecek efendim.

HAYRİ KOZAKÇIOĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Ben, süreyi 10 dakikaya göre ayarlayayım da, yine takdir kendilerinin.

Buyurun Sayın Kozakçıoğlu.

DYP GRUBU ADINA HAYRİ KOZAKÇIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce hepinize saygılar sunuyorum. Ben, sizlere, Türk Medenî Kanunu Tasarısının Dokuzuncu Bölümü konusunda, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmaya çalışacağım.

Benden önceki konuşmacıların da çok net belirttikleri gibi, Medenî Kanun, gerçekten, çok geniş bir sahaya hitap etmesi yanında, toplumun her yönünü çok yakından ilgilendiren, bu nedenle topluma şekil veren, toplumdaki ilişkileri düzenleyen ve bazı yönleriyle de toplumun geleceğini tespit eden önemli bir yasa.

Bugün, bu yasayı, burada, çok rahat konuşuyoruz, tartışıyoruz; bazı hükümlerini beğeniyoruz beğenmiyoruz. Şöyle, geriye doğru dönüp baktığımızda, 17 Şubat 1926 tarihinde 743 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinde, halen yürürlükte bulunan Türk Kanunu Medenisi kabul edildi ve 4 Ekim 1926 tarihinde de yürürlüğe girdi.

Türk Kanunu Medenisi, o gün, hangi şartlarda ve nasıl kabul edildi? Toplumun alışkanlıkları vardı. Toplumun yıllardan beri uyguladığı pek çok değerler vardı. Bu değerleri değiştirmek, topluma yeni bir yön vermek çok kolay bir olay değildi. Taaddüdü zevcat, kadın-erkek eşitliği, kadınların gerek yargı sistemindeki aldıkları önem veya verilen değer gerekse kadının miras hukukundaki yeri; bunları değiştirmek çok kolay bir olay değildi. İşte, Büyük Atatürk'ün önderliğinde, bana göre, onunla beraber çalışan o kadro, Türk toplumunda en büyük reformu yaptı, büyük bir hukuk reformunu ortaya koydu ve dünyada çok ender görülen, hem hızlı hem de çok köklü bir değişimi Türk toplumu yaşadı.

Şimdi, olayı bu şekilde ortaya koyduktan sonra, bir de uygulamaya bakalım. Evet, çok güzel bir kanun çıktı; ama, bir taraftan, yine hukukçular diyor ki, kanunun iyisi veya kötüsü olmaz, kanunun iyi veya kötü uygulaması olur. Bu güzel kanunun uygulanması konusunda, toplum, zaman zaman zorlandı. Hâlá, Medenî Kanuna uymayan uygulamaların, pek çok yöremizde olduğunu görürüz.

Ben, şunu söylüyorum, şunu söylemek istiyorum: Şimdi, yeni bir Medenî Kanun hazırlıyoruz. Medenî Kanun Tasarısının büyük bölümü, eski kanunun hükümlerinin biraz Türkçeleştirilmesinden, biraz sadeleştirilmesinden, biraz da gelişen toplum şartlarına uygun hale getirilmesinden ibaret. Yoksa, yeni bir reform değil; büyük, köklü bir değişiklik yok. Bazı bölümlerde var; ama, tasarımın tamamı, toplumun bütün yaşayış düzenini ve anlayışını ve âdetlerini de toptan değiştirmiyor; ama, buna rağmen, miras hukuku başta olmak üzere, pek çok konuda yenilik var. Şimdi, bu yeniliğe, toplumun mutlaka alıştırılması, değişik bir tabirle, topluma bu yeniliğin her kademeye kadar süratle götürülmesi lazım. Bu, tek başına Adalet Bakanlığının görevi değil. Adalet Bakanlığının koordinatörlüğünde, bence, Türkiye'deki, Millî Eğitim Bakanlığı ve toplum iletişim araçlarıyla birlikte, köyümüze, kasabamıza kadar, her yaştaki kadınıımıza, kızınıımıza, erkeğimize kadar, bu yeni uygulamayı mutlaka götürmek zorundayız. Bugün kışılalarda bulunan genç erkekler, bana göre en büyük hedef kitledir. Onlar başta olmak üzere, Medenî Kanunun getirdiği bu yeni hükümleri mutlaka insanımıza öğretmemiz lazım. İnsanımız bunu yanlış öğrendiği takdirde, hatalı öğrendiği takdirde, toplum içerisinde değil, önce aile içerisinde pek çok problemler çıkacaktır, boşanma davalarında artmalar olacaktır. İşte, o zaman, iyilik yapalım, toplumu daha güzel noktalara götürürelim derken, biz, kendi elimizle, toplumun huzurunu bozacağız, ailenin huzurunu bozacağız ve pek çok kişi, nereden bu kanunu çıkardılar, biz, ne güzel, eski kanuna alışmıştık ve onu da uyguluyorduk diyebilir. Bu nedenle, Parlamento görevini yapacak, yasayı çıkaracak; ama, bundan sonra, uygulayıcı kurumlara, bakanlıklara çok büyük görev düşüyor. Yine tekrarlamak istiyorum. Koordinatörlüğünü Adalet Bakanlığı yapacak; ama, Türk toplumu eğitecek ve bu yeni yasa, o zaman daha rahat, daha güzel uygulanır hale gelmiş olacak.

Şimdi, bu tür kanunların yeni yazımında, kanunların adaptesinde bazı kurallara dikkat etmemiz gerekiyor. Hukuk, bir norm sistemi; hukuk, bir disiplin sistemi. Hukukta, normlara ve disipline mutlaka uymamız lazım. Bunun başında da, hukukta kavramlar var, hukukta bir dil var ve zaman zaman da kullandığımız bir hukuk lügati var. Biz, hukuk lügatine, toplumun fertleri olarak başvurmak zorunda kalıyorsak, demek ki, toplum için düzenlenmiş, ayrı bir hukukî terimler vardır. Şimdi, bu kanunda -pek çok konuşmacı da belirtti- hukukî terimlerin yenileştirilmesinde, bana göre, çok fazla isabetli davranılmamış. Toplumun benimsediği kavramları, alıştıra alıştıra, kullana kullana topluma vermek lazım.

Şimdi, şöyle bakın: Müruruzaman; şimdi, herkes zamaşaşımına alıştı. Eskiden, müddei umumî vardı; şimdi, herkes savcuyu kullanıyor; ama, toplum bunu benimsemedi. Bunun yanında da, toplumun benimsemediği kavramlar da var. Toplumun benimsemediği kavramları da fazla zorlamamak fazla zorlamamak lazım. O bakımdan, tasarının yazımında kullanılan kelimelerde bence biraz ekstreme kaçılmış, biraz daha uçlara kaçılmış. Bana göre, bunun daha normal olmasında yarar vardı.

Bir diğeri de, şimdi, hukukta, maddelerin tanıtımı madde numarasıyla olur. Madde numarasına göre avukatlar konuşurlar; madde numarasına göre hukukçular birbirleriyle anlaşır. Türk Ceza Kanunundan bir örnek vereyim: Görevi suiistimalle ilgili iki madde vardır, Türk Ceza Kanunu 228 veya 240. Şimdi, konuştuğumuz zaman, bu dosya 240 dersiniz, hukuk dilinde herkes anlar; bu dosya 228 dersiniz, herkes anlar. Bilgisayarları ona göre tasnif edilmiştir. İtirazları, temyizleri ona göre olur. Şimdi, Medenî Kanunun da oturmuş maddeleri vardı, bu maddelere göre tasnif edilmişti; herkes, o maddelere göre hukuk diliyle konuşuyordu. Bence, o maddeler değişmemeliydi. Eski Medenî Kanunun bütün maddeleri muhafaza edilmeli, yeni gelen maddeler bunlara eklenmek suretiyle Medenî Kanunun temel iskeleti bozulmamalıydı. Bu, bu uygulamada daha kolaylık olurdu. Hukukçu açısından da ve hukuku yeni öğrenenler açısından çok yararlı olurdu. Şimdi, ben, öyle zannediyorum ki, eski hukukçular çok zorlanacaklar, eski avukatlar çok zorlanacaklar, mahkemeler zorlanacak, bilgisayarlar da şaşıracak. Hele, hangi maddedeki suçlar nedir diye iki sene sonra istatistik çıkarmaya kalkarsanız, karmakarışık bir tablo çıkacak ortaya. O bakımdan, eski maddelerin muhafazasının, ben, yine de yararlı olduğunu düşünüyorum.

Benim ileri sürmek istediğim, benim anlatmak istediğim konu aynı haklarla ilgili. Aynı haklar, mülkiyet hakkıyla birlikte irtifak hakkı, yeni ismiyle taşınmaz yükü ve rehin hakları olarak kanunumuzda yer alıyor. Mülkiyet hakkı, eskiden beri savunulan, insan hakları bildirgelerine girmiş ve mutlaka korunması gereken bir hak. İşte, aynı haklar da, mülkiyet hakkı gibi onun yanında mutlaka dikkat edilmesi gereken konular. Ben Sayın Başkana söz verdim 10 dakika konuşacağım diye. Bu nedenle, süratle konuşup ve bazı bölümleri de atlamak suretiyle gitmeye çalışıyorum.

Şimdi, bir kere, mülkiyet hakkı, bir gayrimenkulden yararlanabilmesi maksadıyla o mal üzerinde kişiye hâkimiyet kurmasını sağlamak için kanunun tanıdığı yetkilerin tümünü mülkiyet hakkı olarak tarif edebiliriz; ama, bunun yanındaki diğer aynı haklar, mülkiyet hakkı gibi değil. Bunları iki bölümde toplayabiliriz: Bir bölümü, o gayrimenkul üzerinde hâkimiyet sağlayan veya kısmi yetki sağlayan haklar, irtifak hakları, intifa hakları gibi. Bir bölümü de, o gayrimenkulün satışından veya hâsılatından elde edilecek gelir üzerinde söz sahibi olan haklardır; bunlar da, ipotek gibi ve buna benzer haklardır.

Şimdi, yeni getirilen tasarı, eski kanunun aynı sistematiğini devam ettirmiş, aynı bölümleri devam ettirmiş; ama, bazı yerlerde kelimeler değişmiş, bazı yerlerde cümleler değişmiş.

Burada, üzerinde durmak istediğim bir konu var. Tasarının 779 uncu -eski kanunda 703 üncü- maddesi, irtifak haklarıyla ilgili, irtifak haklarının nasıl kullanılacağını belirtiyor. Bu maddenin altında bir cümle var: "Yapma borçları, irtifaka başlı başına konu olamaz; ona ancak yan edim olarak bağlanabilir." "Yan edim" diye bir tabir getirilmiş. Şimdi, eski kanuna bakıyorum, eski kanunda "ferî" olarak getirilmiş. "Asli" ve "ferî" tabirleri, hukukta oturmuş tabirlerdir, herkes tarafından rahatça anlaşılır; ama, bu "yan edim" tabirini anlamakta da anlatmakta da, zannediyorum, bir hayli sıkıntı çekilecek. Oysaki, tasarının devam eden maddelerine bakıyorum; 782'de, 783'te "malik" demişiz "tescil" demişiz "terkin" demişiz; yani, eski, alışılmış kelimelerin bir kısmını muhafaza etmişiz; ama, nedense "ferî" kelimesine biraz kızmışız galiba, hemen kesmiş atmışız.

789 uncu maddede, bana göre, güzel olan bir hüküm var. Bu, İsviçre kanununda vardı. İsviçre kanunu, kanunî hükümler bulunmadığı halde, kantondaki kanunlara ve örflere mütacaat hakkını tanıyordu. Tasarıyla, su arklarıyla ilgili, su yollarıyla ilgili diğer geçişlerle ilgili olarak güzel bir hüküm getirilmiş. Bu, yeni bir hükümdür. Bu yeni hüküm, gerektiğinde, özel, kamu hükümlerine, kanun hükümlerine ve yerel âdetlere başvurulmasını getirmiş ki, özellikle Anadolu'nun pek çok yerinde su arkları, su kanallarıyla ilgili yıllardan beri, asırlardan beri uygulanan örfler var; bu örfler, böylece ayakta kalmış olacak.

Yeni tasarıda bir diğer madde var, çok dikkatimi çekti, 817 nci madde, özgülenme yönü...

ALİ ŞEVKİ EREK (Tokat) - Tahsis...

HAYRİ KOZAKÇIOĞLU (Devamla) - "Tahsis" gayet güzel... Eski kanunda "tahsis edildiği cihet" deniliyordu, şimdi "özgülenme yönü" diyoruz.

Özgülenme yönünü ben... Tabii, çok zorlarsanız "özgü" kelimesinden falan gitmek suretiyle, belki bir şeyler çıkarabiliyorsunuz; ama, herkesin bildiği "tahsisi" değiştirmenin bir anlamı yoktu.

Orman arazilerinin kullanılmasında eski kanunda "bir tertip" deniliyordu, yenisi onu biraz daha düzeltilmiş "bir tertip" yerine "işletme planı çerçevesinde yararlanabilir" haline getirilmiş. Bana göre, güzel bir uygulama; bu uygulamayı da yürürlüğe geçirmekte yarar var.

Üst hakkını, eski kanun 20 yıl olarak kabul etmişti, yeni kanun bunu 30 yıla çıkarmış. Bu, biraz daha uzun süre oluyor; ama, bana göre, daha makul bir süre olmuş olabilir.

Burada dikkati çeken bir şey var: Taşınmaz yükü konusunda eski kanun, sadece Türk parasını kabul etmişti, taşınmaz yükünün değeri "Türk parasıyla tespit edilecek" denilmişti. Şimdi yeni kanunda, bakın ne diyoruz; "tescilde taşınmaz yükünün değeri olarak Türk parası veya yabancı para birimiyle belirlenmiş" diyoruz. Türkiye Cumhuriyeti hudutları içerisinde resmî olarak Türk paramız var, gayrimenkullerin değerini de Türk parasıyla tespit etmemiz lazım. Hani, ilerideki rehin gibi, ipotek gibi maddelerde, dışarıdan gelen yabancı dövizle alınmış ve beş yıldan uzun vadeli borçlarda yabancı kur üzerinden, döviz üzerinden bir ipotek konuluyor; ama, bu, öyle bir olay değil. Bu, Türkiye'de bulunan gayrimenkulün tapuya kaydı sırasında değerinin tespiti. Bunda yabancı paraya gitmek, bana göre, Türk parasını ikinci plana atmak gibi bir olay olur ki, ben, onu haklı görmüyorum, ben, onu pek doğru görmüyorum. Türk parasının değerini elbirliğiyle düşürmeye kalktığımız takdirde, ileride, öyle zaman gelir ki, bu parayı kaldıralım, hiç gerek yok; artık, kanunda da başka paraları kullandığımıza göre, tapu tescilinde de başka paraları kullandığımıza göre, o halde, başka bir ülkenin parasını, biz, gelelim, kullanalım gibi çok yanlış bir yola gireriz. Oysaki, ülkenin egemenlik haklarından bir tanesinin bir ayağı da, o ülkenin parasıdır. O ülkenin parasını başka bir şeyle kolay kolay değiştiremeyiz. Ben, bu hususun düzeltilmesini, bu hususun dikkate alınmasını özellikle talep ediyorum.

Hoşgörülere için Sayın Başkana çok çok teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kozakçioğlu'na, ben teşekkür ediyorum efendim.

Efendim, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Nesrin Ünal.

Nesrin Hanım önce direndi; ama, bilmem ne yapar?..

NESRİN ÜNAL (Antalya) - Süremi kullanmak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Dayatma yok!

Buyurun efendim.

MHP GRUBU ADINA NESRİN ÜNAL (Antalya) - Sayın Başkan, sayın milletvekillerim; Medeni Kanun Tasarısının 9 uncu bölümünde grubum adına söz almış bulunuyorum; Heyetinizi Milliyetçi Hareket Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Yüce Heyetinizin, Türk Milletinin ve İslam âleminin ramazanı hayırlı olsun.

Grup adına söz aldım; ama, birazcak olsa da kendi fikirlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu arada, tasarının tümü üzerine fikirlerimi açıklarken, Sayın Adalet Bakanımız Hikmet Sami Türk'ün yüksek hoşgörülerine sığınıyorum.

Büyük lider Kemal Atatürk'ün sözleriyle konuşmama başlıyorum: "Bir toplumda hürriyet, eşitlik ve adaletin devamlı olarak sağlanması, ancak, millî egemenliğin kurulmuş olmasıyla mümkündür. Öyleyse, hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de dayandığı nokta millî egemenliktir. Hiç şüphe yok ki, devletimizin, memleketimizin kuvvetlenmesi, milletimizin refah ve mutluluğu hayatımız, şerefimiz, namusumuz ve geleceğimiz için bütün kuvvetimizle millî egemenliğimizi savunacağız. Millî egemenlik düşmanlığı şerefli bir milletin her şeyini bir anda yok etmek cürmünden başka bir şey değildir."

Türk Medeni Kanununun bugünlere gelmesinde, olgunlaşmasında emeği geçen milletvekili arkadaşlarıma, bilim adamlarına, sivil toplum örgütlerine aracılığımızla teşekkürlerimi iletiyorum. Medeni Kanun, bizlere, 75 yıl hizmet etti, yaşlandı, toplumun ihtiyaçlarına cevap veremez hale geldi; sonuçta, değişme ihtiyacı doğdu. Uygarlık yolunda düzenli olarak ilerlememiz için, çağdaş bilim ve kültür birikiminizin oluşturulması ve bunların öncülüğünde toplumdaki siyaset, hukuk ve kanun yönetimi kurum ve kurallarını oluşturmamız gerekiyor. Sürekli ve istikrarlı bir siyaset ortamı yaratılmadan, özellikle mülkiyet ve sermaye alanlarında hukukî güvenceler bulunmazsa, büyük ve uzun ömürlü yatırımlara ihtiyaç duyan sanayileşme olamaz. Ekonomilerin de düzelmesi için üç ana şart vardır: Asgari siyasi bir istikrar; hukukî düzen; temel eğitim düzeyine sahip toplum.

Kurumlar ve kurallar da sağlam ve sağlıklı olmalıdır. Toplu yaşam kuralları ve kurumları yeniden ve akıllı bir biçimde yapılanmalıdır. İşte, bugün, aileden topluma Türk Milletini şekillendiren temel kanunu tartışıyoruz. Kanun yapmak ciddi bir iştir. Kanunlar büyük medeniyetler ve büyük şahsiyetler tarafından yapılır. Kanuni Sultan Süleyman'ı önemli kılan, muhteşem Süleyman yapan, ABD Senatosunda dünya tarihinde kanun yapan birkaç kişiden biri olarak mozolesinin bulunmasını sağlayan onun kanun yapması ve kanuna verdiği önemden dolayıdır.

Kanunlar terçüme olmamalıdır. Yaptığımız kanunla toplumsal hayatını şekillendireceğimiz milletin, dilinin inceliklerini, sosyal yapısını, tarihini, inancını bilemezsek, tanımazsak, dikkate almazsak sağlıklı ve uzun ömürlü kanunlar yapamayız.

Hukuk, insan ile insan topluluklarının hayatını düzenler. Bu yüzden kanunlar sadece parmak hesabıyla yapılmamalıdır. Neden İsviçre Medeni Kanunu, neden İtalya Ceza Kanunu, neden Fransa İdare Hukuku tamamen örnek alınıyor ve neden bunlar çıkış noktasında sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcilerince bile "İsviçre Medeni Kanununda bile böyle" diye örnek gösteriliyor?

Biz, Söğüt'e diktığı çınarla insanlığa medeniyet dağıtan, İslamiyeti en doğru şekilde uygulayan, kültür ve tarihten birikimi olan, bin yıllardan süzülüp gelen bir milletin devamıyız.

Bizlerin mensubu olduğu İslamiyette, kadının koca önündeki öneminden bir olayla bahsetmek istiyorum. Peygamber Efendimiz Berat Kandilinde, namaz kılmak ve dua etmek için eşinden izin istiyor. Mübarek bir gece, mübarek bir insan, ibadet özgürlüğünü eşiyile sınırlandırıyor. İlk topluşöleşmeyi yapan, ilk defa insan hakları beyannamesini yazan, milattan önceki tarihlerde yapıtlarında kanunlara rastladığımız Muhteşem Kanunî Sultan Süleyman'ın torunlarının; yani, bizlerin, başka ül-

kelerin örnek alacağı Türk Ceza Kanunu, Türk İdare Kanunu niye yok?! Ben bunu anlamakta zorluk çekiyorum ve bunu anlatmakta da zorlanıyorum.

Üstelik, bizler, 1934'te kadına seçme ve seçilme hakkını tanıdığımızda, bizler 800'li ve 1300'li yıllarda kadını sultan ve hakan yaptığımızda, bizim şimdi örnek aldığımız ülkelerde kadının adı bile yoktu; kadın insan bile kabul edilmiyor "acaba şeytan mı" diye yaklıyordu. Yine de, inşallah bugün hazırladığımız ve 21 inci Dönem Meclisinde kabul edilen Medenî Kanun, bağımsız, demokratik Türkiye Cumhuriyetine uzun on yıllar hizmet eder ve Türk Milletinin daha mutlu, daha refah yaşamasına katkıda bulunur.

Medenî Kanun, kişi hukukuyla dernekler ve vakıfları; miras hukuku, eşya hukuku ve aile hukukuyla toplumu 7'den 70'e, çocuktan yaşlısına, erkekten kadına ilgilendiren temel bir kanundur, Türk toplumunu şekillendirecektir; ancak, biz bu kanun tasarısının, hep, boşanma ve eşlerarası mal paylaşımına takılı kaldık. Aç kapa, yaz çiz, konuş tartış; boşanma oldu. Bugün, sokakta çevirdiğimiz insanlara "Medenî Kanunla neler değişiyor" diye sorarsak, istisnasız, boşanma ve kadın-erkek arasındaki mal paylaşımından söz edecektir.

Medenî Kanun hazırlanırken, kanuna, sadece, boşanırken kadınlar artık mağdur olmasın anlayışıyla yaklaştık; boşanmayla yattık, boşanmayla kalktık. Bu doğru ve gerekli bir bakış açıydı; ama, eksik bir bakış açıydı; çünkü, bu kanun, kadın kadar, ailesi olan veya olmayan, kimseli veya kimsesiz veya evlat edinilen çocukları, derneklerde, vakıflarda ve ailede yaşayan, toplumun bir bireyi olan erkekleri ve çocuğu olmayan aileleri de ilgilendiren bir kanundur.

Kanun olgunlaşırken, kişi hukuku, miras hukuku, eşya hukuku ve aile hukukundan mal paylaşımı dışında olanlar, toplumun önünde yeterince tartışılıp, olgunlaşmadı. Herhalde amacımız, aileyi bozmaktan çok, yaşatmak, çocuğuyla, anasıyla, babasıyla mutlu ve uzun ömürlü olmasını sağlamaktır. Amaç, evlilik birliğini, eşit insanların saygı ve sevgi birliği durumuna getirecek ortamı oluşturmaktır. Evlilik, boşanma üzerine değil, sevgi üzerine kurulmalıdır. Boşanma amacıyla yapılan evlilik, evlilik değildir. Evlilik asla kâr amacı gütmemelidir. Bir yazarın söylediği gibi "inşallah, sevgiyi yasayla öldürmüyoruz." Aslında, biz, gençlere boşanmanın faziletini değil, sevginin ve birlikteliğin faziletini öğretmeliyiz. Zaten, sevgi varsa insan paylaşır, sevginin yerini kavga aldıysa, insan, kavga ettiğine ne mal vermek ister ne de selam.

Hepimizin kızı var, oğlu var. Bu kanuna o yüzden tek perspektiften bakmamalıyız. Mal paylaşılacaksa, yine, bizim çocuklarımız paylaşacaktır ve istediğim zaman evlenirim, istediğim zaman kapının önüne koyarım mantığı yok olacaktır. Aslında, boşanmayla paylaşılan şey, sadece, mal değildir; ortak yaşanan, yıllarca süren aynı emeklerin, aynı acıların, aynı zor günlerin, aynı mutlu anıların, aynı duyguların, aynı yıpranmışlığın paylaşımıdır.

Amacımız, Türk kültürüne, inancımıza ve doğru geleneklerimize göre aile yapısını korumak, yaşatmak, tüm Türk Milletinin temelini oluşturan aileyi korumak ve sağlam tutmaktır. Toplumu şekillendirecek bu yasa, mümkün olduğu kadar hatasız, uzun ömürlü, ahenkli ve kulağa hoş gelir şekilde oluşmalıdır. İnşallah, bu yasayla birlikte, uzun yıllardır oluşan yetmişbeş yıllık hukuk kültürümüze zarar vermiyoruzdur.

Benim üzerinde söz alıp konuştuğum Dokuzuncu Bölüm, Medenî Kanununun madde 703'ten başlayan bölümü, tasarıda 779 uncu maddeyle başlamaktadır. Birçok madde Medenî Kanunla aynı hükümle içermekle birlikte, dilde ciddi bir arılaştırmaya gidilmiş, uygulayıcıların dışında halkın da anlayacağı bir dil tercih edilmeye çalışılmış.

Tasarının 789 uncu maddesini karşılayan bir hüküm yürürlükteki kanunda mevcut değildir. Kaynak olan İsviçre Medenî Kanununun 740 ıncı maddesi eksiklik olarak algılanmış ve bu kanuna

789 uncu madde olarak konulmuştur. Bu maddede "tarla yolu, yaya veya araba geçti gibi geçidi hakları ile hayvan otlatma, hayvan sulama, tarlalara veya arklara su alma hakları ve benzeri hakların kapsamını belirlemede taraflar arasındaki anlaşma veya özel kanun hükümleri, yoksa yerel âdet uygulanır" denmektedir. Burada, taraflar arasında uzun süreden beri davasız ve iyiniyetli kullanım kabul görmüş, benimsenmiş ve bu hüküm getirilmiştir.

Tasarının 797 nci maddesi, yürürlükteki kanunun 721 inci maddesini karşılamaktadır. Madde, intifa hakkı sahibinin gerçek kişi veya tüzelkişi olmasına göre intifa hakkı süresini düzenlemiş, bu çerçevede tüzelkişilerde intifa hakkının en çok yüz yıl devam edebileceği ifade edilmiştir.

Tasarının 808 inci maddesi, kanunun 732 nci maddesini karşılamaktadır. Bu madde, İsviçre Medeni Kanununun 760 ncı maddesine uygun olarak üç fıkra halinde düzenlenmiştir: Birinci fıkrada, malikin, haklarının tehlikeye düştüğünü ispat ederek intifa hakkı sahibinden güvence isteyebileceği; ikinci fıkrada, tüketilebilen şey veya kıymetli evrak söz konusu olduğunda tehlikenin ispatına gerek olmadan teslimden önce de güvence istenebileceği; son fıkrada ise, kıymetli evrakın bir yere tevdi edilmesinin güvence yerine geçeceği ifade edilmiştir.

Yürürlükteki kanunun 733 üncü maddesini karşılayan, tasarının 809 uncu maddesi, bağışlayanın, intifa hakkı kendisinde kalmak üzere, yaptığı bağışlamalar bakımından kendisinden güvence istenemeyeceği esasını getirmiş, maddeden farklı olarak kanuni intifa hakkı düzenlenmediğinden sadece bağışlama esas alınarak kaleme alınmıştır.

Bana göre, Medeni Kanun hazırlanırken kavramlar bazen derinliğini kaybetmiş, yüzeyleşmiş ve sığlaşmıştır. Bir ülkenin kanunları sadece hukuki metinler olarak kabul edilemez, aynı zamanda o ülkenin edebî ifade gücünü ve güzelliğini yansıtan sanat eserleridir. Geçmiş ile gelecek arasındaki en önemli bağ, yaşayan Türkçedir. Bugün biz, cumhuriyetin kuruluşundaki Meclis zabıtlarını anlamıyorsak, dilin yok edilmesindedir ve geçmiş ile geleceğin bağının koparılmasındadır. Her seferinde "anlamıyoruz" diye Türkçeyi fakirleştirip, kuşa çeviriyoruz. Sonuçta, bizim çocuklarımız bizi, biz annelerimizi, Türkiye'deki Türkler diğer topraklardaki Türkleri anlamaz hale geliyor. Biz, hep kolayını seçiyoruz; anlamıyorsak, "at gitsin" diyoruz. Aslında, doğru olanı, zengin Türkçeyi anlayan nesiller yetiştirmektir. Bugün, İngiltere'de, hâlâ, yeni nesil yüzyıllar öncesi Shakespeare'ini okuyup anlamakta ise, demek ki onlar için kolay değil zor yolunu seçmişlerdir.

Aslında, demeklerle ilgili bu kadar ayrıntıya gerek yoktu; çünkü, demekler insan gibidir, toplumun ihtiyacına göre değişir. Toplumun ihtiyaçları, iletişim ve bilgi çağında, çok hızlı da değişmektedir. Keşke, demeklerle ilgili temel kurallar Medeni Kanuna konulsaydı ve Medeni Kanun sürekli değişmek zorunda kalmasaydı.

Son olarak, kadınlarımıza, onlardan biri, kardeşleri olarak seslenmek istiyorum: Nasıl olsa ortaklık geldi, malları paylaşacağız, nasıl olsa boşanırsam malın yarısı benim diye üretmekten, çalışmaktan, okumaktan, meslek edinmekten vazgeçmeyin. Bu değişiklik sizi tembelleğe itmesin.

Bir de, yigidi öldürüp hakkını vermek lazım. İplerin erkeklerin elinde olduğu Mecliste Medeni Kanun çıkmaz diye çok yazılıp çizildi; ama, yüzde 96'sı erkek olan Meclisten Medeni Kanun geçiyor. Millîetvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. (MHP, DSP, ANAP ve DYP sıralarımdan alkışlar)

"Erkeklerde, ya hanımlarımız haklarına düşeni alıp bizi terk ederse korkuları başladı" deniyor. Bence, aynı şey, çalışan ve üreten binlerce kadın için de geçerli "ya kocalarımız haklarına düşeni alıp bizi terk ederse" diye. Yani, sonuçta, mutlaka, risk varsa, kadın ve erkek için vardır.

Kanun, eksikliğiyle artısıyla, doğrusuyla yanlışıyla çıkıyor. Bu haliyle tüm toplum için geçerli olmalıdır. Faydasını bir kısmını kullanıp, diğer kısmı mağdur olmamalıdır. Zararını, önce beraber kanca

beraber çekmek zorundayız. Zaten, şimdi, bir aile mutlu, huzurlu yaşarken, ne erkek ne kadın "hadi notere gidelim de boşanırken hangi mal rejimini benimseyelim" diyemez. Eğer, bir taraf böyle bir teklifte bulunursa, diğer tarafın aklına binbir türlü şey gelir, şüphe girer; "bu da nereden çıktı" diye "yoksa"lar başlar, "yoksa"lar çoğalır ve mutlu bir aile yok olur, dağılır gider.

Burada parantez açıyorum ve şahsi fikrimi söylüyorum: Medenî Kanunun yeniden düzenlenmesinin, gerekçesinde, günümüze kadar okuyamayan, meslek sahibi olamayan, erkeklerle rekabet edemeyen mağdur kadınlarımız için olduğu yazılıydı. Bu yüzden, bu kanun, gelecekte çok, geçmişe ilgilendirmektedir; çünkü, 21 inci Yüzyılda, kadınlar, erkekler ve çocuklar daha bilinçli, daha çalışkan, daha üretken olacaktır ve cinslerin korunmaya ihtiyacı kalmayacaktır.

Sadece Medenî Kanunun değişmesi yetmez; bunun sağlıklı ve minimum hatayla uygulanabilmesi için, aile mahkemeleri kurulması gerekir. Eşit paylaşımında oluşabilecek zorluklara pratik çözümler ortaya konulmalıdır. Aile şirketleri, ayrılık halinde, inatlaşma uğruna kapatılacak ve muhtemelen ekonomik ve istihdam kayıpları olacaktır. Köylerde de tarlalar bölünecek, ekilip biçilmeyecektir.

Ayrıca, Ceza Kanunu da değiştirilmelidir; çünkü, Medenî Kanunda, erkekle beraber toplumun eşit bireyi yaptığımız kadın, Ceza Kanununda ise, öncelikle, babanın ve kocanın mülkiyetinde ve sorumluluğunda görülmektedir.

Son olarak şunları söylemek istiyorum: Medenî Kanunu yapmakla medenî olunmaz; önemli olan, kafaların medenî olmasıdır. Problemleri çözmenin yolu, sadece mükemmel kanunlar çıkarmak değildir. Bir düşünürün dediği gibi "kusurlu insanları, kusursuz kurumlar kurarak kurtarmak hayaldir." İnsanlarımızı, köklü tarihinden, kültüründen, dilinden, dininden koparmadan eğitir yetiştirirsek, bu kanunlara daha az müracaat edeceğimizi düşünüyorum.

Konuşmamı, Medenî Kanundan ne anlıyorsunuz diye sorduğumda, Antalya'dan bir yörlük kadının doğal cümleleriyle bu kanunu yorumlamasını sunarak bitiriyorum: "Erkekler, tereyağından kıl çeker gibi, allem eder kalem eder, bu parayı, bu malı gene bize yedirtmezler."

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ünal.

Efendim, şimdi söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubunda.

İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Aydınlı; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA İSMAİL AYDINLI (İstanbul) - Sayın Başkan, 10 dakika konuşacağım; ama, biraz sarkarsa, müsaade edin...

BAŞKAN - Tabii efendim; ben, 10 dakikaya göre ayarlayayım, sonra...

İSMAİL AYDINLI (Devamla) - Sayın Başkan, Yüce Parlamentonun değerli üyeleri; DSP Grubu adına Medenî Yasa Tasarısının 9 uncu Bölümüyle ilgili söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan evvel, şahsım ve Grubum adına hepinizi saygıyla selamlarım.

Bildiğiniz gibi, Türk hukuk devriminin temel taşlarından biri olan Türk Kanunu Medenisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 17 Şubat 1926 tarihinde kabul edilmiş ve 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ondan önce, yalnız, hayatın dar bir alanındaki ilişkileri düzenleyen, 1 851 maddeden oluşan ve 1876 tarihinde tamamlanarak yürürlüğe girmiş Mecelle vardır; onun da, ancak 300 maddesi o günkü koşullarda ihtiyaçlara cevap verir niteliktedir. Geriye kalan kısmı, ülkemizin değişen ve gelişen koşullarında ihtiyaçlara cevap vermekten uzak, ilkel kurallardan oluşmaktadır.

Bugün, ne yazık ki, harcı ulusal Kurtuluş Savaşıyla atılmış Türkiye Büyük Meclisi çatısı altında, eskiye özlem duyan ve din istismarcılığı yapan ve Meclis kürsüsündeki yeminine bağlı kalmayan, takıyye yapan bazı grup sözcüleri ve milletvekilleri, olayı çeşitli yönlerden çarpıtmak için, uygarlığın ve demokratikleşmenin, kadın-erkek eşitliğinin bir göstergesi olan bu kanun tasarısı üzerinde bile, sömürme olayına devam ediyorlar.

Değerli milletvekilleri, insanlık tarihi, sosyal mücadeleler tarihi olduğu kadar, bir uygarlık yarışı tarihidir. Bu uygarlık yarışında geride kalmak, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel anlamda hâlâ ortaçağ zihniyetini taşımak, bu Yüce ulusun kaderi değildir. Bunu bilen Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk, mayasında laiklik ve laik yaşam olan Türk Ulusuna, cumhuriyetinin kurulması, hilafetin kaldırılması, latin alfabesinin kabul edilmesi sonucu, laiklik kadar önemli olan, aile hukuku ve özel hukuk alanında çağının ihtiyaçlarına cevap veren bu yasayı da armağan etmiştir; çünkü, biz biliyoruz ki, Mecelle, Medenî Kanununun içerisine giren sorunları çözmekten uzaktı. Ayrıca, hâkimlerimiz, Medenî Kanun konusu ihtilafları çözmek için, yetersiz eski hukuk kaynaklarından ve dinî esaslardan çıkarılan kurallarla, bilgilerle yargısal çözüme ulaşamıyorlardı. Ayrıca, aynı konu hakkında, ülkenin bir yerinde verilen kararlar ile diğer yerinde verilen kararlar, aslında, birbirleriyle çelişiyordu. Cumhuriyet yönetimi, adaleti, bu karışıklıktan, ilkel durumdan kurtarmak için, Türk devrimine ve uygarlığın gereklerine uyan yeni bir Medenî Kanunu bu ulusun hizmetine sunmuştur. Ayrıca, Türk Ulusunun ihtiyaçları ile uygarlık ailesinin diğer üyeleri arasında, ulusların ihtiyaçları açısından bir farklılık yoktur. Ayrıca, bütün aydınlanma süreci boyunca toplumsal yarar açısından zorunlu olan bu değişikliklere, çıkarı bozulan, halkı cehaletin eşiğinde bırakıp, onu sorunlarını ve çözümünü anlama hususundan yoksun bırakmayı amaçlayan, kutsal din kurallarını politikasının aracı haline getiren çıkar grupları oluşmuştur ki, bu gruplar dün olduğu gibi bugün de vardır; ancak, ne çare ki, çağdaş uygarlığı ve yaşamı benimsemiş, onu aşma hedefini amaç haline getirmiş Türk Ulusunun büyük çoğunluğu, bunlara prim vermeyecektir.

Gerçekten, çağdaş uygarlık ile Mecelle hükümleri bağdaşmaz. Ayrıca, Mecelle ile Türk insanının yaşamının da bağdaşmayacağı açıktır.

Ayrıca, bu kanun tasarısının hazırlanmasında emeği geçen hukuk komisyonu üyelerine, Adalet Bakanlığı mensuplarına ve benim de içinde bulunduğum çeşitli partilere mensup Adalet Komisyonu üyelerine ve bize katkıları sunan kadın kuruluşu derneklerimize teşekkür ediyorum.

Bu arada şu hususa da değinmek istiyorum: Gerek kanun tasarısının hazırlanmasında ve gerek komisyon tartışmalarında dile getirilen Türk dili ve sözcüklerine büyük önem verilmiş, her şeye rağmen, Türk Medenî Kanununun yürürlüğe girdiği dönem ve koşulları nazara alındığında, yalnız hukuk fakültesinde okuyan değerli öğrencilerimizin anlayacağı bir dil olmaktan öte, bugün de vatandaşlarımızın anlayacağı bir şekilde yürürlüğe girmesine özen gösterilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; elimde, çeşitli zamanlarda ulaştığım, ilgili tarafların mektupları, faksları, uyarıları var. Katılımcı ve çoğulcu bir demokrasinin uygulanmaya çalışıldığı ülkemizde, sorumlu milletvekilleri olarak, gelen uyarıları da nazara almak zorunda olduğumuzu düşünüyorum.

Birinci olarak, bazı pasajlarını okuyacağım Kadın Araştırmaları Derneğinden gelen Sayın Prof. Necla Arat imzalı mektupta, bakınız, Sayın Hocamız ne diyor: "17 Şubat, Türk toplumunda kadınların tarihi açısından çok önemli bir gün; çünkü, kadınlar, yetmişbeş yıl önce 17 Şubat 1926'da kabul edilen Medenî Kanunla (Yurttaşlar Yasası) toplumsal yaşamda görünür olmanın ilk adımını atmış oldular. Şeriat hukukunu silip ortadan kaldıran, kadının binlerce yıllık alışılmış boyun eğmişliğini ve ikinciliğini sarsan 1926'nın Medenî Kanunu, kuşkusuz, kabul edildiği yıllarda, çağının top-

lumsal, kültürel koşullarında, bu toprağın kızları için çok ilerici bir nitelik taşıyan bir devrim kanunu idi. Gerçekten, Türk hukukunu, özel hukuk alanında dinsel hukuk sisteminden çıkarıp, kara Avrupası hukukları grubuna geçiren bu kanun, Atatürk devriminin temel taşlarından biri olarak, Türkiye'deki aydınlanmanın, çağdaşlaşmanın, âdeta, dinamosu ve itici gücü oldu. Türk kadınları, din ve dünya otoritelerinin ayrılığı ilkesi ile devletin her çeşit din karşısında -ben buna mezhepleri de dahil ediyorum- yansız olması ilkesini benimseyen laik karakterli bu kanunla, medenî haklara sahip bireyler olarak yeni bir toplumsal statü kazandılar. Örneğin, mecburi medenî evlenme, tek eşlilik, yargıç hükmüyle boşanma, mirasçılıkta kadın-erkek eşitliği ve benzeri gibi yeni haklara sahip oldular. Bu nedenle, her 17 Şubat'ta, Medenî Kanunun, özellikle de içerdiği laiklik niteliğinin kendileri için taşıdığı anlam ve değer bilinciyile, Büyük Atatürk'ü ve dava arkadaşlarını minnet ve saygıyla anıyorlar."

Gerçekten, hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz. Toplumumuz da, bu değişikliklere çağdaş uygarlık doğrultusunda ayak uydurarak, gerekli dönüşümleri yapmak zorundadır. Toplumsal, siyasal, yasal ve kültürel anlamda yapılacak dönüşüm ve değişimler, hem demokratikleşmenin hem de çağdaş anlamda kadın-erkek eşitliğinin bir gereğidir. Aynı zamanda, Atatürk'ün "devrimin tamamlanması gerekir" vasiyetine de uygundur.

Ayrıca, Yüce Meclis, yapmış olduğu son anayasa değişiklikleriyle, Anayasanın "kanun önünde eşitlik" ilkesine uygun olarak, 10 uncu madde doğrultusunda "ailenin korunması" başlığını taşıyan madde 41'e eklemeye bulunarak "aile, Türk toplumunun temelidir" ibaresine "ve eşler arasında eşitliğe dayanır" ibaresini eklemiştir. Bu değişiklik, Anayasamızın lafzına ve özüne uygundur; Sayın Cumhurbaşkanı tarafından da onaylanarak, Resmî Gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe girmiştir.

Diğer yandan, Medenî Kanunumuzdaki bu değişiklikler, eşlerin eşit haklardan yararlanma ilkesi çerçevesinde yeniden ele alınırken, hukuksal olarak, Anayasamızdaki eşitlik ilkesi ve cinsler arasındaki ayrımcılığı yasaklayan maddelere dayandığı gibi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin imzaladığı ve her birinin bağlayıcılığı olan uluslararası insan hakları sözleşmeleri, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi ve Kadınların Herlemesi İçin Geleceğe Yönelik Nairobi Stratejiler Belgesi de önemli dayanaklardır. Örneğin, Nairobi Belgesinin "Temel Stratejilerin Ulusal Düzlemde Yerine Getirilmesi İçin Alınacak Anayasal ve Yasal Önlemler" başlığı altındaki 68 inci paragrafı, açıkça "Medenî Kanun, özellikle aile hukukuna ilişkin bölümü, kadınların ikincil olduğu ayrımcı uygulamalar ortadan kaldırılmak üzere yeniden gözden geçirilmelidir. Evli kadının yasal durumu, ona eşit hak ve yükümlülükler sağlayacak biçimde yeniden incelenmelidir" diyor.

Bu arada, Atatürk'ün 19 Ocak 1923 tarihinde İzmit'te, İzmit Sinemasında halka yaptığı konuşmadan pasajlar sunmak istiyorum:

"Efendiler, bizim milletimizin adalet duygusu yok değildir. Biz, düşmanların dediği gibi, vahşi ve canavar değiliz; aksine, onlardan çok yüksek adalet duygusuna, ahlakî yüceliğe ve merhamete sahibiz; fakat, uygulama, zaman zaman bu gerçeği reddeder şekilde görülmektedir. Bana bu soruyu soran bir avukat arkadaşımızdır ve adliye mensubudur. Onlar ve diğer arkadaşlarımız bilirler ki, bizim, esas olarak, bir Mecelleniz vardır. Bu Mecelle, Mithat Paşa zamanında yapılmıştı.

Efendiler, yine o Mecellenin içinde, o Mecellenin dayanağını oluşturan bir şey vardır. Her şeyin devam ve sürekliliği, herhangi bir şeyin korunması veya kaldırılması, zamanın gereklerine göre, Zamanın değişmesiyle hükümler değişir ve değişmelidir. Bundan on sene, yirmi sene, yüz

sene ve bin sene önce geçerli olan hükümler bugün yürürlükte olsun iddiasında bulunamayız. Kanunlarımızı inceleyelim ve bunların dayanak noktalarını, önce ülkemizin koşullarıyla, durumuy- la ve milletimizin gerçek toplumsal ihtiyaçları ve viedaniyla; fakat, aynı zamanda, ilerleyen dün- yayla ilişkilerinden doğan zorunluluğu da dikkate alarak iyileştirmek gereklidir.

Biz Türkiye Halkı, insanlık dünyasından soyutlanarak, başlıbaşımıza yaşayamayız; bütün dün- yayla, bütün insanlıkla beraber yaşarız ve yürürüz ve hiç olmazsa, onlarla bir hizada yürütmeye mec- buruz. Yapacaklarımızı ona göre yapmak zorundayız."

(Gazi ve İnkılap, Siirt Mebusu Mahmut Soydan)

(Milliyet Gazetesi 1929'da başlayan yazı dizisi)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Aydınlı.

ISMAIL AYDINLI (Devamla) - Sayın üyeler, Medeni Yasada yapılan en önemli değişiklik, aile hukukuna ilişkindir. Tasarıda karı ve kocaya farklı görev ve sorumluluklar veren, kanun önün- de eşitsizliğe neden olan maddeler değiştirilerek "eşlerin, eşit haklara sahip olmaları" sağlanmıştır. Bunlara örnek verecek olursak, tasarıdaki 186 ncı madde kapsamında "eşler evlilik birliğini beraberce yönetirler, oturacakları konutu birlikte seçerler, eşler evlilik birliğinin giderlerine emek ve malvarlıklarıyla katılırlar" hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca "koca ailenin reisidir" hükmü kaldırılmış, evlilik yaşı olarak -kadın ve erkek ayrımı yapılmaksızın- 17 yaşın doldurulması koşulu getirilmiştir. Ayrıca, evlilik birliğini, eşler eşit hak sorumluluk esasına göre temsil ederler.

Ancak, Meclis Genel Kurulunda görüşülmekte olan aile hukuku sorunlarına ilişkin tasarıdaki - tabii hepsi komisyondan geldiği gibi yasalarsa- takdir yetkisi yargıçlarımıza ait olmak üzere, birer ihtisas alanı olan ve aile hukukundan doğan sorunların çözümü, birer uzmanlık alanı olacağıın- dan, bir an önce aile mahkemelerinin kurulması gereklidir.

Laik ve eşitlikçi hukuk düzeninin güçlenmesi, kadın hakları için değil, toplum ve demokratik-leşmesi, demokrasimiz açısından da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca, bu kanun tasarısının yasallaşması halinde, Türk toplumunun kutsal aile yapısının bozulacağı, evlilik bireylerini bir şirket haline getireceği iddiaları da doğru değildir; ancak, boşan- ma halinde, kapı önüne konulan, onlarca yıllık hizmeti bir kalemde silinen kadınlarımızı, bir an ol- sun ferahlatmak ve güvenceye kavuşturmak için asıl ve kanunî mal rejimi olarak "edinilmiş mallara katılma" rejimi kabul edilmiştir.

Ben inanıyorum ki, hiçbir Türk erkeği ve erkeklerin büyük çoğunluğu bu iyileştirmelere karşı çıkmaz. Sonuç olarak onlar da bir ananın evladıdır. Tabii ki, gözü maldan başka bir şey görmeyen, kadınlarımızı bir döl yatağı olarak gören erkek vatandaşlarımız yukarıdaki çoğunluğun dışındadır.

Bugün, ülkemizde bu tasarı yürürlüğe girinceye kadar, kanunî mal rejimi, mal ayrılığı esasına dayanan mal rejimidir.

Yukarıdaki mal rejimine ilişkin madde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda uzun tartışmalardan sonra kabul edilmiştir. Tüm üye arkadaşlara duyarlılıklarından dolayı teşekkür ediyorum.

Kanun tasarısının bu şekliyle, o da, 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olması, kamuoyunda büyük tartışmalara ve tepkilere neden olmakta ve olacaktır.

Kadın kuruluşlarımızdan bize ulaşan yukarıdaki tarihe kadar geçecek dönem için bugüne dek kadınlar açısından oldukça olumsuz sonuçlar doğurduğu tartışmasız olan eski mal ayrılığı rejimi aynen uygulanacaktır" denildikten sonra, kısaca "bir elle verilen diğer elle geri alınmaktadır" diyorlar.

Ayrıca, Medenî Yasanın yürürlüğe girişi tarihiyle ilgili bir başka yasa tasarısında, hükümetten gelen tasarının aksine, 10 uncu maddesinde yapılan bir değişiklik söz konusu. Edinilmiş mallara katılma rejiminin, evliliklerin, yasanın yürürlük tarihinden sonraki dönemi için uygulanması kabul edildi. Bu durum, ancak yasanın yürürlük tarihinden sonraki evliliklere uygulanacağı, geçmiş evliliklere uygulanamayacağı sonucunu doğurmakta olup, eşitlik kavramına ters sonuçlar verecektir.

Ayrıca, 10 uncu madde, komisyondan geçtiği şekliyle yasalaşırsa, eski yasanın yetmişaltı yıllık uygulamasının mağduru olan milyonlarca kadının mağduriyeti giderilmeyecek, sadece kadınlar ve erkekler arasında değil, eski yasaya tabi kadınlarla, yeni yasaya tabi kadınlar arasında eşitsizlikler ve ayrımcılıklar yaratılacaktır. Bu durum, yukarıda belirttiğim gibi, Anayasanın eşitlik ilkesine ve Türkiye'nin imza attığı uluslararası sözleşmelere de aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, edinilmiş mallara katılma rejiminin, eşlerin eski ve yeni evliliklerine bakılmaksızın, evlenme tarihinden itibaren uygulanması gerekir.

Yüce Parlamentonun değerli üyelerinin, yürürlük tarihiyle ilgili madde görüşüldüğünde gerekli duyarlılıkları göstereceğine inanıyor, hepinize şimdiden teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

Ancak, bir husus var. Bu da, sporcu kardeşlerimizle ilgili. Ben, Karate Federasyonunun fahri başkanım. Bu federasyon, ülkemize, 1998'de takım halinde bayanlar Avrupa ve dünya şampiyonluğu, 1999'da takım halinde bayanlar Avrupa şampiyonluğu, 2000'de takım halinde bayanlar Avrupa şampiyonluğu, 2001'de gençler ve erkekler takım halinde dünya şampiyonluğu, 2001 yılı kasım ayında, benim de bulunduğum Sofya'daki Balkan Şampiyonasında, minik yıldızlarda en fazla madalya ve takım halinde (kız-erkek) birincilik kazandırmıştır. Bu spor dalımıza gerekli desteğin verilmesini istiyorum; basınımızın da bu konuda gerekli ilgiyi göstereceğine inanıyorum.

Beni dinleme zahmetinde bulunduğunuz için hepinize teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Aydınlı, teşekkür ediyorum efendim. İki kere teşekkür ediyorum bu temenninizden dolayı.

Şimdi söz sırası Saadet Partisinde efendim.

Birinci bölüm için Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan; buyurun efendim.

Sayın milletvekilleri, bundan sonra Sayın Bakan konuşacak, daha sonra oylama yapacağız; haberiniz olsun, bir yere kıpırdamayın.

Sayın Ayhan, siz, 10 dakika kullanacaksınız değil mi?

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

SP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) - Muhterem Başkan, muhterem üyeler; Saadet Partisi adına, 723 sıra sayılı Medenî Kanun Tasarısı üzerinde, Dokuzuncu Bölümde konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Konuşmaya başlarken, mübarek ramazan ayına girmemiz sebebiyle, oruçlar, teravih namazları, dualarla geçecek olan ramazan ayının, aziz milletimize, İslam âlemine ve bütün insanlığa hayırlı olmasını ve saadetler getirmesini diliyorum.

Muhterem arkadaşlar, Medenî Kanun Tasarısı 1030 maddedir. Tabii, bu kadar uzun bir kanun tasarısının görüşülmesinin vakit alacağı düşünülerek, İçtüzükte milletvekillerinin maddeler üzerinde konuşmasının engellenmesine rağmen -bu hükümet, iktidar tarafından- yine de kısaltılmış, bölümler halinde müzakeresi Meclis gündemine alınmış bulunmaktadır.

Benim konuşmam, dokuzuncu bölüm üzerinde olacak. Bu bölüm, Birinci Bölüm, irtifak hakları ve taşınmaz yüküyle ilgili, 779 uncu maddeden 849 uncu maddeye kadar olan kısımdır. İkinci Bölüm, taşınmaz rehniyle ilgili, 850 inci maddeden 938 inci maddeye kadar olan bölümdür. Takriben 150 civarında madde. Tabii, 20 dakikada ne kadar konuşulur, o kadar konuşacağız. Maddeler üzerinde teknik teferruata inmek, bu süre içinde, çok değerli hukukçu arkadaşlarımız için dahi mümkün değildir. Onun için, bu bölüm başlıklarından sonra, kanun tasarısıyla ilgili tartışmalar hakkında bazı hususları dikkatinize arz etmek istiyorum.

Tabii, değerli arkadaşlar, tasarının itiraz edilen hususlarından biri, kullanılan kelimelerdir, lisanıdır, dilidir. İkinci husus da, tasarının -şahsen, bunu arz ediyorum- bütününtü değiştirmek yerine, bugün için uygulamada, tatbikatta sıkıntı veren maddeler, eksiklikler neyse onlarla ilgili bir tadilat metni getirilir, 1 030 madde yerine -bu 30'dur, 40'tur, 50'dir, her ne ise- sınırlı bir tasarı kabul edilir ve kanun, şikâyetçi olunan eksiklikleri giderilmiş vaziyette uygulanmaya devam ederdi.

Bendeniz, hukukçu değilim, mühendisim; ama, tabii, bir kişi olarak, okumuş yazmış bir insan olarak, devamlı dinlemişizdir, okumuşuzdur -bunu hukukçular daha iyi bilir- kanunların eskiliği makbuldür, kanunun yenisi makbul değildir. Niye; kanunlar eskidikçe onların tatbikıyla ilgili hem tatbik eden hukukçular hem de vatandaş bakımından kanunun manası, medlulü anlaşılır ve ona göre herkes hayatını, işini -neyse, kanun neyi ilgilendiriyorsa- ticaretini ona göre düzenler; ama, siz kanunları ikide bir değiştirdiğiniz zaman, hele hele, kelimeleri de değiştirdiğiniz zaman, kanunun tatbikini zorlaştırırsınız.

1960 darbesinden sonra, hatırlıyorum, o zaman anayasa değişikliği gündeme gelmişti. İstanbul Üniversitesi'nden hukukçu bir grup üniversite hocaları yeni bir anayasa yapmak için toplanmışlardı. O zaman Anayasa Ordinaryüs Profesörü Ali Fuat Başgil Hoca vardı. Kendisi, o günlerde, bir seri makale yazdı; dedi ki: "Anayasaların eskiliği makbuldür." Batı anayasalarından misaller verdi; demokratik ülkelerden, demokrasinin, hukukun yerleştiği ülkelerden misaller verdi. Tabii, onun o ilmi mütalaaaları sebebiyle kendisi ihtilal idaresi tarafından tevkif edildi, Balmumcu'da haftalarca, aylarca hapsedildi. Tahammülsüz bir anlayış tabii.

Biz 60 Anayasasını değiştirdik; ama, 80'e geldik, olmadı dedik, yırtık attık, bir daha değiştirdik; şimdi, tekrar, 20 madde, 30 madde değiştiriyoruz. Geçmişte, bu Mecliste yine tartışıldı; uzun anayasa yerine, kısa, ana prensipleri vaz eden anayasamız olsun. Bunu şunun için söylüyorum: 1 030 maddelik Medenî Kanun yerine, ihtiyaç olan noktalarda değişiklik yapıldı, bu tartışmalar da olmazdı. Hâkim alışmış, savcı alışmış, vatandaş alışmış, avukat alışmış. Mesele budur.

İkincisi; tasarının diliyle ilgili bir hususu arz etmek istiyorum, müsaade ederseniz. Bakın, burada, bu bölümün ilk maddesi 779 uncu madde, eskisinde 703 üncü madde; okudum ve mana itibarıyla anlamaya çalıştım. Bu madde, irtifak haklarıyla ilgili bir madde. Bu maddenin ikinci fıkrası "Yapma borçları, irtifaka başlı başına konu olamaz; ona ancak yan edim olarak bağlanabilir" diyor. Meri olan maddede de benzeri ifade var. Bunun ne manaya geldiğine baktım. Bununla ilgili olarak Meclis içerisinde bulunan iki arkadaşla görüşüm. İkisi de bana manasını söyleyemedi. Kelime olarak manasını anlıyorsunuz da, medlulü nedir, bunun içinde ne var, neyi düzenliyor bu bilemediler. Ayıp mı bu; değil. Medenî hukuk sahasında, hâkim olarak, savcı olarak, avukat olarak

bu davalara girip çıkmamış bir insan bu şeyleri, maddenin şeyini bilmeyebilir; hukukçu bilmiyor bunu. Bunu, şunun için söylüyorum: Efendim, kelimeleri değiştirdik yeni nesiller anlamıyor. Burada muhterem Bakanımız da ifade ettiler. Yani, şimdi, ben mühendis olarak bunun içini bilemiyorum. Yani, manasını anlıyorum kelime kelime; ama, bir avukat da bunu bilemiyor şey itibariyle. Şuraya gelmek istiyorum: Yani, siz, üniversite mezunu, hatta üniversite hocası, çok iyi, Türkçeyi kullanan, bilen, okuyan yazan insan olabilirsiniz; ama, felsefeci değilseniz, önünüze bir felsefi metin konduğu zaman onu çözemezsiniz, hukukçu değilseniz onu çözemezsiniz, doktor değilseniz, hekimliğe -doktorluğa- ait bir şeyi çözemezsiniz, mühendis değilseniz belli sahada, bir mühendislik ibaresini çözemezsiniz. Yani, onun için "efendim, üniversiteye gelenler anlamıyor; avukatlar yahut hukukta okuyanlar anlamıyor." Bunu söylemeye hakkımız yok. Çünkü, her mesleğin bir meslek terminolojisi, dili vardır; onu, o mesleğe giren insan öğrenir, benimser ve onunla yaşar hale gelir. Üniversiteye gelen hocalarımız, Sayın Bakan burada ifade ettiler, bir hocadan naklen "efendim, gelen talebelere -öğrencilere- tercümanlık yapıyoruz." Bunun iki sebebi vardır. Kelimeyi bilmiyorsa, mükellefiyeti bilmiyorsa, demek ki, o, lisede iyi bir eğitim almamış. Sokak Türkçesiyle lise mezunu olur, gelirse, kendi kültürünü, Fuzulî'yi, Yahya Kemal'i, Çalıkuşu'nu, bunları anlayamıyorsa, okuyamıyorsa -bizim kültürümüzde ait eserleri- onların kelimelerine, manasına girememişse, elbette anlamaz. Onun için, dönüp burada, lise eğitiminde, üniversiteye öğrenci hazırlayan eğitimde, kendi kültürümüzü, kendi eserlerimizi okuyacak, anlayacak insan yetiştirmemiz lazım.

BAŞKAN - Sayın Ayhan, süreniz bitmek üzere.

CEVAT AYHAN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Müsaade ederseniz veyahut arkadaşımız müsaade ederse bir iki dakikada bitirebilirim.

BAŞKAN - Sayın Pamukçu da sıkıştırıyor efendim.

Size de saygımız sonsuz. Bugün beni kırmayacağımızı ümit ediyorum.

CEVAT AYHAN (Devamla) - Siz, kendi kontenjanınızdan lütfedin Muhterem Başkan.

Şimdi, size şunu söyleyeyim: Bugün Shakespeare'in şu şeyini anlamıyor diye İngiliz çocukları, Shakespeare'in eserlerini mi değiştirirsiniz?! Yani, biz, bugün, eğer, Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu'nu anlayamayan, Halide Edip'in eserlerini anlayamayan, Yahya Kemal'in eserlerini anlayamayan öğrenci yetiştiriyorsak, liseden, bu, bizim eğitimimizin zayıflığıdır; dönüp bu noktaya bakmamız lazım. Yani, öğrenciler anlamıyor, değiştirelim; ne olacak; on sene sonra bir daha değiştirilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVAT AYHAN (Devamla) - Biraz daha süre verirsiniz...

BAŞKAN - Efendim, tabii, ben size vereceğim; Sayın Bakan bile kırmadı, bundan sonra yarısını konuşacaktı; siz de uyarısız tahmin ediyorum.

CEVAT AYHAN (Devamla) - Peki, teşekkür ediyorum.

İkinci bir husus olarak da şunu arz etmek istiyorum: Reddi miras meselesi. Değerli arkadaşlar, Türkiye, ikiyüz yıldır büyük bir değişimin içinden geçiyor. Tanzimat dönemi, cumhuriyete kadar, selektif bir uygulama dönemiydi. Yani, iki kültür bir aradaydı; Batı'dan gelen, bizim kendi kültürümüz arasında seleksiyon. Tabii bir değişimdi bu, tedricî bir değişimdi; ama, cumhuriyetten sonra zecri bir değişim dönemi oldu. Tercihdir... Geçmişe ait bütün şeyler değiştirildi; Medenî Kanun, Ticaret Kanunu, her şey değiştirildi ve tabii, imparatorluktan cumhuriyete geçerken de, kendi iddiaları için o dönemde öyle olma ihtiyacı vardı; ama, aradan yetmişsekiz yıl geçmiş. Bu milletin tarihi de yetmişsekiz yıl değil ki. Biz, bin yıldır Anadolu'dayız. Ondan önce de başka mekânlarda

vardık, bugün de o mekânlarda kardeşlerimiz var. Onun için, bir devletin, bir milletin, büyük devlet ve millet olması, geçmişten geleceğe uzanmasına bağlıdır.

Yahya Kemal'e "sen harabisin, harabatisin" dendiği zaman "ben ne harabiyim ne harabatiyim, köktü mazide olan atiyim" derdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Efendim, 2 dakikalık ek süre de bitti, herhalde toparlarsınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) - Yani, bir Adalet Bakanlığının da, hukuk camiasının da, devleti idare eden kademede bulunan insanların da millet kültürüne bir bütünlük içinde bakma ihtiyacı var.

1920'lerin konjonktürü farklıydı, bugün farklı. Şimdi CHP kuruluyor; DSP, getirsin, altı oku al-sın bakayım parti programına... Atatürk zamanında, o, hem Halk Partisinin, firkasının programıydı hem de Anayasada vardı. Getirin, koyun bakayım... Bugünkü maslahata uymuyor. Ne yapacak-sınız? Bu, reddi miras mı oluyor yani?! Bugünün ihtiyaçları neyse, kanunları buna göre düzen-lemeye mecbursunuz. Katı kalıplarla, dar kafalarla meseleye yaklaşmayın diyorum.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

Saadet Partisi Grubu adına ikinci söz, Bayburt Milletvekili Sayın Suat Pamukçu'da. (SP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Pamukçu.

Efendim, size, 10 dakika, ben kendi kontenjanımdan verdim; kontenjan da yok ya... Baş-kalarından kestik, Sayın Ayhan'a verdik.

SP GRUBU ADINA SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Medenî Kanunun sınırlı aynı haklarla ilgili düzenlemeler içeren bölümü üzerinde, Saadet Par-timiz Grubunun görüşlerini iletmek üzere söz aldım. Sözlerime başlarken, Yüce Heyetinizin ve aziz milletimizin ramazanı şerifini tebrik ediyor, hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bölümle ilgili görüşlerimize geçmeden önce, birkaç kavram üzerinde durmayı, konunun aydın-lanması ve Partimizin görüşlerinin kamuoyumuza ve Yüce Heyetinize arzını uygun bulduk.

Eşya üzerindeki intifa ve tasarruf yetkisine hak diyoruz ve bu tanımdan hareketle, hakları üçe ayırabiliriz. Bunlardan birincisi, eşya üzerinde hem rakabe hem de intifa hakkı tanıyan tam mülkiyet hakkıdır; bir diğeri, sadece intifa hakkı tanıyan menfaat mülkiyetidir; bir diğeri de, ayn'a bağlı olarak, yani, irtifak hakkı dediğimiz haklardır. Konumuzla ilgisi dolayısıyla, konuşmamızda, yalnızca, intifa hakkı ve irtifak hakkı üzerinde duracağız; ancak, önce, hakkın kaynağı nedir, nereden neşet eder, önemine binaen ve görüşlerimizin daha iyi anlaşılması açısından izah etmek ihtiyacını duyduk.

Hakkın kaynağı açısından iki ayrı görüş ifade edilir. Bunlardan birincisi, maddeci görüştür; Batı'nın görüşüdür ki, bunlara göre, hak, dört şeyden doğar. Birincisi, kuvvet- Batı anlayışına göre, kuvvet- bir hak sebebidir; ikincisi, çıkar, hak sebebidir; üçüncüsü, çoğunluk, hak sebebidir ve dör-düncüsü de, imtiyaz, hak sebebidir. Bugün yaşadığımız birtakım olaylara da baktığımız zaman, tarihteki olaylarla birlikte değerlendirdiğimiz zaman, bunların ne anlama geldiğini ayrıca izah et-meye gerek kalmaz inancındayım.

Diğer bir hak anlayışına göre -ki, biz, Saadet Partisi olarak bu anlayıştayız- yine, hakkın dört kaynağı var. Bunlardan birincisi, insanların doğuştan ya da yaradılış itibarıyla sahip olduğu haklar-

dir ki, bunlara biz, insan hakları da diyoruz. Mesela, yaşama hakkı, mülkiyet hakkı, inanma ve inancını yaşama, yaşatma hakkı gibi.

Bize göre bir diğer hak sebebi, emek karşılığı hak. Yani, bir kimse, bir emek sarf etmiş, alın-teri dökmüş; bu kişinin bir şey talep etmesi, hakkıdır.

Diğer bir hak sebebi de, sözleşmelerden doğan haklardır. İster kişiler arasında olsun ister devletler arasında olsun, yapılan sözleşmelerden haklar doğar.

Dördüncüsü de, adalet gereği olan haklardır; eşit işe eşit ücret gibi.

Konumuzla ilgili bölümde, tabii, kanun, kendi içerisinde bir tasnif yapmış, bu tasnifin detayına girecek değilim; ancak, konumuzla alakalı olduğunu söylediğim intifa ve irtifak haklarıyla ilgili bazı hususları ifade etmek isterim.

İntifa hakkını, şahsi yararlanma anlamında da tanımlayabiliriz. Bu hak, şu şekillerde tesis edilmektedir: Yetkili merci tarafından verilen izinle, özel mülk sahibinin eşyadan faydalanmaya izin ve ruhsat vermesiyle, intifa hakkı veren akit ve tasarruflarla bu hak tesis edilebilmektedir. Bu hakkın özellikleriyle ilgili de şunları söylemek mümkün: Zaman, yer ve vasıf yönünden sınırlandırılmaları mümkündür. Miras yoluyla intikal etmezler. İntifa hakkı sahibi, yararlandığı eşyayı kasten telef ederse, tazmin etmekle yükümlü olur. İntifa hakkı bedelsiz elde edilmişse, yararlanan eşyanın koruma masrafları intifa edene ait olur. İntifa hakkı sona erince, malın veya eşyanın rakabesi de malikine rücu eder.

Bu hak, şu hallerde de son bulmaktadır: Şahsa bağlı olanlarda hak sahibinin ölümüyle, kiralarda da mal sahibinin ölümüyle, intifa süresinin dolmasıyla, intifa konusu eşyanın zayi olmasıyla sona ermektedir.

İrtifak haklarına gelince: Bunları da, bir gayrimenkul üzerinde, başka bir şahsa ait diğer bir gayrimenkulün yararına olarak tesis edilen haklar diye tanımlamak mümkün. Bu haklar da, akit içindeki hükümlerle; yani, bir gayrimenkulü içerisinde bulunan irtifak haklarıyla birlikte satın almak gibi bir akit yapılmışsa, bu şekilde irtifak hakları tesis edilebilir; bizatihi irtifak haklarının satın aktiyle, devriyle mümkündür, kamu mallarından toplumun istifade etmesiyle mümkündür -mesela yol, cadde, sokak gibi- vasiyet, zamanaşımı, izin, komşuluk hak ve kat hakkı yoluyla da tesisi mümkündür.

Bu hakkın başlıcalarını sıralarsak, bunların içerisinde, özellikle, kaynak irtifakı, mecra ve kirlili suları akıtma irtifakı, geçit irtifakı, üst hakkı, kat irtifakını saymak mümkündür.

Özellikleriyle ilgili de, irtifak hakları süreklidir, miras yoluyla intikal edebilir ve devredilmesi mümkündür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanunun adı üzerinde de birkaç cümleyle durmak istiyorum. Kanunun adı niçin Türk Medenî Kanunudur? Tamamen İsviçre Medenî Kanunundan tercüme edilmiş bir kanun. "Medenî" kelimesinin tanımı nedir? Hars ile alakasıyla bu kanunun hülasası, tamamen Batı medeniyetidir. Türk insanının harsı yok mudur? Bin yıllık tarihi seyir içerisinde oluşmuş bir kültür var iken, bu kültürden hareketle bir medenî kanun hazırlanıp, Yüce Heyetimizin huzuruna getirmek var iken, hiçbir şekilde izahı mümkün olmayan bir davranışla İsviçre Medenî Kanununun tercüme edilerek buraya getirilmesi, bu millete ve Yüce Meclise yakıştıramayacağımız bir husustur.

Kaldı ki, yasanın çok kötü bir şekilde tercüme edilmesiyle de orijinalinden uzak, Türk insanının anlaması mümkün olmayan bir hilkat garibesine dönüşmüş olması da ayrıca düşündürücüdür.

"Medenî" kelimesi, uygar, çağdaş, kültürlü anlamındaysa, bu kelimenin de tanımı yapılmıştır. Sayın Başkan "şehirli" anlamına geldiğini ifade ettiler bir konuşmalarında, burada; doğrudur; ancak, bu, çok basit bir tanımlama olur. Yani "şehirli" anlamına geliyor dersiniz, sanki köyde oturan yurttaşlarımız bu kanun kapsamı dışında kalıyor gibi bir anlam çıkabilir. Halbuki, Araplarda, Medineli yani şehirli olanlara, aynı zamanda, kültürlü, bilgili ve anlayışlı anlamına gelen "medenî" de denilmiştir. Çok kısa ve dar anlamda, medenî olmayı, bir parkta bank üzerinde oturup elma yiyen bir kimsenin, yediği elmanın en az yarısını yanında oturan kişiye ikram eden veya komşusu açken tok uyumayan ya da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - Çok kısa, bitireceğim efendim.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

SUAT PAMUKÇU (Devamla) - ...kendisi için istediği bir güzelliği, diğer insanlar için de isteyen kişinin davranışı diye tanımlayabiliriz. Bu tanımlardan hiçbirisine İsviçre veya Batı kültürüyle yetişmiş bir insan giremez. "Medenî" kelimesini başka şekilde de tanımlayabiliriz. Mesela, insan niçin vardır, insanı diğer varlıklardan ayıran özellikler var mıdır, varsa nelerdir sorularına cevap aradığımız zaman, medenî insanı da tanımlamış oluruz. İnsanla diğer varlıklar arasında dört önemli fark var: İnsan, diğer varlıklardan farklı olarak, iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini, faydalı ile zararlıyı, adalet ile zulmü ayırt etme özellikleriyle yaratılmıştır. Dolayısıyla, bir insan, iyinin, güzelin, faydalının ve adaletin hâkim olması, üstün olması için ne kadar çaba harcıyorsa o derece medenîdir; böyle bir gayreti yoksa, tam aksine, kötünün, çirkinin, zararlının ve zulmün hâkim olması için çalışıyorsa veya çalışanlara destek oluyorsa yahut sessiz kalıyorsa, bu insana medenî denilemez. İsviçreli ya da Batılı, bu tanımlamanın hiçbirisine uymamaktadır.

Gönül isterdi ki, Saadet Partisi olarak Grubumuzun talebi, Medenî Kanununun izah ettiğimiz temel görüşlerimiz esas alınarak hazırlanması ve bütün insanlığın saadetine vesile olacak böyle bir kanunun bu Mecliste kabul edilmesidir.

Sayın Başkan, Medenî Kanunun görüşmeleri vesilesiyle, Partimizin görüşlerini açıklamamıza imkân verdiğiniz için, size teşekkür ediyorum. Sizi ve değerli milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum, aziz milletimize saadetler diliyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Pamukçu.

Sayın Bakan, buyurun efendim.

Sayın Bakan, ifadenize göre ayarlayayım mı?

10 dakika... Buyurun.

ADALET BAKANI HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gruplar adına yapılan konuşmalarda, çok değerli görüşler açıklandı. Bu arada, hâlâ, kanunun geneli üzerinde de görüşler açıklanmaya devam ediliyor. Öyle anlaşılıyor ki, 1926'da neden Türk Medenî Kanununun yapıldığı, bu kanunun neden İsviçre Medenî Kanunundan alındığı, hâlâ, soru konusu oluyor. Aslında, bütün bunlar, şimdi huzurunuzda bulunan Türk Medenî Kanunu Tasarısının gerekçesine alınan 1926 gerekçesinde ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Sadece bu dahi, o gerekçenin bu tasarının gerekçesinde de yer almasının ne kadar gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

"Medenî Kanun" terimi, yalnız Türkiye'de değil, hemen hemen bütün dünyada kullanılan bir terimdir. Kişiler hukuku, aile hukuku, miras hukuku, eşya hukuku, hatta, bazı ülkelerde borçlar hukuku, hatta, ticaret hukuku dahi bu başlık altında, büyük kanunnamelerde toplanmaktadır; bizde

de yapılan budur. Daha önce, adı hakkında, ben etimolojik açıklama yapmıştım. Bir kez daha söylemek gerekirse, Medenî Kanun, bir sitede, bir şehirde, bir ülkede yaşayan insanların -yurttaş olmaları gerekli değil- hepsinin ortak kanunu anlamında kullanılmaktadır. Biz, "Türk Medenî Kanunu" terimini koruduk. Bu dahi, dil sadeleştirilmesinde ne kadar ölçütlü davranıldığını gösterir. Aşırılığa gidilmemiştir, yaşayan terimler kullanılmıştır, yaşayan hukuk dili bu kanun tasarısında ifadesini bulmuştur.

Şunu da söyleyeyim ki, bazı arkadaşlarımızın belirli konulardaki tereddütlerini gidermek için, miras hukukunda, tarımsal arazinin bölünmesini önleyici yeterli hükümler getirilmiştir. Yürürlükteki Medenî Kanunda da belli bir ölçüde bu hükümler vardı, yeni kanun tasarısında da bu hükümler daha güçlendirilmiş olarak getirilmiştir. Ayrıca, evlilik birliğindeki mal rejimlerinin de işletmelerin bütünlüğünün bozulmasına yol açmaması konusunda tasarıda hükümler bulunmaktadır.

Yeni tasarıda mal rejimleri, aile birliğini, evlilik birliğini bir şirkete dönüştürmeyi amaçlamamaktadır; aksine, evlilik birliğinin maddî temellerinde de eşitliği sağlamaktadır. Böylece, evlilik birliği, her yönden eşit insanların mutluluğunu ifade eden bir kavram haline gelmektedir.

Türk Medenî Kanun tasarısı çıktıktan sonra, mutlaka çok yoğun bir eğitim programı uygulamak gerekir. Biz, Adalet Bakanlığı olarak, kanun tasarısı Yüce Meclis tarafından kabul edildikten hemen sonra, hâkimlerimiz ve cumhuriyet savcılarımız için yoğun bir hizmetiçi program uygulamaya başlayacağız. Bu program, özellikle, hukuk hâkimlerimize yönelik olacaktır; ama, bu programı sadece hâkimlerimizle sınırlı tutmamak gerekir, bütün milletimize bu kanunun getirdiği yenilikleri anlatmak zorundayız. Bunun için, bir konuşmacı arkadaşımızın söylediği gibi, diğer bakanlıklarla işbirliği yapmak suretiyle ve çağdaş iletişim araçlarından yararlanmak suretiyle, yeni Türk Medenî Kanununun bütün milletimize tanıtılması için gerekenleri yapacağız.

Tasarının Dördüncü Kitabının İkinci Kısım, sınırlı aynı haklarla ilgilidir. Bu kısım "İrtifak Hakları ve Taşınmaz Yükü" , "Taşınmaz Rehni" ve "Taşınır Rehni" başlıklarını taşıyan üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci Bölümde, ayırım başlıkları itibarıyla "Taşınmaz Lehine İrtifak Hakkı" , "İntifa Hakkı ve Diğer İrtifak Hakları" ile "Taşınmaz Yükü" düzenlenmiştir.

Yürürlükteki kanunda karşılığı bulunmayan yeni 789 uncu maddede, tarla yolu, yaya veya araba geçidi gibi geçit hakları ile hayvan olatma, hayvan sulama, tarlalara ve arklara su alma hakları gibi haklar bakımından, özellikle, ülkemizde kendini gösteren bir ihtiyacı karşılamak üzere ve ülkemizin yapısına uygun düşecek şekilde, söz konusu hakların kapsamını belirlemede, taraflar arasındaki anlaşma veya özel kanun hükümlerinin, yoksa, yerel âdetin uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Yürürlükteki kanunun 713 üncü maddesinin karşılığı olan yeni 790 ıncı maddenin birinci fıkrasında, kaynak kanunun 741 inci maddesi göz önünde tutulmak suretiyle, irtifak hakkının kullanılması için gerekli tesislerin bakımının, yararlanan taşınmaz malikine ait olacağı belirtilmiştir.

Ormanlar üzerindeki intifa hakkını düzenleyen ve yürürlükteki kanunun 742 nci maddesini karşılayan 818 inci maddede, intifa hakkı sahibinin, ormandan, ancak özel kanun hükümlerine uygun bir işletme planı çerçevesinde yararlanabileceği vurgulanmıştır.

Yürürlükteki kanunun 755 inci maddesinden farklı olarak, tasarının 840 ıncı maddesiyle, taşınmaz yükünün tapuya tescilinde, taşınmaz yükünün değeri olarak, Türk parasının yanı sıra, yabancı parayla belirlenmiş bir miktar gösterilme olanağı da getirilmiştir. Bu, yabancı sermaye girişini, dış kaynaklı kredi bulunmasını kolaylaştırmayı amaçlayan bir hükümdür.

İkinci Bölümde, taşınmaz rehniyle ilgili hükümlere yer verilmektedir. Bu bölümde, ayırım başlıkları itibariyle, "Genel Hükümler", "İpotek", "İpotekli Borç Senedi ve İrat Senedi" ile "Taşınmaz Rehniyle Güvence Altına Alınan Ödünç Senetleri" düzenlenmiştir.

Yürürlükteki kanunun 766 ve 766/a maddelerini karşılayan 851 inci maddede, yabancı para üzerinden taşınmaz rehni kurulabilmesine olanak tanıyan hükümlerle, yine, yabancı para cinsinden kredi bulunması, dış kaynaklı kredi bulunması kolaylaştırılmak istenmiştir.

Yürürlükteki Kanunun 772 nci maddesini karşılayan 857 nci maddeye eklenen yeni bir hükümle, bir veya birkaç pay üzerinde rehin kurulduktan sonra, o taşınmazın tümü üzerinde rehin kurulması yasaklanmıştır. Bu hükümle, öyle bir rehinin paraya çevrilmesinde karşılaşılabilecek zorlukların önlenmesi amaçlanmıştır.

İpotek ve ipotekli borç senedi ve irat senedi konularında, yürürlükteki Kanun hükümleri esas alınmış, kaynak kanun hükümleri de dikkate alınarak, bazı düzeltme ve değişikliklere yer verilmiştir.

Tasarının, yürürlükteki Kanunda karşılığı bulunmayan 892 nci maddesinde, aksi Kanunda belirtilmedikçe, Kanundan doğan ipotek haklarının doğumu için tapuya tescil zorunlu sayılmamıştır.

Kaybedilen senedin iptali konusunda, yürürlükteki Kanunun 839 uncu maddesini karşılayan Tasarının 925 inci maddesinde, Türk Ticaret Kanununun 575 inci maddesi göz önüne alınarak, iptal kararı verilmesi için, yürürlükteki Kanunda sözü edilen itiraz müddeti yerine, ibraz süresinin bir yıl olduğu belirtilmiştir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

"Sayın Bakan kısa konuşmaz" diyenleri de mahcup ettiniz; çok teşekkür ediyorum efendim.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teravi vardı, gitmediniz mi?!

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Teravi saat 19.00'da başladı Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buradaki mescitte de kılabilirdiniz efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Lütfedip ara vererseniz, gideriz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Efendim, neyin karar yetersayısını istediniz; bana anlatın bakalım!..

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Bölümün oylaması için.

BAŞKAN - Ben daha önergeleri okutmadım ki, neyi oylayacağım?! Daha oylamıyorum efendim; istirahat ederim... Size bağlı; çalışma süremizin bitmesine 1 saat var; isterseniz çalışsınız, Medeni Kanun Tasarısının 10 uncu bölümüne geçmiş oluruz, istemezseniz çalışmayız.

Şimdi, 9 uncu bölümle ilgili; yani, 840 ve 851 inci maddeleri değiştiren 2 adet önerge vardır; bu önergeleri geliş sıralarına göre okutup, madde numaralarına göre de işleme alacağım efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 723 sıra sayılı kanun tasarısının 851 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen
Ankara
Nesrin Nas
İstanbul

İsmail Köse
Erzurum
Melda Bayer
Ankara

Yaşar Dedelek
Eskişehir
Sulhiye Serbest
İstanbul

"Yurt içinde veya dışında faaliyette bulunan kredi kuruluşlarınca yabancı para üzerinden veya yabancı para ölçüsü ile verilen kredileri güvence altına almak için yabancı para üzerinden taşınmaz rehini kurulabilir."

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutup, işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 723 sıra sayılı yasa tasarisının 840 ıncı maddesinin ikinci fıkrasındaki "veya yabancı para ile" ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

Suat Pamukçu

Rıza Ulucak

Van

Bayburt

Ankara

Cevat Ayhan

Yakup Budak

Sakarya

Adana

BAŞKAN - Komisyon?..

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Hükümet?..

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Fethullah Erbaş, gerekçeyi mi okuyalım efendim?

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Cevat Ayhan Bey konuşacak efendim.

BAŞKAN - Sayın Cevat Ayhan, buyurun.

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Muhterem Başkan, muhterem üyeler; önergemiz, 840 ıncı maddeyle ilgilidir. Burada "tescilde, taşınmaz yükünün değeri olarak Türk parası veya yabancı para ile belirlenmiş bir miktar gösterilir" deniliyor. Bu "yabancı para" ibaresinin çıkarılmasını istiyoruz. Bir taraftan, hükümet, Türk parasını güçlendirelim diye kampanya yürütürken, -zaten, Türk parasının değeri, fevkalade kaybolmuş gitmiş- bir de yabancı para alternatifini getirirsek, ceplerimizde dolaşan dolarları, markları, bir de kanunun içine koyarak, teşvik etmiş oluruz. Onun için, bunun çıkarılmasını istiyoruz. Önergemizin mahiyeti budur.

Tabii, bu vesileyle, şunu da, müsaadenizle arz etmek istiyorum: Burada konuşan arkadaşlar, mecelleden Medenî Kanuna geçişi izah ederken, mecellenin saçma sapan birtakım bölümleri olduğunu ifade ettiler.

Değerli arkadaşlar, tabii, beğenirsiniz beğenmezsiniz, tercih edebilirsiniz; Roma hukukunu alırsınız, İslam hukukunu alırsınız, başka hukuku alırsınız; bu, sizin iradeniz dahilindedir; ama, beğenmediğinizi tahkir etmeye hakkımız yok, onu söylüyorum.

Şimdi, bakın, merhum Ömer Nasuhi Bilmen'in, eski Diyanet İşleri Başkanının bir eseri vardır, hukukçu arkadaşlar bilirler, benim de kütüphanemde var; bu "Hukuk-u İslâmiyye ve İslahat-ı Fıkhiyye Kâmusu" diye, 8 ciltlik bir eserdir.

İstanbul Üniversitesi, daha 1950'den önce, bunu Ömer Nasuhi Hocaya havale etmiş, rica etmiş, böyle bir eserin yazılması için; o da yazmış ve bu esere takriz olarak, önsözde, Ordinaryüs Prof. Sıddık Sami Onar'ın, Prof. Hüseyin Naili Kubalı'nın ve Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun önsözleri var, hepsi 3-5 sayfa, uzun, onları anlatacak değilim.

Burada, Sıddık Sami Hoca diyor ki: "Bu eser, gelecekte kanun vazılarına -yani, kanun hazırlayacaklar için- fevkalade mühim bir kaynaktır." Bir şey daha söylüyor, Hüseyin Naili Kubalı

Hocanın "Roma hukuku ölü hukuktur; ama, İslam hukuku canlı bir hukuktur, birçok ülkede, Ortadoğu'da uygulanmaktadır" sözlü, eserin değerini ortaya koyan fikirlerini de ifade ediyor.

Tabii, mecelle İslam hukukudur; bu bahsettiğim eser de, yine İslam hukukunun esaslarını ortaya koyan eserdir.

Medeni Kanuna geçiş, 20 nci Yüzyılın başında, cumhuriyet kurulduğu zaman, o zamanki Meclis'in tercihidir. Kendi mantığı içerisinde haklılığı olabilir; ama, oradaki önsözül de, bugün nakledilmiş olan yeni önsözül de tasvip etmiyorum, onu ifade edeyim. Biraz önce konuşmamda da arz ettim.

Biz, binlerce yılın bir milletiyiz; geçici bir döneme ait değerlendirmeleri bütün millet kültürüne ve değerlerine teşmil etmek mümkün değil. Bir tez vardır, anti-tez vardır, ondan sonra da sentez vardır. Bugün, Türkiye, sentez döneminindedir. Eğer, biz bu sentezi, Türkiye'de yapabilirsek, Türkiye'nin önünü açarız; yapamazsak, birbiriyle inatlaşan, birbirine kapalı kesimler halinde Türkiye'yi de yer bitiririz, kendimizi de yer bitiririz diyorum, tekrar hürmetlerimi arz ediyorum.

Teşekkür ederim. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Efendim, Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı önergeyi oylarınıza sunacağım...

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Karar yetersayısı...

BAŞKAN - Sizden evvel istedi Sayın Hatipoğlu.

Karar yetersayısının aranılması istendi efendim. Karar yetersayısının aranılması istendiği için, oylamayı, elektronik cihazla yapacağım.

Odalarında olan sayın milletvekilleri, evlerine gidenler teşrif etsinler; bu Medeni Kanun Tasarısının müzakerelerini bitirelim efendim, dört hafta oldu, son bölüme geçiyoruz...

Oylama için 5 dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum:

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yetersayısı yoktur.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.15

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.29

BAŞKAN: Başkanvekilli Mustafa Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER: Mehmet AY (Gaziantep), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 21 inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 723 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

2. - *Türk Medeni Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kamuda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

Fethullah Erbaş ve arkadaşlarının önergesinin oylanması sırasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

Komisyon ve hükümetin katılmadığı önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım, karar yetersayısını arayacağım; gene bulamazsam, gene ara verip, gene arayacağım efendim.

Benim hakkım üç sefer efendim. İstirham ederim. 120 arkadaşımız burada bekliyorsa, ben de beklerim.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

İHSAN ÇABUK (Ordu) - Sayın Başkan, hani nerede Fethullah Erbaş?

BAŞKAN - Fethullah Erbaş burada efendim.

Fethullah Erbaş çok ciddi bir milletvekilimizdir; her zaman hazır ve nazırdır.

Onların da hakkı tabii... Herkes hakkını kullanacak; bu akşam ben de kullanıyorum. Belki, sayın bakanlar -15 bakan- gelse, bu işi bitireceğiz. Sesimi duyuyorlar mı duymuyorlar mı, bilmiyorum.

Efendim, 15 bakan gelse, vekâleten oy kullansa, iş bitecek.

Medeni Kanun Tasarısının sonuna yaklaştık, bitti, bitiyordu.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Perşembeye kadar bitiririz, söz.

BAŞKAN - Efendim, perşembe günü son bölümü ancak görüşürüz; çünkü, malum, mübarek ramazan başladı, perşembe günü 12.00 ile 16.00 saatleri arasında çalışacağımıza göre... Bugün, eğer, bunu bitirebilme hünerini gösterebilseydik, gelecek perşembe günü tasarının görüşmelerini tamamlayabilirdik. Böylece, Türk Milletinin yarısının heyecanla beklediği, yarısının beklemediği kanun da çıkmış olacaktı. (SP sıralarından "Doğru" sesleri) Yani, Sezar'ın hakkını Sezar'a veriyorum; tömünü demedim.

Efendim, elektronik cihaza giremeyenler pusula gönderebilirler. Vekâleten oy kullanacak Sayın Bakan varsa, kullansınlar.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) - Bakanlar yok!

BAŞKAN - Bugün Sayın Çağan'dan başka Bakanımız yok. Daha nasıl anons edeyim.

Efendim, karar yetersayı bulunamazsa, bir daha ara verip, bekleyeceğim. Bunun faydası, hiç olmazsa, gelecek perşembe Medeni Kanun görüşülürken, 10 uncu bölüme, son bölüme geçiş imkânı sağlamış olacağız; daha çabuk bitirme imkânımız olur. Onun için, kendi yetkimi kullanacağım müsaade ederseniz...

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Efendim, çok az eksigimiz kaldı; onun için, 10 dakika ara vereceğim, daha çalışma stremiz var.

Karar yetersayı bulunmadığı için, birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.35

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.40

BAŞKAN: Başkanvekili Mustafa Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER: Mehmet AY (Gaziantep), Şadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 21 inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum. 723 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

2. - *Türk Medenî Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı: 723) (Devam)*

BAŞKAN- Komisyon ve Hükümet yerinde.

Fethullah Erbaş ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

Komisyon ve Hükümetin katılmadığı önergeyi tekrar oylarınıza sunmadan evvel, Sayın Fethullah Erbaş'ın bir ifadesi var.

Buyurun efendim.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) - Sayın Başkanım, Meclisin bu saatte kilitlenmesine gönlüm razı olmadığı için, önergemi geri çekiyorum efendim. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

İşte, demokrasi bu; uzlaşma rejimi bu.

Efendim, diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 723 sıra sayılı kanun tasarısının 851 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

Ankara

ve arkadaşları

"Yurt içinde veya dışında faaliyette bulunan kredi kuruluşlarınca yabancı para üzerinden veya yabancı para ölçüsü ile verilen kredileri güvence altına almak için yabancı para üzerinden taşınmaz rehni kurulabilir."

BAŞKAN - Komisyon?..

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Çoğunluğumuz olmadığı için katılmıyoruz; takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Hükümet?..

ADALET BAKANİ HİKMET SAMİ TÜRK (Trabzon) - Katılıyoruz.

BAŞKAN - Komisyonun takdire bıraktığı, hükümetin kabul ettiği önergeyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Dokuzuncu bölümü kabul edilen önerge doğrultusundaki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, dokuzuncu bölüm 779 ilâ 938 inci maddeleri kapsamakta idi; bunlar görüşülmüş ve kabul edilmiştir efendim.

Sayın milletvekilleri, stremiz dolmak üzere, onun için, aziz milletimizin ramazanı şerifini kutluyor ve alınan karar gereğince, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılması amacıyla kurulan (10/10) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporu ile yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılması amacıyla kurulan (10/8) esas numaralı Meclis Araştırması Komisyonu raporlarını görüşmek için, 20 Kasım 2001 Salı günü saat 12.00'de toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı geceler efendim.

Kapanma Saati : 19.44

VI. - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, hac organizasyonundaki THY bilet fiyatlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4782)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

8.10.2001

Mustafa Niyazi Yanmaz

Şanlıurfa

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Hacı adaylarının kayıtlarını 10 Ekim 2001 tarihine kadar yaptırımları şeklinde açıklamalar gelirken ,

Maalesef bu sene dolardaki büyük artış ve Döviz kurundaki ileriye dönük belirsizlik nedeniyle hac kayıtlarında inanılmaz bir düşüş yaşanmaktadır.

Hac organizatörleri ilk kez bu yıl kontenjanlarının % 10 unu dahi dolduramadıklarını söylemektedirler.

Ancak durum böyle iken ,THY nın ABD ne aktarmasız Newyork a toplam gidiş dönüş 22 saatlik uçuş süresi için 490 \$, yine İngiltere ye gidiş dönüş 365 \$ lık fiyat tarifesi uygulanırken , Hac farızası münasebetiyle toplam 6 saatlik uçuş süresine sahip Suudi Arabistan a 685 \$ lık fiyat tarifesi uygulamasında ,uçuş süreleri ve mesafeler dikkate alındığında çok ciddi bir adaletsizlik söz konusudur.

Bu durum Sadece dini vecibelerini yerini getirmeye çalışan samimi insanların istismarından başka bir şey değildir. Acaba THY bir sene içinde ettiği zararları buradan telafi etmeyi düşünmektedir.

Devlet Kurum ve kuruluşlarının bunu bir hizmet olarak düşünmesi gerekirken maksimum kar marjı mantığıyla hareket edilmesini , sosyal devlet anlayışıyla bağdaştırabiliyor musunuz ?

Hiç olmazsa bu seneye mahsus olarak hac organizasyonu başvurularındaki azalmayı da dikkate alarak fiyatları aşağı çekmeyi düşünüyor musunuz ?

Sizce bu tablo 57 . hükümetin Ekonomideki başarısızlığının, sosyal ve dini alandaki menfi bir yansıması deyilmidir ?

T.C
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI : B.02.0.002/20/2059
KONU :

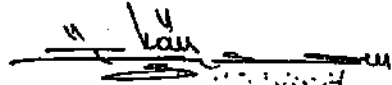
ANKARA
14/11/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Daire Başkanlığına

İLGİ: 12.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4782-11664/2059 sayılı yazıdır.

Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi YANMAZ'ın Başbakanımız Sayın Bülent ECEVİT'e tevcih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99' uncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenen 7/4782-11664 esas no.lu yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini saygılarımla rica ederim.

H. Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ MUSTAFA NİYAZI YANMAZ'IN 8.10.2001 TARİH VE
7/4782-11664 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP:**

Uçakla yapılan hac seferlerinde, hacca giderken uçaklar dolu gitmekte boş dönmekte, hac dönüşünde de boş gitmekte ve dolu dönmektedirler. Diğer bir ifadeyle gidiş dönüş olarak kesilen bir uçak bileti için uçaklar Suudi Arabistan'a iki defa gidip gelmektedirler.

Her ne kadar THY yetkilileri ile uçak bilet ücretleri konusunda Diyanet İşleri Başkanlığınca pazarlık yapılmakta ise de bu durum öne sürülerek karşı tarafça fiyatlarda fazla bir indirim yapılmamaktadır.

2.- Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa'da serbest bölge kurulması için yapılan çalışmalara ilişkin Başbakanın sorusu ve Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın cevabı (7/4794)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılması hususunu delatlerinize arz ederim.

Mehmet YALÇINKAYA

Şanlıurfa Milletvekili

Şanlıurfa ilimiz, GAP'ın kademeli olarak devreye girmesiyle gerek sınıai gerekse tarım açısından önemi oldukça ileri seviyelere ulaşacaktır.

SORULARIM.

- 1) Şanlıurfa ilimizde Serbest bölgenin kurulması ne zaman gerçekleşecektir?
- 2) Serbet bölgenin kurulması ile ilgili çalışmalarınızdaki son durum nedir?

T.C.
BAŞBAKANLIK
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI
Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DTM.0.06.01.00/M-14 - 3746
KONU: Serbest Bölge Çalışmaları

07.11.01 68755

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) 14.06.2000 tarihli ve 37208 sayılı yazımız.
b) 25.04.2001 tarihli ve A.01.1.KİT/1326 sayılı yazıları

Malumları olduğu üzere, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 23.05.2000 tarihli yazısı ekinde alınan Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın Şanlıurfa'da kurulacak serbest bölge hakkındaki sözlü soru önergesine ilişkin bir örneği ilişik cevabımız İlgı (a)'da kayıtlı yazımızla sunulmuştur.

Diğer taraftan, anılan yazımız tarihinden bu yana GAP Şanlıurfa Serbest Bölgesinin kuruluş çalışmaları devam etmekte olup, İlgı (b)'de kayıtlı yazılarına istinaden konuya ilişkin gelişmeler her üç-ayda bir Başkanlıklarına sunulmaktadır.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Funca TOSKAY
Devlet Bakanı

T.C.
BAŞBAKANLIK
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI
Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DTM.0.06.01.00/1754 14.06.00* 37208
KONU : Soru Önergisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 23.05.2000 tarihli yazısı ekinde intikal ettirilen, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın Şanlıurfa'da serbest bölgenin kuruluşunun ne zaman gerçekleşeceği ve serbest bölgenin kurulması ile ilgili çalışmalarındaki son durum hakkında bilgi istenilen sözlü soru önergesi ile ilgili açıklamalar, Sayın Başbakanımız adına, aşağıda sunulmaktadır.

Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi Müteşebbis Teşekkül Heyeti Başkanlığı'nın illerinde serbest bölge kurulmasına ilişkin 05.06.1997 tarihli talebi üzerine Dış Ticaret Müsteşarlığı (Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü) yetkililerince yerinde incelemeler yapılmıştır. Şanlıurfa II. Organize Sanayi Bölgesi yakınında özel kişilere ve Hazine'ye ait 1.450.000 m² büyüklüğündeki sahanın, serbest bölge için uygun olduğu anlaşılmış ve bu çerçevede GAP-Şanlıurfa Serbest Bölgesi'ni kuracak ve işletecek Müteşebbis Heyet yetkilileriyle 15.04.1999 tarihinde 1 yıl süreyle geçerli olacak bir protokol akdedilmiştir.

Bilahare, Müteşebbis Heyet yetkililerinden söz konusu araziden vazgeçilerek ~~havanın~~ yolunda mülkiyeti Hazine'ye ait bir başka arazinin serbest bölge olarak tahsisi için çalışmalara başlanıldığının öğrenilmesi ve Şanlıurfa Valiliği'nce de 28.02.2000 tarihli yazı ile protokolde belirtilen arazi ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilebilmesi için zamana ihtiyaç duyulduğunun belirtilmesi üzerine, bahse konu protokolün süresi 15.04.2001 tarihine kadar uzatılmıştır.

Daha sonra GAP-Şanlıurfa Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş.'nin kuruluşuna ilişkin ana sözleşme, Serbest Bölgeler Mevzuatı çerçevesinde incelenmiş ve 04.05.2000 tarih ve 27982 sayılı yazı ile uygun görülmüştür.

Sonuç olarak, Şanlıurfa'da serbest bölgenin kurulmasına ilişkin çalışmalar başlatılmış olup, kurucu ve işletici şirketçe serbest bölgenin kurulacağı araziyle ilgili sorunların çözülmesini müteakip serbest bölgenin yer ve sınırlarını belirleyecek Bakanlar Kurulu Kararının ihdası ile kuruluş ve işletme sözleşmesinin akdedilmesi gündeme gelecektir.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Tunca TOSKAY
Devlet Bakanı

3.- Bursa Milletvekili Ertoğrul Yalçınbayır'ın;

- Eğitim reformu projelerine,
- Hukuki ve kurumsal düzenlemeler kapsamındaki projelere,
- Kurumsal Düzenlemeler kapsamındaki çevre projelerine,
- Bölgesel gelişme ve fiziki planlama kapsamındaki projelere,
- Devlet işletmeciliğinde yapısal değişim kapsamındaki projelere,
- Özelleştirme kapsamındaki projelere,
- Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki turizm projelerine,
- Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki kırsal alt yapı projelerine,
- Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki haberleşme projelerine,
- Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki ulaştırma projelerine,
- Alt yapı hizmetlerindeki yapısal değişim kapsamındaki enerji projelerine,
- Mahalli İdarelerin güçlendirilmesi reformu kapsamındaki projelere,
- Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması kapsamındaki adalet ve güvenlik projelerine,
- Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve ücret adaletinin sağlanması kapsamındaki projelere,
- Sosyal güvenlik kapsamındaki projelere,
- Yasal düzenlemeler kapsamındaki vergi projelerine,
- Finans reformu, mali piyasalarda etkinliğin artırılması, dünya ile entegrasyon, mülkiyetin tabana yayılması kapsamındaki projelere,
- Tüketicinin korunması ile ilgili projelere,
- Bilgi sağlama ve kullanma ile ilgili projelere,
- İstihdam ve işgücü piyasasında etkinliğin artırılması kapsamındaki projelere,
- Nüfus ve aile planlaması kapsamındaki projelere,
- Sağlık reformu kapsamındaki projelere,
- Fikri ve sinai haklar ile ilgili projelere,
- Rekabet hukuku ile ilgili projelere,
- Dışa açılım ve dünyaya entegrasyon kapsamındaki AB uyum projelerine,
- Bilim ve teknolojiye atılım kapsamındaki projelere,
- Sanayileşme yaklaşımı kapsamındaki imalat sanayii projelerine,
- Sanayi yaklaşımı kapsamındaki madencilik projelerine,
- Tarımsal politikalarla ilgili yapısal değişim kapsamındaki projelere,

İlişkin Başbakan'dan soruları ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Devlet Bahçeli'nin cevabı (7/4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865, 4866, 4867, 4868, 4869, 4870, 4871, 4872, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879, 4880, 4881)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertoğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Eğitim Reformu Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmemesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygularıyla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Düzenlemeler kapsamında toplam kaç proje vardır?
2. Projelerden kaç gerçekleştirilmiştir? Gerçekleştirilen veya ertelenen veya kapsamdan çıkarılan projeler hangileridir?
3. Projelerin genel olarak değerlendirilmesini yapar mısınız? Sorumlu veya ilgili kuruluşların performanslarını yeterli buluyor musunuz?
4. 2000 yılında yayımlanan projelerin başlangıç tarihleri itibarıyla dökmünü yapar mısınız? 1998'den beri gelen ve gerçekleştirilmeyen projeler hangileridir?
5. 2000 yılı Programında yer alan Hukuki ve Kurumsal düzenlemeler 2001 yılında yayımlanan Programda yer almamıştır. Bunun nedenlerini açıklar mısınız?
6. 2002 yılı Programının yayımlanacağı şu günlerde; açıklık, bilgi edinme ve denetim hakkı gereği yapılacak Hukuki ve Kurumsal Düzenleme Projelerini 2002 yılı Programı ekinde yayımlayacak mısınız? Yayınlanmayacaklarını sebepleri nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygularıyla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Çevre ile ilgili kurumsal Düzenlemeler Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilmeme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilmeme nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Bölgesel Gelişme ve Fizikî Planlama Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Devlet İşletmeciliğinde Yapısal Değişim Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Özelleştirme Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim Projeleri Kapsamında (Turizm) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim Projeleri Kapsamında (Kırsal Alt Yapı) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim Projeleri Kapsamında (Haberleşme) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımı Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim Projeleri Kapsamında (Ulaştırma) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilmesi performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememesi nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Alt Yapı Hizmetlerinde Yapısal Değişim Projeleri Kapsamında (Enerji) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilmesi performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememesi nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Mahalli İdarelerin Güçlendirilmesi Reformu Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Arttırılması (Adalet ve Güvenlik) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Arttırılması ve Ücret Adaletinin Sağlanması Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Sosyal Güvenlik Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Vergi ile ilgili Yapısal Düzenlemeler Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Finans Reformu, Mali Piyasalarda Etkinliğin Arttırılması, Dünya ile Entegrasyon, Mülkiyetin Tabana Yayılması Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygularıyla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Devletin Düzenleyici ve Gözetici Fonksiyonlarını Geliştirme Projeleri kapsamında Tüketicinin Korunması Projesinde yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygularıyla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Devletin Düzenleyici ve Gözetici Fonksiyonlarını Geliştirme Projeleri kapsamında Bilgi Sağlama ve Kullanma Projesinde yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygularım ile arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. İstihdam ve İşgücü Piyasasında Etkinliğin Arttırılması Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygularım ile arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukukî ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Nüfus ve Aile Planlaması Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Sağlık Reformu Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Devletin Düzenleyici ve Gözetici Fonksiyonlarını Geliştirme Projeleri kapsamında Fikri ve Sınai Haklar Projesinde yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Devletin Düzenleyici ve Gözetici Fonksiyonlarını Geliştirme Projeleri kapsamında Rekabet Hukuku Projesinde yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Dışa Açılım ve Dünyaya Entegrasyon (AB Uyum) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibarıyla hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Bilim ve Teknolojide Atılım Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Sanayileşme Yaklaşımı (İmalat Sanayii) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Sanayi Yaklaşımı (Madencilik) Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

- TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yazılı olarak cevaplandırılmak üzere aşağıdaki sorularımın Başbakan'a yöneltilmesi hususunu saygılarımla arz ederim. 08/10/2001

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2000 Yılı Programının Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler ile ilgili olarak:

1. Tarımsal Politikalarla İlgili Yapısal Değişim Projesi kapsamında yer alan projelerin toplam sayısı ve projelerin adları nedir?
2. Bu projelerden bitiş tarihleri itibariyle hangileri bitirilmiştir?
3. Projelerin bitirilme performansını yeterli buluyor musunuz?
4. Projelerin bitirilememe nedenlerini açıklar mısınız?
5. Projelerden vazgeçtikleriniz var mıdır? Varsa vazgeçme sebepleri nelerdir?
6. Projelerin bitiş tarihleri uzatılanlar hangileridir ve bunlar ne zaman bitirilecektir?
7. Projelerin geciktirilmesinin sosyal ve ekonomik etkileri ve maliyetleri nedir?

T.C.
DEVLET BAKANI VE
BASBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI : B.02.0.001/2566
KONU :

14/11/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 12.10.2001gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/4853-11680/28071 sayı ile müteakip 7/4881-11708/28099 sayı arasındaki yazılarımız (29 Adet).

Bursa Milletvekili Ertuğrul YALÇINBAYIR'ın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/4853-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-700-701-702-703-704-705-706-707-708 esas no'lu yazılı soru önergelerine cevaplarımızı kapsayan bilgiler rapor halinde ekte gönderilmektedir.

Önergelerde yer alan sorular, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planının beşinci dilimini oluşturan 2000 Yılı Programındaki Hukuki ve Kurumsal Düzenlemelerle ilgili olup, programda yapılması öngörülen 231 adet düzenlemeden; 39 adedi gerçekleştirilmiş, 17 adedi kısmen gerçekleştirilmiş, 20 adedi Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde yer almakta, 118 adedi üzerinde çalışmalar devam etmekte, 37 adedi ile ilgili de kayda değer bir gelişme bulunmamaktadır. Bu düzenlemelere ilişkin ayrıntılı bilgiler ekteki "2000 Yılı Programı Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler İzleme Raporu"nda yer almaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Devlet BAHÇELİ
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
(İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü)

12 KASIM 2001

SAYI : B.02.1.DPT.0.08.04- 81 / 4354

KONU: Soru Önergeleri Hakkında

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn.Dr.Devlet BAHÇELİ)

İLGİ: Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığının (Dr. Devlet BAHÇELİ)
17.10.2001 tarih ve B.02.0.001/2119 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile, Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın Sayın Başbakana yönelttiği soru önergelerinin Müsteşarlığımızca cevaplandırılması talep edilmektedir.

İlgi yazı ekinde yer alan soru önergeleri incelendiğinde, soruların 2000 yılı Programında yer alan hukuki ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleşme durumuna ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. 2000 yılı Programında yer alan hukuki ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleşme durumu, Teşkilatımızca yayımlanan "2000 Yılı Programı Hukuki ve Kurumsal Düzenlemeler İzleme Raporu"nda yer almaktadır. Söz konusu Rapor, ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

EK: 3 Adet 2000 Yılı Programı Hukuki
ve Kurumsal Düzenlemeler İzleme Raporu

Müsteşar

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI
MÜSTEŞARLIĞI
(Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü)

14 KASIM 2001

SAYI : B.02.1.DPT.0.09.04 - 1024 / 4407
KONU: Soru Önergesi
Hakkında

DEVLET BAKANİ VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Dr. Devlet BAHÇELİ)

İLGİ : Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 19.10.2001 tarih ve 2134 sayılı evrak akış fişi eki Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 19.10.2001 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-568/30-4855 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazıda, Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, TBMM Başkanlığı aracılığı ile Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği yazılı soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili olarak Müsteşarlığımızın görüşü talep edilmektedir.

Söz konusu soru önergesinde, 21 Kasım 1999 gün ve 23883 Mükerrer Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2000 Yılı Programında yer alan Bilim ve Teknoloji sektörü kapsamındaki araştırma projeleri hakkında sorulan sorularla ilgili hususlar aşağıda verilmektedir:

- 2000 Yılı Yatırım Programında teknolojik araştırma kapsamında 467 adet proje bulunmaktadır. Bu projelerin listesi Ek 1'de sunulmaktadır.
- 2000 yılı sonunda biten projeler listesi Ek 2'de yer almakta olup mevcut proje stoğu içinde süresi uzatılan projelere öncelik verilerek bir an önce bitirilmesine çalışılmaktadır.
- Teknolojik araştırma sektöründe yer alan projelerin 1998 yılında yüzde 23'ü, 1999 yılında yüzde 25'i bitmiştir. 2000 yılında bu oran yüzde 24 olarak gerçekleşmiştir. Oran olarak bakıldığında projelerin bitirilmeme performansı yeterli olmakla birlikte, ülkemizde Ar-Ge faaliyetlerine GSYİH'dan ayrılan payın Ar-Ge'de eşik değer olarak kabul edilen yüzde 1 ve iktisaden faal on bin kişiye düşen tam zaman eşdeğer araştırmacı personel sayısında 15 kişiye ulaşamamış olması nedeniyle, nitelik olarak çok iyi sonuçlanmamaktadır. Teknolojik araştırma sektörü çerçevesinde 1989 yılından bu yana sağlanan desteklerle ülkemizde Ar-Ge altyapısı belli bir düzeye gelmiş ve nitelikli araştırmacılar yetiştirilmiş bulunmaktadır. Ülkemizde eğitim kalitesinin de iyileşmesiyle bundan böyle daha kaliteli araştırmalar beklenmektedir.

Araştırma projeleri genellikle 2-3 yıllık projelerdir. Birinci yıl araştırmada kullanılacak olmazsa olmaz nitelikli makina-teçhizatın satın alınması gerekli olup, ikinci ve üçüncü yıllarda bu makina-teçhizat kullanılarak araştırma yapılmaktadır. Maliye Bakanlığı'nın yıl ödeneklerini kuruluşlara parça parça ödemesi, kısmen dış kredi ile finanse edilecek projelerde dış kredi anlaşmalarındaki gecikmeler, proje yürütücülerinin görevden ayrılması veya başka üniversitelere tayini, hızlı teknolojik gelişmeler sonucu araştırma makina-teçhizatındaki değişiklikler sebebiyle oluşan proje maliyeti değişiklikleri, ödenek tespitinde kullanılan Ortalama Döviz Kurunun nominal kurun altında kalması, DPT Müsteşarlığının seçilen iyi nitelikli projelerin tümünü desteklemek istemesi ancak, hepsine gerekli kaynağı sağlayamaması gibi nedenlerle bazı projelerin bitirme süreleri uzayabilmektedir.

- 2000 Yılı Yatırım Programı Teknolojik Araştırma kapsamında vazgeçtiğimiz proje bulunmamaktadır.
- 2000 Yılı Yatırım programında yer alan ancak, 2000 yılında bitirilemediğinden süresi 2001 yılına uzatılan projelerin listesi Ek 3'te sunulmaktadır.
- Projelerin zamanında bitirilememesi sonucu projelerin maliyeti artmakta ve böylece yatırım programına daha az sayıda yeni proje alınabilmektedir. Hızlı teknolojik gelişmelere ayak uydurulamamakta, üniversite-sanayi işbirliği istenen düzeye ulaşamadığından katma değeri yüksek yeni ürünler üretilmemekte, bilimsel bilgi birikimi ve yenilik oluşturma hızı düşük kalmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Nam İZMİRİOĞLU
Müsteşar

EK:1

2000 YILI YATIRIM PROGRAMI- TEKNOLOJİK ARAŞTIRMA PROJELERİ

PROJE ADI	YER (İL ve İLÇESİ)	KARAKTERİSTİK
TUBİTAK BŞK.		
a) 2000'de Bitenler		
Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi. BİLTEN Hizmet Binası Ulusal Gözlemevi SAGE Araştırma Projeleri Ulusal Elektronik Kriptoloji Araşt.Enst.	Ankara Ankara Antalya Ankara Kocaeli-Gebze	Tekn.Araş.,Mak.Teçh. İnşaat-Mak.Teçh İnşaat-Mak.Teçh Teknolojik Araştırma Tekn.Araş.,İnşaat
b) 2000'den Sonraya Kapanlar		
Başkanlık Araştırma Projeleri Teknopol Altyapı Geliş. BİLTEN Araştırma Projeleri BİLTEN Araştırma Uydusu Türkiye Tarımsal Araştırma Projeleri Başkanlık Projeleri Ulusal Metroloji Enstitüsü İnşaatı. UMM Araştırma Projeleri MMM Oduya Bankası Projesi MMM Uydü Yer İstasyonu Kurulması BİLTEN Araştırma Projeleri	Ankara Kocaeli-Gebze Ankara Ankara Ankara Ankara Kocaeli-Gebze Kocaeli-Gebze Kocaeli-Gebze Kocaeli-Gebze Ankara	Tekn.Araş.,Mak.Teçh. İnşaat-Mak.Teçh Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma İnşaat Teknolojik Araştırma Mak.Teçh Teknolojik Araştırma Tekn.Araş.,İnş.Mak.Teç.
a) 2000'de Bitenler		
Başkanlık Araştırma Projeleri MMM Araştırma Projeleri Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü Prj.	Ankara Kocaeli-Gebze İstanbul	Tekn.Araş.,Mak.Teçh. Tekn.Araş.,İnş.Mak.Teç. Teknolojik Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kapanlar		
Avrupa Birliği 5.Çerçeve Programı	Ankara	Teknolojik Araştırma.
TÜRKİYE ATOM ENJ.KUR.BŞK.		
b) 2000'den Sonraya Kapanlar		
Türkiye Topyun Yatakları Haritalandırılması Zenginleş. Yöntemleri.-Projelendirilmesi Nükleer Yakıt Erişilmezlik Boru Üret. Tesisi	Ankara İstanbul	Etüd-Proje Etüd-Proje
b) 2000'den Sonraya Kapanlar		
Araş.Merkeçlerinin Fiz.Güvenlik.Sağ. Başkanlık Hizmet Binası ÇMAEM Alt Yapı İstih ve Tadili TR-2 Reaktörünün Moderniz. ve Otomasyonu Yerli Nükleer Reaktör Geliş. Nükleer Yakıt Teknolojisi Geliş. Tlizi Tahribatsız Test Teknikleri Geliş. Radyasyon Erişilmezlik Sistemi Geliş. Sst İnşal.Verimi Yük.Biyotekn.Uygul. Nükleer Teknikl.Sağlık ve Çevrede Kull. Nükl.Teknikl.Patlayıcı ve Uyup.Tesbiti Türkiyenin Radyasyon Güvenli.Alt Yapı Geliş. ÇMAEM Bilgisayar Alt Yapısı Geliş. Nükleer Güç Santr. Kalite Guv. ve Kontrolü Nükleer Ölçme Aletleri Prototip Geliş. Nükleer Yakıt Tesisi Ağır Su Üretimi Teknolojileri Geliş. Topyun Yakıt Teknolojileri Geliş. Nükleer Konularda Kamuoyu Bilgilendirilmesi Radyofarmasötik Geliş. ve Üretimi Tıpca Kull.Biyopolimer Radyas.Kararlılığı. Nükl.Teknikl.Çevre Kirli.Orienmesi Araş. Nükl.Teknikl.Tarım ve Super İletki Kull. Nükleer Atık Nihai Depolama Araş. Türk Devletleri ile Bilim-Tekn.İşbirliği Nükleer Teknoloji Merkezi Hazırlanacağı Elektron Beşim Tesisi Nükl.Sant.Lisans. Haz.Nükl.Guv.Altı.Geliş. (AKKuyu Nükleer Güç Santral Lisanslaması)	Ankara,İstanbul Ankara İstanbul İstanbul İstanbul İstanbul Ankara,İstanbul İstanbul Ankara,İstanbul İstanbul Ankara,İstanbul İstanbul İstanbul İstanbul İstanbul Ankara Ankara Ankara İstanbul Ankara Ankara Ankara Ankara	İnşaat ve Mak.-Teç. İnşaat ve Mak.-Teç. İnşaat İnşaat ve Mak.-Teç. Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Mak-Teçh,Teknolojik Araş. Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma İnşaat ve Mak.-Teç. Makina-Teknikat Teknolojik Araştırma Mak-Teçh,Teknolojik Araş Mak-Teçh,Teknolojik Araş Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma İnşaat-Mak-Teçh-Tekn.Araş. İnşaat ve Mak-Teçh İnşaat ve Mak-Teçh Tekn.Araş,İnş.-Mak.Teç
a) 2000'de Bitenler		
Büyük Onarım	Ankara,İstanbul	İnş-Mak-Teçh.
b) 2000'den Sonraya Kapanlar		
Gıda İnanılma ve İnanılmamış Gıda Tespiti	Ankara	Teknolojik Araştırma
SİB TEKNİK ARŞ.VE UYG.GN.MD.		
a) 2000'de Bitenler		
Depremlerin Önceden Bilinmesi 2.Aşama	Muhtelit	Teknolojik Araştırma

Ulke Ölçeğinde Telemetrik Deprem Gözlem Şebekesi II. Aşaması Deprem Kararlarının Azaltılması Merkezi Oluşturulması	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Uluslararası Kuruluşlarla Bağlantılı Afete Karşı Hazırlık Çalışmaları Kuvvetli Yer hareket Kayıt Şeb. Kurulması	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
SİB YAPIL İŞLERİ GN.MD.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Konu Binalarının Depreme Karşı Tespit ve Rehabilitasyonu	Ankara	Teknolojik Araştırma
KOY HİZMETLERİ GN.MD.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Seyfe Gold Hav. Vejet. ve Bitki Patern Araş. Mun. Tarımında Gübre Özelliklerinin Belir. K. Sulu Tarla Koşul. Toprak Isl. Ekim Sis. Kıdır Ovası Domatesi Azot-Su İliş. Araş. KOY Hizmetleri Coğrafi Bilgi Sis. Kurul.	Ankara Tokat Erzurum Erzurum Ankara	Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma
DEVLET PLANLAMA TEŞK. MÜST.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Temel Sosyal Araştırma Projeleri	Ankara	Sosyal Araştırma
DİE BŞK.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Ulusal Bilgi Sistemi ve İstatistik Alty. Geliştirme Projesi	Ankara	Teknolojik Araştırma
Yeni Yerel Sanayi Odaklarının Araş. YÖK ile İşbirliği Araştırma Projeleri Sanayileş. Hızı Az Geliş. İllerinin Yapısal. Ara G. Birliğinin Türk Ekono. Üzerine Etkileri Hane Halkı Yaşam Stand. Ölç. Pilot Projesi İkili Kayıt Yönt. ile Türk. Nüfusunu Araş.	Ankara Ankara Ankara Ankara Ankara Muhtelif Muhtelif	Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma
SAGLIK BAKANLIĞI		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Tüberküloz Tedavisi için Yeni İlaç Geliş. Gıda Maddel. Antibiyotik Kalıntı Araş. Gebelerde Risk Belirleme Araş. Tüberkü. Kontr. Prog. için İlaç Dirc. Belir. Menapoz Sonrası Osteopor. Vertebra Araş.	Ankara Ankara Ankara Ankara Ankara	Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma Teknolojik Araştırma
REŞİK SAYDAM HİZSİS. MÜK. BŞK.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Türkiye'de Çoklu İlaç Direnci Vakalarının Epidemiyolojik Değ. ve Süreyans Sis. Kurul.	Ankara	Teknolojik Araştırma
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Teknolojik Araştırma Projeleri (Proje 3)	Ankara	Teknolojik Araştırma
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Hayvan Gen Kaynakları Oluşturma Projesi	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Uçak Tasarım ve Dizaynı Geliş. Projesi	Ankara	Teknolojik Araştırma
ABANT İZZET BAYSAL UNIV.		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Öğretmen Eğitiminde Standartlar Araş. Yeniçaya Gölünün Ekolojik Sisteminin Araş. Bolu-Özce Hava Kirliliği Araş. Bilgisayar Teknol. ve Multimedyalı Araş. Geliş. Fotoperyodik Bilgi İletim. Melato. Araş.	Bolu Bolu Bolu Bolu Bolu	İleri Araştırma İleri Araştırma İleri Araştırma İleri Araştırma İleri Araştırma
ADNAN MENDERES UNI.		
a) 2000'de Bitenler		
Hayvan Hastalıkları Üzerine Araştırmalar Muşla Ekotipi Bal Aralazını İstih Araş. Yerli Enerji Kaynakl. Seracilikte Kull.	Aydın Aydın Aydın	İleri Araştırma İleri Araştırma İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Pol.Tab.Y.ilet-Orq./Iorg.Shot.Diy.-Led.Uz Muzrum		İleri Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Mazi Fosfat Dağı Kayası İle Bacagarı Desül Muzrum		İleri Araştırma
BOĞAZICI UNİVERSİTESİ		
a) 2000'de Bitenler		
Depremlerin Önceden Belirlenmesi,Araştırma Buzaa-İznık ve Uygulama Merkezi Araştırmaları		İnşaat ve Mak.-Tec.
Türkiye Deprem Veri Bankası Oluşturulması	İstanbul	İleri Araştırma
Deprem Zararlarının Azaltılmasına Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Deprem Araştırmalarında Telematik Sistemle Muhtelif		İnşaat ve Mak.-Tec.
zin Yaygınlaştırılması ve Kuzey Kıbrıs Deprem Sebekesi Entegrasyonu		
Nükleer Parlamaları Sismik Yöntemle Araş.	Ankara	İnşaat ve Mak.-Tec.
Metali Katalizörlerin Tasarımı	İstanbul	İleri Araştırma
Yapılanan Malzeme Üretiminde Teknoloji Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Gen Tanı Teknikleri Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Baraj-Hidrolik Santral Depreme Karşı Korun	İstanbul	İleri Araştırma
Deprem Öncesi ve Sonrası Afet Yönetimi	İstanbul	İnşaat ve Mak.-Tec.
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Türkiye Deprem İstasyonları Sebekesi	Muhtelif	İnşaat+Donatım
Depreme Hazırlık Eğitim ve Öğretimi Merkez	İstanbul	İnşaat + Donatım
İleri Teknoloji AR-GE Merkezi	İstanbul	İnşaat+Donatım
Deprem İzleme Merkezi	İstanbul	İnşaat ve Mak.-Tec., İleri Araş.
Kritik Ötesi Sert. Ürdü. Safı. Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Gen Tekno. ile Aş. ve İlaç Sistemli. Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Tels. Aşlar ile Çoklu Ort. Bilgi Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Tekstil Boya Suları Geri Kazanımı	İstanbul	İleri Araştırma
Otomobil Endüstrisi için TV Holografisi	İstanbul	İleri Araştırma
Gen Analitik Yöntemleri ve Biyo Informik	İstanbul	İleri Araştırma
Türkiye'de FISH, RAPD ve Çift Hibrit Sist.	İstanbul	İleri Araştırma
Farklı Mol. Bly. Alanlarında Uyg. Geç.		
Balbesi-Keskin Sismik Sebekeli.İşletimi ve	İstanbul	İleri Araştırma
Nükleer İz. Sist. ile Büt.		
İst. Depr. Enken Uyari-Acil Amaçlı AR-GE Mrk	İstanbul	İleri Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Asma Köprü Dep. Dav. Cihazlandırma Sist. Tanı	İstanbul	İleri Araştırma
CELAL BAYAR UNİVERSİTESİ		
a) 2000'de Bitenler		
Asma Köprü, Lineer ve Nonlineer Titreşiml. Manisa		İleri Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Soma Havzası Kömür ve Kil. Ekon. Pötsl. Araş	Manisa	İleri Araştırma
CUMHURİYET UNİVERSİTESİ		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Türk Populas. Akciğer Kans. Risk CYP2E1, CYP1A sivas ve GSTM1 Gen. Polimorfizmi		İleri Araştırma
ÇUKUROVA UNİVERSİTESİ		
a) 2000'de Bitenler		
Adana Yenilik Merkezi İnşaatı	Adana	İnşaat ve Mak.-Tec.
TBKOK'ların Elektrokim. Yönt. Parçalanması	Adana	İleri Araştırma
Türkiye'de Selenyum Eksikliği Araş.	Adana	İleri Araştırma
Turunçgöl Muhafazasında Yeni Perfor. Araş.	Adana	İleri Araştırma
Yeni Pestisitlerin Kalıntı Analizleri	Adana	İleri Araştırma
Hotcel. Enne Etokunda Yama-Eksoz Araş.	Adana	İleri Araştırma
Çevre End. Rotor Eş. İplik Mak. Tasarımı	Adana	İleri Araştırma
D. Akdeniz Bölğ. Don. Etikisi. Uydularla Araş.	Adana	İleri Araştırma
Biyotekn. Yönt. Turunçgöl Anaç Üretimi	Adana	İleri Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Ülke Ölçeği Meyve. Entegre Projesi Geliş.	Adana	İleri Araştırma
Azot Fiks. ve Plaz. Oks. Taş. Aki. 1 Gen. Etk. Me	Adana	İleri Araştırma
Ağac Ekos. Madde-Enerji Akım ve Bütçeli Geliş.	Adana	İleri Araştırma
Domates ve Çilek Yetiştir. Karşılığ. Don	Adana	İleri Araştırma
Zararlı Karşın İçe-Minus Sekt. Kull.		
Ç.ova Güncel Buğday Çeş. Geç. Donem. Azot Uyg	Adana	İleri Araştırma
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Buz Depolamalı İklimlendirme Sistemi	Adana	İleri Araştırma
Badem Çeşit. İslahında Moleküler Marker Rna	Adana	İleri Araştırma
Analiz Tekn. Kullan. Genetik Bağlantılı.		
DICLE UNİVERSİTESİ		
b) 2000'den Sonraya Kalanlar		
Diyarbakır Koşull. İkinci Ürün Geliş. (AP)	Diyarbakır	İleri Araştırma

Amerikan Asma Ağaçlarının Adaptasyonu(AP)	Diyanbakır	İleri Araştırma
S. Doğu Anadolu Murcimekl. Uzeri. Araş. (AP)	Diyanbakır	İleri Araştırma
Sakiz Koyunu Melezlerinin Veriminin Geliş.	Diyanbakır	İleri Araştırma
Tahıl Üzümü Geliş.	Diyanbakır	İleri Araştırma
Büyükbaş Hayvan Gen Kaynaklarına Geliş.	Diyanbakır	İleri Araştırma
Hazro-Silopi ve Bingöl Kömürü. Hümik Asit	K Diyanbakır	İleri Araştırma

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Torbali'da Mermer Teknolojileri Geliş.	İzmir-Torbali	İleri Araştırma
Tekstil Teknolojileri AR-GE Merkezi	İzmir	İleri Araştırma
Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat Merk	İzmir	İleri Araştırma
Stero Dökme Demirli Kaynağı Uzerine Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Metallik İmplantlarda Seramik Film Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Gemi Adamları Similasyonla Eğitim Projesi	İzmir	İleri Araştırma
Mitral Kapak Onarımında Postop. İlişk. Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Sox Ayraş. Org. Mad. İq. Atak Sul. SBR Reak. Ara	İzmir	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Tap Eğitiminde Eğt. Tekn. Yerli Çok Amaçlı Bi	İzmir	İleri Araştırma
Öğr. Kayn. Birim. Öğrenci. Bağ. Öğrenme Sür. Etk.		

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Teknopark Projesi	İzmir	İns+Mak+Tech, İleri Araş.
Toluene, Ksilene ve Krezol Gibi Kalıcı Toksik	İzmir	İleri Araştırma
Org. Anerobik/Aerobik Ardiş. Reakt. Arıt.		

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Yeraltı Madenleri Uzaktan Gözlem ve Kontrol	Kütahya	İleri Araştırma
Sistemlerinin Geliştirilmesi		

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kütahya Kalllerinden Seramik Filtre Üretimi	Kütahya	İleri Araştırma
Seyirciler Kömürlerinin Üret. Model. Araş.	Kütahya	İleri Araştırma
Kütahya Çimiciliği Uzerine Teknolojik Araş	Kütahya	İleri Araştırma

EĞE ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Ege Üniversitesi Bilgi Sistemleri Merkezi	İzmir	İleri Araştırma
Araş. Geliş. Havzası. Bu Dağıtım Sist. Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Güneş Isınmalı Fotoorganik Kimyasal Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Ege Bblg. İçme Suları. İyodürl. Uzerine Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Yüksek Frekanslı AC Link ve Perf. İyileşt.	İzmir	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Atomik Skatron Pot. AR-GE Merkezi	İzmir	İnsaat ve Mak.-Teç.
Biyoteknolojik Yönt. Topraklık Patates Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Kökboya Biyokim. Boyar. Elda. Ekma. Tekn. Geliş.	İzmir, Manisa	İleri Araştırma
Çekirdeksiz K. Üzümde Ochratoxin A Oluş. İnc	İzmir	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

İpliklerin Örtülebilirliğinin İncelenmesi	İzmir	İleri Araştırma
Zehirlemelerde Acil Müdahale ve Zehirden	İzmir	İleri Araştırma, Donanım
Korunma Sistemi Geliş.		

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Tropikal Theileriosisin Epidemiyolojisi Ara	Kayseri	İleri Araştırma
Hafif Betonlu Çözme Betonu Geliş.	Kayseri	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

İleri Tekn. Mekatronik AR-GE ve Eğt. Merkezi	Kayseri	İleri Araştırma
--	---------	-----------------

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

ALFP Markır. Çiçek Türü. Arama. Genetik İlişk	Kayseri	İleri Araştırma
---	---------	-----------------

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Araştırma Projeleri (AP)	Elazığ	İleri Araştırma
-Siğır Vebası Virüsü Biyotekn. Araş. (AP)	Elazığ	İleri Araştırma
-D. Anadolu Şarıl. Siğır Tipi Geliş. (AP)	Elazığ	İleri Araştırma
Latirin ve Guaniltiramin Mekaniz. Araş. (AP)	Elazığ	İleri Araştırma
Dişetik Lens ve Katarakt Tedav. Araş.	Elazığ	İleri Araştırma
Sütçü İneklerde Tuberküloz Araş.	Elazığ	İleri Araştırma
Esansiyel Yağ Asidi Metabol. Uzerine Araş.	Elazığ	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Endüstriyel Katı Atıkların Değerlend.	Elazığ	İleri Araştırma
Elazığ Çevre. Ahır Siğırli. Ayak Hastalık. Araş	Elazığ	İleri Araştırma
İnsan Lens Memb. MIP'in Katarakt Hast. Araş.	Elazığ	İleri Araştırma

İnaklerde Coğum Sonrası Prob.Teshis ve Tedkiesaz
İnatrık Oks.Dolishmaria Paraziti Uzerine Arç Elazaz

İleri Araştırma
İleri Araştırma

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

İletişim Şebekelerinde Topoloji Optimiz. Ankara İleri Araştırma
Kurgunsuz Benzin Katkı Maddelerini Üretimi Ankara İleri Araştırma
Çeşitli Erişsiz Turli NO ve Homa. Araş Ankara İleri Araştırma
Otonomiy Saraylı AR-GE ve Eğitim Merkezi Ankara İleri Araştırma
Myolon Hücreleri, Stroma Hücreleri Üzerine Araş Ankara İleri Araştırma
Yüks. Seramik ve Kompozit Malzemeler Araş Ankara İleri Araştırma
Yeni Malzemeler ve Polimerler Araş. Ankara İleri Araştırma
İleri Tip Teknolojileri Geliştirme Araş. Ankara İleri Araştırma
Kil Kaynaklı Kil Üretimi İçin Uygunl. Araş. Ankara İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

İleri Teknolojiler AR-GE Merkezi Ankara İnşaat ve Mak.-Teç.

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Çerçeve ve Kasa Konst. Mob. Lamine T Birleş Ankara İleri Araştırma

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Gaziantep Fastığında AFLATOKİN'in Araş. Gaziantep İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Gaziantep Yenilik Merkezi Gaziantep İnşaat ve Mak.-Teç.

GAZİOSMANPAŞA ÜNİ.

a) 2000'de Bitenler

Tokat Yöresi İç Su Balıkçılığının Geliş. Tokat İnşaat+Donatım
Doğal Boyalar AR-GE Merkezi Tokat İnşaat+Donatım

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Tokat Yöresi Elma Armut Çeş. Atm. Paket. Depo Tokat İleri Araştırma

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENS.

a) 2000'de Bitenler

Gebze Yüksek Teknoloji Yenilik Merkezi Kompozit Malzeme Araş. Kocaeli -Gebze İnşaat ve Mak.-Teç.
Kocaeli -Gebze İleri Araştırma

JACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Perinatal Morbidite-Mortalite 2. Ağama Ankara İleri Araştırma
Gıda İspanla ve İspanlamış Gıda Teşh. Araş. Ankara İleri Araştırma
Kalıtsal Hastalıklarda Moleküler Tanı Araş. Ankara İleri Araştırma
Canlı Hücrelerde Konfokal Mikroskopik Araş. Ankara İleri Araştırma
Tomporomandabular Eklem Problemleri Araş. Ankara İleri Araştırma
Olefin Metasaz Tepkisi, Aktif Katal. Araş. Ankara İleri Araştırma
Antikanser Etkili Doğal İlaçların Geliş. Ankara İleri Araştırma
Polies.-Fiber Dast. Doğulu Reaktör. Hibrid. Ankara İleri Araştırma
Kültürü ve Mono Antibadi Üret. Ankara İleri Araştırma
Biliş. Tekn. Hemşirelik Eğt. Kul.-Uzaktan Eğt. Ankara İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Yeni İleri Metalik Malz. Sentoz.-Tekn. Araş. Ankara İleri Araştırma
Hacettepe AR-GE Merkezi Ankara İnşaat ve Mak.-Teç.
Gebelikte Kull. Hipertans. İlaçların Etk. Ankara İleri Araştırma
Toksis. Ağır Metal. Doğ. Malz. Sulu Ortam. Uzak. Ankara İleri Araştırma
Nöropeik. Test Perf. Beyin Haritalama Olay Ankara İleri Araştırma
İlişkili Potans. Osilasyon Analiz.

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Yabani Buğday Türü. Antioksidant Enzimli. Rol Ankara İleri Araştırma
Türkiye'de Besinlerde Halk Sağlığı. Mitotoksik. Ankara İleri Araştırma
Düeyleri Pestisit Kalıntılarını Değerlend. Ankara İleri Araştırma
Protein Yapıda İlaç İçereren Mikroküre Formu Ankara İleri Araştırma

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Tekrarlayan Düşüklerde Proteinlerin Rolü Malatya İleri Araştırma
Tatlısu İstakozu Geliş. Malatya İleri Araştırma
Kil Polimerasal Kompozit Malzemeler Araş. Malatya İleri Araştırma
Kayısı Ürünü İyelenmesi Araş. Malatya İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Yüksek Moleküllü Alkol Üretimi Malatya İleri Araştırma
Endükt. ve Tarımsal Atıklı. Değerlend. Araş. Malatya İleri Araştırma
Tekstil ve Boya Atıklarının Azas. Malatya İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Klinik Amaçlı Elektropolimerik Biyosensör Malatya İleri Araştırma
 İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Temel Zemini İyileştirme Teknolojisi Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Balkan-Karadeniz Bköl. Maden Tek. Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Uçay Teknolojileri Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Sepsilitin Çevre Teknolojilerinin Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Türkiye'de Yetiştirilen Floradan Doğal Anti-Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Manyetorastizif Ötektiklerin Üretimi İstanbul İleri Araştırma
 Patlamaların Yapılar Üzerine Etkileri Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Bitkisel Atıkl. Enerji Kaynağı Olarak Değer İstanbul İleri Araştırma
 III-5 Tipi İki Diyotlazer ile Fark Frekans İstanbul İleri Araştırma
 Temelli Kızılötesi Lazer Kayn. Yapımı
 Serb. Rad. Mekan. ile Makroöz. Poli. Jell. Oluş. İstanbul İleri Araştırma
 Çev. Güçlü Ener. Hammad. Kömür-Su Karış. Hazır. İstanbul İleri Araştırma
 Sanal Ortamda Uzaktan Eğitim. Mimari Tas. Eğt. İstanbul İleri Araştırma
 Mobil Robot Manipulatorleri Araş. İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Teknopark Yapımı ve Network İstanbul İnşaat+Donatım
 Uydu Yer Terminali Projesi İstanbul İnşaat ve Mak.-Teç.
 Bilgi İşlem Alt Yapı Geliş. ve Yenileme İstanbul Makina-Teçhizat
 Metalik Krom Üretim Teknolojileri Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 İTÜ Teknokent Altyapı Geliştirme İstanbul İnşaat ve Mak.-Teç.
 İstanbul Kültür Varlıkl. Sayısal Env. İstanbul İleri Araştırma
 Yüksek Tekn. Seramik ve Kompozit. Ar. Mxk. İstanbul İleri Araştırma
 İTÜ Multimedya Araş. ve Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Uzaktan Eğitim Projesi İstanbul İleri Araştırma
 İnanis Polimerik Malzeme Kaplama İstanbul İleri Araştırma
 Otomasyon Teknoloji Geliş. Eğitim Merkez. İstanbul İleri Araştırma
 Otomotiv Sanayileri AR-GE Merkezi İstanbul İleri Araştırma
 Gazları Temizlemek İçin Sorbent Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Çevre Teknolojileri Geliştirme Merkezi İstanbul İleri Araştırma
 Trisonik Tünel Projesi İstanbul İleri Araştırma
 Motan Yanması Kinetik Açardan İncelenmesi İstanbul İleri Araştırma
 İst.-Ç. Kale Boğazi. Deniz Traf. Gemiladamlı Eğ. İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Türkiye Yeraltı Metal Madenlerinde Üretimi İstanbul İleri Araştırma
 Verimliliği Artırmak İçin Kollu Galeriler Mak. İstanbul İleri Araştırma
 Artık Polimerlerden Petrol Üretimi İstanbul İleri Araştırma
 Mekatronik Eğitim ve Araştırma Merkezi İstanbul İng. Mak.-Teçh. İleri Araş.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

In Vitro Fertilizasyon Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Odun Polisakkarid. Kantitarid Hidroliz Yön. İstanbul İleri Araştırma
 İntrapartum Fetal Monitörizasyon İstanbul İleri Araştırma
 Pet. Rafinas. Ürünleri Molek. Düzeyde Araş. İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kanserde Mutasyon Analiz Yöntemleri Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Kapılar. Elektrostat. Yönt. İlaç Analiz Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Çok Bileşenli Yüksek Alkol Sentezleri Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Diyabetos Mellitus Transplantasyonu İstanbul İleri Araştırma
 Tüberküloz Hızı Tanı Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Ülkemizde Vertebral Deformite Sıklığı Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Kolest. Ester Trans. Proteinin Dağılımı Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Sığır Derilerinin İşlenme Formülleri Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Fleksog. Matbaa Mürekkebi Reçine Geliş. İstanbul İleri Araştırma
 Türkiye Denizleri. Balık Hareketi. Uydu Araş. İstanbul İleri Araştırma
 İstanbul Çev. Deniz ve Boğazi. Biyoçevre Araş. İstanbul İleri Araştırma
 Çevresel Radyoaktif. Biyoindikatör Organiz. İstanbul İleri Araştırma
 Tıp Bekir Uygun. Embriyo Dondurma Araş. İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kalp Hastalıklarına Neden Olan Bilinmeyen İstanbul İleri Araştırma
 Yeni Genlerin İzolasyonu ve Analizi

İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENST.

a) 2000'de Bitenler

Biyomalzeme. Üret. ve Karakterizasyonu İzmir İleri Araştırma
 Doğal Zeolitlerin Çevresel Değerlendirilmesi İzmir İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Teknopark İnkübatör Merkezi İzmir İnşaat ve Mak.-Teç.
 İzmir Çevresel Çevre Referans AR-GE Merkezi İzmir İnşaat ve Mak.-Teç.
 Yüksek Teknoloji AR-GE ve Eğitim Merkezi İzmir İnşaat ve Mak.-Teç.

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Polipropilen Bazlı Komp. Malz. Üret. Karakter İzmir İleri Araştırma
 KAHRAMAN ÜNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Kara Yöresi Koyunları Üzerine Araş. Kara İleri Araştırma
K.MARAŞ SUTÇU İMAM UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Ayçiçeği Saplarından Yonga Levha Üretimi Kahraman Maraş İleri Araştırma
Tekstil Ağırılık Sanayi Çevresel Etki Ara Kahraman Maraş İleri Araştırma
Radyoisotop X Işını ile Numune Araş. Kahraman Maraş İleri Araştırma
K.Maraşta Naktarin Yetiştir. Kahraman Maraş İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kök Boya ve Doğal Boyar Madde Araş. Kahraman Maraş İleri Araştırma
Kahraman Maraş Yüksek Verimli Çevizciliği Kahraman Maraş İleri Araştırma
K.Maraş Yöresi Yem Bitkileri Değerli.Araş. Kahraman Maraş İleri Araştırma

a) 2000'de Bitenler

K.Maraş Yöresinde Haptogloblin Gen Freq.Sap Kahraman Maraş İleri Araştırma
KARADENİZ TEKNİK UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Doğu Kara.Sahil.Atık Kirl. Dağılım Araş. Trabzon İleri Araştırma
K.denizde Kıvı Adaptas.ve Verimlilik Araş. Trabzon İleri Araştırma
Fındık Kab.Katk.ile Yalıt.Briket Geliştir. Trabzon İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kimyasal Yöntemlerle Flokulant Üretimi Trabzon İleri Araştırma
D.Karadeniz Araş.Ürünlerinin Etkil.İnc. Trabzon İleri Araştırma
Geliştir.Ülke.Monocell Sist.Ülkemizde Üretilim Trabzon İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Y-Ba-Cu-O Seramik S.iletk. Üret.Magn.Özelli Trabzon İleri Araştırma
KIRIKKALE UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Kırıkkale Stratejik Planı Araş. Kırıkkale İleri Araştırma
K.kale Yöresi Yüzeysü.Kirl.Araştır.Klorlu Kırıkkale İleri Araştırma
Tarım İlaçları Bakıyesi Kırıkkale İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Plastik Eleman.Bilgisayar Destekli Tasarım Kırıkkale İleri Araştırma
KOCASELİ UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Kompozit Malzeme Üret.Kull.Reçine Araş. Kocaeli İleri Araştırma
MARMARA UNIVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Super İletkenler Manyetik Vorteksleri Araş. İstanbul İleri Araştırma
Finans Fiyasalarının Bilgilendirme Araş. İstanbul İleri Araştırma
DNA Lipozom Gen Transferi Araş. İstanbul İleri Araştırma
Kaza Sonucu Atılan Zehirli Gaz Model, İstanbul İleri Araştırma
Araştırma Tes.Filtrolerinin Bilgisayarla Geli. İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Üretim Yönetiminde Otomasyon Araştırması İstanbul İleri Araştırma
Marmara Yenilik Merkezi ve İnternet Başlan İstanbul İnşaat ve Mak.-Teç.
İleri Üretim ve Yönetim Tekn.Mozk. İstanbul İnşaat ve Mak.-Teç.
Sindirim Sistemi Kansere Erken Tanıma Araş. İstanbul İleri Araştırma
İleri Teknoloji Kontrol Sis.ve Tasarım Geliştir. İstanbul İleri Araştırma
İstanbul İçme Sularında Pestisit Araş. İstanbul İleri Araştırma
Pozitroyum Annihilasyon Araş. İstanbul İleri Araştırma
Kimy.Kütüle Denge.Rıfçı Model.Atm.Parça.Örn İstanbul İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Stokin Selg. Rekombinant Tümör Aşı Hazırlı. İstanbul İleri Araştırma
Çağdaş Eğitim Yönetim Geliştir.Merk. İstanbul İleri Araştırma
Mekatronik Sist.İmalat Otomasyonu altyapı İstanbul İnş.Mak-Teç,İleri Araştırma

MERSİN UNİ.

a) 2000'de Bitenler

İçel İli Çevre Kirliliği Araş. İçel-Mersin İleri Araştırma
Toksik Atıkların İyileştir.Biyoteknolojik Araş İçel-Mersin İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Tekstil Sanayi Model Boyar Madde Araş. İçel-Mersin İleri Araştırma
Bozyazı Antik Kazi Projesi İçel-Mersin İleri Araştırma

MUĞLA UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Sirkon Araştırmaları	Muğla	İleri Araştırma
Bakteri ve Mantar Araştırmaları	Muğla	İleri Araştırma

MUSTAFA KEMAL UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Hatay Bölgesinde Bahçe Bit. Oiver. Araş.	Hatay	İleri Araştırma
Şehir Çöpl. Tarımında Gübre Olarak Kull. Araş.	Hatay	İleri Araştırma
Hatay Dörttyolunda Yeni Tür Ürün Geliş.	Hatay	İleri Araştırma
Hatayda Seracılık Teknolojileri Geliş.	Hatay	İleri Araştırma
Sanayileşmenin İskenderun Körfezi Civarında	Hatay	İleri Araştırma
Olusturduğu Hava Kirl. Prob. İncel		

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Ank Gvasında Sunc Mücadelesi Araş.	Hatay	İleri Araştırma
Hatayda Zeytinçilik Araş.	Hatay	İleri Araştırma
Yayladağında Etlik Piliç Geliş.	Hatay	İleri Araştırma
Defne Yağı Esansı Geliş.	Hatay	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Hatay Yöresi Sert Çek. Meyve Üretimi	Hatay	İleri Araştırma
--------------------------------------	-------	-----------------

NİĞDE UNİ.

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Niğde Hafif İnş. Malzeme. Beton Yapıda Kull. Niğde		İleri Araştırma
--	--	-----------------

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Yarı Katımetal Eriyikleri Dök. Yağılma İnc. Niğde		İleri Araştırma
---	--	-----------------

ONDOKUZ MAYIS UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Çay Ürünleri Kalite ve Çeşitleme Araş.	Samsun-Rize	İleri Araştırma
Cam Serada Yetiştirilen Sebze. Üzerine Ara	Samsun	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Distrak. Osteogenez. Biomek. Anal. Bilgis. Anal. Samsun		İleri Araştırma
---	--	-----------------

ORTA DOĞU TEKNİK UNİV.

a) 2000'de Bitenler

Bilgisayar Ağına Dayalı Eğitim	Ankara	İleri Araştırma
Çevre Dostu Süreçler Katalitik Malzeme Tas	Ankara	İleri Araştırma
Endüstriyel Uygulamalı Metalik Cam	Ankara	İleri Araştırma
Potasyum Kanalı Reçici İlaç Hammadd. Geliş.	Ankara	İleri Araştırma
Nadir Toprak Elementler. Zenginleştirilmesi	Ankara	İleri Araştırma
Havacılık AR-GE Merkezi Projeleri	Ankara	İleri Araştırma
Sinirsel Bulanık Çıktılara Dayalı HF Geliş	Ankara	İleri Araştırma
Sıvı Kristal Aromatik Moleküler Etkileşimi	Ankara	İleri Araştırma
Yanmaya Day. Yeni Nesil Polimer Boya Geliş.	Ankara	İleri Araştırma
Yüksek Mekanik Dayanımlı Karbon Elyaf Geliş	Ankara	İleri Araştırma
İlaçken Açık Polimerleri Sentez	Ankara	İleri Araştırma
İnsan Vücudunun Davranışlı Biyomekanik Araş	Ankara	İleri Araştırma
Akustik Gürültünün Tese Gürültü ile Etkile	Ankara	İleri Araştırma
Anaerobik Teknoloji Atık Yönetiminde Uyg.	Ankara	İleri Araştırma
Uzaktan Algıl. Görün. Doku Model. Dayalı Göze	Ankara	İleri Araştırma
Mikroelekt. Devrel. Metal. Aracilet. Bağl. Elekt	Ankara	İleri Araştırma
Soğuk Metal Şekill. İşl. Tarıfl. Analit. Model	Ankara	İleri Araştırma
Maden İşlet. İlgüven. Risk Yönet. ve Sigortal	Ankara	İleri Araştırma
Atak İmalat İçin Corba ile Bir Atelye Dene	Ankara	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Teknokent Altyapı Geliştirme	Ankara	İnşaat ve Mak.-Teç.
Mol. Biyoloji-Biyoteknoloji AR-GE Merzk.	Ankara	İnşaat ve Mak.-Teç.
AR-GE, Eğitim ve Ölçme Merkezi	Ankara	İnşaat ve Mak.-Teç.
Fiber Sensör Tasarımı Geliş.	Ankara	İleri Araştırma
Yüksek Perf. Orta Frekans Elekt. Motoru Uyg	Ankara	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Katı Yakıtlı Roket Motor Tasarımı	Ankara	İleri Araştırma
Ferri Roket Yakıtı. Yüksek. Yanma Hızı Sağlayan	Ankara	İleri Araştırma
Ferrosen İçeren Tetraetilena Pentamin Katal.		
Betonların Olgunluğuna Çimento Tipinin Etk	Ankara	İleri Araştırma

OSMANGAZİ UNİV.

a) 2000'de Bitenler

Parkinson Üzerine Araş.	Sakıyehar	İleri Araştırma
-------------------------	-----------	-----------------

b) 2000'den Sonraya Kapanlar

Seramik AR-GE Merkezi	Sakıyehar	İnşaat-Mak. Teç.
-----------------------	-----------	------------------

SAKARYA UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Plazma Destekli Sert Kaplama Üretimi Araş.	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma
Plazma Sprey Kaplamalı Seramik Malz. Araş.	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma
Sakarya Nehri Bulaşım Projesi	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Türkiye Organ Transferi Modellemesi	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma
Sakarya Bölğ. Prömatik Hidrolik Otomatik Araş.	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma
1200 Derece Seramik Ventilator Geliş.	Sakarya-Adapazarı	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Ennek Üretim Sistemleri Araş. uyg. Merk	Sakarya-Adapazarı	İns. Mak. Tech. İleri Araş
---	-------------------	----------------------------

SELOUK UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Reaktif Düktal Epitöl Diabetikler Araş.	Konya	İleri Araştırma
Yeril ve Helez Koyun İnkizlarında Biyokim. Ar	Konya	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Teknopark Geliştirme Projesi	Konya	İnsaat (2000 #2)
İleri Teknoloji AR-GE Merkezi	Konya	İnsaat ve Mak.-Tec.
Ekinokkukku Tenya Parasitli Kazei Aşı Geliş	Konya	İleri Araştırma
Orta Güney Anadolu Bölğ. Tarım Toprak.	Konya	İleri Araştırma
Bitkilerde Alınabilir Enerji. Belirli.	Konya	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Otomasyon ve İmalat Tekn. Merk.	Konya	İns. Mak. Tech. İleri Araş
---------------------------------	-------	----------------------------

SULEYMAN DEMİREL UNİ.

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Batates Üretim Geliş.	İsparta	İleri Araştırma
Yağ Günlü Geliş.	İsparta	İleri Araştırma
Eğirdir Gölünün Hidrobiyolojik Araş.	İsparta	İleri Araştırma
Meme Kanseri Üzerine Araş.	İsparta	İleri Araştırma
Mevcut Güçlü İlaç. Döğül. Otomasyon Araş.	İsparta	İleri Araştırma
Bilgisayar Destekli İmalat Araş.	İsparta	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Konvansiyonel Döküm, Mak. Bilg. Dok. Mak. Dönüş İspasta	İsparta	İleri Araştırma
Hayvancılık Araştırma ve Geliştirme Merkez	İsparta	İns. Mak. Tech. İleri Araş

TRAKYA UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Trakya Bölgesi Komurlerinin Araş. Merkezi	Edirne	İleri Araştırma
İç ve Dış Verimli Çiğularda Vakum Ted. Ara	Edirne	İleri Araştırma

ULUDAĞ UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Cement Dolgu ve Sodyum Araş.	Bursa	İleri Araştırma
Invitro Fertilizasyon ile İnek Kültürü Geliş.	Bursa	İleri Araştırma
Erken Gebelik Tanısı Üzerine Araş.	Bursa	İleri Araştırma
A Baumanerinin İzolasyonu ve Antibiy	Bursa	İleri Araştırma
Baldırcıklarda Kuluç. Yumurta Açıklığı. Döğül	Bursa	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Uludağ Yenilik Merkezi	Bursa	İnsaat ve Mak.-Tec.
Sulama Sistemleri Geliş.	Bursa	İleri Araştırma
Tekstil Terbiye Atık Sul. Metal Kirli Araş.	Bursa	İleri Araştırma
Ozonla İlgili Kirlet. Oluşum-Değişimi Araş.	Bursa	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Meme Kanseri Hastalar ve Yakınlarında	Bursa	İleri Araştırma
BRCA1-BRCA2 Mutasyonları Araş.	Bursa	İleri Araştırma

YILDIZ TEKNİK UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Alüminyum Alaşımı. Döküm ve Ergit. Yön. Geliş	İstanbul	İleri Araştırma
Etibank Bor Atıklı. Döğül Seramik Sanay. Küll	İstanbul	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Vagon Tekerli Üretimi Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Mühimmat Gövdesi Üretimi Araş.	İstanbul	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Gravürlü Cam Kalıba Üretimi İçin Seramik	İstanbul	İleri Araştırma
Kalıp ve Gereklili Modelin İmalatı	İstanbul	İleri Araştırma

YUZUNCU YIL UNİVERSİTESİ

a) 2000'de Bitenler

Kuru Post Kalıplıklarının İyileş. Araş. (AP)	Van	İleri Araştırma
Van Gölü Su Sıvılaşımının Araş. (AP)	Van	İleri Araştırma
Van Yöresi Gastrointestinal Risk Faktörleri	Van	İleri Araştırma
Van Yöresi Burun İlaç. Profilaksisi Araş.	Van	İleri Araştırma
Van Yöresinde Sağlık Standartları Araş.	Van	İleri Araştırma

SONGULDAK KARAMELAS UNİ.

a) 2000'de Bitenler

Karabük Hava Kirliliği Araş.	Karabük	İleri Araştırma
Azotik Sulardaki Organik Kirlet. Adsorbsiyon	Songuldağ	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Kaya Sıplamaları ve Uygulama İmkânları Ara	Songuldağ	İleri Araştırma
Taşkömür Havzası Refrakter Kil Varlığı Ara	Songuldağ	İleri Araştırma

b) 2000'den Sonraya Kalanlar

Zong Kömürü. Pilot Ölç. Aktif Karbon. Üret.	Songuldağ	İleri Araştırma
---	-----------	-----------------

EK: II

2000 YILINDA BITEN PROJELER LİSTESİ

TUBİTAK BŞK.

BİLTEN Hizmet Binası	Ankara	İnşaat-Mak.Teçh
----------------------	--------	-----------------

TÜRKİYE ATOM ENJ.KUR.BŞK.

Büyük Onarım	Ankara,İstanbul	İnş+Mak-Teçh.
--------------	-----------------	---------------

ABANT İZZET BAYSAL UNIV.

Öğretmen Eğitiminde Standartlar Araş.	Bolu	İleri Araştırma
---------------------------------------	------	-----------------

ADNAN MENDERES UNI.

Hayvan Hastalıkları Üzerine Araştırmalar	Aydın	İleri Araştırma
Muğla Ekotipi Bal Arılarını İslah Araş.	Aydın	İleri Araştırma
Yerli Enerji Kaynaklı.Seracılıkta Kull.	Aydın	İleri Araştırma
Tarım Makinaları Üreti.Rek.Gücü Oluş.	Aydın	İleri Araştırma
Fidan Üretiminin Geliştirilmesi	Aydın	İleri Araştırma

ANADOLU UNIVERSİTESİ

Türkiye Florasının Tat-Koku Mad.Araş.	Eskişehir	İleri Araştırma
Yük.Sıcaklığa Dayanıklı Refr.Malz.Geliş.	Eskişehir	İleri Araştırma

ANKARA UNIVERSİTESİ

Bazı Tarla Bitkilerine Gen Aktarımı Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Orta Anad İlkbahar Don. Karşı Tekno. Geliş.	Ankara	İleri Araştırma
Molek Hücre Araş. Konfokol Mikrosk Araş.	Ankara	İleri Araştırma

ATATÜRK UNIVERSİTESİ

Fastlye Embriyol.Çimlendirilmesi Araş.	Erzurum	İleri Araştırma
--	---------	-----------------

BOĞAZIÇI UNIVERSİTESİ

Deprem Araştırmalarında Telematik Sistemle- Muhtelif		İnşaat ve Mak.-Teç.
rin Yaygınlaştırılması ve Kuzey Kıbrıs		
Deprem Şebekesi Entegrasyonu		
Baraj-Hidrolik Santral Depreme Karşı Korun. İstanbul		İleri Araştırma

CELAL BAYAR UNIVERSİTESİ

Asma Köprül.Lineer ve Nonlineer Titreşiml.	Manisa	İleri Araştırma
--	--------	-----------------

ÇUKUROVA UNIVERSİTESİ

TBROK'ların Elektrokim.Yönt.Parçalanması	Adana	İleri Araştırma
Türkiye'de Selenyum Eksikliği Araş.	Adana	İleri Araştırma
Turuçgil Muhafazasında Yeni Perfor. Araş.	Adana	İleri Araştırma
Yeni Pestisitlerin Kalıntı Analizleri	Adana	İleri Araştırma
Motorl.Emne Strokunda Yanma-Eksoz Araş.	Adana	İleri Araştırma
Open-End Rotor Esaslı İplik Mak.Tasarımı	Adana	İleri Araştırma
D.Akdeniz Bölğ.Don Etkisi.Uydularla Araş.	Adana	İleri Araştırma
Biyotekn.Yönt.Turuçgil Anaçı Üretimi	Adana	İleri Araştırma

DOKUZ EYLÜL UNIVERSİTESİ

Torbali'da Mermer Teknolojileri Geliş.	İzmir-Torbali	İleri Araştırma
Tekstil Teknolojileri AR-GE Merkezi	İzmir	İleri Araştırma
Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat Merk.	İzmir	Makina-Tecizat
Gemi Adamları Similasyonla Eğitim Projesi	İzmir	İleri Araştırma
Mitral Kapak Onarımında Postop.İlişk.Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Zor Ayrış.Org.Mad.İç.Atık Sul.SBR Reak.Arit	İzmir	İleri Araştırma

DUMLUPINAR UNIVERSİTESİ

Yeraltı Madenleri Uzaktan Gözlem ve Kontrol Kütahya		İleri Araştırma
Sistemlerinin Geliştirilmesi		

EGE UNIVERSİTESİ

Ege Üniversitesi Bilgi Sistemleri Merkezi	İzmir	İleri Araştırma
Aşağı Gediz Havzası Su Dağıtım Sist.Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Güneş Işınımlı Fotoorganik Kimyasal Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Ege Bölğ.İçme Suları İyodürl.Üzerine Araş.	İzmir	İleri Araştırma
Yüksek Frekanslı AC Link ve Perf. İyileşt.	İzmir	İleri Araştırma

ERCIYES UNIVERSİTESİ

Tropikal Theileriosisin Epidemiyolojisi Araş	Kayseri	İleri Araştırma
Hafif Betonlu Döşeme Betono Geliş.	Kayseri	İleri Araştırma

FIRAT UNIVERSİTESİ

Araştırma Projeleri (AP)	Elazığ	İleri Araştırma
-Sığır Vebası Virüsü Biyotekn.Araş.(AP)	Elazığ	İleri Araştırma
-D.Anadolu Şartlı.Sığır Tipi Geliş.(AP)	Elazığ	İleri Araştırma
Latirin ve Guaniltiramin Mekaniz.Araş.(AP)	Elazığ	İleri Araştırma
Diyabetik Lens.ve Katarakt Tedav.Araş.	Elazığ	İleri Araştırma
Sütçü İneklerde Tüberküloz Araş.	Elazığ	İleri Araştırma

GAZİ UNIVERSİTESİ

İletişim Şebekelerinde Topoloji Optimiz.	Ankara	İleri Araştırma
Kurçunsuz Benzin Katkı Maddeleri Üretimi	Ankara	İleri Araştırma
Otomotiv Sanayii AR-GE ve Eğitim Merkezi	Ankara	İleri Araştırma
Myelom Hücresi,Stroma Hücresi Üzerine Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Yüks.Seramik.ve Kompozit Malzemeler Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Yeni Malzemeler ve Polimerler Araş.	Ankara	İleri Araştırma
İleri Tıp Teknolojileri Geliştirme Araş.	Ankara	İleri Araştırma

GAZİANTEP UNIVERSİTESİ

Gaziantep Fıstığında AFLATOXIN'in Araş.	Gaziantep	İleri Araştırma
---	-----------	-----------------

HACETTEPE UNIVERSİTESİ

Kalıtsal Hastalıklarda Moleküler Tanı Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Temporomandibular Eklem Problemleri Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Olefin Metataz Tepkim.Aktif Katal. Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Polies.-Fiber Dest.Dolgu Reaktör.Hibrid.	Ankara	İleri Araştırma
Kültürü ve Mono Antibadi Üret.	Ankara	İleri Araştırma
Biliş.Tekn.Hemşirelik Eğt.Kul.-Uzaktan Eğt.	Ankara	İleri Araştırma

İNÖNÜ UNIVERSİTESİ

Tatlısu İstakozu Geliş.	Malatya	İleri Araştırma
-------------------------	---------	-----------------

K.MARAŞ SUTÇU İMAM UNI.

Ayçiçeği Saplarından Yonga Levha Üretimi	Kahraman Maraş	İleri Araştırma
Tekstil Ağırıklı Sanayi Çevresel Etki Araş	Kahraman Maraş	İleri Araştırma
Radyoizotop X Işını ile Numune Araş.	Kahraman Maraş	İleri Araştırma
K.Maraşta Naktarin Yetiştir.	Kahraman Maraş	İleri Araştırma
K.Maraş Yöresinde Haptogloblin Gen Frek.Sapt	Kahraman Maraş	İleri Araştırma

KARADENİZ TEKNİK UNI.

Doğu Kara.Sahil.Atık Kirl.Dağılım Araş.	Trabzon	İleri Araştırma
K.denizde Kivi Adaptas.ve Verimlilik Araş.	Trabzon	İleri Araştırma
Fındık Kab.Katk.ile Yalıt.Briket Geliştir.	Trabzon	İleri Araştırma

KOCAELİ UNI.

Kompozit Malzeme Üret.Kull.Reçine Araş.	Kocaeli	İleri Araştırma
---	---------	-----------------

MARMARA UNIVERSİTESİ

Süper İletkenler Manyetik Vorteksleri Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Finans Piyasalarını Bilgilendirme Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
DNA Lipozom Gen Transferi Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Kaza Sonucu Atılan Zehirli Gaz Model.	İstanbul	İleri Araştırma

MERSİN UNİ.

İçel İli Çevre Kirliliği Araş. İçel-Mersin İleri Araştırma

MUSTAFA KEMAL UNİ. TOPLAMI

Hatay Bölgesinde Bahçe Bit. Diver. Araş. Hatay İleri Araştırma
Şehir Çöpl. Tarımda Gübre Olarak Kull. Araş. Hatay İleri Araştırma
Hatay Dört yolda Yeni Tür Ürün Geliş. Hatay İleri Araştırma
Hatayda Seracılık Teknolojileri Geliş. Hatay İleri Araştırma
Sanayileşmenin İskenderun Körfezi Civarında Hatay İleri Araştırma
Oluşturduğu Hava Kirl. Prob. İncel

NİĞDE UNİ.

Niğde Hafif İnş. Malzeme. Beton Yapıda Kull. Niğde İleri Araştırma

ONDOKUZ MAYIS UNİVERSİTESİ

Çay Ürünleri Kalite ve Çeşitleme Araş. Samsun-Rize İleri Araştırma
Cam Serada Yetiştirilen Sebzel. Üzerine Araş Samsun İleri Araştırma

ORTA DOĞU TEKNİK UNIV.

Bilgisayar Ağına Dayalı Eğitim Ankara İleri Araştırma
Çevre Dostu Süreçler Katalitik Malzeme Tas. Ankara İleri Araştırma
Endüstriyel Uygulamalı Metalik Cam Ankara İleri Araştırma
Potasyum Kanal Açıcı İlaç Hammadde. Geliş. Ankara İleri Araştırma
Nadir Toprak Elementler. Zenginleştirilmesi Ankara İleri Araştırma
Havacılık AR-GE Merkezi Projeleri Ankara İleri Araştırma
Sınırsal Bulanık Dizgilere Dayalı HF Geliş. Ankara İleri Araştırma
Yeni Kristal Aromatik Moleküler Etkileşimi Ankara İleri Araştırma
Sıvamaya Day. Yeni Nesil Polimer Boya Geliş. Ankara İleri Araştırma
Yüksek Mekanik Dayanımlı Karbon Elyaf Geliş. Ankara İleri Araştırma
İletken Aşırı Polimerleri Sentezi Ankara İleri Araştırma
İnsan Vücudunun Davranışl. Biyomekanik Araş. Ankara İleri Araştırma
Akustik Gürültünün Ters Gürültü ile Etkileş. Ankara İleri Araştırma
Anaerobik Teknoloji Atık Yönetiminde Uyg. Ankara İleri Araştırma
Uzaktan Algıl. Görün. Doku Model. Dayalı Gözet. Ankara İleri Araştırma
Mikroelekt. Devrel. Metal. Aralıt. Bağl. Elekt. Ankara İleri Araştırma
Soğuk Metal Şekill. İşl. Tarıfl. Analit. Model. Ankara İleri Araştırma
Maden İşlet. İlgüven. Risk Yonet. ve Sigortal. Ankara İleri Araştırma
Acak İmalat İçin Corba ile Bir Atelye Denet. Ankara İleri Araştırma

OSMANGAZI UNIV.

Parkinson Üzerine Araş. Eskişehir İleri Araştırma

SAKARYA UNİVERSİTESİ

Plazma Destekli Sert Kaplama Üretimi Araş. Sakarya-Adapazarı İleri Araştırma
Plazma Sprey Kaplamalı Seramik Malz. Araş. Sakarya-Adapazarı İleri Araştırma
Sakarya Nehri Ulaşım Projesi Sakarya-Adapazarı İleri Araştırma

SELÇUK UNİVERSİTESİ

Reaktif Duktal Epitel Diabetikler Araş. Konya İleri Araştırma

TRAKYA UNİVERSİTESİ

Trakya Bölgesi Kömürlerinin Araşt. Merkezi Edirne İleri Araştırma
İç ve Dış Varisli Olgularda Vakum Ted. Araş Edirne İleri Araştırma

ULUDAĞ UNİVERSİTESİ

Cement Dolgu ve Sodyum Araş. Bursa İleri Araştırma
Invitro Fertilizasyon ile İnek Kültürü Geliş. Bursa İleri Araştırma
Erken Gebelik Tanısı Üzerine Araş. Bursa İleri Araştırma
A Baumanı Şuşlarının İzolasyonu ve Antibiy. Bursa İleri Araştırma
Bıldırcınlarda Kuluç. Yumurta Ağırlığı Dopl. Bursa İleri Araştırma

YILDIZ TEKNİK UNİVERSİTESİ

Alüminyum Alaşımı. Döküm ve Ergit. Yön. Geliş. İstanbul İleri Araştırma

YUZUNCU YIL UNİVERSİTESİ

Kuzu Post Kalşitelerinin İyileş. Araşt. (AP) Van İleri Araştırma
Van Yöresinde Sağlık Standartları Araş. Van İleri Araştırma

EK:III

2000 YILINDA BITİRİLEMEDİĞİNDEN SURETİ 2001 YILINA UZATILAN PROJELER LİSTESİ

TUBİTAK BŞK.

Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi	Ankara	Tekn.Araş.,Mak.Teçh.
Ulusal Gözlemevi	Antalya	İnşaat-Mak.Teçh
SAGE Araştırma Projeleri	Ankara	Teknolojik Araştırma
Ulusal Elektronik Kriptoloji Araşt.Enst.	Kocaeli-Gebze	Tekn.Araş., İnşaat
Başkanlık Araştırma Projeleri	Ankara	Tekn.Araş.,Mak.Teçh.
MAM Araştırma Projeleri	Kocaeli-Gebze	Tekn.Araş., İnş,Mak.Teçh
Temel Bilimler Araştırma Enstitüsü Prj.	İstanbul	Teknolojik Araştırma

TÜRKİYE ATOM ENJ.KUR.BŞK.

Büyük Onarım	Ankara, İstanbul	İnş+Mak-Teçh.
--------------	------------------	---------------

BİB TEKNİK ARŞ.VE UYG.GN.MD.

Depremlerin Önceden Bilinmesi 2.Aşama	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
Ülke Ölçeğinde Telenetrik Deprem	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
Gözlem Şebekesi II.Aşaması		
Deprem Zararlarının Azaltılması Merkezi	Muhtelif	Teknolojik Araştırma
Oluşturulması		

AFYON KOCATEPE UNI.

Afyon Yenilik Merkezi İnşaatı	Afyon	İnşaat ve Mak.-Teçh.
-------------------------------	-------	----------------------

ANKARA UNIVERSİTESİ

Brj Tipi Yapı Temel Ayırış. İyileş. Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Bilgisa. Dest. Görüntülerle Diş- Ağız Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Oksidan Stres ve Egzersiz İlişkileri Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Gen. Müh. Biyoteknoloji Prosesleri Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Portal Hipertansiyonda TİPS Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Tarımsal Biyoteknoloji AR-GE Merkezi	Ankara	İleri Araştırma
İleri Tekn.Malz.Magn.Meka.Özellik Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Türk.Bitki ve İlaç Kalınlı.Mol.Biy.Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Siğirilerde Yabancı Cisim ve Ultrason. Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Gelenek Türk Gıdalı Endüstriyel Ölçek. Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Dental Dök. Alaşım. Element Etkileş Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Kömür Yüzey Alanı ve Gözenekli Gaz Ekstrak.	Ankara	İleri Araştırma
Biyoyıkılır Polimer Doku Müh. ile Kullanımı	Ankara	İleri Araştırma
Biyotekno. Yönt. Patlıcan ve Biberde Geliş.	Ankara	İleri Araştırma
Madde Bağımlı Toksikolojik Analizle Tanısı	Ankara	İleri Araştırma
Ferm.Ürünü Org.Asitl.Süperkri.CO2 ile Saf.	Ankara	İleri Araştırma
Deneyisel Diabet.Hayv.izole Kalp Hücre İyon	Ankara	İleri Araştırma
Kanall.Aktivasyon-İnaktivasyonun İnc.		

ATATÜRK UNIVERSİTESİ

Yarı İletken Malzemeleş.Kusur Oluşum Araş.	Erzurum	İleri Araştırma
--	---------	-----------------

BOĞAZİÇİ UNIVERSİTESİ

Depremlerin Önceden Belirlenmesi,Araştırma	Bursa-İzmit	İnşaat ve Mak.-Teçh.
ve Uygulama Merkezi Araştırmaları		
Türkiye Deprem Veri Bankası Oluşturulması	İstanbul	İleri Araştırma
Deprem Zararlarının Azaltılması Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Nükleer Patlamaları Sismik Yönteml.Araş.	Ankara	İnşaat ve Mak.-Teçh.
Metal Katalizörlerin Tasarımı	İstanbul	İleri Araştırma
Yaşlanan Malzemelerde Teknoloji Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Gen Tanı Teknikleri Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Deprem Öncesi ve Sonrası Afet Yönetimi	İstanbul	İnşaat ve Mak.-Teçh.

ÇUKUROVA UNIVERSİTESİ

TBKOK'ların Elektrokim.Yönt.Parçalanması	Adana	İleri Araştırma
Türkiye'de Selenyum Eksikliği Araş.	Adana	İleri Araştırma
Turunçgöl Muhafazasında Yeni Perfor. Araş.	Adana	İleri Araştırma
Yeni Pestisitlerin Kalıntı Analizleri	Adana	İleri Araştırma
Motorl.Emme Strokunda Yanma-Eksoz Araş.	Adana	İleri Araştırma
Open-End Rotor Esaslı İplik Mak.Tasarımı	Adana	İleri Araştırma
D.Akdeniz Bölğ.Dön Etkisi.Uydularla Araş.	Adana	İleri Araştırma
Biyotekn.Yönt.Turunçgöl Anaç Üretimi	Adana	İleri Araştırma

DOKUZ EYLÜL UNIVERSİTESİ

Sfero Dökme Demirli.Kaynağı Üzerine Geliş.	İzmir	İleri Araştırma
Metalik İmplantlarda Seramik Film Geliş.	İzmir	İleri Araştırma

FIRAT UNIVERSİTESİ

Esansiyel Yağ Asidi Metabol.Üzerine Araş.	Elazığ	İleri Araştırma
---	--------	-----------------

GAZİ UNIVERSİTESİ

Çeşitli Egzersiz Türü.NO ve Hemar.Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Kil Kaynaklı.Kil Üretimi İçin Uygunl.Araş.	Ankara	İleri Araştırma

GAZİOSMANPAŞA UNI.

Tokat Yöresi İç Su Balıkçılığının Geliş.	Tokat	İnşaat+Donatım
Doğal Boyalar AR-GE Merkezi	Tokat	İnşaat+Donatım

GEBZE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENS.

Gebze Yüksek Teknoloji Yenilik Merkezi	Kocaeli	-Gebze	İnşaat ve Mak.-Teç.
Kompozit Malzeme Araş.	Kocaeli	-Gebze	İleri Araştırma

HACETTEPE UNIVERSİTESİ

Perinatal Morbidite-Mortalite 2.Aşama	Ankara	İleri Araştırma
Gıda Işınla.ve Işınlanmış Gıda Teşh.Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Canlı Hücrelerde Konfokal Mikroskopü Araş.	Ankara	İleri Araştırma
Antikanser Etkili Doğal İlaçların Geliş.	Ankara	İleri Araştırma

İNÖNÜ UNIVERSİTESİ

Tekrarlayan Düşüklerde Proteinlerin Rolü	Malatya	İleri Araştırma
Kil Polimersal Kompozit Malzemeler Araş.	Malatya	İleri Araştırma
Kayıp Ürünü İşlenmesi Araş.	Malatya	İleri Araştırma

İSTANBUL TEKNİK UNIVERSİTESİ

Temel Zemini İyileştirme Teknol.Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Balkan-Karadeniz Ülkel.Maden Tek.Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Uzay Teknolojileri Geliş.	İstanbul	İleri Araştırma
Sepiclitin Çevre Teknol.Kullanımının Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Türkiye'de Yetiş.Flordan Doğal Anti.Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Manyetorazistif Ötektiklerin Üretimi	İstanbul	İleri Araştırma
Patlamaların Yapılar Üzerine Etkileri Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Bitkisel Atıkl.Enerji Kaynağı Olarak Değerli	İstanbul	İleri Araştırma
III-5 Tipi İki Diyotlazer ile Fark Frekans	İstanbul	İleri Araştırma
Temelli Kızılötesi Lazer Kayn. Yapımı	İstanbul	İleri Araştırma
Serb.Rad.Mekan.ile Makrogöz.Poli.Jell.Oluş.	İstanbul	İleri Araştırma
Çev.dostu Ener.Hammad.Kömür-Su Karış.Hazır.	İstanbul	İleri Araştırma
Sanal Ortamda Uzaktan Etkil.Mimari Tas.Eğt.	İstanbul	İleri Araştırma
Mobil Robot Manipulatorleri Araş.	İstanbul	İleri Araştırma

İSTANBUL UNIVERSİTESİ

In Vitro Fertilizasyon Araş.	İstanbul	İleri Araştırma
Odun Polisakkaridli.Kantitarid Hidroliz Yön.	İstanbul	İleri Araştırma
İntrapartum Fetal Monitarizasyon	İstanbul	İleri Araştırma
Pet.Rafinas.Ürünleri Molek.Üzeye Araş.	İstanbul	İleri Araştırma

İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENST.

Biyomalzemele.Üret.ve Karakterizasyonu	İzmir	İleri Araştırma
Doğal Zeolitlerin Çevresel Değerlendirilmesi	İzmir	İleri Araştırma

KAFKAS UNIVERSİTESİ

Kars Yöresi Koyunları Üzerine Araş.	Kars	İleri Araştırma
-------------------------------------	------	-----------------

KIRIKKALE ÜNİ.

Kırıkkale Stratejik Planı Araş.	Kırıkkale	İleri Araştırma
K.kale Yöresi Yüzeysü.Kırl.Araşt.Klorlu	Kırıkkale	İleri Araştırma
Tarım İlaçları Bakıyesi		

MARMARA UNIVERSİTESİ

Aritma Tes.Filtrelerinin Bilgisayarla Geliştirilmesi	İstanbul	İleri Araştırma
--	----------	-----------------

MERSİN ÜNİ.

Toksit Atıksul.İyileşt.Biyoteknolojik Araş.	İçel-Mersin	İleri Araştırma
---	-------------	-----------------

MUĞLA ÜNİ.

Siriken Araştırmaları	Muğla	İleri Araştırma
Bakteri ve Mantar Araştırmaları	Muğla	İleri Araştırma

SELÇUK UNIVERSİTESİ

Yerli ve Melez Koyun Irklarında Biyokim.Arı	Konya	İleri Araştırma
---	-------	-----------------

YILDIZ TEKNİK UNIVERSİTESİ

Etibank Bor Atıklı.Borlu Seramik Sanay.Kull.	İstanbul	İleri Araştırma
--	----------	-----------------

YUZUNCU YIL UNIVERSİTESİ

Van Gölü Su Seviyesinin Araş.(AP)	Van	İleri Araştırma
Van Yöresi Gastrol.Ekolojik Risk Faktörleri	Van	İleri Araştırma
Van Yöresi Burusellus Profilaksisi Araş.	Van	İleri Araştırma

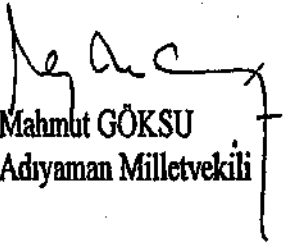
ZONGULDAK KARALMAS ÜNİ.

Karabük Hava Kirliliği Araş.	Karabük	İleri Araştırma
Artık Sulardaki Organik Kirllet.Adsorbsiyonu	Zonguldak	İleri Araştırma

4.- Adıyaman Milletvekili Mahmut Gökse'nun, TRT'nin gazete seçimine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu'nun cevabı (7/4898)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın delaletlerinizle Devlet Bakanı Sayın Yılmaz KARAKOYUNLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğinin yapılmasını arz ederim.

Mahmut GÖKSU
Adıyaman Milletvekili

- 1- TRT'de yayınlanan sabah basın özetlerinde kaç gazetenin manşetleri ve özetleri seyirciye sunulmaktadır. Bunların adları nelerdir?
- 2- Bir devlet kuruluşu olarak herkese eşit mesafede olması gereken TRT'de gazeteler hangi kriterlere göre seçiliyor ve seçimine kimler karar veriyor?
- 3- Ulusal basından TRT'de manşetleri ve özetleri okunmayan gazeteler hangileridir? Bunlar niçin okunmuyor?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI :B.02.0.0061/01-2440

14/11/2001

KONU :7/4898 esas sayılı
Soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11846 sayılı yazınız.

Adıyaman Milletvekili Mahmut GÖKSU'nun tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/4898 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

Bakanlığım ilgili kuruluşu Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü TRT-1 ve TRT-2 program kanallarında, hafta içi her gün 07.00-09.00 saatleri arasında canlı olarak yayınlanan "Sabah Haberleri", "Haber Postası" ve "TV Gazetesi" adlı programlarda, Hürriyet, Milliyet, Sabah, Türkiye, Radikal, Cumhuriyet, Posta, Akşam, Yenişafak, Zaman, Star, Gözcü, Takvim, Fotmaç ve FotoSport gazetelerine yer verilmektedir.

Adı geçen gazetelerde yer alan 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nda ifade edilen haber niteliği bulunan haberlerin başlıklarını toplumun büyük bir kesiminin ilgisini çeken güncel olaylara ilişkin diğer başlıkları, yorumsuz bir şekilde ve eşit ölçüler içerisinde verilmektedir. Gazete ve gazetede yer alan haberlerin seçiminde tek kriter haber değerinin bulunmasıdır. Bu suretle, Türkiye'nin tüm toplum kesimini içine alan, geniş bir izleyici kitlesine, günlük gazetelerin haberleri tam ve tarafsız olarak her hangi bir yorum yapılmaksızın verilmektedir. Programlarda okunan gazeteler basın dünyasındaki tüm renkleri yansıtmaktadır. Ancak, bazı gazeteler, dağıtım merkezlerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle zaman zaman Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü'ne de ulaşmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Dr. Yılmaz KARAKOYUNLU
Devlet Bakanı

5.- Rize Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İlindeki camilere ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H. Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4904)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı sayın Hüsamettin Özkan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 30.06.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

SORULAR:

- 1- Rize'de kaç tane cami vardır?
- 2- Halen inşa halinde olan camilerin sayısı ne kadardır?
- 3- Kaç köyde camii vardır?
- 4- Kaç köyün camisinin minaresi yoktur?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.002/40/3-183
KONU :

ANKARA
14 11/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 22.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4904-6285/15150 sayılı yazınız.

Rize Milletvekili Mehmet BEKAROĞLU'nun tarafına tevcih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenen 7/4904-6285 esas numaralı yazılı soru önergesi ile ilgili bilgiler ilgi yazınız çerçevesinde hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilginizi saygılarımla rica ederim.

H. Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

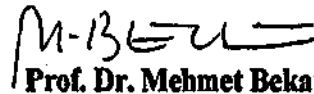
RİZE MİLLETVEKİLİ PROF.DR. MEHMET BEKAROĞLU'NUN 7/4904-6285 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP:

- 1- Rize İli ve İlçeleri ile kasaba ve köylerinde toplam 968 adet cami bulunmaktadır.
- 2- Rize İlinde inşa halinde olan cami sayısı 15'tir.
- 3- Rize İline ve İlçelerine bağlı köylerde toplam 763 cami bulunmaktadır.
- 4- Rize İline ve İlçelerine bağlı köylerde minaresi olmayan cami sayısı 404'tür.

6.- Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Rize İlindeki imam ve müezzin sayısına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4909)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı sayın Hüsamettin Özkan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 30.06.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

SORULAR:

- 1- Rize'deki imam ve müezzinlerin toplam sayısı nedir?
- 2- Rize genelinde ne kadar imam ve müezzin açığı vardır?
- 3- Eğer varsa Rize'de ihtiyaç duyulan imam ve müezzinleri ne zaman atamayı planlıyorsunuz?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.002/40/3182
KONU :

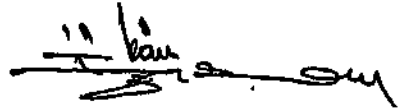
ANKARA
14 /11/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

İLGİ: 22.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4909-6286/15150 sayılı yazınız.

Rize Milletvekili Mehmet BEKAROĞLU'nun tarafıma tevcih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenen 7/4909-6286 esas numaralı yazılı soru önergesi ile ilgili bilgiler ilgi yazınız çerçevesinde hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilginizi saygılarımla rica ederim.

H.Hüsamettin ÖZKAN
Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

RİZE MİLLETVEKİLİ PROF.DR. MEHMET BEKAROĞLU'NUN 7/4909-6286 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP:

- 1- Rize İli ve ilçeleri ile kasaba ve köylerinde 857 adet imam hatip ve 82 adet müezzin kayyım olmak üzere toplam 939 adet görevli bulunmaktadır.
- 2- Rize İli ve ilçeleri ile kasaba ve köylerinde 61 adet imam hatip ve 7 adet müezzin kayyım olmak üzere toplam 68 kadro münhal bulunmaktadır.
- 3- Türkiye genelinde münhal bulunan imam hatip ve müezzin kayyım kadroların merkezi sınav sonucuna göre atama yapılmaktadır. Başbakanlık Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü'nün 5/7/2000 tarih ve B:02.0.PPG.0.12.831.05/11652 sayılı iznine istinaden Rize ilindeki münhal kadro sayısına göre oranlama yapılmak suretiyle (55) imam hatibin açıktan aday olarak ataması yapılmıştır.

Ayrıca taşra teşkilatında açık bulunan (1250) adet imam hatip kadrosuna 657 sayılı Kanununun 86. maddesinin 3 üncü fıkrasına göre açıktan vekaleten atama yapılmak üzere Maliye Bakanlığınca izin verilmiş olup, verilen izinden Rize İline (10) imam hatibin açıktan vekaleten ataması planlanmıştır.

7- Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun;
Rize Devlet Hastanesi inşaatına,
Fındıklı Guatr Hastanesi inşaatına,
Rize İlinde yürütülen projelere,
İişkin soruları ve Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un cevabı (7/4932,4933)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı sayın Osman Durmuş tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 30.06.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

SORULAR:

- 1- Rize Devlet Hastanesi inşaatı ne zaman tamamlanacaktır?
- 2- Bu tarihte tamamlanabilmesi için ayrılan ödeneğin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- 3- Eğer düşünmüyorsanız ek ödenek ayrılması için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı sayın Osman Durmuş tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 30.06.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

SORULAR:

- 1- Fundıklı Guatır Hastanesi inşaatı ne zaman tamamlanacaktır?
- 2- Bu tarihte tamamlanabilmesi için ayrılan ödenğin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- 3- Eğer düşünüyorsanız ek ödenek ayrılması için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı sayın Osman Durmuş tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim. 30.06.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

SORULAR:

- 1- Bakanlığınız kanalıyla Rize ilimizde yürütülen projeler nelerdir?
- 2-Söz konusu projelere 2000 yılı için verilen ödenek miktarı ne kadardır?
- 3- 2000 yılında sağlanan ödenğin ne kadarı kullanılmıştır.
- 4-Kullanılan ödenekleri, Rize'deki projelerin bir an önce hizmete girmesi bakımından yeterli olmuş mudur? Yeterli olmamışsa, Bakanlık olarak ek ödenek talebi konusunda bir girişiminiz olmuş mudur?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.100.APK.0000000/ 4775
Konu : Yazılı Soru Önergisi

12 KASIM 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 04 EKİM 2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6837 sayılı yazıları.

Rize Milletvekili Sayın Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU tarafından verilen; Rize Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin, Rize il'inde yürütülen projelere ilişkin ve Rize-Fındıklı Guatr Hastanesi İnşaatına ilişkin yazılı soru önergelerinin cevapları ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Ösman DURMUŞ
Bakan

Rize Milletvekili Sayın Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU tarafından "Rize il'inde yürütülen projelere ilişkin" olarak verilen soru önergelerinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

SORULAR:

1. Bakanlığınız kanatıyla Rize il'inde yürütülen projeler nelerdir?
2. Söz konusu projelere 2000 yılı için verilen ödenek miktarı ne kadardır?
3. 2000 yılında sağlanan ödeneğin ne kadarı kullanılmıştır?
4. Kullanılan ödenekler, Rize'deki projelerin bir an önce hizmete girmesi bakımından yeterli olmuş mudur? Yeterli olmamışsa, Bakanlık olarak ek ödenek talebi konusunda bir girişiminiz olmuş mudur?

CEVAPLAR:

Rize ilimizde yürütülen proje olarak;

Rize Merkez Sağlık Meslek Lisesi, Rize-Fındıklı Guatr Hastanesi, Rize Ardahan Devlet Hastanesi, Rize Merkez Devlet Hastanesi, Rize-Çayeli İsaçoğlu Devlet Hastanesi, Rize-Pazar Sağlık Ocağı, Rize-İkizdere-Güderde Sağlık Evi, Rize Müderrisler Sağlık Ocağı, Rize-Iyidere Kalecik Sağlık Evi, Rize Merkez Çifekavak Sağlık Evi, Rize Merkez 3 No'lu Sağlık Ocağı, Rize-Çayeli Sağlık Ocağı inşaatları Yatırım programımızda bulunmaktadır.

Söz konusu projelere 2000 yılında 347 Milyar 500 Milyon TL ödenek ayrılmış olup, Bakanlığımız genel bütçesinden 329 Milyar 500 Milyon TL. ile 3418 Sayılı Yasa gelirlerinden 190 Milyar,-TL. olmak üzere toplam 519 Milyar 555 Milyon TL. ödenek gönderilmiştir.

2001 yılında ise, ayrılan ödenek miktarı 411 Milyar 625 Milyon /TL'dir. Bu güne kadar Genel Bütçeden 313 Milyar 116 Milyon TL., 3418 Sayılı Yasa gelirlerinden de 395 Milyar TL. olmak üzere toplam 708 Milyar 116 Milyon TL. ödenek gönderilmiştir.

Rize ilimizdeki projelerin bir an önce hizmete girmesi hususundaki çalışmalarımız devam etmektedir. Yapılan ödenek taleplerinin, bütçe imkanları dahilinde karşılanmasına çalışılacaktır.

Bilgilerinize teşekkür eder, başarılar dilerim.

Rize Milletvekili Sayın Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU tarafından verilen, Rize Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

SORULAR:

1. Rize Devlet Hastanesi inşaatı ne zaman tamamlanacaktır?
2. Bu tarihte tamamlanabilmesi için ayrılan ödeneğin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Eğer düşünüyorsanız ek ödenek ayrılması için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAPLAR:

Rize Merkez Devlet Hastanesi, 400 yataklı olup ihalesi 16.04.1998 tarihinde yapılmıştır. 2001 yılı için 197 Milyar TL. ödenek ayrılmış olup, şimdiye kadar 185 Milyar 180 Milyon TL. ödenek inşaatın yapımını yürüten Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na aktarılmıştır. 2000 yılında gönderilen ödenek miktarı ise 19 Milyar 820 Milyon TL.'dir

Söz konusu için devamı sırasında, arsanın eğimli olması sebebiyle kaba inşaatı bitirilen bazı blokların kazı ile iksa sistemiyle güvenceye alınması talep edilmiş, ancak Maliye Bakanlığımızca uygun görülmemiştir.

Inşaatın yapımı Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yürütülmekte olduğundan 01.02.2000 tarih ve 121 sayılı yazı ile durum Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na bildirilmiş ve proje adı geçen Bakanlıkça Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ne gönderilmiş olmasına rağmen proje maliyeti konusunda bakanlığımıza henüz bir cevap verilmemiştir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle inşaatın fiziki gerçekleşmesi %20 düzeyinde kalmıştır.

İlgilerinize teşekkür eder, başarılar dilerim.

Rize Milletvekili Sayın Mehmet BEKAROĞLU tarafından verilen, Rize-Fındıklı Guatr Hastanesi inşaatına ilişkin soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

SORULAR:

1. Fındıklı Guatr Hastanesi'nin inşaatı ne zaman tamamlanacaktır?
2. Bu tarihte tamamlanabilmesi için ayrılan ödeneğin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Eğer düşünüyorsanız ek ödenek ayrılması için herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAPLAR:

Rize Fındıklı Guatr Hastanesi inşaatı 2002 yılında bitirilmesi planlanan yatırımlarımızdandır. Adı geçen inşaat için 2000 yılında; genel bütçeden 104 Milyar 55 Milyon ile 3418 Sayılı Yasa gelirlerinden 50 Milyar TL. olmak üzere toplam 154 Milyar 55 Milyon TL ödenek gönderilmiştir. 2001 yılında ise şu ana kadar, Bakanlığımız genel bütçesinden 27 Milyar 777 Milyon TL. ile 3418 Sayılı Yasa gelirlerinden 100 Milyar TL. olmak üzere toplam 127 Milyar 777 Milyon TL ödenek gönderilmiştir.

Rize ili, Fındıklı ilçesi Guatr Hastanesi inşaatının bitirilebilmesi için gerekli ödenek miktarı 550 Milyar TL'dir. Bütçe imkanları doğrultusunda ödenek gönderilmesi için çalışılacaktır.

İlgilerinize teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

8.- Diyarbakır Milletvekili Osman Aslan'ın, Diyarbakır Ergani İlçesinin imam-hatip ihtiyacına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı H.Hüsamettin Özkan'ın cevabı (7/4948)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA**

Aşağıdaki sorunun Devlet Bakanı Sayın Hüsamettin ÖZKAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda delaletlerinizi saygılarımla arz ederim. 16.10.2001

Osman ASLAN
Diyarbakır Milletvekili

Yaklaşık 70 000 nüfusu ile il olmaya aday Ergani ilçemize bağlı 19 köy ve 12 mezranın camilerinde imam-hatip bulunmamaktadır.

Yöre halkının dini hassasiyetleri ve Ramazan ayının yaklaşmakta olduğunun dikkate alınarak, sözkonusu camilere Ramazan başlamadan imam-hatip atanması düşünülmüyor mu?

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI**

SAYI :B.02.0.00214013027
KONU :

ANKARA
14 /11/2001

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına**

İLGİ: 24.10.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4948-11780/28332 sayılı yazınız.

Diyarbakır Milletvekili Osman ASLAN'ın tarafıma tevclih ettiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenen 7/4948-11780 esas numaralı yazılı soru önergesi ile ilgili bilgiler ilgi yazınız çerçevesinde hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilginizi saygılarımla rica ederim.

H. Hüsamettin ÖZKAN

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ OSMAN ASLAN'IN 7/4948-11780 SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAP:**

Türkiye genelinde münhal bulunan imam hatip ve müezzin kayyım kadrolarına merkezi sınav sonucuna göre atama yapılmaktadır.

Açık bulunan imam hatip kadrolarına açıktan atama yapılabilmesi için Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığınca ilan edilmek üzere 07.06.2001 tarih ve 8714 sayılı yazı ile Diyanet İşleri Başkanlığınca talepte bulunulmuştur. Devlet Personel Başkanlığınca ilanı müteakip, tercih eden adayların atamaları yapılacaktır.

Ayrıca, taşra teşkilatında açık bulunan 1250 adet imam hatip kadrosuna 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesinin 3 üncü fıkrasına göre açıktan vekaleten atama yapılmak üzere Maliye Bakanlığınca izin verilmiştir. Bu izine istinaden 7 adedi Ergani İlçesine olmak üzere Diyarbakır İline 68 adet imam hatibin açıktan vekaleten ataması planlanmıştır.

9.- Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in, Bursa İlinin hastane ihtiyacına ilişkin sorusu ve Sağlık Bakanı Osman Durmuş'un cevabı (7/4972)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Osman Durmuş tarafından yazılı cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faruk ÇELİK
Bursa Milletvekili

- 1) Ülkemizin dördüncü büyük ili olan ve Merkez nüfusu 1,5 milyonu geçen Bursamıza, Mevcut Devlet Hastanesini yeterli görüyor musunuz?
- 2) Devlet Hastanesi bulunmayan İlçelerimizle ilgili ne tür çalışma yürütmektesiniz?

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B100APK0000000/ 5774
Konu : Yazılı Soru Önergesi

12 KASIM 2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 31 EKİM 2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4972-6448/15614 sayılı yazılan

Bursa Milletvekili Sayın Faruk ÇELİK tarafından verilen, Bursa İli ve İlçelerinin hastane ihtiyacına ilişkin soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Ösman/ DURMUŞ
Bakan

Bursa Milletvekili Sayın Faruk ÇELİK tarafından verilen, Bursa İli ve İlçelerindeki hastane ihtiyacına dair soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur:

SORULAR:

1. Ülkemizin dördüncü büyük ili olan ve merkez nüfusu 1.5 milyonu geçen Bursamıza, mevcut Devlet Hastanesini yeterli görüyor musunuz?
2. Devlet Hastanesi bulunmayan İlçelerimizle ilgili ne tür bir çalışma yürütmektesiniz?

CEVAPLAR:

1. Bursa İli'nde Bakanlığımıza bağlı 19 adet yataklı tedavi kurumunda 2700 kadro yatak ile tedavi hizmetleri yürütülmekte olup, 10.000 nüfusa 19.7 yatak düşmektedir. Bu da Bakanlığımızın hedefi olan, 10.000 nüfusa 26 yatak sayısına yaklaşıldığını göstermektedir.

700 kadro, 605 fiili yataklı Bursa Devlet Hastanesi'nde 144 Uzman Hekim ve 33 Pratisyen Hekim ile 2000 yılında 495.502 poliklinik yapılmış, 24.301 hasta yatarak tedavi görmüş olup, yatak işgal oranı %76.2'dir.

Bursa Devlet Hastanesi'ne Acil servis, yoğun bakım ve ameliyathaneyi içeren ek inşaat tamamlanmış ve hizmete girmiştir.

Devamlı göç alan ve artan bir nüfusa sahip olan Bursa İli'nde, Devlet Hastanesinin, verilen sağlık hizmetlerine yetersiz kalması nedeniyle eskiden Tıp Fakültesi Hastanesi olarak kullanılan ve daha sonra Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak faaliyete devam edilen binada, söz konusu hastane 400 kadro 153 fiili yatak ile hizmet görmekte olup, boş olan kısımlarda onarım ve tadilatlar tamamlanmış, Bakanlığımıza açılan Şef, Şef Muavini ve Başasistan kadrolarına gerekli atamalar yapılmıştır. Bundan sonra Bursa Yüksek İhtisas Hastanesi daha verimli bir şekilde faaliyetini sürdürecektir.

Bunlara ilâveten, Bursa Devlet Hastanesi'ne bağlı Arabayatağı ve Hürriyet Semt Polikliniği hizmet vermektedir.

2.Devlet Hastanesi bulunmayan İlçelerde sağlık hizmetleri Sağlık ocakları ve sağlık evleri vasıtasıyla yürütülmektedir.

Bakanlığımız 2002 yatırım programında Bursa İli İlçelerine ait bir teklif bulunmaktadır. Yatırım programına alınması ihtiyaca ve bütçe imkanlarına bağlıdır. İlgilerinize teşekkür eder, başarılar dilerim.

10.- Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Karabük Turizm İl Müdürlüğü'nün personel sorununa ve bazı turizm projelerine ilişkin Turizm Bakanından sorusu ve Devlet Bakanı ve Turizm Bakanı Vekili Mehmet Kepeciler'in cevabı (7/4978)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Turizm Bakanı Sayın Mustafa TAŞAKI tarafından yazılı olarak cevaplandırılması nususunda celaleceğinizi arz ederim. 23.10.2001

Mustafa TAŞAKI
Karabük Milletvekili

Turizm sektörünün ekonomimize olan katkıları , uygun olarak edilemez bir gerçektir. Dünya Kenti Samsunlu ilçemiz de içerisinde alan Karabük İlimizde Turizm İl Müdürlüğünde 1 Müdür ve 1 Odacı görev yapmaktadır.

SORU 1- Müdürün izinde olduğu günlerde, odacıya görevi devretmesi için yetki verilmiş midir?

SORU 2- Odacının olmaması günlerinde müdürün 2 görevi yapması uygun mudur?

SORU 3- Turizm Bakanlığı olarak Samsunlu'dan bir ev alarak veya kiralayarak Turizm Müdürlüğü olarak kullanılması mümkün müdür?

SORU 4- İl Turizm Müdürlüğü kadrosunu genişletmeyi düşünüyor musunuz?

SORU 5- Turizm denildiğinde akla hep Antalya gelmektedir?

SORU 6- % 75' i ormanlarla kaplı Karabük İlimizde av turizmini ve yılın 12 ayında kar eksik olmayan (Keltape) dağının kayak turizmine açılması konusunda bir projeniz var mıdır?

T.C.
TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B170 APK - 1993-36613
Konu: Soru Önergisi.

ANKARA

13.11.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği, Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 31 Ekim 2001 tarih ve 7/4978-11910/28489 sayılı yazısı.

Karabük Milletvekili Sayın Mustafa EREN'in Karabük İl Turizm Müdürlüğü'nün personel sorununa ve bazı turizm projelerine ilişkin olarak vermiş olduğu soru önergesine dair Bakanlığımız cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet KELEZİLER
Bakan V.

KARABÜK MİLLETVEKİLİ SAYIN MUSTAFA EREN'İN SORU ÖNERGESİ

SORU 1 : Müdürlüğünüzün izinde olduğu günlerde, odacıya görevi deruhte etmesi için yetki verilmişmidir?

CEVAP 1 : Konu Teftiş Kurulu Başkanlığınca da araştırılmış olup odacıya böyle bir görev verilmediği anlaşılmıştır.

SORU 2 : Odacının olmadığı günlerde müdürün 2 görevi yapması uygun mudur?

CEVAP 2 : Böyle bir işlemin söz konusu olması mümkün değildir.

SORU 3 : Turizm Bakanlığı olarak Safranbolu'dan bir ev alarak ya da kiralarak Turizm Müdürlüğü olarak kullanılması mümkün müdür?

CEVAP 3 : 3046 sayılı kanun ve 355 sayılı Turizm Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri hakkında kanun hükmünde kararname gereğince Turizm Müdürlükleri İl Valisine bağlı olarak il merkezinde teşkilatlanmaktadır. Safranbolu ilçesinde ise Turizm Danışma Müdürlüğü bulunmaktadır.

SORU 4 : İl Turizm Müdürlüğü kadrosunu genişletmeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 4 : Hizmet birimlerinin "daha az sayıda personel ile daha rasyonel ve daha verimli çalıştırılması" ilkesi çerçevesinde Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uygulanacak Usul ve Esasların yürürlüğe konulması hakkındaki 06.11.200/1658 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 20.12.2001 tarih ve 24266 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Başbakanlığın 09.07.2001 2001/39 sayılı Genelgesi ile de Bakanlığımız Norm Kadro çalışmalarının 01 Ekim 2002-30 Eylül 2003 tarihleri arasında sonuçlandırılması gerekmektedir. İl Turizm Müdürlüklerinin kadroları bu çerçevede düzenlenecektir.

SORU 5 : Turizm denildiğinde akla hep Antalya mı gelmektedir?

CEVAP 5 : Antalya Bölgesi turizm çekiciliği açısından ülkemizin en önemli merkezlerinden biridir. Kitle turizminde en büyük döviz girdisini sağlayan bölge gelişimi yadsınamaz. Ancak, turizmin çeşitlendirilmesi ülke geneline ve tüm yıla yaygınlaştırılması çalışmaları içerisinde Karabük özellikle de Safranbolu önemle ele aldığımız yörelerimizdendir.

Bakanlığımızca turizmin çeşitlendirilmesi ve ülke geneline yaygınlaştırılması politikasından hareketle, illerle ilgili olarak, il sınırları içerisinde bulunan doğal, tarihi ve kültürel kaynakların turizm potansiyelinin belirlenmesi, bu kaynaklardan yararlanma düzeyinin ve ileriye dönük olarak değerlendirilmesi için yapılması gereken işlerin tespiti amacıyla, "Turizm Envanteri ve Turizmi Geliştirme Planları" yaptırılmıştır. Yakın bir

tarihe kadar Zonguldak ili sınırları içerisinde kalan Karabük için bul çalışma Zonguldak İli İl Turizm Envanteri ve Geliştirme Planları içerisinde yaptırılmıştır.

Son yıllarda il statüsüne kavuşan illerden olan Karabük'ün de, İl Turizm Envanteri ve Turizmi Geliştirme Planlarının yapılmasına yönelik Bakanlığımız 2001 yılı bütçesinden 15.10.2001 tarihinde 9 Milyar TL. ödenek ilgili Valiliğe gönderilmiştir.

Mevcut planın önerileri ışığında ve Bakanlığımız teknik elemanlarınca yerinde yapılan incelemeler sonucunda, belirlenen öncelikler çerçevesinde,

Karabük ilinde;

Safranbolu'da bilinen kültürel miras yanında bunu destekler nitelikte pek çok turizm çeşidi olduğu tespit edilmiştir.

Bunlar; Sipahiler Köyü ören yeri, Mencilis Mağarası, Yenice ilçesinde Eko-Turizm olanakları sunan Yenice Ormanları, Şeker Kanyon, Karabük merkezinde Kirpe Kanyonu, bölgede endemik türler açısından önemli olan safran çiçeği vb. sayılabilir.

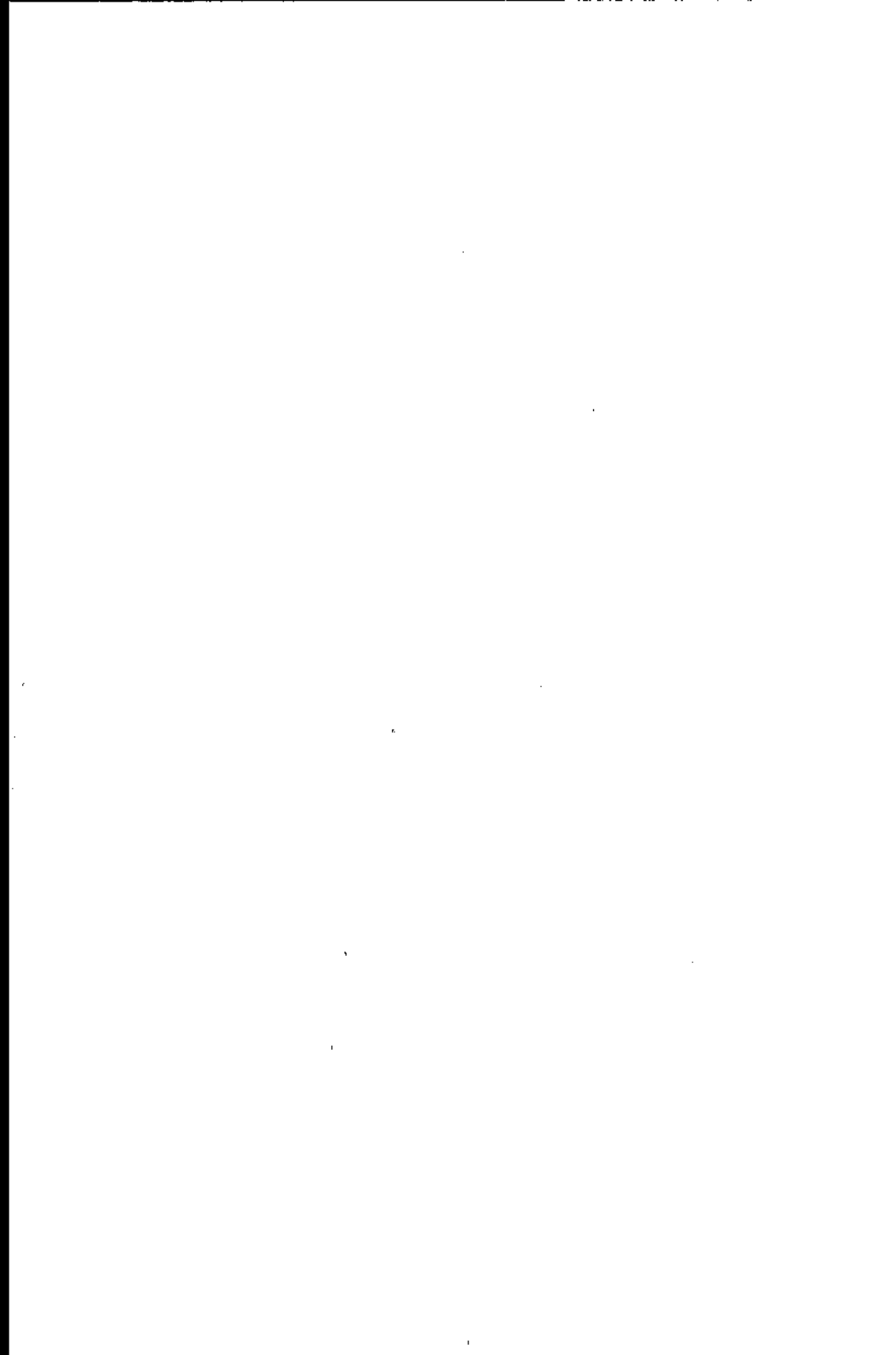
Bakanlığımız mevcut potansiyeli değerlendirmek için her yıl bütçe olanakları çerçevesinde teknik ve maddi yardım yapmaktadır. Bu amaca yönelik olarak Bakanlığımız İnanç Turizmi Projesi çerçevesinde, Kazdağlıoğlu Cami çevre düzenlemesine maddi katkı sağlamıştır.

1995 yılından beri devam eden ülkemizdeki önemli doğal ve kültürel değerlerin tanıtılması amacıyla gerçekleştirilen yerli ve yabancı basın mensupları ve tur operatörlerinin katıldığı "Tanıtım Etkinlikleri" kapsamında Karabük (Safranbolu) iline de yer verilmiştir. Ayrıca Bakanlığımızca bütçe olanakları çerçevesinde süregelen katkılar devam edecektir.

SORU 6 : %75'i ormanlarla kaplı Karabük ilimizde Av Turizmini ve yılın oniki ayında kar eksik olmayan (Keltepe) dağın Kayak Turizmine açılması konusunda bir projeniz var mıdır?

CEVAP 6 : Av Turizmine yönelik faaliyetler Orman Bakanlığının sorumluluk alanı içerisinde. Av Turizmine yönelik faaliyetler Orman Bakanlığı Milli Parklar ve av - Yaban Hayatı Genel Müdürlüğüne her yıl av dönemleri ve bölgeleri için düzenlenen merkez av komisyonu kararları uyarınca gerçekleştirilir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 21

YASAMA YILI : 4

21 İNCİ BİRLEŞİM

15 . 11 . 2001 PERŞEMBE

Saat : 14.00

KISIMLAR

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURUL SÖZLEŞMELERİ

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

ÖYLEMESİ YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. - Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, sunuşlar ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.6.1999 tarihli 15 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

2. - İktisadînin 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilen Gündemin Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler kısmının 275 inci sırasında yer alan 723 Sıra Sayılı Türk Medeni Kanunu Tasarısının bu kısmın 7 nci sırasına, 276 nci sırasında yer alan 724 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının 8 inci sırasına alınması ve Türk Medeni Kanunu Tasarısının üzerinde yapılacak görüşme ve oylamalarda;

a) Tasarının bölümler halinde;

1. - Başlangıç ve birinci kitap Kişiler Hukuku kısmının 47 nci maddesine kadar birinci bölüm,

2. - 47 nci maddesinden 118 inci maddesine kadar olan kısmının 2 nci bölüm,

3. - İkinci kitap Aile Hukuku kısmının 118 inci maddesinden 282 nci maddesine kadar olan kısmının üçüncü bölüm,

4. - 282 nci maddesinden 396 nci maddesine kadar olan kısmının 4 üncü bölüm,

5. - 396 nci maddesinden 494 üncü maddesine kadar olan kısmının 5 inci bölüm,

6. - Üçüncü kitap Miras Hukuku kısmının 494 üncü maddesinden 575 inci maddesine kadar olan kısmının 6 ncı bölüm,

7. - 575 inci maddesinden 683 üncü maddesine kadar olan kısmının 7 nci bölüm,

8. - Dördüncü kitap Eşya Hukuku kısmının 683 üncü maddesinden 779 uncu maddesine kadar olan kısmının 8 inci bölüm,

9. - 779 uncu maddesinden 939 uncu maddesine kadar olan kısmının 9 uncu bölüm,

10. - 939 uncu maddesinden sonuna kadar olan kısmın 10 uncu bölüm olarak görüşülmesi,

b) Tasarının tümü üzerinde Gruplar, Hükümet ve Komisyon adına yapılacak konuşmalara 40' ar dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların 10' ar dakika; bölümler üzerinde Gruplar, Hükümet ve Komisyon adına yapılacak konuşmaların 20' şer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) olması,

c) Maddeler okunmaksızın sadece bölümlerin ayrı ayrı oylanması ve bölümler üzerinde verilen önergelerin kabulü halinde o bölümün kabul edilen önerge ile birlikte oylanması,

d) Bölümler üzerinde Komisyon ve Hükümetin birer, milletvekillerinin de 3 önerge verebilmesi,

e) 724 Sıra Sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısının bir bölüm olarak görüşülmesi ve tasarının sadece tümü üzerinde görüşme yapılması ve tümü üzerinde Gruplar, Hükümet ve Komisyon adına yapılacak konuşmaların 20' şer dakika, kişisel konuşmaların 10' ar dakika olması, maddeler okunmaksızın tümünün oylanması; tasarı üzerinde Hükümet ve Komisyonun birer milletvekillerinin de 3 önerge verebilmesi, önergelerin kabulü halinde tümünün kabul edilen önergelerle birlikte oylanması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 18.10.2001 tarihli 9 uncu birleşiminde kabul edilmiştir.)

3. - Genel Kurulun 13.11.2001 Salı günü Gündemin Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler kısmının 9 uncu sırasına kadar olan Tasarı ve Tekliflerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 6.11.2001 tarihli 16 nci birleşiminde kabul edilmiştir.)

4. - 14.11.2001 tarihli Gelen Kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan Tekstil ve Konfeksiyon Sektörünün Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/10) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 697 Sıra Sayılı Raporu ile Yumurta Üreticilerinin Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan (10/8) Esas Numaralı Meclis Araştırması Komisyonunun 596 Sıra Sayılı Raporunun Gündemine Özel Gündeminde Yer Alacak İşler kısmının 1 inci ve 2 nci sırasında yer almasının ve görüşmelerinin 20.11.2001 Salı günü Birleşimde yapılmasının Genel Kuruluna onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

(Genel Kurulun 14.11.2001 tarihli 20 nci birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİSİ

1. - Genel Kurulun, 14 Kasım 2001 Çarşamba ve 15 Kasım 2001 Perşembe günleri 14.00-20.00 saatleri arasında çalışması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.11.2001 tarihli 19 uncu birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Adalet Komisyonu
15.11.2001 Perşembe
Saat : 10.00

* Dışişleri Komisyonu
15.11.2001 Perşembe
Saat : 10.00

* Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu
15.11.2001 Perşembe
Saat : 13.00

* Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu
16.11.2001 Cuma
Saat : 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

21 İNCİ BİRLEŞİM

15 . 11 . 2001 PERŞEMBE

Saat : 14.00

---

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

---

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

---

1. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 Arkadaşının, Tekstil ve Konfeksiyon Sektörünün Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/10) (S. Sayısı : 697) (Dağıtma tarihi : 14.11.2001) (Görüşme günü : 20.11.2001 Sah)

2. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 Arkadaşının, Yumurta Üreticilerinin Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Araştırması Komisyonu Raporu (10/8) (S. Sayısı : 596) (Dağıtma tarihi : 14.11.2001) (Görüşme günü : 20.11.2001 Sah)

---

3 - SEÇİM

---

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

---

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

---

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

7 - SÖZLÜ SORULAR

---

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtım tarihi : 29.5.2000) (*)
2. - Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname; Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı; Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve Üç Arkadaşının Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/755, 1/689, 2/699) (S. Sayısı : 666) (Dağıtım tarihi : 7.5.2001)
3. - Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname; Türkiye İş Kurumu Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/754, 1/692) (S. Sayısı : 675) (Dağıtım tarihi : 14.5.2001)
4. - Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 619 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Aynı Mahiyetkili Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/756, 1/691) (S. Sayısı : 676) (Dağıtım tarihi : 15.5.2001)
5. - Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/753, 1/690) (S. Sayısı : 685) (Dağıtım tarihi : 29.5.2001)
6. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İshay Saygun'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı : 527) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)
7. - Türk Medeni Kanunu Tasarısı ile Türk Kanunu Medenisinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Ankara Milletvekili Esvet Özdoğu ve Dört Arkadaşının; Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifleri ve Adalet Komisyonu Raporu (1/611, 1/425, 2/361, 2/680) (S. Sayısı : 723) (Dağıtım tarihi : 29.6.2001)
8. - Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 311 Milletvekilinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/818) (S. Sayısı: 753 ve 753'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihleri: 5.11.2001 ve 7.11.2001) (Birinci Görüşme 6.11.2001 Salı günü saat : 21.57'de tamamlanmıştır.)
9. - Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/612) (S. Sayısı : 724) (Dağıtım tarihi : 29.6.2001)
10. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Hukuki, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin ve Sözleşmeye İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/707) (S. Sayısı : 532) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

11. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/687) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

12. - Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Devlet Memurları Kanunu, Harecrah Kanunu ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararınamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/593) (S. Sayısı : 643) (Dağıtma tarihi : 11.4.2001)

13. - 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyüşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

14. - Telsiz Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/732) (S. Sayısı : 571) (Dağıtma tarihi: 11.1.2001)

15. X - Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999) (*)

16. - Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

17. - Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonları Raporları (1/638) (S. Sayısı: 635) (Dağıtma tarihi : 3.4.2001)

18. - Su Ürünleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri, Tarım, Orman ve Köyüşleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/600) (S. Sayısı : 619) (Dağıtma tarihi : 28.2.2001)

19. - Gözlükçülük Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ile Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Türk Optometri ve Optik Meslekler Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/767, 2/246, 2/570) (S. Sayısı: 602) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)

20. - Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı: 356) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

21. - Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

22. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

23. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

24. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

25. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

26. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

27. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

28. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
29. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)
30. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
31. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)
32. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)
33. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)
34. - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)
35. - Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)
36. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)
37. - İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasi Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)
38. X - Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)
39. - Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)
40. - Hazır Gıda İşçisi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)
41. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)
42. X - Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bütrosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
43. X - Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)
44. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

45. X - Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

46. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımactığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

47. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

48. - Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

49. - Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

50. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

51. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

52. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

53. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

54. - Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

55. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

56. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

57. - Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

58. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

59. - Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Marfa Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

60. - Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

61. X - Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

62. - Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

63. - Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

64. - Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

65. - Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

66. - Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

67. - Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

68. - Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

69. - Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

70. - Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

71. - Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

72. - Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

73. - Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

74. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

75. - Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

76. - Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

77. - Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

78. - Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı: 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

79. - Gümüşhane Milletvekili Lutfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı: 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

80. - İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

81. - İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

82. - Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

83. - Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

84. - Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

85. - Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

86. - İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

87. - Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

88. - Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

89. - Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

90. - Sivas Milletvekili Temel Karamollağlı'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

91. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

92. - Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

93. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

94. - Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

95. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

96. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

97. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

98. - Trabzon Milletvekili Şerif Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

99. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

100. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

101. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

102. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

103. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

104. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

105. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

106. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

107. - Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'er'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

108. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmamasın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

109. - Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

110. - Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

111. - İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

112. - Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

113. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

114. - Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

115. - Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

116. - Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

117. - Erzincan Milletvekili Vehit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

118. - Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

119. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

120. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

121. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

122. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

123. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

124. – Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

125. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

126. – Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

127. – Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mücahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

128. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

129. – Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

130. X – Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasını Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı : 415) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

131. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığın Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasını Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

132. – Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe (Alanyurt, Tahtaköprü, Kurşunlu, Yenice, Cerrah) ve Bir İl (İnegöl) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı : 419) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

133. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alanyurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahnaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

134. - Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı: 425) (Dağıtma tarihi: 15.5.2000)

135. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı: 424) (Dağıtma tarihi: 23.5.2000)

136. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı: 431) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

137. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı: 432) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

138. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı: 436) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

139. - Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesine Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı: 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

140. - Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma tarihi: 30.5.2000)

141. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı: 439) (Dağıtma tarihi: 5.6.2000)

142. - Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı: 441) (Dağıtma tarihi: 5.6.2000)

143. - İçel Milletvekili Hidayet Kılınç'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı: 460) (Dağıtma tarihi: 7.6.2000)

144. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı: 454) (Dağıtma tarihi: 8.6.2000)

145. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşka-bad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı: 455) (Dağıtma tarihi: 8.6.2000)

146. - Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İşleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı: 482) (Dağıtma tarihi: 12.6.2000)

147. - Nevşehir Milletvekilleri Mökrem Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı: 486) (Dağıtma tarihi: 14.6.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

148. - Bolu Milletvekili Mustafa Karşoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Karamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi: 14.6.2000)

149. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi: 19.6.2000)

150. - İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İsmail Saygın'ın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

151. - Amasya Milletvekili Ahmet İyınaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 21.6.2000)

152. - Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

153. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Belbaşı Tesisinin Kapanması ve Yeni Bir Sismik Araştırma İstasyonunun Faal Hale Getirilmesi ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/667) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

154. - Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan ve 41 Arkadaşının, Elbistan Adı ile Bir İl ve Üç İlçe (Tanır, Çardak, Artaç) Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/428) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

155. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Çalışma Örgütü Arasında Uluslararası Çalışma Örgütünün Ankara'daki Ofisi İçin Yer Tahsisine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/579) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

156. - Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonları Raporları (1/685) (S. Sayısı : 505) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

157. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (S. Sayısı : 512) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

158. X - Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Hükümetleri Arasında Doğal ve İnsanlardan Kaynaklanan Afetlerde Acil Yardım ve Acil Müdahale Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/681) (S. Sayısı : 513) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

159. - Devlet İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/564) (S. Sayısı : 522) (Dağıtma tarihi : 28.6.2000)

160. - Adıyaman Milletvekili Hasari Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/423) (S. Sayısı : 443'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

161. - Nevşehir Milletvekili İsmail Çevik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/424) (S. Sayısı : 444'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

162. - Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İki Arkadaşının, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/425) (S. Sayısı : 445'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

163. - Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/460) (S. Sayısı : 450'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

164. - Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/462) (S. Sayısı : 452'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

165. - Kır Bekçileri Hakkında Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/711) (S.Sayısı : 521) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

166. - Ayda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/420) (S. Sayısı : 524) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

167. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Devlet Memurları Kanununa Ek Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergisi (2/314) (S. Sayısı : 525) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

168. - Ankara Milletvekili Ali Işıklar ve 29 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergisi (2/423) (S. Sayısı : 526) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

169. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/665) (S. Sayısı : 528) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

170. - Trabzon Milletvekili Nail Çelebi'nin, Kamulaştırma Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/251) (S. Sayısı : 534) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

171. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/509) (S. Sayısı : 468'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 13.10.2000)

172. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlar Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/688) (S. Sayısı : 535) (Dağıtma tarihi : 16.10.2000)

173. - İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve Işıl Saygun'ın, İzmir İlinde Karabağlar Adı ile Y...ni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergeleri (2/366) (S.Sayısı : 538) (Dağıtma tarihi : 15.11.2000)

174. - 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile 22 Ocak 1990 Tarihli 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/427, 1/426) (S. Sayısı : 540) (Dağıtma tarihi : 17.11.2000)

175. - Balıkesir Milletvekilleri İlyas Yılmazyıldız'ın, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergisi (2/306) (S. Sayısı : 542) (Dağıtma tarihi : 20.11.2000)

176. - Çorum Milletvekilleri Melek Denli Karaca ve Vahit Kayırcı'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararın Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamele Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergisi (2/260) (S.Sayısı : 541) (Dağıtma tarihi : 21.11.2000)

177. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna'da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/653) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

178. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/735) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 27.11.2000)

179. - Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/11) (S. Sayısı : 556) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

180. - Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/777) (S. Sayısı : 557) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

181. X - Birleşmiş Milletler Hazır Barış Gücü Düzenlemeleri Sistemine Katkılar Hakkında Türkiye Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Arasında Ortak Niyet Beyanının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/761) (S. Sayısı : 559) (Dağıtma tarihi : 4.12.2000)

182. - Bahkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/429) (S. Sayısı : 560) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

183. - Bolu Milletvekili Necmi Hoşver'in, Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yarattırması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/444) (S. Sayısı : 561) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

184. - Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 5 Arkadaşının, Kamuda Çalışan Mühendis, Mimar, Şehir ve Bölge Plancısı ve Ekonomistlerin Maaş ve Tazminatlar ile Diğer Sosyal ve Ekonomik Haklarının İyileştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/470) (S. Sayısı : 562) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

185. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşvikli ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/750) (S. Sayısı : 565) (Dağıtma tarihi : 17.12.2000)

186. - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, 3201 Sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununa Bir Ek Madde İlave Edilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/217) (S. Sayısı : 569) (Dağıtma tarihi : 8.1.2001)

187. - Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/499) (S. Sayısı : 570) (Dağıtma tarihi : 8.1.2001)

188. - Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/337) (S. Sayısı : 573) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

189. - Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 9 Arkadaşının, Küçük Esnaf ve Sanatkarlar ile Orta Boy İşletmelerin, Bazı Borç Faizlerinin Sınırlanmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/490) (S. Sayısı : 574) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

190. - Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/506) (S. Sayısı : 575) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

191. - Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 216 Milletvekilinin; Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/636) (S. Sayısı : 585) (Dağıtma Tarihi : 22.1.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

192. - Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/602) (S. Sayısı : 590) (Dağıtma tarihi : 25.1.2001)

193. - Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması, Balıkesir Üniversitesi Bnyesinde Tıp, Eczacılık, Dişçilik, Güzel Sanatlar, Savaştepe Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/313) (S. Sayısı: 581) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)

194. - Çankırı Milletvekili İrfan Keleş ve 23 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/446) (S. Sayısı: 582) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)

195. - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Küçük Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Borç Faizlerinin Bir Bölümünün Affı, İcra Takip İşlemlerinin Durdurulması ve Yeni Bir Ödeme Planına Bağlanmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/468) (S. Sayısı: 583) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)

196. - Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/383) (S. Sayısı: 589) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)

197. - Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/803) (S. Sayısı : 594) (Dağıtma tarihi : 29.1.2001)

198. - İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/804) (S. Sayısı : 595) (Dağıtma tarihi : 29.1.2001)

199. - At Yarışları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım,Orman ve Köyİşleri Komisyonu Raporu (1/747) (S. Sayısı : 598) (Dağıtma tarihi : 6.2.2001)

200. - Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/14) (S. Sayısı : 600) (Dağıtma tarihi : 9.2.2001)

201. - Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/236) (S. Sayısı : 601) (Dağıtma tarihi : 9.2.2001)

202. X - Vatandaşlık Belgesi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/785) (S. Sayısı: 603) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)

203. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 15 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/37) (S. Sayısı: 604) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)

204. - Adıyaman Milletvekili Dengir Fırat ve 5 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/393) (S. Sayısı: 605) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)

205. - Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli ve 9 Arkadaşının, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/226) (S. Sayısı : 611) (Dağıtma tarihi : 20.2.2001)

206. - İçel Milletvekilleri Edip Özgenç, Akif Serin ve Turhan Güven'in, 20.5.1933 Tarih ve 2197 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesinde Yer Alan İçel Adının Mersin olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/332) (S. Sayısı : 612) (Dağıtma tarihi : 20.2.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

207. - Ankara Milletvekili Uluç Gürkan ve 37 Arkadaşının, 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/422) (S. Sayısı : 613) (Dağıtma tarihi : 20.2.2001)
208. X - Kişi Halleri Konusunda Milletlerarası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/786) (S. Sayısı : 615) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)
209. X - Ahvali Şahsiye Belgelerinde Yer Alan Bilgilerin Kodlanmasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları raporları (1/787) (S. Sayısı : 616) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)
210. X - Yaşam Belgesi Verilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/788) (S. Sayısı : 617) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)
211. X - Ahvali Şahsiye Cüzdanlarının Tanınmasına ve Güncelleştirilmesine ilişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/799) (S. Sayısı : 618) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)
212. X - Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/766) (S. Sayısı : 614) (Dağıtma tarihi : 26.2.2001)
213. - Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/48) (S. Sayısı : 620) (Dağıtma tarihi : 27.2.2001)
214. - Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin, İğdir Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/305) (S. Sayısı : 621) (Dağıtma tarihi : 27.2.2001)
215. - Tokat Milletvekilleri Reşat Doğru ve Lâti Ceylan'ın, Kuzey Anadolu Fay Zonu Üzerinde Bulunan Yerleşim Alanlarında Depreme Karşı Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/580) (S. Sayısı : 622) (Dağıtma tarihi : 27.2.2001)
216. - Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/810) (S. Sayısı : 625) (Dağıtma tarihi : 1.3.2001)
217. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/802) (S. Sayısı : 624) (Dağıtma tarihi : 12.3.2001)
218. - Yozgat Milletvekilleri Şuayip Üzenmez, Mesut Türker ve Ahmet Erol Ersoy ile 13 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/256) (S. Sayısı : 627) (Dağıtma tarihi : 20.3.2001)
219. - Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 41 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/443) (S. Sayısı : 628) (Dağıtma tarihi : 20.3.2001)
220. - Türk Ceza Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun ve Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İzmir Milletvekili İlay Saygın'ın Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, İçel Milletvekili Turhan Güven ve Sakarya Milletvekili Nevzat Ercaç'ın Türk Ceza Kanununun 455 inci Maddesine İki Fıkra Eklennesine Dair Kanun Teklifi, Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve 5 Arkadaşının Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi, Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve 5 Arkadaşının Karayolları Trafik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Erol Al'ın Türk Ceza Kanunu ve Karayolları Trafik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/796, 2/341, 2/559, 2/562, 2/563, 2/686) (S. Sayısı : 629) (Dağıtma tarihi : 20.3.2001)
221. - Ankara Milletvekili Şevket Bülent Yahniçioğlu'nun, 5680 Sayılı Basın Kanununa İki Ek Madde Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/589) (S. Sayısı : 630) (Dağıtma tarihi : 20.3.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

222. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 12 Arkadaşının, 5 İlçe (Tanır, Arıtış, Çohulhan, Büyükyapalak, Büyüktatlı) ve Elbistanafın Adıyla Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/608) (S. Sayısı : 631) (Dağıtma tarihi: 20.3.2001)

223. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arkan Bedük'ün, Bir İlçe (Bahçelievler) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/277) (S. Sayısı: 632) (Dağıtma tarihi : 27.3.2001)

224. - Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Batıkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/524) (S. Sayısı: 633) (Dağıtma tarihi : 27.3.2001)

225. - Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/633) (S. Sayısı: 634) (Dağıtma tarihi : 27.3.2001)

226. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arkan Bedük'ün, Bir İlçe (Örnitköy) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/116) (S. Sayısı : 641) (Dağıtma tarihi : 10.4.2001)

227. - Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Bilimkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/525) (S. Sayısı : 642) (Dağıtma tarihi : 10.4.2001)

228. - Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (1/822) (S. Sayısı : 645) (Dağıtma tarihi : 12.4.2001)

229. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/813) (S. Sayısı : 647) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

230. - İzmir Milletvekili Suha Tanık'ın, İzmir İlinde Mordoğan Adıyla Yeni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/374) (S. Sayısı : 648) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

231. - Bahçesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/588) (S. Sayısı : 649) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

232. - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Güneş'in, Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu ile Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yarattılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/623) (S. Sayısı : 650) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

233. - Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ile Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Umrurlu) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/282) (S. Sayısı : 656) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

234. - Bayburt Milletvekili Şaban Kardeş ve 8 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Ekleme ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/523) (S. Sayısı : 657) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

235. - Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Çayırhan Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/568) (S. Sayısı : 658) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

236. X - Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü Değişikliğinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 659) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

237. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Ukrayna Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/829) (S. Sayısı : 660) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

238. - Kırşehir Milletvekili Ramazan Mirzaoğlu ve 3 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/233) (S. Sayısı : 661) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

239. - Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İki İlçe (Uluçınar, Payas) ve Bir İl (İskenderun) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/476) (S. Sayısı : 662) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

240. - İçel Milletvekili İstemihan Talay ve 11 Arkadaşının, Üç İlçe (Yenice, Gülek, Huzurkent) ve Bir İl (Tarsus) Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/545) (S. Sayısı : 663) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

241. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Gökse ve 41 arkadaşının, Fransa'nın Cezayir'de Yaptığı Soykırım Hakkında Kanun Teklifi; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Fransa'nın Gerçekleştirdiği Mezalimler ve Soykırımların Tanınması Hakkında Kanun Teklifi; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural, Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Hatay Milletvekili Mehmet Şandır'm, Türkiye Cumhuriyeti Aleyhine Çalışma Yapan Ülkelere Uygulanacak Yaptırımlara Dair Kanun Teklifi ve Eskişehir Milletvekili Mail Büyükerman'ın, Fransa'nın Cezayir'de Yaptığı Soykırım Hakkında Kanun Teklifi ve Dışişleri, ve İçişleri Komisyonları Raporları (2/669, 2/671, 2/672, 2/673) (S. Sayısı : 665) (Dağıtma tarihi : 2.5.2001)

242. X - Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/613) (S. Sayısı : 668) (Dağıtma tarihi : 9.5.2001)

243. - 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Sayıştay Başkanlığına Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/846) (S. Sayısı : 670) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

244. - Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ve Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Atça) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/285) (S. Sayısı : 672) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

245. - Ankara Milletvekili Şevket Bülent Yahmici'nin, 18 Mart Günü'nün Şehitler Günü Olarak İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/491) (S. Sayısı : 673) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

246. - Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, Askerlik Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/641) (S. Sayısı : 674) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

247. X - Türkiye'nin MATRA Programına Katılımına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/840) (S. Sayısı : 680) (Dağıtma tarihi : 23.5.2001)

248. X - Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/773) (S. Sayısı : 684) (Dağıtma tarihi : 25.5.2001)

249. - Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/852) (S. Sayısı 686) (Dağıtma tarihi : 28.5.2001)

250. - Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/848) (S. Sayısı 689) (Dağıtma tarihi : 28.5.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

251. X - Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/842) (S. Sayısı: 690) (Dağıtma tarihi: 31.5.2001)

252. - Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 14 Arkadaşının, Şuşehri İli'nin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/27) (S. Sayısı: 691) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

253. X - Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/855) (S. Sayısı: 692) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

254. - Tekirdağ Milletvekili Nihan İğün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/612) (S. Sayısı: 693) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

255. - İçel Milletvekili Ali Er'in, 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/658) (S. Sayısı: 694) (Dağıtma tarihi: 31.5.2001)

256. X - Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Kyoto ve Mineapolis Tam Yetkili Konferansları Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı : 696) (Dağıtma tarihi : 7.6.2001)

257. - Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ile Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/284) (S. Sayısı: 699) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

258. - Adana Milletvekilleri M. Halit Dağlı, Musa Öztürk ve Ali Halaman'ın, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/495) (S. Sayısı: 700) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

259. - Ordu Milletvekili Sefer Koçak ve 10 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklemesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/565) (S. Sayısı: 701) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

260. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Kullanımına İlişkin İşbirliği Anlaşması ve Eki Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/830) (S. Sayısı : 703) (Dağıtma tarihi : 11.6.2001)

261. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Batıkent) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/115) (S. Sayısı : 704) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

262. - Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 16 Arkadaşının, Tarımsal Alt Yapı ve Sulama Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/351) (S. Sayısı : 705) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

263. - Tokat Milletvekilleri H. Hüseyin Balak, Lütfi Ceylan ve Reşat Doğru'nun, Bir İlçe (Hasanşeyh) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/593) (S. Sayısı : 706) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

264. X - Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/831) (S. Sayısı : 709) (Dağıtma tarihi : 13.6.2001)

265. X - Avrupa Çevre Ajansına ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Türkiye Cumhuriyetinin Katılımı ile İlgili Olarak Avrupa Topluluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Kabul Edilmesi ile İlgili Müzakerelerin Nihai Senedinin ve Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Katılımı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/805) (S. Sayısı : 715) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

266. X - Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/853) (S. Sayısı : 716) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

267. - Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ve Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Ortaokul) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/283) (S. Sayısı : 717) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

268. - Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Balıkesir İlinde Büyükşehir Belediyesi Kuruluşu Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/519) (S. Sayısı : 718) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

269. X - Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan arasında Ortak Sınırın Anti-Personel Mayınlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/867) (S. Sayısı : 725) (Dağıtma tarihi : 28.6.2001)

270. X - Türkiye Cumhuriyeti ve Slovak Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/868) (S. Sayısı : 726) (Dağıtma tarihi : 28.6.2001)

271. X - 1990 Tarihli Petrol Kirliliğine Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği ile İlgili Uluslararası Sözleşme ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/871) (S. Sayısı : 727) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

272. X - Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/290) (S. Sayısı : 735) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

273. X - Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/872) (S. Sayısı : 736) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

274. - Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 27.6.2001 Tarihli ve 4696 Sayılı Kanun ve Anayasamızın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/887) (S. Sayısı : 740) (Dağıtma tarihi : 15.10.2001)

275. X - Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Kuruluşu Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/891) (S. Sayısı : 741) (Dağıtma tarihi : 15.10.2001)

276. - Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/466) (S. Sayısı : 739) (Dağıtma tarihi : 17.10.2001)

277. - Sivas Milletvekili Abdülkadir Şener ve 4 Arkadaşının, Alacahan Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/167) (S. Sayısı : 742) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

278. - Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/600) (S. Sayısı : 743) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

279. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 32 Arkadaşının, 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/614) (S. Sayısı : 744) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

280. - Oyun Yerleri ile Oyun Alet ve Makineleri Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/762) (S. Sayısı : 745) (Dağıtma tarihi : 25.10.2001)

281. - Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkilî ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/812) (S. Sayısı : 746) (Dağıtma tarihi : 25.10.2001)

282. - İzmir Milletvekili Güler Aslan ve 6 Arkadaşının, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/553) (S. Sayısı : 748) (Dağıtma tarihi : 30.10.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

283. - Osmaniye Milletvekili Şükrü Ünal'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/682) (S. Sayısı: 749) (Dağıtma tarihi: 30.10.2001)

284. - Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ile Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/864) (S. Sayısı : 750) (Dağıtma tarihi : 1.11.2001)

285. - Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/670) (S. Sayısı: 751) (Dağıtma tarihi: 5.11.2001)

286. - Osmaniye Milletvekili Birol Büyükköztürk ve 35 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/689) (S. Sayısı: 752) (Dağıtma tarihi: 5.11.2001)

287. - Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/898, 2/174) (S. Sayısı : 747) (Dağıtma tarihi : 6.11.2001)

288. - Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/862) (S. Sayısı : 756) (Dağıtma tarihi : 8.11.2001)

289. - Türk Silahlı Kuvvetleri Hasta Beslenme Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/863) (S. Sayısı: 757) (Dağıtma tarihi: 12.11.2001)

290. - Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa Bir Geçici Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/892) (S. Sayısı: 758) (Dağıtma tarihi: 12.11.2001)

291. - Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın, Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/571) (S. Sayısı: 763) (Dağıtma tarihi: 12.11.2001)

292. X - Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/896) (S. Sayısı: 759) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

293. X - Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/916) (S. Sayısı: 760) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

294. X - Türkiye-Efta Ortak Komitesinin 2000 Yılına Ait 4 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/919) (S. Sayısı: 761) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

295. - Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, Bartın İlinde Kozcağz ve Kumluca Adları ile İki İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/21) (S. Sayısı: 762) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

296. - Kastamonu Milletvekilleri Murat Başesgioğlu, M. Hadi Dilekçi ile Mehmet Serdaroğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/508) (S. Sayısı: 763) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

297. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Pursaklar) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/526) (S. Sayısı: 764) (Dağıtma tarihi: 13.11.2001)

